

EIHÄN TÄSSÄ NÄIN PITÄNYT KÄYDÄ

Paavo Väyrynen

EIHÄN TÄSSÄ NÄIN PITÄNYT KÄYDÄ

**PAASI
LINNA**

Copyright © Paavo Väyrynen ja Kustannusosakeyhtiö Paasilinna

ISBN 978-952-299-109-6

Painopaikka: Hansaprint Oy, Turku, 2016

SISÄLLYS

Lukijalle	7
Kansan valtaa	9
Kuinka tähän on tultu?	13
Vuosi 2012: Rovaniemen puoluekokous	17
Vuosi 2013: valmistautuminen Euroopan parlamentin vaaleihin	21
Vuosi 2014: Euroopan parlamentin vaalit.....	29
Vuosi 2015: eduskuntavaalit ja hallituksen muodostaminen	50
Vuosi 2016: keskustelu valtioneuvostossa	120
Liitteet	123

LUKIJALLE

Aluksi aioin antaa tämän kirjan nimeksi vuonna 2011 ilmestyneen teokseni nimeä mukaillen ”Huonommin ei olisi voinut käydä”. Asiaa tuumittuani tulin siihen tulokseen, että vieläkin huonommin olisi voinut käydä.

Niinpä poimin nimen viime kesänä julkaisemastani blogista, jossa arvostelin hallituksen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sen jälkeen kun useiden Venäjän valtuuskunnan jäsenten pääsy ETY-järjestön parlamentaarikkokokoukseen oli estetty. Tämä kirja kertoo laajemmin siitä syvästä pettymyksestä, jonka olen viime kuukausina kokenut.

Teos koostuu kahdesta osasta. Kirjan pääasiallinen sisältö perustuu niihin sähköposteihin, joita olen lähettänyt Juha Sipilälle siitä lähtien kun hänet oli valittu Keskustan johtoon vuoden 2012 Rovaniemen puoluekokouksessa. Juhan minulle lähettämiä viestejä en voi tietenkään julkistaa. Kerron niistä omin sanoin. Viestinnän väliin olen sijoittanut lyhyitä kommentteja.

Mukana on laaja liiteaineisto. Osan blogeistani ja muista kirjoituksistani olen sijoittanut sähköpostien väliin. Mukana on erityisesti niitä, jotka olen lähettänyt Sipilälle sähköpostien liitteenä. Muut tärkeimmät artikkelini ovat luettavissa liiteosiosta.

Teoksen alkuun olen sijoittanut marraskuun 30. päivänä julkaisemani blogin. Tuolloin tuli täyteen 40 vuotta siitä kun olin aloittanut työni valtioneuvoston jäsenenä.

Tässä artikkelissa toin julkisuuteen ne Sipilän hallitusta koskevat arviot, joita olin esittänyt hänelle aikaisemmin yksityisesti sähköpostiviesteissä ja kahdenkeskisissä keskusteluissa. Kirjoitin tämän artikkelin muutamia viikkoja sen jälkeen kun yhteydenpito Sipilän kanssa oli katkennut.

Juha Sipilä on minulle suuri arvoitus. Kun Juha oli tullut valituksi Keskustan johtoon, meidän välillemme syntyi hyvä keskusteluyhteys. Hänen puhejohtajuutensa ensimmäisenä vuotena tapasimme usein. Olimme asioista enimmäkseen samaa mieltä. Myös Eurooppa-politiikasta olimme samoilla linjoilla. Tämän osoittivat myös Juhan julkiset lausunnot.

Kesällä 2013 tapahtui muutos. Seuraavan vuoden europarlamenttivaalien lähestyessä Sipilä ryhtyi tukemaan liberaalien federalistista Eurooppa-linjaa ja

heidän valtopoliittisia pyrkimyksiään. Meidän keskinäinen yhteydenpitomme lakkasi lähes kokonaan.

Vuoden 2014 Turun puoluekokouksen jälkeen alkoi myös ulko- ja turvallisuuspolitiikassa ilmetä eriseuraisuutta, joka kupli julkisuuteenkin. Kevään 2015 jälkeisissä hallitusneuvotteluissa oli Keskustan puolelta mukana miltei pelkästään liberaaleja. Jo tämä ennakoiki tulevia henkilövalintoja.

Minulle on suuri arvoitus, miksi ja kuinka Juha Sipilä ryhtyi tukemaan puolueen liberaaleja ja antoi lopulta heille kaiken vallan hallitus- ja eduskuntapolitiikassa. Pidän Juhaa rehellisenä ja rehtinä miehenä. En usko, että hän olisi tehnyt valtopoliittisen liittoutuman jo siinä yhteydessä, kun hänet liberaalien tukemana valittiin puolueen puheenjohtajaksi kesällä 2012. Uskon, että hän oli vilpitön meidän keskinäisissä keskusteluissamme ensimmäisen johtajuusvuotensa aikana.

Tässä kirjassakaan en pysty vastaamaan noihin kysymyksiin. Lukijani voi tehdä omia arvioitaan luettuaan tämän teoksen.

Omalta osaltani pyrin aikaansaamaan tällä teoksellakin avointa keskustelua Suomen linjasta sekä ulkosuhteissa että sisäpolitiikassa. Se on ainoa vaikuttamisen keino tilanteessa, jossa en voi enää vaikuttaa Keskustan politiikkaan.

16. päivänä tammikuuta 2016
Paavo Väyrynen

KANSAN VALTAA

Sanotaan, että Suomi on demokraattinen maa. Sanotaan, että poliittinen järjestelmämme on kansanvaltainen.

Poliittisen järjestelmän kansanvaltaisuus riippuu siitä, kuinka hyvin se toteuttaa kansan enemmistön tahtoa ja kuinka se ottaa huomioon vähemmistöjen edut ja näkemykset. Näissä suhteissa meillä on ollut ja on kovasti toivomisen varaa. Perustan tämän toteamukseni jonkinmoiseen omakohtaiseen kokemukseen.

Viime marraskuun 30. päivänä tuli kuluneeksi 40 vuotta siitä, kun aloitin urani valtioneuvoston jäsenenä, opetusministerinä, maaherra Martti Miettusen johtamassa keskustan ja vasemmiston yhteishallituksessa. Tasavallan presidentti Urho Kekkonen runnasi sen väkisin kokoon, kun puolueet eivät millään kyenneet hallitusyhteistyöstä keskenään sopimaan.

Sittemmin olen toiminut valtioneuvoston jäsenenä kuudessa muussa hallituksessa kaikkiaan viidellä vuosikymmenellä.

Urho Kekkonen on syytetty ”ruoskaparlamentarismista”. On kuitenkin otettava huomioon, että hänen presidenttikaudellaan voimassa olleet perustuslain määräänemmistöäädökset edellyttivät laajapohjaisten hallitusten muodostamista. Kun puolueiden välillä oli voimakkaita ristiriitoja, hallitusten aikaansaaminen oli vaikeaa. Kokoomus joutui olemaan oppositiossa sen vuoksi, että vasemmistopuolueet eivät suostuneet yhteistyöhön sen kanssa.

1970-luvun hallitusratkaisuisa kansanvalta toteutui tyydyttävästi. Toteutettu hallituspolitiikka vastasi kansan laajan enemmistön toiveita ja tarpeita.

Mauno Koiviston presidenttikaudella jatkettiin aluksi keskustan ja vasemmiston yhteistyötä. Vuoden 1987 vaalien lähestyessä oli nähtävissä, että tarjolla olisi erilaisia vaihtoehtoja enemmistöhallituksen pohjaksi. Lepäämään jätetty määrävähemmistösuojaa lieventävä perustuslain uudistus oli johtamassa siihen, ettei ylilevää hallituspohjaa enää välttämättä tarvittaisi.

Sosiaalidemokraatit ryhtyivät hyvissä ajoin ennen vaaleja valmistelemaan hallituspohjan vaihtamista. Keskusta piti vaihtaa Kokoomukseen. Keskusta puolustautui pyrkimällä kolmen suuren hallitukseen. Ellei SDP siihen suostuisi, muodostettaisiin keskiryhmien ja Kokoomuksen yhteishallitus.

Vaalien voittajia olivat keskiryhmät ja Kokoomus. SDP torjui yhteistyön molempien kanssa. Jos kansanvallan ja parlamentarismien sääntöjä olisi noudatettu, Suomeen olisi syntynyt keskustan ja oikeiston yhteishallitus.

Tasavallan presidentti Mauno Koivisto käytti kuitenkin laajoja valtaoikeuksiaan ja runnasi maahan Harri Holkerin johtaman sinipunahallituksen. Tällä hän varmisti oman jatkokautensa vuoden 1988 presidentinvaaleissa.

Holkerin hallituksen muodostaminen johti siihen, että vaalituloksen vastaisesti sosiaalidemokraattien valta kasvoi entisestään. Hallituksen politiikka ei vastannut kansan enemmistön tahtoa.

Vuoden 1991 eduskuntavaalien kautta kansanvalta alkoi toimia. Syntyi Esko Ahon johtama sinivihreä hallitus. Sitten hallitukset on muodostettu eduskuntavaalien tuloksen perusteella. Tämän on varmistanut perustuslain muutos, jolla siirryttiin puhtaasti parlamentaariseen järjestelmään.

* * *

Vaalikaudesta 1991–1995 alkaen kansanvallan toteutumiseen on alkanut vaikuttaa Suomen jäsenyys Euroopan unionissa.

Unioniin liittyminen täytti muodollisesti kansanvallan vaatimukset, kun kansan enemmistö ja kansanedustajien määräenemmistö sen hyväksyivät. Ratkaisun legitimitettä heikentää se, että päätöstä tehtäessä perustuslakia tulkittiin tavalla, joka murensi sen vähemmistölle antamaa turvaa. Lisäksi valtamedia luopui periaatteistaan ja ajoi voimakkaasti jäsenyyttä. Kansa ei tiennyt, että tarjolla oli parempi vaihtoehto, Euroopan talousalue ja Pohjolan yhteisö.

Euroalueeseen liitettiin perustuslain vastaisesti ilman kansanäänestystä ja vain tiedonantomenettelyä käyttäen. Jos kansanäänestys olisi järjestetty, Suomi olisi jäänyt euroalueen ulkopuolelle. Ruotsissa jäsenyysuhanke kaatui kansanäänestyksessä.

Jäsenyys EU:ssa ja euroalueessa ovat johtaneet siihen, että Suomessa on ajettu kansan tahdon vastaisesti läpi ratkaisuja, joista on päätetty unionin ylikansallisessa päätöksenteossa. Niiden joukossa on ollut perussopimuksen muutoksia, joilla unionia on kehitetty ylikansalliseen suuntaan, mikä ei ole vastannut suomalaisten enemmistön näkemyksiä.

SDP omaksui Paavo Lipposen johdolla federalistisen linjan, jonka mukaan unionista pitää tulla komission johtama ylikansallinen liittovaltio, ja Suomen tulee pyrkiä sen ytimeen. Kokoomus seurasi Lipposen linjaa. Yksi seuraus tästä oli Suomen onneton jäsenyys euroalueessa.

Keskusta oli alun perin sillä kannalla, että unionia tulee kehittää itsenäisten valtioiden liittona, konfederaationa, jossa jäsenvaltioita edustavalla ministerineuvostolla on johtava asema. Tällä kannalla olivat Ruotsin sosiaalidemokraatit. Göran Persson jopa ehdotti, että komissio muutettaisiin ministerineuvoston sihteeristöksi.

Rovaniemen puoluevaltuuston kokouksessa syksyllä 2001 Keskusta käänsi Matti Vanhasen johdolla takkinsa ja siirtyi Lipposen linjalle. Tätä perusteltiin valtapolitiikalla: linjaa piti muuttaa, jotta pääsisimme hallitukseen. Perustelu oli pätemätön. Itsenäisellä linjallamme olisimme saaneet suuremman vaalivoiton ja päässeet muuttamaan Suomen Eurooppa-politiikkaa samansuuntaiseksi Ruotsin kanssa.

Vaikka Suomen suurimmat puolueet ovat valinneet federalistisen linjan, niissä on ollut ja on toisinajattelijoina. Keskustaväen keskuudessa federalistiset ajatukset ovat olleet ja ovat vähemmistössä.

* * *

Viime vuosina ylikansallisten Eurooppa-tason päätösten ja Suomen kansalaismielipiteen välille on kasvanut voimakas jännite, joka on vaikuttanut myös vaalituloksiin.

Viime kevään eduskuntavaalien tulos näytti tarjoavan mahdollisuuden suunnan muuttamiseen. Perussuomalaiset saivat toisen jytyn. Keskusta nousi suurimmaksi puolueeksi.

Hallitusohjelma lupasi hyvää. Eurooppa-politiikkaa, maahanmuuttoa ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat linjaukset vastasivat Perussuomalaisten ja keskustalaisten laajan enemmistön näkemyksiä. Kun Keskusta neuvotteli ensin avainkysymyksistä Perussuomalaisten kanssa, näytti siltä, että rungon muodostaisivat nämä puolueet.

Keskustan piirissä toivottiin ensi sijassa hallitusta, jonka perusrunkoa olisivat täydentäneet sosiaalidemokraatit. Kokoomusta ei haluttu hallitukseen. Minäkin pidin kakkosvaihtoehtona keskustavoimien 102 edustajan hallituspohjaa. Opposition hajanaisuuden vuoksi se olisi ollut toimintakykyinen.

Lopputuloksena oli kuitenkin Keskustan, Perussuomalaisten ja Kokoomuksen yhteishallitus. Salkkujako yhdessä Kokoomuksen ja Keskustan ministerivalintojen kanssa ratkaisi hallituksen poliittisen linjan sekä sisäpolitiikkassa että ulkosuhteissa.

Alexander Stubb valitsi joukkueeseensa vain omaan lähipiiriinsä kuuluvia. Keskustassa ministeriksi valikoitui vain federalistisen liberaalisiiven edustajia. Sama joukko valtasi avainpaikat eduskuntatyössä.

Ulkosuhteissa on toteutettu politiikkaa, joka ei vastaa kansan enemmistön tahtoa. Euroalueen tukipolitiikkaa on jatkettu. Kaikesta päättäen hallitus aikoo pala palalta hyväksyä ns. viiden presidentin suunnitelman euroalueen muuttamiseksi velkaunioniksi ja liittovaltioksi. Komissio on jo tehnyt esityksen yhteisvastuullisesta pankkiunionista, jonka kautta suomalaiset pankki-asiakkaat ovat joutumassa vastuuseen muiden euroalueen maiden pankkien talletussuojasta. Tätä suomalaiset pankit ja niiden asiakkaat tuskin hyväksyvät.

Suomi aikoo pysyä euroalueessa, vaikka jäsenyys on tuhonnut taloutemme ja estää sen tervehtymisen. Sen sijaan pyritään sisäiseen devalvaatioon ja julkista taloutta yritetään tasapainottaa leikkauspolitiikalla. Kansa kuitenkin vastustaa laajalti näitä ratkaisuja.

Maahanmuuttopolitiikkaa on hoidettu kehnosti sekä Euroopan unionissa että Suomessa. Tämä on ollut vastoin Suomen kansan suuren enemmistön tahtoa.

Viimeisenä pisarana on suhtautuminen Ranskan pyyntöön antaa sille sotilaallista apua terrorismia vastaan käytävässä taistelussa. Hallitus on ilmoittanut, että avun antamisen tiellä oleva laki on tarkoitus muuttaa. Alexander Stubb on todennut, että tämä avaa mahdollisuuden sotilaallisen avun antamiseen myös Baltian maille. Myös Keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja on kannattanut lain muuttamista.

Jos Euroopan unioni tulkitaan sotilasliitoksi, tällöin Suomellakin olisi velvoite antaa myös sotilaallista apua eurooppalaisille Nato-maille. Tätä kautta Suomi vietäisiin hallitusohjelman vastaisesti sotilasliitto Naton jäseneksi. Tätä Suomen kansan laaja enemmistö ei hyväksy.

Suomalaisen kansanvallan toteutumista ajatellen elämme peräti omituisia aikoja.

KUINKA TÄHÄN ON TULTU?

Kun Mari Kiviniemi valittiin Matti Vanhasen jälkeen Keskustan johtoon vuoden 2010 Lahden puoluekokouksessa, hänen tukijoukkojensa ytimenä olivat liberaalit ja joukko lestadiolaispoliitikkoja. Sama liittoutuma oli toiminut jo aikaisemmin nuorisojärjestön johtajavalinnoissa.

Liberaalit valtasivat kaikki paikat puoluejohdossa. Timo Laaninen syrjäytti kovin ottein Jarmo Korhosen puoluesihteerin paikalta.

Kiviniemen joukkueen johdolla Keskusta koki vuoden 2011 eduskunta-vaaleissa historiansa pahimman vaalitappion. Syynä tähän oli poliittinen linja, joka ei saavuttanut äänestäjien luottamusta. Suuri osa Keskustan perinteisestä kannattajakunnasta tuki Perussuomalaisia.

Annoin uudelle puoluejohdolle kaiken tukeni. Sen pyynnöstä asetuin ehdolle Uudellemaalle. Uskoin, että aikaisempi vahva uusmaalainen kannatuseni riittäisi eduskuntapaikkaan. Käytin runsaasti aikaani ja voimiani puolueen vaalityön tukemiseen koko maassa, varsinkin Lapissa, mistä olin tullut valituksi edellisissä vaaleissa. Tavoittelimme siellä neljättä paikkaa.

Puolueen romahduksen myötä Keskustan kansanedustajien määrä Uudella maalla putosi neljästä kahteen. En tullut valituksi. Lapissa säilytimme nipin napin kolme paikkaa.

Vaalitappiosta puoluejohto ei oppinut mitään. Kannatusta olisi tullut ryhtyä palauttamaan valitsemalla näkyviin tehtäviin henkilöitä, jotka nauttivat luottamusta puolueeseen pettyneiden äänestäjien keskuudessa. Näihin tehtäviin valittiin kuitenkin liberaalien ydinjoukkoa. Elokuussa puolueen kannatus oli vajonnut jo 12 prosentin tuntumaan.

Omalta osaltani lähdin palauttamaan luottamusta ilmoittautumalla heti eduskuntavaalien jälkeen ehdokkaaksi jäsenvaaliin, jossa valittaisiin puolueen presidenttiehdokas. Puolueen liberaalijohto halusi presidenttiehdokkaaksi Olli Rehnin. Tätä valintaa oli valmisteltu Lahden puoluekokouksesta lähtien. Rehn panttasi ehdokkuuttaan elokuulle saakka, mutta ei lopulta rojhennut lähteä esivaaliin.

Puolueen johto teki kaikkensa estääkseen valintani presidenttiehdokkaaksi. Edes ehdokasta esivaaliin ei kuitenkaan löytynyt.

Kampanjassani korostin Keskustan perinteisiä arvoja ja linjaa. Tässä otteita presidenttiehdokkaan linjapuheesta 29.10.2011:

Yli sadan vuoden ajan Keskusta on taistellut Suomen suunnasta oikeiston ja vasemmiston kanssa. Porvareista ja sosialisteista meidät on erottanut sekä arvo-maailma, tavoitteet että menettelytavat. Alkiolainen ihmisyyssaa-te on tarjonnut vaihtoehdon oikeiston ja vasemmiston materialismille. Kautta aikojen me olem-me painottaneet henkisiä, hengellisiä ja yhteisöllisiä arvoja materialismin yli-valtaa vastaan. Me ajamme ”köyhän asiaa”, puolustamme vähäosaisia, jotka uhkaavat jäädä markkinavoimien ja vahvojen etujärjestöjen jalkoihin.

Porvarit ja sosialistit ovat pyrkineet tavoittelemaan aineellista tehokkuutta keskittämisen avulla. Keskusta toimii hajautuksen puolesta sekä aluekehityksessä, päätöksenteossa että talouselämän rakenteissa. Tämä on luonnontaloudellisesti, yhteiskunnallisesti ja myös taloudellisesti kestävää kehitystä. Oikeisto ja vasem-misto keskittävät myös päätöksentekoa. Keskusta puolustaa aitoa kansanvaltaa. Varjelemme lähidemokratiaa kuntahallinnossa, ajamme maakuntien itsehallintoa ja puolustamme kansan valitsemien valtioelinten – eduskunnan ja tasavallan presidentin – oikeutta itsenäiseen toimintaan ja päätöksentekoon.

Aatteelliset erot heijastuvat myös ulkopolitiikkaan. Keskusta on puolueista voimakkaimmin vaalinut maamme itsenäisyyttä. Urho Kekkosen johdolla luotua Suomen puolueettomuuspolitiikkaa on jouduttu puolustamaan sekä oikeis-ton että vasemmiston suuntaan.

Perustuslain mukaan tasavallan presidentin tärkein tehtävä on johtaa Suo-men ulkopolitiikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Ulkopolitiikassa puolestaan tärkeintä on, että Suomi jatkaa sillä turvallisella linjalla, jonka pre-sidentit Juho Kusti Paasikivi ja Urho Kekkonen sotien jälkeen viitoittivat. Tarja Halonen on luotettavalla tavalla tätä linjaa noudattanut. Oma kantani on selvä ja horjumaton: Suomen on säilytettävä asemansa sotilaallisesti liittoutumatto-mana, puolueettomana maana.

* * *

Ihmiskunta on ajautumassa umpikujaan, kun kasvava määrä ihmisiä pyrkii yhä korkeampaan aineelliseen elintason eli kuluttamaan vuodesta toiseen yhä enemmän. Tällaiseen menoon eivät luonnonvarat riitä, eikä elinympäristömme tätä kestä. Ihmisen talous on sopeutettava luonnon talouteen. On kehitettävä uutta ympäristöystävällistä tekniikkaa. On turvauduttava nykyistä enemmän uusiutuviin luonnonvaroihin. Kaikkia raaka-aineita on säästettävä ja kierrätet-tävä. Elinympäristöä on varjeltava. Tulevaisuuden suunta on hajautettu ja

luonnonmukainen tieto- ja sivistisyhteiskunta, jollaiseen Keskusta on 1970-luvulta alkaen päättäväisesti pyrkinyt.

Loppujen lopuksi on kysymys elämän ja politiikan arvoista. Liiallinen materialismi tuhoaa sekä ihmisen että luonnon. Koko maailmassa on saatava aikaan muutos, johon me alkioalaiset olemme kautta aikojen pyrkineet: on painotettava henkisiä, hengellisiä ja yhteisöllisiä arvoja materialismin ylivaltaa vastaan. Ihmisten on opittava hakemaan tyydytystä muusta kuin kasvavasta kulutuksesta.

* * *

Keskusta oli oikeassa. Suomi teki virheen liittyessään euroalueeseen. Suomen kannalta ongelma ovat olleet euron jyrkät kurssivaihtelut Yhdysvaltain dollariin nähden. Aluksi euro voimakkaasti devalvoitui, ja siitä tuli Suomen taloutta ajatellen liian halpa. Taloutemme pääsi ylikuumenemaan ja kustannukset alkoivat karata käsistä.

Sitten tuli voimakas revalvaatio, kun euron kurssi dollariin nähden kaksinkertaistui. Tämä euron kurssi oli meille liian korkea. Vientiteollisuutemme joutui vaikeuksiin ja työpaikkoja menetettiin. Kovin kilpailijamme Ruotsi selviytyi paljon paremmin.

Kun velkakriisi puhkesi, Suomi joutui mukaan euroalueen laina- ja takausjärjestelyihin. Tanska ja Ruotsi jäivät niiden ulkopuolelle. Kun Suomen kansan mitta on tullut täyteen, ja on ryhdytty asettamaan ehtoja ja vaatimaan vastavakuuksia, meitä on ryhdytty syyttämään häiriköksi ja meidän kansainvälinen maineemme on kärsinyt.

Ja kaiken lisäksi euroaluetta on ryhdytty muuttamaan ylikansalliseksi liittovaltioksi. Tässä onnettomassa tilanteessa olen viritellyt keskustelua siitä, että Suomi ottaisi euron rinnalla käyttöön kansallisen rahan ja irrottautuisi vähitellen euroalueesta. Tällöin olisimme samassa asemassa kuin muut Pohjoismaat, ja voisimme kehittää Pohjolan valuuttakurssimekanismin valuuttojemme kurssien vakauttamiseksi toisiinsa ja euroon nähden.

Tällä tavoin Suomi selviytyisi parhaimmin Euroopan ja koko maailman myllerrysten keskellä.

Kampanjani pääteemoja olivat puolueettomuusaseman säilyttäminen turvallisuuspolitiikassa, eroaminen euroalueesta, kestävään kehitykseen perustuva ihmiskuntapolitiikka sekä tasa-arvon ja hajautukseen periaatteisiin nojautuva maan sisäinen kehittäminen.

Kampanjan loppupuolella korostui aluepolitiikka. Presidenttinä lupasin asettaa työryhmän kehittämään vaihtoehtoa keskittämispolitiikalle.

Tällä poliittisella linjalla luottamus Keskustaan presidentinvaalien yhteydessä palautui. Nousimme taas suurten puolueiden joukkoon.

VUOSI 2012: ROVANIEMEN PUOLUEKOKOUS

Presidentinvaaleissa saavutettu menestys rohkaisi minua asettumaan ehdolle puolueen puheenjohtajan vaaliin kesäkuussa 2012 Rovaniemellä pidettävässä puoluekokouksessa. Mari Kiviniemen kannatus oli romahtanut. Hän luopui ehdokkuudesta.

Liberaalit ryhtyivät tukemaan Juha Sipilää. Puolueen suurin piirijärjestö Pohjois-Pohjanmaa oli jo aikaisemmin asettanut hänet ehdokkaaksi varapuheenjohtajan tehtävään. Lestadiolaisena Sipilällä oli laajaa kannatusta kautta maan.

Voitin neuvoa-antavan jäsenvaalin, mutta Sipilä tuli valituksi. Ilmoitin antavani hänelle täyden tukeni. Hän puolestaan toivoi, että voisin muun muassa osallistua koulutustehtäviin.

Suhtauduin Juha Sipilän valintaan suopeasti. Vaalikampanjoinnin aikana olin todennut, että olimme asioista jokseenkin samaa mieltä. Tiesin Juhan poliittisen kokemuksen lyhyeksi ja ohueksi. Muu puoluejohto koostui vain liberaaleista. Siksi näin paljon vaivaa voidakseni vaikuttaa hänen poliittisen linjansa muotoutumiseen.

Kesällä 2012 euroalueen kriisi oli vahvasti esillä. Keskustelua käytiin myös Kreikan euroerosta, Grexitistä.

Sipilä arvosteli heti valintansa jälkeen Kataisen hallituksen Eurooppapolitiikkaa sanomalla, että ”Liittovaltiota kohti otetaan pieniä askeleita aivan kuin makkarapötköä siivutetaan siivu kerrallaan.” Hän epäili, että Suomen linjasta päätetään eduskunnassa vasta sitten kun mitään ei ole tehtävissä.

Sipilä toivoi euron pysyvän pystyssä, mutta ei millä hinnalla hyvänsä. Hän arvosteli hallitusta siitä, että hallituksessa hyväksytään nyt mitkä toimet hyvänsä.

Sipilän mielestä Suomessa pitää järjestää kansanäänestys, jos maamme siirtyy eurobondeihin eli euromaiden yhteiseen velkaan. Hänen mukaansa on selvää, että suomalaiset ovat ikuisesti maksajia, jos myönteinen päätös tehdään.

Heti puoluekokouksen jälkeen lähetin Sipilälle sähköpostitse kaksi vaihtoehtoa mallia euroalueen kriisin ratkaisemiseksi. Molemmissa Suomi voisi palata omaan valuuttaan.

Ensimmäisen vaihtoehdon mukaan kriisi ratkeaisi siten, että vahvimmat maat Saksan johdolla irrottautuisivat euroalueesta. Tällöin euroalueeseen jäävien kriisimaiden talous tervehtyisi, kun euron kurssi heikentyisi voimakkaasti. Tässä mallissa Suomi ottaisi uudelleen käyttöön kansallisen valuutan, joka devalvoituisi (liite 1).

Toisessa vaihtoehdossa kaikki euroalueen maat ottaisivat euron rinnalla uudelleen käyttöön kansallisen valuutan. Malli on sama, jota Suomen keskustalaiset ja Ruotsin europarlamentaarikot – Olli Rehniä lukuun ottamatta – esittivät vuonna 1995. Samaa ehdotti professori Vesa Kannianen johtama työryhmä keväällä 2014 (liite 2).

Heinäkuun puolivälissä minulla oli ensimmäinen mahdollisuus keskustella Juhan kanssa, kun hän vieraili Minna-Maarian kanssa kotonamme Keminmaalla.

Ensimmäisen Juhan puheenjohtajavuoden aikana tapasimme usein ja kävimme hyviä keskusteluja. Näissä tapaamisissa sain sen käsityksen, että hänellä oli avoin mieli pohtia asioita. Juhan ajattelu oli lähellä omaani.

Eryteisesti minua ilahdutti se, että hän ei hyväksynyt Euroopan unionin kehittämistä liittovaltioksi. Juha ihmetteli kovasti sitä, että puolue oli vuonna 2001 siirtynyt kannattamaan Paavo Lipposen liittovaltiolinjaa päästäkseen hallitukseen.

Annoin Juhalle omia kirjoitani, joiden avulla hän voisi perehtyä tarkemmin Suomen ja puolueen lähihistoriaan.

Kun Juha oli puoluekokouksessa toivonut minun osallistuvan puolueen koulutustoiminnan järjestämiseen, tarjouduin jo ensimmäisen tapaamisemme yhteydessä vetämään nuorille politiikan korkeakoulun uuden kurssin, jos puolue maksaisi osallistujien matka- ja majoituskulut.

Kerroin uskovani, että europarlamentaarikot kutsuisivat kurssin osallistujat vierailulle Brysseliin ja Strasbourgiin. Pidin tätä mahdollisena erityisesti sen vuoksi, että olimme jo alkukesästä 2010 sopineet Riikka Mannerin kanssa siitä, että toteutamme politiikan korkeakoulun kurssin hänen toimintavarojaan ja vierailukiintiötään käyttäen. Tämä ei kuitenkaan ollut toteutunut.

Juha innostui asiasta. Keskustelimme myös siitä, kuinka voisimme yhdessä valmistella puolueen kannanottoja eurokriisin hoitamiseen ja laajemmin Eurooppa-politiikkaan.

Tapaamisemme jälkeen lähetin Juhalle sähköpostia, jossa kommentoin Sauli Niinistön Lontoossa antamaa lausuntoa euroalueen kriisistä. Hän oli ennakoanut, että Euroopan keskuspankki alkaisi käyttää setelirahoitusta rahoituspolitiikan välineenä.

Kommentissani totesin, että myös keskuspankin setelirahoitus johtaa yhteiseen velkaan aivan kuten eurobondien käyttöönotto. Ajattelin, että puolue voisi ottaa asiaan kantaa:

Niinistöä voisi kiittää siitä, että hän selvensi lausuntoaan: hän ei ollut ehdottanut vaan ennustanut setelirahoitukseen turvautumista.

Toisaalta voisi todeta, että Niinistön esittämät perustelut setelirahoitusta vastaan (demokratiavaje, inflaation vaara) jäivät vajaiksi. Setelirahoituskin olisi EKP:n tapauksessa siirtymistä yhteiseen velkaan, sillä käytännössä rahan määrää kasvatettaisiin luotottamalla kriisipankkeja ja -maita, kuten on jo tapahtunut. Riskit ovat kansallisilla keskuspankeilla ja viime kädessä veronmaksajilla.

Jos yhdymme Niinistön ennustukseen, Suomen tulisi hyvissä ajoin irtautua euroalueesta, sillä tämä tie johtaisi yhteiseen velkaan ja liittovaltioon.

Kerroin viestissäni myös puhuneeni Riikka Mannerille ”Politiikan korkeakoulusta”:

Oli innostunut. Voisimme hänen kanssaan ottaa vastuun projektista. Puolueen tulisi varautua rahoittamaan osanottajien matkakustannuksia. Mepit voisivat isännöidä vierailut Brysseliin ja Strasbourgiiin.

Juha vastasi heti. Hän kertoi, että oli perustettu euroryhmä, joka lähtee miettimään euron tulevaisuutta. Ydinryhmäksi oli koottu pieni joukko Helsingistä. Juha kysyi, olisinko käytettävissä asiantuntijajäseneksi ja voisiko nimeni kertoa tässä yhteydessä. Hän oli myös ajatellut, että voisin olla kiinnostunut tekemään muistion ajatuksistani.

Asiaan perehdyttyäni vastasin:

Olin yllättyneet päätöksestäsi muodostaa euroryhmä ja myös sen kokoonpanosta.

Keskusteluissamme kaavailit Pekkarisen nimeämistä tähän selvitystehtävään. Tämä oli mielestäni hyvä ajatus, sillä Maurilla on asiantuntemusta ja hän on saavuttanut jonkinlaista uskottavuutta euroon kriittisesti suhtautuvien keskuudessa.

Asetetun työryhmän kaikki jäsenet ja myös asiantuntijoina mainitut Vanhanen ja Aho ajoivat Suomen EU-jäsenyyttä. Jäsenyyden aikana he ovat enemmän tai vähemmän vahvasti kannattaneet federalistisia ratkaisuja – myös Suomen jäsenyyttä euroalueessa.

Työryhmän kokoonpano ei herätä luottamusta niissä Keskustan äänestäjissä, jotka ovat siirtyneet tai siirtymässä Perussuomalaisen kannattajiksi.

Keskusteluissamme olen muistuttanut Sinua siitä, kuinka traumaattisia asioita Suomen EU-jäsenyyden ja maamme jäsenyyden euroalueessa ovat suurelle

osalle puolueen jäsenistöä ja kannattajakuntaa. Tämä olisi pitänyt ottaa huomioon.

Monet Sinun neuvonantajastasi vähättelevät Perussuomalaisten muodostamaa uhkaa. Minusta se on vakava. Tämän osoittaa myös äskettäin julkaistu mielipidetutkimus.

Menetimme eduskuntavaaleissa kannatusta Persuille enemmän kuin paljon mainostettu turkulaistutkimus osoitti. Vaalien jälkeen meni vielä lähes neljä prosenttiyksikköä. Presidentinvaaleissa saimme osan menetetyistä kannattajista takaisin. Nyt virta vie taas pois päin.

Mainitsit työryhmän asettamisen yhteydessä, että kolmas vaihtoehto olisi EU:n kehittäminen itsenäisten valtioiden liittona ja eurossa olisivat ne maat jotka ovat halukkaita ja kykeneviä noudattamaan rahaliiton ehtoja.

Tätä mallia olen kannattanut alusta pitäen, mutta Suomen olisi tullut ja tulisi ehdottomasti olla euroalueen ulkopuolella, sillä siitä federalistit pyrkivät kehittämään unionin liittovaltiotyimen. Tätä perusmallia kutsutaan ”samankeskisten kehien Euroopaksi”. Olen toimittanut tästä aihepiiristä kirjankin. Suosittelen sen lukemista.

Olen kirjoittanut hyvin paljon Euroopan yhdentymisestä ja myös eurosta vuosikymmenten varrella. Tämä aineisto on käytettävissä. Forwardaan Sinulle kohta yhden viimeisimmistä teksteistäni, joka julkaistiin EVA:n kirjasessa ennen presidentinvaaleja (liite 3).

En usko, että minun nimeämiseni työryhmän asiantuntijaksi olisi järkevää sen paremmin puolueen kuin minunkaan kannaltani katsoen. Olen tietysti silti sen käytettävissä.

Minun kannattajieni luottamus puolueeseen riippuu tietysti siitä, millainen asema minulla on puolueessa ja uskotaanko minun voivan vaikuttaa puolueen politiikkaan ja tulevaisuuteen. Tässä mielessä esitin myös valmiuteni ”Politiikan korkeakoulun” jatkamiseen.

Juha vastasi, että tuo hänen lehdistötilaisuudessa esittämänsä kolmas vaihtoehto on ”meidän virallinen linjamme” ja myös hänen oma vaihtoehtonsa: itsenäisten valtioiden liitto ja talouskuriin ja sopimusten noudattamiseen pohjautuva euro. Hän totesi senkin sopivan, että ajatukseni tulevat hänen tietoonsa materiaalin muodossa, jos en halua olla käytettävissä asiantuntijana.

Vastasin:

Kysymys onkin siitä, mikä on Suomen paikka. Olemmeko osana itsenäisten valtioiden liittoa vai kuulummeko unionin liittovaltiotyimeen, joka muodostuu euroon kuuluvista maista.

VUOSI 2013: VALMISTAUTUMINEN EUROOPAN PARLAMENTIN VAALEIHIN

Vuoden 2013 alkupuolella keskusteltiin Britannian pääministerin David Cameronin aikeista järjestää kansanäänestys maansa jäsenyydestä Euroopan unionissa.

Tämä keskustelu antoi minulle kimmokkeen julkistaa tammikuun lopulla julkaisemassani blogissa ehdokkuuteni Euroopan parlamentin vaaleissa. Kerroin haluavani olla mukana keskustelussa ja vaikuttaa Euroopan tulevaisuuteen.

Vielä enemmän totesin voivani vaikuttaa seuraavan vuoden eduskuntavaalien ja niiden jälkeisen hallitusratkaisun kautta. Tämä viittasi tavoitteeseeni päästä vaalien jälkeen valtioneuvoston jäseneksi. Niinpä ilmoitin olevani ehdokkaana myös eduskuntavaaleissa. Eurovaaleihin virittelin kilpailua Timo Soinin ja Perussuomalaisten kanssa.

Viime viikkoina minulta on tavan takaa kysytty, olenko ehdokkaana vuoden 2014 Euroopan parlamentin vaaleissa. On tullut aika vastata.

Tilanne on nyt samankaltainen kuin 1990-luvun lopulla.

Maaliskuussa 1999 järjestettiin eduskuntavaalit. Saman vuoden kesäkuussa käytiin Euroopan parlamentin vaalit. Syksyllä 1998 päätin, että olen ehdokkaana molemmissa.

Nyt vaalien väli on pidempi ja järjestys toinen: kesäkuussa 2014 Eurooppavaalit, huhtikuussa 2015 eduskuntavaalit.

Ratkaisuni on nyt sama kuin viitisentoista vuotta sitten. Asetun ehdolle molemmissa vaaleissa.

Ilmoitan ehdokkuuksistani jo nyt ennen muuta Britannian pääministerin David Cameronin äskettäisen linjapuheen innoittamana. Cameronin avaus käynnistää todellisen keskustelun EU:n ja euroalueen tulevaisuudesta.

Ehdokkuus eurovaaleissa ja jäsenyys Euroopan parlamentissa antavat mahdollisuuden ottaa osaa tähän keskusteluun. Vielä enemmän voin vaikuttaa eduskuntavaalien ja niiden jälkeen syntyvän hallitusratkaisun kautta.

Cameron avasi keskustelun siitä, kuinka euroalueen kriisi vaikuttaa sen ja koko unionin tulevaisuuteen. Yhtenäisvaluutan pelastamisella on syvällekkäviä vaikutuksia sekä euroalueeseen kuuluviin että sen ulkopuolella oleviin maihin:

”Britannia ei ole yhtenäisvaluutassa, emmekä tule olemaan. Mutta meille kaikille on tärkeää, että euroalueella on oikeanlainen päätöksentekojärjestelmä ja oikeat rakenteet, jotta eurosta tulisi menestyvä valuutta pitkällä tähtäyksellä.

Ja ne meistä, jotka ovat euroalueen ulkopuolella, tarvitsevat tietyt turvajärjestelyt takaamaan esimerkiksi sen, ettei pääsyämme sisämarkkinoille millään tavoin vaaranneta.”

Cameron esitti EU:n uudistamiselle viisi periaatetta: kilpailukyky, joustavuus, vallan hajauttaminen jäsenvaltioille, demokraattisuus ja reiluus. Viimeksi mainitulla hän tarkoitti sitä, että euroaluetta varten luotavien järjestelyjen tulee olla reiluja sekä siihen kuuluville että sen ulkopuolella oleville.

Cameron sanoi yhtyvänsä siihen, mitä komission puheenjohtaja Barroso ja monet muut ovat esittäneet: jossakin vaiheessa muutaman lähivuoden aikana joudutaan euron tulevaisuuden turvaamiseksi myös muuttamaan EU:n perussopimusta.

Cameron ajaa uuden perussopimuksen solmimista: ”Asetan vahvasti etusijalle sen, että tarvittavat muutokset koskisivat koko unionia, eivät vain Britanniaa.” Kansanäänestys koskisi Britannian jäsenyyttä uudistetussa unionissa.

Suomalaisten poliitikkojen lausunnot ovat olleet harhaanjohtavia.

Sekä pääministeri Jyrki Katainen että valtiovarainministeri Jutta Urpilainen ovat paheksuneet monien muiden tavoin sitä, että Cameron vaatii erityiskohtelua omalle maalleen.

Kuitenkin Cameronin puheen ydin on, että hän haluaa uudistaa koko unionin tavalla, joka on Suomenkin etujen mukainen.

Meidän tulee Suomessakin varautua ja valmistautua keskusteluihin ja neuvotteluihin uudesta perussopimuksesta.

Suomikin joutuu ottamaan kantaa siihen, kuinka euroaluetta ja koko unionia kehitetään. Ja lopulta meidän on päätettävä, olemmeko mukana ylikansalliseksi liittovaltioksi tiivistyvässä euroalueessa vai Cameronin hahmottelemassa uudistuvassa unionissa.

Eurovaaleilla ja eduskuntavaaleilla on ratkaiseva vaikutus Suomen tulevaisuuteen. Ehdokkaana olen etulinjassa puolustamassa Suomen itsenäisyyttä.

Timo Soini on asettanut tavoitteekseen, että Perussuomalaiset olisivat suurin puolue eurovaaleissa. Otan osaltani haasteen vastaan. Pysin siihen, että Keskusta nousisi suurimmaksi.

Toivon, että Timo Soini lunastaisi lupailunsa ja asettuisi myös ehdolle eurovaaleissa. Olisi mukava ottaa taas miehestä mittaa.

Helmikuun alussa Juha Sipilä oli menossa tv-keskusteluun Timo Soinin kanssa. Annoin evästyistä.

Olen Vuokon kanssa Hurghadassa puolueen ja puoluejärjestöjen vuosi sitten lahjoittamalla lomalla.

Kuulin, että menet illalla tv-keskusteluun Soinin kanssa. Siihen liittyen kirjoitan muutaman rivin.

Meidän kahden lausunnoissa ei ole ymmärtääkseni mitään ristiriitaa. Kansanäänestyksestä olemme kumpikin sanoneet, että sellainen tarvitaan, jos unionia viedään kohti ylikansallista liittovaltiota. Tällainen tilanne syntyy ainakin silloin, jos perussopimusta halutaan tässä tarkoituksessa muuttaa.

En ole huomannut, että olisit ottanut kantaa David Cameronin ehdotukseen perussopimuksen muuttamisesta. Minä olen. Uutta sopimusta tarvitaan mielestäni sekä euroalueen kriisin ratkaisemiseen että Cameronin ajamien koko unionia koskevien uudistusten toteuttamiseen. Jos perussopimusta uudistetaan, se tapahtuu hallitusten välisen konferenssin kautta.

Minusta Suomen tulisi kannattaa perussopimuksen uudistamista. Olemassa olevaa sopimusta on jo rikottu euroalueen kriisin hoitamisessa (no bail-out, EKP:n rooli). Tällä tiellä ei pidä missään tapauksessa jatkaa. Jos unionia tai euroaluetta halutaan kehittää liittovaltion suuntaan, tämä on tehtävä oikeudellisesti kestäväällä tavalla. Toisaalta useat Cameronin ehdottamat muutokset koko unioniin olisivat hyviä Suomenkin kannalta katsoen.

Sekä Kokoomus että SDP hämäävät tulkitsemalla, että Cameron haluaa erillisiä neuvotteluja Britannian jäsenyysehdoista. Kuitenkin hän voimakkaasti korosti haluavansa uudistaa koko unionia. Soini yhtyy tähän hämäykseen vaatimalla neuvotteluja Suomen jäsenyysehdoista.

Liitin oheen avainkohdat Cameronin puheesta. Juha kiitti viestistäni ja totesi, että kansanäänestyksestä olemme sanoneet juuri samalla tavalla. Toiseen asiaan hän ei ollut vielä ottanut kantaa. Juha piti erittäin hyvänä, että olen lähettänyt viestini.

Vastasin, että vaikka hän ei ottaisi kantaa tarpeeseen muuttaa perussopimusta, hän voisi ehkä oikaista Soinin virheellisen tulkinнан Cameronin puheesta.

Keskustelun jälkeen lähettämässään viestissä Juha valitteli sitä, ettei EU-kysymyksiin ehditty keskustelussa puuttua. Tapasimme pian tv-keskustelun jälkeen. Juha oli jälleen avoin pohtimaan eri vaihtoehtoja.

Maaliskuussa 2013 purskahtivat pintaan Keskustan sisäiset näkemyserot aluepolitiikasta. Keskusta teki eduskunnassa välikysymyksen asuntopolitiikasta. Helsingin valtuustossa Keskustaa edustava Timo Laaninen oli ollut asiassa aloitteellinen ja esiintynyt myös julkisuudessa.

Suomenmaan palstoilla Laaninen sai vastaansa Vantaan valtuutettumme Johannes Hirvaskosken (liite 4).

Kirjoitin asiasta Juhalle. Annoin tukea Hirvaskoskelle:

Olin yllättynyt, kun kuulin, että Keskusta aikoo tehdä välikysymyksen asuntopoliitikasta.

Keskustan tulisi nostaa taas aluepolitiikka kärkiteemakseen. Asuntopoliitiikka on pääosin käänteistä aluepolitiikkaa, jolla helpotetaan ja tuetaan työpaikkojen ja väestön keskittymistä suurimpiin keskuksiin. Keskusten asuntopula ja korkeat asumiskustannukset eivät helpotu sillä, että valtion varoja suunnataan asuntojen rakentamiseen ja asumistukeen. On vaikutettava aluekehitykseen.

Toivon, että välikysymyksen tekstiä kirjoitettaessa otetaan vahvasti mukaan aluepoliittinen näkökulma. Tällä on kytkös myös kuntauudistukseen. Se tähtää ja johtaa entistä voimakkaampaan keskittymiseen pääkaupunkiseudulle ja suurimpiin maakuntakeskuksiin. Tätä kautta asuntojen hinnat ja vuokrat nousevat. Pienituloisten asema käy yhä tukalammaksi, Hyödyn käärivät keskussissa asuntoja omistavat. Kärsiviä ovat pienempien keskusten ja maaseudun ihmiset, joiden asuntojen arvo laskee ja niiden myyminen vaikeutuu.

Vantaan valtuutettumme Johannes Hirvaskoski on ansiokkaasti nostanut esiin keskustalaista vaihtoehtoa pääkaupunkiseudun kehitykseen. Perussuomalaisten Pietari Jääskeläinen on puhunut samaan tapaan. Ehkä Perussuomalaisetkin ovat valmiit ottamaan välikysymystekstiin mukaan aluepoliittisen näkökulman.

1980-luvulla solmimme demareiden kanssa aluepolitiikan historiallisen kompromissin, jossa yhdistyivät pääkaupunkiseudun kasvua hillitsevä aluepolitiikka ja erityiset toimenpiteet sen kasvukipujen helpottamiseksi. Siihen kannattaisi perehtyä.

Kirjoitin vielä toisen viestin, jossa ehdotin konkreettisia toimenpiteitä pääkaupunkiseudun asuntopulan helpottamiseksi:

Politiikan tulisi olla johdonmukaista. Käytännön politiikan tulisi perustua aatteeseen. Puolueen tulisi profiloitua asioissa, joissa sen aatteellinen erityislaatuisuus tulee parhaimmin esiin.

Asuntopoliitiikka on perinteisesti ollut varojen suuntaamista kasvukeskusten asuntorakentamiseen ja asumiskustannusten alentamiseen. Perinteinen asuntopoliitiikka edistää työpaikkojen ja väestön keskittymistä suurimpiin kaupunkeihin. ”Poliittinen paine” kehysriihen saattaa olla omiaan vahvistamaan tätä suuntausta.

Kun välikysymys on tehty, olisi esitettävä Keskustan oma vaihtoehto. Aluepolitiikan esiintuominen tässäkin yhteydessä on tärkeää.

Myös itse asuntopoliitikassa pitäisi tuoda esiin oma linja. Esitän pari ideaa.

Meidän tulee pyrkiä siihen, että kasvukeskuksissa jo oleva asuntokanta saataisiin käyttöön asuntopulan helpottamiseksi ja asumiskustannusten alentamiseksi. Siksi tulisi esimerkiksi:

1. huolehtia siitä, että ihmisten olisi helppo muuttaa kaupunkiasunnosta pysyvästi kakkosasuntoon,
2. helpottaa ylisuurissa asunnoissa asuvien seniorikansalaisten siirtymistä pienempiin,
3. pyrkii saamaan asuintaloissa olevat piilokonttorit asumiskäyttöön ja
4. edesauttaa keskuksissa olevien kakkosasuntojen saamista vakinaiseen asumiskäyttöön.

Voisiko Keskusta tehdä aloitteen sellaisen ohjelman aikaansaamiseksi, jolla olemassa oleva keskusten asuntokanta saataisiin nykyistä paremmin palvelemaan asuntopolitiikan tarpeita? Tämä olisi nopea tapa helpottaa asuntotilannetta ilman että ruokitaan keskittymisen kierrettä.

Hirvaskoski antoi omat evästyksensä ja korosti, että Keskustan tulisi liberalismin sijasta korostaa desentralismia.

Juha kiitteli vastauksissaan meitä molempia ja lupasi välittää viestiämme Kimmo Tiilikaiselle ja Mirja Vehkaperälle, jotka käyttivät Keskustan puolesta eduskunnassa tärkeimmät puheenvuorot. Heikosti meni viesti perille.

Keväällä puolueen sisäiset jännitteet tulivat esille myös suhtautumisessa politiikan korkeakouluun. Tämän Juhan kanssa sovitun hankkeen toteuttamisesta syntyi alusta alkaen ikävä kiista, kun muu puoluejohto vastusti sen rahoittamista. Tammikuussa saatiin kuitenkin ensimmäinen seminaari pidetyksi Alkio-opistolla ja toinen huhtikuussa Pohjanrannassa.

Keväällä syntyi kiistaa myös Brysselin ja Strasbourgin matkojen toteuttamisesta. Riikka Manner oli luvannut, että europarlamentaarikot sisällyttävät opiskelijat vierailijaryhmiinsä. Vain Brysselin-matka saatiin jotenkuten toteutetuksi. Euroedustajamme edellyttivät, että Strasbourgin-matka siirretään Euroopan parlamentin vaalien yli ja että minä saan sen hoitaakseni.

Toukokuussa keskustelin Juhan kanssa kahdesta EU-vaaleihin liittyvästä kysymyksestä. Samoja asioita sivusimme myös Kultarannassa kesäkuun puolivälissä järjestetyn keskustelutilaisuuden yhteydessä.

Ensiksikin olin vahvasti sitä mieltä, että Keskustan ei pitäisi solmia RKP:n kanssa vaaliliittoa, jota olin kuullut puuhattavan. Toiseksi esitin, että pyrkisimme saamaan Euroopan parlamentissa aikaan uuden poliittisen ryhmän. Lupauduin hoitamaan asiaa, jos saisin siihen valtuuden. Ymmärsin, että Juha oli näistä asioista kanssani samaa mieltä.

Kun puoluehallitus hieman myöhemmin kokoontui, Juha yllättäen ehdotti, että vaaliliitto solmitaan ja että ALDE-ryhmässä pysytään. Molemmat asiat pantiin pöydälle elokuussa pidettävään puoluehallituksen kokoukseen.

Näistä syistä aloin empiä ehdokkuuttani eurovaaleissa. Sipilä näytti valinneen Eurooppa-politiikassa liberaalien federalistisen linjan.

Kun Timo Soini ilmoitti luopuvansa ehdokkuudestaan, sain sopivan kimmokkeen synnyttää avointa keskustelua puolueen strategiasta eurovaaleissa. Kesäkuun lopussa kirjoitin blogin ”Ehdokkuus eurovaaleissa uuteen harkintaan”:

Kun ilmoitin tammikuun lopussa (29.1.2013) kirjoittamassani blogissa ryhtyväni ehdokkaaksi eurovaaleissa, otin omalta osaltani vastaan Timo Soinin esittämään kilpailuhaasteen. Soinihan oli asettanut tavoitteekseen, että Perussuomalaiset olisi eurovaalien suurin puolue. Kerroin pyrkiväni siihen, että Keskusta nousisi suurimmaksi.

Toivoin, että Timo Soini lunastaisi lupailunsa ja asettuisi myös ehdolle eurovaaleissa. ”Olisi mukava ottaa taas miehestä mittaa”, kirjoitin blogissani. Tuo ”taas” viittasi presidentinvaaleihin, joissa voitin Timon kaikissa vaalipiireissä, myös Uudellamaalla, ja jopa hänen kotikaupungissaan Espoossa.

Uskoin, että Soini lähtisi ehdokkaaksi. Hän esiintyi jo eurovaalien merkeissä yhdessä kanssani sekä radion että television haastattelussa. Timo kertoi ajavansa lämmitysöljyjä koneeseen.

Perussuomalaiset on varteenotettava kilpailija muille puolueille ilman Soinin ehdokkuuttakin. He saavat aikaan vahvan ehdokaslistan, ja puolueen puheenjohtajana Timo tukee kaikin voimin heidän vaalityötään.

Timon jättäytyminen sivuun panee minutkin vielä uudelleen harkitsemaan ehdokkuuttani. Osa vaalien viehätystä meni.

Toisaalta Keskustan vaalivalmisteluihin liittyy suunnitelmia, jotka arveluttavat. Niiden pohjalta emme kykenisi suurimman puolueen asemasta kamppailemaan.

Jotkut puolueessa kaavailevat, että Keskusta solmisi vaaliliiton RKP:n kanssa. Meille siitä ei olisi mitään hyötyä, mutta se voisi aika tavalla vaikeuttaa vaalityötämme.

Vaaliliitto johtaisi ensiksikin taktikointiin. Ääniä pyrittäisiin keskittämään muutamalle ehdokkaalle. Emme saisi aikaan laajaa ja yhtenäistä vaalityötä, mikä on välttämätöntä, jos mielimme tavoitella suurimman puolueen asemaa.

Toiseksi: RKP on viime vuosina pyrkinyt kalastelemaan suomenkielisten liberaalien ääniä rökittämällä Perussuomalaisia. Tämä leimaisi haitallisesti vaaliliittokumppania.

Ja kolmanneksi: RKP kilpailee Keskustan kanssa saamelaisten kannatuksesta ohjelmalla, joka lietsoo ristiriitoja sekä heidän keskuuteensa että saamelaisten ja muun paikallisen väestön välille. Tätäkö haluamme eurovaaleissa?

Jotkut suunnittelevat myös, että Keskusta jo hyvissä ajoin ennen vaaleja sitoutuisi siihen, että edustajamme liittyisivät edelleen parlamentin liberaaliryhmään (ALDE).

Kaikki nykyiset europarlamentaarikot ovat kertoneet voimakkaasta tyytyväisyydestään ALDE-ryhmän toimintaan. Keskustan puheenjohtajaa Rovaniemellä valittaessa kaikki pääehdokkaat ilmoittivat olevansa sitä mieltä, että on tutkittava mahdollisuudet ryhmän vaihtamiseen tai uuden ryhmän luomiseen.

ALDE-ryhmä on yltiöliberaali ja hyvin liittovaltiohenkinen. Keskustan tärkeimmät tavoitteet eivät saa siinä osakseen sanottavaa vastakaikua. Olisi poliittinen itsemurha mennä vaaleihin sitoutuneena jäsenyyteen ALDE-ryhmässä.

Esitin ”Brysselin kone” -ohjelman haastattelussa (ks. blogini 5.6.2013), että meidän tulisi pyrkiä muodostamaan europarlamenttiin uusi ryhmä.

Uusi ryhmä kehittäisi unionia itsenäisten valtioiden liittona. Se edistäisi taloudellisesti, ympäristöllisesti ja yhteiskunnallisesti kestävästä kehitystä Euroopassa ja koko maailmassa. Ryhmä pyrkisi turvaamaan jäsenmaiden maaseudun ja maatalouden elinvoimaisuuden. Sen aatteellisena perustana olisivat yhteisölliset, henkiset ja hengelliset arvot.

Mahdollisuudet uuden ryhmän perustamiseen kannattaa joka tapauksessa selvittää. Siihen voisi tulla puolueita useasta nykyisestä ryhmästä. Elleimme onnistuisi saamaan aikaan uutta ryhmää, voisimme tämän työn avulla vahvistaa asemaamme ALDE-ryhmässä.

Olen mielelläni mukana nostamassa eurovaaleissa Keskustaa Suomen suurimmaksi puolueeksi. Olen valmis tekemään tämän tavoitteen saavuttamiseksi jälleen kovan vaalityön.

Jos puolue pilaa itse vaalimenestyksensä, on ehkä parempi jättäytyä sivuun, ja alkaa valmistautua eduskuntavaaleihin.

Lähetin blogini tiedoksi Juhalle. Hän vastasi, että mielipiteitä saa tietysti esittää vapaasti ja ehdokkuus on hyvin henkilökohtainen päätös. Hän jätti sen omaan harkintaani, mutta toivoi, että päättäisin asettua ehdolle.

Juha kertoi toivoneensa, että puoluehallituksen luottamuksellista keskustelua RKP:n vaaliliittopyynnöstä ei olisi esittänyt julkisuuteen kukaan kokouksessa läsnä ollut. Hän totesi pyytäneensä luottamuksellisuutta avatessaan keskustelun puoluehallituksessa.

Vastasin, että kirjoitus on mielestäni korrekti. En ollut kertonut RKP:n aloitteellisuudesta. En ollut edes maininnut, että näistä asioista oli keskusteltu puoluehallituksessa.

Elokuussa puoluehallitus päätti, että vaaliliittoa ei solmita. Päätöksentekoa kuulumisestamme ALDE-ryhmään lykättiin tuonemmaksi.

Tämän jälkeen yhteydenpidossa Juhan kanssa syntyi hiljainen kausi. Kevään tapaaminen jäi pitkäksi aikaa viimeiseksi. Sähköpostejakaan ei kirjoiteltu.

VUOSI 2014: EUROOPAN PARLAMENTIN VAALIT

Viestittely jatkui vasta tammikuun lopulla 2014, jolloin lähetin Juhalle sähköpostitse uusimman blogini. Ehdotin siinä, että Perussuomalaiset tulisivat ALDE-ryhmään:

Panin liikkeelle oheisen blogin. Kun päätimme pysyä ALDEssa, meidän on vaikutettava sen linjaan.

Perussuomalaiset panen ”temppelin harjalle”. Toivon, että et ainakaan ”torppaa” esitystäni.

Blogin otsikko oli ”ALDE-ryhmän linjaa on muutettava”:

Terveiset Brysselistä! Olen ollut täällä sunnuntaista lähtien Poliittikan korkeakoulun kanssa. Meillä on ollut hyvin tiukka asiapitoinen ohjelma. Tapasimme mm. komission varapuheenjohtaja Olli Rehnin, Suomen EU-edustuston asian tuntijoita, edunvalvontatehtävissä toimivia suomalaisia sekä Suomen NATO-edustuston päällikön.

Eilisaamuna sain Juha Sipilältä tekstiviestin hänen sairaslomastaan. Toivomme koko joukolla hänelle pikaista paranemista. Juha vastasi menestyksen toivotuksin.

Täällä Brysselissä olen pohtinut Keskustan asemaa vaaleilla valittavassa uudessa Euroopan parlamentissa.

Esitin viime kesänä, että Keskusta olisi ryhtynyt selvittämään mahdollisuuksia uuden keskustalaisen ryhmän perustamiseksi Euroopan parlamenttiin. Totesin, että meidän on vaikea olla mukana ALDE-ryhmässä, joka on yltiöliberaali ja hyvin liittovaltiohenkinen. Keskustan tärkeimmät tavoitteet eivät saa siinä osakseen sanottavaa vastakaikua.

Keskusta teki kuitenkin päinvastaisen päätöksen asettamalla oman ehdokkaan ALDE-puolueen kärkiehdokkaaksi ja sitoutumalla siten entistä vahvemmin ALDE-ryhmään. Hyväksyin tämän.

Nyt kysymys kärkiehdokkuudesta on ratkennut. Belgialainen Guy Verhofstadt nimetään ALDE-puolueen ehdokkaaksi komission puheenjohtajan tehtävään. Olli Rehn puolestaan tavoittelee muita vaikutusvaltaisia paikkoja Euroopan komissiossa.

Kun Keskusta päätti pysyä ALDE-ryhmässä, meidän on pyrittävä muuttamaan sen poliittista linjaa. Ryhmän puheenjohtajaksi on valittava henkilö, jonka poliittisen linjan mekin voimme hyväksyä.

Ryhmän sisäiset voimasuhteet ratkaisevat sen, millaiset henkilöt puheenjohtajaksi ja muihin johtaviin luottamustehtäviin valitaan. On mahdollista, että Saksan FDP ei saa lainkaan edustajia Euroopan parlamenttiin. Brittien edustus on vaarassa pienentyä. Federalistisimpien edustajien määrä saattaa vähentyä. Mukaan voi tulla uusia puolueita, jotka ovat lähellä Keskustan linjaa.

Mielestäni Perussuomalaistenkin tulisi harkita liittymistä samaan ryhmään meidän kanssamme. ALDE-ryhmällä on mahdollisuudet säilyttää paikkansa parlamentin kolmanneksi suurimpana ryhmänä, ja sen kautta voidaan vaikuttaa tehokkaasti parlamentin päätöksentekoon.

Jos Suomesta mukana olisivat Keskustan ja RKP:n lisäksi myös Perussuomalaiset, voisimme saada ALDE-ryhmään kahdeksan paikkaa. Jos Kristillisdemokraatitkin hakeutuisivat poliittiseen keskustaan, paikkoja voisi olla jopa yhdeksän. Jo seitsemällä tai kahdeksalla paikalla saattaisimme olla uuden ALDE-ryhmän suurin kansallinen valtuuskunta.

Hyväksyisikö ALDE-ryhmä Perussuomalaisten edustajat jäsenikseen? Miksi ei hyväksyisi? Kysymys ei voisi olla ainakaan Eurooppa-politiikan linjasta. Olen itse toiminut liberaaliryhmän jäsenenä yli 12 vuoden ajan ja varapuheenjohtajana yli 10 vuotta. Varapuheenjohtajana vastustin voimakkaasti sekä euroon siirtymistä ja erityisesti laajan euroalueen muodostamista että Suomen liittymistä siihen. Muutoinkin Keskustan edustajilla on ollut erilainen linja kuin ryhmän enemmistöllä.

Perussuomalaisten hakeutuminen ALDE-ryhmään osoittaisi, että puolue on valmis siirtymään populismista todellisen vaikuttamisen tielle. Tämä osoittaisi äänestäjille, että puolue saattaa olla valmis tähän myös Suomen sisäpolitiikassa.

Tähän viestiin en saanut palautetta.

Helmikuun alkupäivinä Timo Soini ja Juha Sipilä sanailivat EU-kansanäänestyksistä. Soini julkaisi MTV:n Nettivieras-palstalla kirjoituksen, jossa hän kommentoi Britannian kansanäänestystä.

Minun mielestäni Suomen pitää neuvotella omat ehtonsa uusiksi. Meillä on tähän täysi oikeus ja nyt myös hyvä tilaisuus, samalla aikataululla Britannian kanssa.

Suomen maksuosuus EU:lle kasvaa. Euron tukipakettien vastuut ovat mitattavat ja lisää tulee, kun Kyproksen rahanpesijöitä ryhdytään pelastamaan. Minä en tätä politiikkaa hyväksy. Omalta osaltani teen kaikkeni sekä Suomessa

että Euroopassa, jotta paine tulos tai ulos -kansanäänestykseen kasvaa. Keikkaa pukkaa Lapista Lontooseen!

Kalevassa Sipilä kommentoi Soinin kannanottoa. Hän kannatti EU-kansanäänestystä tilanteessa, jossa EU olisi siirtymässä liittovaltion suuntaan:

Keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä ei lämpene lainkaan ajatukselle, että Suomessa järjestettäisiin kansanäänestys erosta EU:sta.

Hän vastasi näin Perussuomalaisten puheenjohtajan Timo Soinin tiedotteessaan tänään esittämään kysymykseen.

Jos EU siirtyy liittovaltion suuntaan, silloin Sipilän mielestä kansanäänestys pitäisi järjestää. EU:ta pitäisi hänen näkemyksensä mukaan kehittää edelleen hallitusten välisenä elimenä.

Helmikuun 5. lähetin Juhalle sähköpostia lähinnä perustellakseni vielä jälkikäteen aikaisemmin julkaisemaani blogikirjoitusta.

Kun tapasin Sinut toukokuun lopulla, kerroin vastustavani vaaliliittoa RKP:n kanssa ja haluavani selvittää, olisiko meillä mahdollisuutta uuden keskustalaisen ryhmän perustamiseksi Euroopan parlamenttiin. Ymmärsin, että olit samaa mieltä.

Olin yllättynyt, kun olit kuitenkin kesäkuun puolivälissä pidetyssä puoluehallituksen kokouksessa sitä mieltä, että vaaliliitto solmitaan ja ALDE:ssa pysytään. Molemmat asiat pantiin pöydälle. Elokuussa vaaliliitto hylättiin.

Minulle (ehkä Sinullekin?) tuli täytenä yllätyksenä se, että Olli Rehniä ryhdyttiin ajamaan ALDE:n kärkiehdokkaaksi. Tämähän merkitsi entistä voimakkaampaa sitoutumista ALDE:en. Kun kärkiehdokkuus oli ratkennut, kirjoitin blogini. Brysselissä minulle lopullisesti valkeni, millainen kuvio eurovaaleihin liittyen oli rakennettu. Puolueen liberaalisiipi oli liikkeellä sekä kärkiehdokkuuden että vaaliliiton ympärillä. Vaaliliiton tarkoitus oli auttaa RKP:ta syrjäyttämään Nils Torvalds ja nostaa hänen tilalleen Olav Jern. Rahaakin oli kuulemma rutkasti tarjolla.

Kärkiehdokkuudella oli tarkoitus sitoa meidät tiukemmin ALDE:en ja pitää huoli siitä, ettei puolue samaistuisi unioniin kriittisesti suhtautuviin voimiin.

Kärkiehdokkuushan ratkesi lopulta tosiasiaassa Verhofstadtin eduksi. Minäkin joudun siis tukemaan hänen valintaansa komission johtoon. Minusta on mahdollontota ajatella, että sitoutuisimme lisäksi siihen, että hän (epäonnistuttuaan komission puheenjohtajan valinnassa) tai hänen kaltaisensa voisi tulla ryhmän johtoon. Siksi kirjoitin blogin, jossa esitin, että meidän on pyrittävä muuttamaan ALDE-ryhmän linjaa meille paremmaksi.

Ajatus Perussuomalaisten kosiskelusta ALDE:en liittyy tähän. Jos he tulisivat mukaan, voisimme tavoitella avainpaikkoja ryhmässä ja parlamentissa.

Soinin esitykseni panee temppelein harjalle. Heidän pitää päättää, haluavatko he vaikuttaa vai räyhätä.

Olisi peräti outoa, jos ALDE ei hyväksyisi Perussuomalaisten meppejä. Onhan ryhmä hyväksynyt minutkin. Ja on siellä ollut mm. Lega Nord Italiasta, Viron Keskustapuolue ja monia muita puolueita, joita ei voi erityisen liberaaleina pitää. Aion pitää ajatustani esillä. Sillä on vahvoja kannattajia. Mm. puoluevaltuuston puheenjohtaja Jouni Ovaska oli siitä suorastaan innostunut.

Olen kirjoittanut uutta kirjaani ”Suomen linja”. Kirjoitan ennen muuta Mauno Koiviston linjasta. Käsittelen eri puolueiden sisäisiä linjakiistoja. Meidän osaltamme puolueen linjasta ovat 1980-luvun lopulta lähtien suorastaan taistelleet liberaalit ja perinteistä linjaa edustavat alkioalaiset.

Sinua käsittelen kirjassani hyvin myönteisesti. Se on helppoa, sillä näytämme olevan politiikan linjasta samaa mieltä. Poliitiikan linjalla on minulle ratkaiseva merkitys. Voit luottaa siihen, että annan Sinulle ja linjallesi täyden tukeni.

Parhain terveisin ja pikaista paranemista toivottaen

Paavo

Juha vastasi, että olisi mielellään tavannut, mutta hän oli liikkumiskiellossa. Juha arveli Ollin ehdokkuuden tulleen ehkä meille kaikille yllätyksenä, myös hänelle itselleen.

Hän ei uskonut, että Alde asettaisi esteitä Perussuomalaisten mukautulolle, jos he hyväksyvät tietyt linjaukset esim. maahanmuuttajiin liittyen. Hän epäili heidän omaa halukkuuttaan.

Juha kirjoitti tietävänsä, että yksi syy gallupkannatuksen nousuun oli yhtenäinen kuva puolueesta. Hän kannusti olemaan asioista eri mieltä, mutta varoitti riitelystä.

Juha toivoi, etten kirjassani käsitteisi repivästi ketään henkilöä. Hän kuitenkin korosti, ettei halua rajoittaa vapauttani kirjoittaa. Vastasin:

Kirjani nimi on ”Suomen linja”. Käsittelen siinä eri puolueissa toimineiden henkilöiden vaikutusta Suomen linjan muotoutumiseen kautta aikojen. Käsittelen henkilöitä kertoen – dokumentoiden ja mielestäni hyvin asiallisesti – heidän toiminnastaan. Kirjan keskiössä on SDP:n sisäinen kehitys. Etenkin Mauno Koiviston toiminta asettuu siinä uuteen valoon.

Yksimielisyys on tärkeää puolueelle, mutta vielä tärkeämpi on sen linja. Olimme yksimielisiä Mari Kiviniemen kaudella. Ainoat julkisuuteen tulleet erimielisyydet liittyivät Eurooppa-politiikkaan ja hajajätevesiasetukseen. Olisiko tuloksemme ollut parempi, jos olisimme ajaneet näissäkin asioissa seinään täysin yksimielisesti?

Nyt luottamus on palautunut, kun puolue on presidentinvaaleissa ja Sinun puheenjohtajakaudellasi palannut aatteellisille juurilleen. Puoluetta on auttanut se, että sinipunan politiikka on ollut linjalla, joka pelkistää Keskustan aatteellisen vaihtoehdon.

Kannatuksessamme on nyt höttöä, joka johtuu oppositioasemastamme ja hallituksen virheistä. Tällainen kannatus voidaan helposti menettää, ellei puolueen linja ole luotettava. Kirjani toivottavasti auttaa meitä kirkastamaan puolueen linjaa.

Eurooppa-vaaleissakin linja ratkaisee. Meidän on pyrittävä vaikuttamaan siihen, että ALDE-ryhmän linja olisi meidän kannaltamme katsoen mahdollisimman hyvä.

Keskustan vaaliohjelmasta syntyi hankala kiista. Luonnosta käsiteltiin kahdessa puoluehallituksen kokouksessa.

Ensimmäisen käsittelyn jälkeen luonnosta piti käydyn keskustelun perusteella muokata. Uusi versio lähetettiin juuri seuraavan kokouksen edellä.

Lähetin vastausviestin Juhalle ja ohjelmaa valmistelleille:

Sain eilen tämän mailin. Olin pettynyt.

Puoluehallituksen kokouksessa totesin, että luonnoksen linja ei ole kestävä. Siitä puuttuu strateginen ote. Siinä korostuu ajatus käytännönläheisestä yhteistyöstä ja yhdentymisestä. Tämä on functionalismia, joka on yksi federalismin ilmenemismuoto. Kun ihmiset eivät hyväksy liittovaltiota, on keksitty ajatus, että siihen mennään käytännön yhteistyön kautta. Jokainen askel johtaa uusiin. Unioniin on luotu ylikansallinen koneisto (komissio ja parlamentti), joka suoltaa koko ajan uusia yksityiskohtiin käyviä asetuksia ja direktiivejä.

Kehuin kokouksessa Seppo Kääriäisen johdolla valmisteltuun ulko- ja turvallisuuspoliittiseen asiakirjaluonnokseen sisältynyttä EU-osiota ja esitin ajatuksen, että siitä tulisi EU-ohjelman johdanto. Toistin ehdotukseni 1.3. järjestetyssä ehdokkaiden palaverissa. Sain tukea monelta paikalla olleelta. Valitettavasti puolue-toimisto kieltäytyi jakamasta osanottajille Kääriäisen johdolla laadittua tekstiä.

Lehtomäki ja Nevamäki lupasivat, että Sepon paperin olennaiset osat sisällytetään johdantoon. Näin ei ole tehty.

Ohjelma olisi ok, jos sen vastapainona olisi strateginen johdanto, joka vastaa Juhan julkisuudessa esittämiä linjanvetoja. Tarvitaan selkeä kannanotto sitä vastaan, että euroalue ja sitä myötä unioni kehittyisi yhteisvastuulliseksi velkaunioniksi. On otettava jotenkin kantaa siihen, kuinka unionin kehityksen suunta käännetään kohti itsenäisten valtioiden liittoa. Nythän unioni on koko ajan kasvamassa yhä suuremmaksi nimenomaan pienissä asioissa. Tämä kehitys on pysäytettävä.

En jaksakaan enää ryhtyä tekemään muutosehdotuksia, kun ehdokkaiden mielipiteitä ei näköjään oteta huomioon. Harkitsen muutosehdotuksen tekemistä puoluehallituksen kokouksen yhteydessä. Eihän minulla tosin ole siellä esitysoikeutta.

Asiaa harkittuani lähetin kuitenkin sähköpostilla ehdotuksen ohjelman alkuun lisättäväksi johdannoksi (liite 5).

Saatuani seuraavan luonnoksen tein vielä muutamia muutosehdotuksia. Tärkein niistä oli esitys, että Keskusta ei hyväksy velkaunionia eikä liittovaltiokehitystä. Vaikka tämä muotoilu perustui Juha Sipilän julkisuudessa esittämiin lausuntoihin, sitä ei voitu sisällyttää ohjelmaan. Sain ymmärtää, että tämä oli kynnyskysymys Olli Rehnin ehdokkuudelle.

Suomen linja valmistui 11.3. Toimitin sen heti Juhalle PDF-versiona.

Maaliskuun lopulla eduskunnassa käsiteltiin Kataisen hallituksen kehyspäätöstä. Olin pettynyt siihen, että eduskuntaryhmä ei nostanut aluepolitiikkaa sille kuuluvaan asemaan. Lähetin Juhalle ja Kimmo Tiilikaiselle sähköpostia:

Oli paikallaan, että Keskustan kehyskritiikki kohdistui ensi sijassa lapsiperheiden asemaan. Jatkossa toivon puolueen ottavan esille voimakkaasti myös aluepolitiikan.

Keskittävä metropolipolitiikka jatkuu mm. liikennepolitiikassa. Väyläinvestoinneista karsitaan, mutta miljardin maksava tarpeeton Pisara-rata aiotaan rakentaa. Helsingin seudun paikallisliikenteeseen on sijoitettu jo miljardi (en ole huomannut, miten Etelä-Espoon metron jatkorahoitus hoidetaan). Pohjanmaan rataa korjataan pieni pätkä kerrallaan. Myös Helsinki-Vantaan lentokenttään sijoitetaan miljardi. Tämä perustuu epärealistisiin laskelmiin Aasianliikenteen kasvusta.

Korkeakoulujen lisärahoitus suuntautuu käytännössä Helsingin seudulle, jonne yksityistä rahaa on parhaimmin saatavissa. Alueen asuntorakentamiseen suunnataan erityisrahoitusta. Kokoomuksen ja SDP:n tulkinnat sote-sovusta osoittavat, etteivät ne ole luopuneet keskittämishaaveistaan – päinvastoin.

Eduskuntavaaleissa puolue voi menestyä vain siten, että erottaudumme sinipunasta ja cityvihreistä nimenomaan aluepolitiikassa. Tarvitsemme maakuntien vahvan luottamuksen. Pääkaupunkiseudulla meidän on esitettävä uskottava vaihtoehto keskittävälle metropolipolitiikalle.

Suosittelen, että luette Johannes Hirvaskosken johdolla laaditun raportin ja minun kirjani ”Suomen linja”.

Maaliskuun lopulla sain Juha Sipilältä yllättävän viestin. Se liittyi siihen, että olin toistanut julkisuudessa ilmoitukseni, että olen ehdokkaana myös

seuraavan vuoden eduskuntavaaleissa ja että tavoittelen paikkaa valtioneuvostossa.

Juha kertoi edellyttäneensä eduskuntaryhmältä, että ministerisalkuilla ei spekuloidaisi. Samaa hän toivoi myös minulta. Juha kirjoitti, että olisi tietysti kovin ikävän näköistä, jos hän joutuisi julkisesti sanoutumaan niistä irti. Hän korosti, ettei mitään jaettavaa vielä ole. Vastasin suoralta kädeltä:

Kiitos viestistäsi. Se oli yllättävä. En ole spekuloinut. Ilmoituksellani pyrin välttämään spekulatiot.

Olin vuosina 1995–1999 joka kerta ehdolla sekä eduskuntaan että Euroopan parlamenttiin. Joka kerta ilmoitin ennen vaaleja, että vaihtoehtoni ovat EP tai valtioneuvoston jäsenyys.

Vuoden 2003 eduskuntavaalit jäivät väliin. Vuoden 2004 EP-vaaleissa tulin valituksi. Vuoden 2007 eduskuntavaalien edellä ilmoitin ennakkoon, että luovun EP-paikastani vain siinä tapauksessa, että tulen valtioneuvoston jäseneksi. Näin tapahtui.

Nyt olen ilmoittanut, että olen ehdolla sekä EK- että EP-vaaleissa. Sama oli tilanne keväällä 1999, mutta silloin EK- vaalit olivat ensin.

Olen ilmoittanut kuten aina ennenkin, mitkä ovat vaihtoehdot. Äänestäjien on saatava ne tietää. Milloinkahan pääsemme keskustelemaan? Minulla on kovasti asiaa. Ehkä kirjoitan aluksi.

Olethan lukenut kirjani?

Kun vastausta ei kuulunut, kirjoitin uuden viestin:

Et vastannut sähköpostiini. Kaipa se tuli perille?

Olen tänään Kempeleessä, mutta et liene paikalla. Kun tapaamista ei ole näköpiirissä, kirjoitan pienen viestin.

Olisin mieluummin ottanut nämä asiat esille keskustelussa, jossa olisin voinut esittää näkemykseni laajemmin niitä perustellen.

Sähköpostiviesti on pakostakin töksähtävä. Mutta tähän nyt on tyytyminen.

Olen huolissani puolueen strategiasta tai pikemminkin sen puutteesta. Jotta Keskusta pääsisi varmasti hallitukseen, meidän tulee olla suurin puolue. Jotta tämä olisi mahdollista, meillä tulisi olla hyvissä ajoin ennen vaaleja selvä kaula muihin puolueisiin nähden. Kampanjoinnin yhteydessä hallituspuolueet pystyvät aina kohottamaan kannatustaan.

Kokemus osoittaa, että vaaleissa kannatus keskittyy niille puolueille, jotka muodostavat selkeimmät vaihtoehdot. Polarisaatiot vetävät äänestäjiä puoleensa.

Keskustan tulisi pystyä haastamaan nykyinen kokoomusjohtoinen poliittinen suuntaus ja esittämään sille selkeä vaihtoehto. Jos emme tähän pysty, polarisaatio muodostuu SDP:n ja Kokoomuksen välille.

Kokoomukseen tulee nykyistä oikeistolaisempi johto. SDP saattaa saada nykyistä vasemmistolaisemman johtajan. Poliittikka vasemmistolaistuu, vaikka Urpilainen jatkaisikin. Polarisaatiota syntyy siis näiden puolueiden välille joka tapauksessa.

Meidät erottaa sinipunasta suhtautuminen keskittämiseen. Tämä koskee sekä hallintoa että aluekehitystä. Tämä vastakkainasettelu on ollut hallitseva jo sadan vuoden ajan, kuten kirjassani osoitan (kai olet lukenut sen?).

Nykyinen hallitus pyrkii keskittämään kunnallishallintoa ja hävittämään maakunnat. Aluepolitiikassa toteutetaan keskittävää metropolipolitiikkaa.

Nyt näyttää käyvän niin, että Keskusta ei profiloidu lainkaan keskittämispolitiikan vastustajana ja hajautetun yhteiskunnan rakentajana.

Sinun kanssasi käymäni keskustelun perusteella kirjoitin blogin sote-sovun puolesta tulkiten sitä parhain päin. Sisällön suhteen lopputulos on siedettävä, jos maakunnalliset sairaanhoitopiirit ja kuntayhtymät säilyvät ja jos paine kunta-liitoksiin hellittää. (Ks. liite 6. ”Tekikö Sipilä Jämsénin kompromissin?”)

Puolueella tulee olla selvä julkinen kanta, että pyrimme tähän. Muuten syntyy käsitys, että olemme hyväksyneet pidemmälle menevän keskittämisen kuin sinipunapuolueet olivat esittäneet.

Poliittisen strategian kannalta katsoen sote-sopu on suuri riski. Meillä oli herkkäinen vastakkainasettelu hallitusrintaman kanssa. Ajoimme kotikunta-maakunta-mallia. Hallituspuolueet pyrkivät keskittämiseen, mutta olivat suksit ristissä keskenään. Näin olisi ollut hyvä mennä vaaleihin. Sote-sovulla menetimme tärkeän vaaliaseen.

Se voidaan saada takaisin, jos erimielisyydet nousevat parlamentaarisessa työryhmässä esiin ja tulevat julkisiksi.

Ehdotin työryhmään Pekkarista. En luota Rehulan ja Töllin kykyihin viedä neuvottelut meitä tyydyttävään ratkaisuun. Tämä arvio perustuu tietoon ja tuntemukseen heidän aikaisemmasta toiminnastaan. Toivon, että olen väärässä.

Olen ollut pettynyt siihen, että puolue ei ole ottanut esille kehyspäättökseen sisältyviä aluepoliittisia ratkaisuja. Kuinka se voidaan tehdä uskottavalla tavalla myöhemmin?

Kokemus osoittaa, että puolue menestyy parhaimmin silloin kun politiikassa on vahva aluepoliittinen ote. Maakunnissa luottamus vahvistuu. Pääkaupunki-seudulla on tarjottava vaihtoehto keskittävälle metropolipolitiikalle. Turhaanko teetimme Johannes Hirvaskoskella asiaa koskevan selvityksen?

Olin yllätynyt siitä, että ilmoitit tv-haastattelussa hyväksyväsi kehitysyhteistyön määrärahoihin kohdistuvan leikkauksen. Edellisessä keskustajohtoisessa hallituksessa etenimme kohti 0,7 prosentin tavoitetta ja uudistimme kehitys-

politiikan sisältöä siten, että se edistää tehokkaammin kestäväää kehitystä. Meillä on tästä syystä hyvä uskottavuus kritisoida hallitusta ja vedota nuorempaan äänestäjäkuntaan.

Itse olet puhunut ihmiskunnan suurista haasteista: ruoka, vesi, energia. Juuri niihin kehityspolitiikalla tartutaan. Olisit voinut olla ottamatta kantaa leikkauksiin tai vastustaa niitä. Tärkeintä on kehittää kehityspolitiikan sisältöä edelleen siten, että ihmiskunnan suuriin haasteisiin tehokkaasti vastataan. Tämä tarjoaa myös työtä ja referenssejä suomalaisille asiantuntijoille ja yrityksille.

En pitänyt siitä, että Eurooppa-ohjelma vesitettiin, mutta sen kanssa voin ehdokkaana elää. Mukaan ei otettu edes Sinun omia kannanottojasi sillä perusteella, että voisimme hallituspuolueena joutua toimimaan toisin. Tätä vaaraa ei mielestäni ollut.

*Puolue näyttää kaiken kaikkiaan valmistautuvan hallitusvastuuseen tavalla, joka vaarantaa vaalituloksen ja pääsymme hallitukseen. Ensin on käytävä vaalitaistelu, jossa meillä tulee olla selkeä vaihtoehto nykyhallituksen politikalle. On muistettava, että Perussuomalaiset kilpailevat siitä, kumpi oppositio-
puolueista tarjoaa uskottavamman vaihtoehdon nykymenolle.*

Toivon edelleen, että aikaa tapaamiseen löytyisi. Viimeisestä pidemmästä keskustelustamme taitaa olla pian vuosi.

Juha vastasi, ettei hän ole paikalla Kempeleessä. Totesi olevansa siellä aika harvoin. Hän lähetti sähköpostilla viestin, jota kommentoin tuoreeltaan kohta kohdalta.

Juha kertoi juttelewansa mielellään kasvokkain esim. puoluevaltuuston yhteydessä. Hänen erityinen toivomuksensa oli, että en tekisi Euroopan parlamentin vaaleista puolueen sisäistä linjavaalia. Hänen mielestään ihmiset eivät enää sellaisia kaipaa – päinvastoin. Juha arveli minun voivan hyötyä siitä, mutta puolueena hänen mukaansa häviäisimme. Vastasin:

En ole tehnyt enkä tee vastakkainasettelua oman listamme sisälle. Tuon esiin oman aatteellisen ja poliittisen linjani, kuten olen tehnyt kaikissa vaaleissa pian 45 vuoden ajan. Olli Rehnillä on oma linjansa, jota hän on ollut toteuttamassa 1980-luvun lopulta alkaen. Kun puolueen Eurooppa-linjasta on suorastaan taisteltu, olemme olleet eri puolilla. Näin tapahtui, kun Suomi liittyi EU:iin ja euroalueeseen. Näin tapahtui vuonna 2001, kun puolue siirtyi Eurooppa-politiikkasaan Lipposen linjalle. Nytkin pyrimme eri suuntiin. En kuitenkaan tuo esiin eroavaisuutta, vaan kerron vain oman linjani.

Juha lupasi terävöittää otetta muita vastaan, mutta totesi toivoneensa minun suostuvan esimerkiksi yhteiseen kirjoitukseen Ollin kanssa. Vastasin:

Yhteinen kirjoitus olisi keinotekoinen yritys peittää syvä periaatteellinen näkemusero, joka välillämme on ollut ja on. Se vain vetäisi julkisuuden huomion puolueensa ja ylläpitäisi julkista keskustelua tosiasiallisesta linjaerosta.

Juha totesi, että hän olisi voinut viitata yhteiseen kirjoitukseen aina kun asia nostetaan esille. Vastasin:

Meillähän on ”yhteinen kirjoitus”, puolueen Eurooppa-ohjelma, jonka olemme molemmat hyväksyneet. Voit todeta tämän ja puhua vivahde-eroista ehdokaiden kesken. Tietääkseni vain yksi ehdokkaista – Mikael Pentikäinen – on selvästi poikennut ohjelmasta ottamalla kantaa Nato-jäsenyyden puolesta. Voit myös tuoda esiin näkemuserot muissa puolueissa (Stubb/Pöntinen).

Juha kertoi saaneensa mielipidemittausten tuloksista taustatietoa, jonka mukaan vastakkainasettelun paluu on heikentänyt kannatustamme. Vastasin:

Olen myös saanut taustatietoa eurovaalikannatuksemme putoamisen syistä. Siihen näyttää vaikuttaneen ennen muuta ALDE-kytköksemme voimakas esilläolo. Kriittisesti unioniin suhtautuvat ja liittovaltiokehitystä vastustavat äänestäjät ovat vetäytyneet epävarmoihin tai Perussuomalaisiin. Tämä on ainoa looginen selitys. Keskinäiset näkemysromme eivät ole olleet tänä aikana erityisesti esillä.

Juha puolusti puolueen suhtautumista kehyspäätökseen. Meillä pitää olla kunnollinen vaihtoehto. Hän kysyi, onko minulla jotain mielessä tilalle, kun listani siitä mihin ei saa koskea on hänen mielestään pitkä. Vastasin:

Kuinka niin pitkä?

En ole tainnut kritisoida puolueen tukea hallituksen säästöille miltään muulta osin kuin kehitysyhteistyön määrärahojen suhteen.

Olen esittänyt säästöille vaihtoehdon, johon ei ole tartuttu. Olen pelkistänyt budjettivajeen ja kuntien talousahdingon syyt liian suuriin henkilöstömenoihin. Olen yllyttänyt EK:ta ottamaan kantaa julkisen sektorin 10 prosentin palkanalennukseen. (Lähetin s-postiviestini Lasse Laatuselle Sinullekin tiedoksi.) Kerroin tästä PH:n kokouksessa, kun Mika Lintilä oli siellä esittelemässä talouspoliittisen työryhmän ajatuksia. Seuraavassa kokouksessa ehdotin valtion yt-neuvotteluja.

Kun ideaan ei tartuttu, esitin sen omana ajatukseni kehysriihen aikana. Julkisen sektorin henkilöstömenoihin puuttumalla voidaan saada aikaan miljardisäästöt.

Juha puolusti sote-ratkaisua sillä, että sen seurauksena hallituksen oli peräännyttävä pakkoliitoksista. Hän uskoi pisteiden ropisevan meille. Juha lueteli muitakin asioita, joissa hallitus oli joutunut antamaan meille periksi. Vastasin:

Valitettavasti en voi uskoa, että mainitsemasi asiat kohottaisivat Keskustan kannatusta. Puolue on auttanut hallitusta korjaamaan möhläyksiään ja pääsemään pois umpikujasta. Opposition kannatus riippuu siitä, kuinka selkeä vastakkainasettelu hallituksen kanssa kyetään luomaan ja kuinka oppositio voi tuoda sen kautta esille omaa vaihtoehtoaan. En toista tässä, mitä edellisessä viestissäni sote-sovusta kirjoitin.

Juha totesi, että sote-ryhmässä meiltä on paras parivaljakko. Vastasin:

Toivon, että pärjäävät. Epäilykseni Tölliin perustuvat kokemuksiin hänen toiminnastaan PARAS-hankkeen ajajana ja Rehulaan hänen roolistaan maakuntaläänien hävittämisessä 1990-luvulla. Toivon, että saavat Keskustan kotikunta-maakuntamallin olennaiset osat toteutetuiksi.

Juha kertoi kuulleen, että minulla on 6–7 tilaisuuden päivätahti taas päällä. Hän kertoi kannustaneensa muita ehdokkaita samaan. Vastasin:

Kierrän taas itseäni säästämättä. Tunnen velvollisuuteni puoluetta kohtaan ja käyn pienilläkin paikkakunnilla, joilla ei ole paljon ääniä jaossa. Olen tarjonnut maakuntien ehdokkaille mahdollisuuden osallistua tilaisuuksiini ilman kustannuksia.

Olen vakavasti huolissani puolueen tilanteesta. Ensimmäisen puheenjohtajavuotesi aikana käydyissä keskusteluissa ymmärsin meidän olevan samaa mieltä sekä aatteellisesta ja poliittisesta linjasta että strategiasta. Viime aikojen toiminta ei ole mielestäni ollut tämän mukaista. Toivon, että puoluevaltuuston kokouksen yhteydessä löytyy aikaa kunnan keskusteluun.

Ja lopuksi: lue kirjani. Puolueen puheenjohtajana Sinun on tunnettava maan poliittinen historia ja erityisesti oman puolueemme linjan muotoutuminen kautta aikojen. Kirjoitan asiaan pitäytyen ja dokumentointiin tukeutuen. Keskustelen mielelläni, jos olet esittämästäni eri mieltä.

Toukokuun 13. päivänä lähetin Juhalle viestin, jossa kiittelin hänen selviytyneen EU-vaaleihin liittyneessä puheenjohtajien televisiokeskustelussa hyvin. Jatkoin:

Sitä en ole ymmärtänyt, että vastasit jäsenyydestä euroalueessa olleen Suomelle hyötyä. Keskusta aikanaan yksituumaisesti vastusti Suomen liittymistä. Jäsenyydestä on ollut haittaa, kuten vertailu Ruotsiin selvästi osoittaa (viittaa tässä kirjaani). Professori Kanniaisen johdolla tehty tutkimus kannattaa ottaa vakavasti.

Juha vastasi olleensa euron suhteen plus miinus nolla -ajattelussa. Hän totesi päätyneensä vähän epäröiden kuitenkin käden nostamiseen. Kanniaisen raportista Juha sanoi voivansa ostaa suuren osan kritiikistä. Olennaiseksi hän totesi sen, että jos valuutta ei joustaa, työmarkkinoiden pitäisi joustaa. Jos kumpikaan ei joustaa, vaikeuksissa ollaan. Vastasin:

Meidän pitäisi erottaa Eurooppa-politiikassa Kokoomuksesta ja demareista. Helpoimmin se käy tuomalla esiin sitä, että Keskusta vastusti vahvojen taloudellisten perusteiden Suomen liittymistä yhtenäisvaluuttaan. Euron aiheuttama vahinko Suomelle on kiistaton, kun verrataan meitä Ruotsiin.

Johtopäätökset ovat eri asia. Mielestäni Kanninen on oikeassa. Jos jatketaan nykyisellä tiellä, joudutaan täysimittaiseen liittovaltioon. Vaihtoehtona on rahaliiton purkamisen osittain tai kokonaan tai sitten Suomen irrottautuminen ja siirtyminen käyttämään euron rinnalla kansallista valuuttaa. Kannin esittämä malli rahaliiton purkamiseksi on sama, jota me Keskustan mepit (pait-si Olli Rehn) yhdessä Ruotsin Keskustapuolueen meppien kanssa vuonna 1995 ajoimme.

Juha vastasi kannattaneensa euroa alusta pitäen niiden kokemusten nojalla, jotka hän oli saanut yrittäjänä yllättäen tulleesta devalvaatiosta. Hän totesi kuitenkin voivansa rakentaa vastakkainasettelun siitä, että Keskustan aikanaan esittämät epäilyt eurolle ovat pitkälti toteutuneet.

Heinäkuun lopulla kirjoitin Juhalle pyöräilytapahtumasta. Sen yhteyteen järjestimme Pohjanrantaan iltamat, joiden tuotto annettiin puolueelle. Viestin yhteyteen liitin blogini, jossa ilmoittauduin ehdolle puoluevaltuuston puheenjohtajan tehtävään.

Ohessa blogini, joka julkaistaan tänään klo 12. Jos tulisin valituksi puoluevaltuuston johtoon, voisin tähänastista paremmin tukea Sinun työtäsi. Tapaisimmekin säännöllisesti työvaliokunnan kokousten yhteydessä. Mutta valintahan on valtuuston jäsenten käsissä.

Blogissani ”Takarivistä etulinjaan?” muistutin, että ilmoittautuessani ehdolle Euroopan parlamenttiin kerroin olevani ehdokkaana myös ensi vuoden eduskuntavaaleissa. Sanoin, että tavoittelen niiden kautta paikkaa valtioneuvostossa. Jos pääsisin ministeriksi, luopuisin paikastani Euroopan parlamentissa. Perustelin tätä sillä, että ministerinä vaikutusmahdollisuuteni olisivat suuremmat kuin Euroopan parlamentin jäsenenä.

Turun puoluekokouksen puheessani olin esittänyt, että Keskustan tulee ottaa ensi kevään eduskuntavaaleissa yhdeksi päätavoitteekseen, että Suomi jatkaa sillä viisaalla ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjalla, jota olemme sotien jälkeen toteuttaneet. Lupasin olla tämän taistelun etulinjassa. Antamassani haastattelussa sanoin, että tavoittelen ulkoministerin paikkaa seuraavassa hallituksessa.

Kirjoitin, että Stubbin valinta Kokoomuksen puheenjohtajaksi korostaa ulkoministerin paikan tärkeyttä vaalien jälkeen muodostettavassa hallituksessa.

Puoluepolitiikkona Sauli Niinistö kannatti Suomen Nato-jäsenyyttä. Uskon, että tasavallan presidenttinä Niinistö toteuttaa Paasikiven linjaa, mutta hänen asemansa käy vaikeaksi, jos valtioneuvoston keskeiset jäsenet pyrkivät muuttamaan Suomen turvallisuuspoliittisen aseman.

Jatkoin:

Turun puoluekokouksessa minulle avautui yllättäen paikka puoluevaltuustossa. Tämä oli jakojäännös meidän meppiryhmämme vallanjaossa. Kun muut oli valittu edustamaan meitä puoluehallituksessa, tämä paikka jäi jakojäännöksenä minulle. Vitsailin, että aloitan puolueurani uudelleen takarivistä, puolueorganisaation alimmalta portaalta.

Sääntömuutoksella jäsenistöä edustavan puoluevaltuuston asemaa tuntuvasti vahvistettiin. Sen puheenjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus sekä puoluehallituksessa että sen työvaliokunnassa. Lisäksi puoluevaltuuston puheenjohtaja on yksi puolueen hallitusneuvottelijoista. Varapuheenjohtajienkin asemaa vahvistettiin. He toimivat puoluevaltuuston pysyvien valiokuntien, poliittisen ja järjestövaliokunnan, puheenjohtajina.

Kun haluan vaikuttaa Suomen, Euroopan ja ihmiskunnan tulevaisuuteen, minun on oltava kiinnostunut puoluevaltuuston puheenjohtajan tehtävästä. Uskon tuntevani puolueen jäsenistön mielialat kautta maan. Uskon, että voin yhdessä muiden puoluevaltuuston jäsenten kanssa välittää tehokkaasti järjestöväen tahdon puolueen päätöksentekoon.

Puoluevaltuuston puheenjohtajana pääsisin puolueen sisäpiiriin, jossa voisin antaa asiantuntemukseni ja kokemukseni puheenjohtaja Juha Sipilän ja muun puoluejohdon tueksi. Hallitusneuvottelijana voisin olla osaltani varmistamassa sitä, että Suomen linja on kaikin puolin kestävä.

Olen siis käytettävissä, kun puoluevaltuusto valitsee ensi marraskuussa itselleen puheenjohtajan. Valinta olisi askel takarivistä etulinjaan.

Syksyllä puoluehallituksessa käsiteltiin Juha Rehulan johdolla laadittua luonnosta lausunnoksi sote-uudistukseen. Siitä puuttui kokonaan tärkein asia eli kannanotto, että palvelut tulee järjestää tukeutuen maakunnallisiin ja seutukunnallisiin kuntayhtymiin. Ehdotin sen lisäämistä kannanottoon. Valtuudet lausunnon viimeistelemiseen annettiin työvaliokunnalle.

Kun vireillä ollut tapaamiseni Sipilän kanssa oli toteutumassa vasta työvaliokunnan kokouksen jälkeen, lähetin hänelle 6.10. pienen viestin.

Annoin PH:ssa Rehulalle lisäysehdotuksen puolueen SOTE-lausunnon viimeiselle sivulle 3. kappaleen toiseksi virkkeeksi: ”Palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa tulee nojautua olemassa oleviin maakunnallisiin ja seutukunnallisiin kuntayhtymiin.” Tämä pitää ehdottomasti saada mukaan. Ellei laki varmista

kuntayhtymien perustuvan mallin toteutumista, suuret kaupungit toteuttavat vastuukuntamallin. Se olisi katastrofi maakuntien ja puolueen kannalta. Lie-nevätkö esittäneet puolueen kannan selkeästi siellä työryhmässä, kun sitä ei lausuntoluonnokseen ollut sisällytetty?

Lokakuun lopulla (24.10.) syntyi ulkopoliittista viestinvaihtoa, jonka kim-mokkeena oli Kimmo Tiilikaisen MTV:lle antama haastattelu. Hän oli sa-nonnut, että hallitusohjelman on oltava sellainen, että Suomella säilyy oma päätösvalta ja liikkumavara. Valtiojohdon käsiä ei pidä sitoa.

Viestinvaihdoissa totesin huolestuneeni Kimmon lausunnosta:

Mielestäni on tärkeää, että uuden hallituksen ohjelmaan sisältyy mahdolli-sesta Nato-jäsenyydestä samankaltainen muotoilu kuin nykyisen – etenkin, jos Kokoomus on hallituksessa. Sen nykyiseltä johdolta puuttuu ulkopoliittinen viisaus ja kyky perusteelliseen harkintaan.

Hallitusohjelma ei tietenkään sitoisi hallituksen käsiä, jos kansainvälinen tilanne aivan yllättäen muuttuisi.

Kekkosen politiikan viisaus oli siinä, että hän rohkeasti puolusti Paasikiven linjaa oikeistovoimien hyökkäystä vastaan. Jos Tanner ja Leskinen olisivat on-nistuneet pyrkimyksissään 1950- ja 1960-luvuilla, meille olisi käynyt todella huonosti.

1970-luvulla Kekkonen puolusti Suomen itsenäisyyttä ja puolueettomuutta vasemmiston (myös SDP:n ”suomettuneen” vasemmistosiiven) pyrkimyksiä vastaan. 1980-luvulla Suomi SDP:n johdolla lipui lähemmäksi NL:n linjaa ja ”suomettui”. Uudessa Euroopassa Suomi vietiin oikeistovoimien johdolla turvallisuuspoliittisin perustein Euroopan unioniin. Tarjolla oli parempi vaihto-ehto: ETA-jäsenyys ja Pohjolan yhteisö. Suomella olisi säilynyt itsenäinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja olisimme voineet tälläkin alalla rakentaa pohjois-maista ratkaisua, jota tuolloin esitin.

Nyt näemme mihin jäsenyys turvallisuuspolitiikan kannalta katsoen on johtanut ja johtamassa. Vaarana on, että Suomi suistetaan Kokoomuksen joh-dolla Paasikiven linjalta. Nytkin Keskustan tehtävänä on puolustaa Paasikiven linjaa.

Ennakkoluulottomuutta Keskustan tulee osoittaa hakemalla EU-Suomelle roolia, joka jatkaa ulkopoliittikkamme parhaimpia perinteitä mm. toimimalla sekä lääkärin roolissa että rauhan arkkitehtina ja rakentajana. Nato-jäsenyys olisi silkkaa mielettömyyttä ja siihen suuntaan flirttailu vaarallista kevyt-mielisyyttä.

Tiilikainen vastasi todenneensa MTV:n haastattelussa myös, että liittou-tumattomuus on osoittautunut Suomelle hyväksi ratkaisuksi, että meillä on

oltava uskottava oma puolustus ja että osallistumme kansainväliseen yhteistyöhön mm. Naton rauhankumppanuuden puitteissa. Uutisoinnissa toimittajat yrittivät hänen mukaansa nimenomaan hakea osviittaa tuleviin ohjelma-
kirjauksiin.

On ilmeistä, että Kimmo Tiilikaisen lausunto perustui puolueen johdon piirissä laadittuun yhteiseen linjaan. Marraskuun alussa Juha Sipilä esiintyi samaan tapaan *Talouselämä*-lehden haastattelussa. Kysyin Juhalta perusteluja:

Voisitko kertoa, mitä tarkoittit Talouselämän Nato-lausunnolla? Minusta on vaikea ajatella, että menisimme avoimella Nato-kannalla hallitukseen, jossa Alex on joko pää- tai ulkoministeri. Meidän osaltamme puoluekokouskanta on selvä ja sen voi muuttaa vain puoluekokous. Mutta miten pidätellä Stubbia, joka ei edes piittaa vakiintuneista menettelytavoista? Tilanne olisi toinen, jos Kokoomus olisi oppositiossa.

Saattavat kysyä kommenttiani jo HS:n kulmapöydässä tänään.

Juha vastasi, että kirjaus on sama kuin se, josta minäkin olin ollut sopimassa Vanhasen hallituksen ohjelmaan. Vastasin:

En ollut mukana neuvottelussa Vanhasen II hallituksen muodostamiseksi. En tiedä, miksi liittoutumiskysymykseen ei otettu kantaa. Ehkä asiaa ei koettu ajankohtaiseksi. Nato-jäsenyyttä vastustava Halonen oli oleva presidenttinä koko hallituskauden ajan.

Kataisen hallituksen ohjelmaan tuli selkeä kirjaus, joka on edelleen voimassa. Julkisuudessa vertailukohtana pidetään tätä. Jos puhutaan siitä, että valtiojohdon kädet halutaan jättää vapaiksi, tulkinta on se, että avataan ovi jäsenyydelle.

Viittasin viestiin, joka liittyi Tiilikaisen antamaan MTV-haastatteluun. Totesin, että asiasta olisi hyvä puhua. Jatkoin viestittelyä pari päivää myöhemmin:

Hyvin pärjäsit eilen eduskunnassa. Uutisointi ei tehnyt Sinulle täyttä oikeutta – ei varsinkaan MTV:n uutisten.

Minua harmittaa, että jouduin olemaan julkisuudessa eri mieltä siitä, mitä sanoit Talouselämä-lehden haastattelussa. Kun Kimmo sanoi suunnilleen saman paria viikkoa aikaisemmin, kukaan ei kysynyt kommenttiani. Esitin kantani mailissa, jonka lähetin tiedoksi myös Kimmolle ja Sinulle.

Minusta hallitusohjelmassa voitaisiin palata Jätteenmäen/Vanhasen I hallituksen linjalle. Vaikkapa näin:

”Suomen turvallisuuspolitiikka perustuu sotilaalliseen liittoutumattomuuteen ja itsenäiseen, uskottavaan puolustukseen. Harjoitamme yhteistyötä sekä muiden Pohjoismaiden kanssa että Naton rauhankumppanuusohjelman ja EU:n puitteissa. Suomi pyrkii vahvistamaan YK:n ja ETY-järjestön

kollektiivista turvallisuusjärjestelmää ja osallistuu niiden järjestämään rauhan-turvatoimintaan.”

Tällä tavoin lyötäisiin myönteisellä tavalla lukkoon se, että Suomi ei hae Nato-jäsenyyttä eikä pyri liittoutumaan myöskään EU:n puitteissa tai sen kautta.

Onkohan puolueen piirissä pyrkimyksiä muuttaa meidän linjaamme? Puolue-toimiston valmistelu tähtäsi siihen, että emme olisi ottaneet (puoluekokouksessa) lainkaan kantaa Suomen turvallisuuspolitiikan linjaan.

Mistä tulevat ajatukset, että ulkopoliittisen johdon käsiä ei pitäisi sitoa? Miksi sellaisia halutaan esittää? Oma kantamme on lyöty lukkoon puoluekokouksessa. Eikö meidän tule nimenomaan sitoa Kokoomuksen kädet, joka pyrkii muuttamaan Suomen aseman ja linjan? Ainakaan neljään vuoteen ei kansainväliseen tilanteeseen ole näköpiirissä sellaista muutosta, joka edellyttäisi meiltä uus-harkintaa, Ruotsin hallitus on lyönyt lukkoon oman kantansa juuri alkaneeksi vaalikaudeksi.

Juha vastasi, ettei painostusta linjan muuttamiseksi ole tullut puolue-toimiston eikä muustakaan suunnasta. Hän totesi, että kantamme turvallisuus-politiikassa on selkeä. Hän totesi olleensa Rovaniemen puoluekokouksesta saakka vuoden 2007 hallitusohjelmakirjauksen kannalla.

Kuittasin toteamalla, että paineet linjan muuttamiseen tulevat ehkä vain ulkoa päin. Ja ehkä ne eivät ole vaikuttaneet lainkaan meidän porukkaamme.

Rovaniemen puheesi oli hyvä, samoin Turun. Vanhasen II hallituksen ohjel-maa en pidä hyvänä. Mutta se olikin osittain aikaansa sidottu.

Tutkittuani hallitusohjelmia huomasin, että Sipilää oli johdettu harhaan. Pari päivää myöhemmin (9.11.) jatkoin viestittelyäni Juhalle:

Toivon, että voisimme mahdollisimman pian tavata ja keskustella ennen muuta Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Julkinen keskustelu tulevan hallituksen ohjelmasta saattaa jatkua jo lähiaikoina.

Olen poiminut tämän viestin alle otteita Sinun puheistasi Rovaniemellä ja Turussa sekä Turun puoluekokouksen kannanotosta. Samoin olen poiminut avainkohdat Jäätteenmäen/Vanhasen I hallituksen, Vanhasen II hallituksen ja Kataisen/Stubbin hallituksen ohjelmasta (liite 7).

Näiden tekstien valossa minun on mahdotonta ymmärtää Kimmo Tiilikaisen taannoista lausuntoa ja Sinun äskettäistä haastattelua Talouselämä-lehdelle. Yhtä vähän voin ymmärtää sitä, että kerrot olleesi jo Rovaniemeltä lähtien vuo-den 2007 hallitusohjelman kannalla.

Hyväksyn Sinun puoluekokouspuheittesi linjan. Turun puoluekokouksen kannanotto on hyvä. Niiden pohjalta hallitusohjelma tulisi kirjoittaa Jäätteen-

mäen/Vanhasen I hallituksen ohjelman tapaan. Siihen voidaan ja siihen tulee lisätä maininta siitä, että ylläpidämme mahdollisuutta hakea Nato-jäsenyyttä.

Vanhasen II hallituksen ohjelmassa näkyy vahvana Kokoomuksen kädenjälki. Ihmettelen, kuinka Keskustan neuvottelijat ovat siihen suostuneet.

Ohjelmassa ei tuoda ollenkaan esiin Suomen turvallisuuspolitiikan perustaa eli sotilaallista liittoutumattomuutta. Sen sijaan siinä availtaan ovia Nato-jäsenyydelle.

Olin mukana laatimassa ohjelmassa mainittua selontekoa. Istuimme loputtoman pitkissä kokouksissa presidentti Tarja Halosen johdolla. Kokoomusministerit Ilkka Kanerva ja Jyri Häkämies olivat laatineet pohjapaperit, jotka olivat hyvin yksipuolisia. Keskusteluja ei helpottanut Alexander Stubbin astuminen Ilkka Kanervan tilalle.

Luontainen vaatimattomuuteni estää minua kertomasta, kuinka ratkaisevasti vaikutin edes jotenkuten tyydyttävän lopputuloksen aikaansaamiseen. Avainasemassa oli tietysti Tarja Halonen.

Kun Kataisen/Stubbin hallituksen ohjelmassa on selvä kielteinen kanta Nato-jäsenyyteen, on mielestäni täysin mahdotonta, että uuden hallituksen ohjelmassa Suomen turvallisuuspolitiikan perusratkaisu jätettäisiin täysin avoimeksi.

Toivon, että voisimme puolueessa päätyä yhteisymmärrykseen Jäätteenmäen/Vanhasen I hallituksen ohjelman kaltaisesta muotoilusta siten täydentäen kuin edellä esitin.

Toivoin tapaamista jo ennen Porissa pidettävää puoluevaltuuston kokousta, mutta viimeistään sen yhteydessä.

Puoluevaltuuston puheenjohtajuus ratkesi jo hyvissä ajoin ennen kokousta. Syksyn mittaan oli käynyt ilmi, että puolueessa valtaa pitävä ryhmittymä oli käynnistänyt kampanjan valintaani vastaan.

Lokakuussa keskustelin asiasta Juha Sipilän kanssa. Sanoin, että joudun harkitsemaan luopumista kansanedustajaehdokkuudesta, jos valintani puoluevaltuuston johtoon estetään.

Juha totesi, että silloin emme voisi saada Lapista neljättä kansanedustajan paikkaa. Hän toivoi minun olevan joka tapauksessa ehdokkaana. Juha sanoi, ettei ollut kuullut mitään valintaani kohdistuneesta vastustuksesta. Hän lupasi kertoa, jos sellaisesta saisi tietää.

Marraskuun alussa pyysin kannattajiani selvittämään tilannetta. Selvityksen saatuaani vetäydyin. Lähetin asiaa käsitelleen kolumnini tiedoksi Sipilälle. Otsikoin blogini ”Kuinka jaksat, Paavo?” Se oli tällainen:

Kuluneina vuosikymmeninä Vuokko on usein kysynyt minulta, kuinka jaksan.

Ei minun jaksamisessani sinänsä ole ollut ongelmia. Olen kyennyt tekemään lujasti työtä sekä Suomen että oman puolueeni hyväksi. Olen saanut voimaa siitä vahvasta kannatuksesta ja tuesta, jota olen saanut sekä omasta puolueestani että sen ulkopuolelta.

Sitä Vuokko on ihmetelty, kuinka kestän sitä usein hyvinkin ankaraa vastarintaa, jota olen joutunut oman puolueeni piirissä kokemaan. Kieltämättä on ollut raskasta joutua kerran toisensa jälkeen tilanteisiin, joissa on ollut vaikeuksia päästä tehtäviin, joissa voisin parhaimmin maata ja puoluetta palvelulla. Toisinaan on ollut vaikeuksia päästä edes ehdokkaaksi.

Edellisellä kaudellani Euroopan parlamentissa minulla oli vaikeuksia päästä palaamaan takaisin kotimaan politiikkaan. Vuonna 1999 minua ei millään tahdottu hyväksyä edes ehdokkaaksi eduskuntavaaleissa. Seuraaviin vaaleihin en lähtenyt mukaan, kun tiesin, että silloinen puoluejohto ei olisi hyväksynyt paluutani kotimaan politiikan vastuunalaisiin tehtäviin.

Vuonna 2007 palasin, mutta vastarinta oli ankaraa. Voitin hallituksen muodostajan Matti Vanhasen voimakkaasta vetoamuksesta huolimatta vain parin äänen enemmistöllä äänestyksen, jossa olin ehdolla ulkomaankauppa- ja kehitysministeriksi.

Kun Matti Vanhanen väistyi pääministerin ja puoluejohtajan paikalta, asetuin ehdolle hänen seuraajakseen. Sain mielipidemittauksissa vahvan kannatuksen sekä Keskustan kannattajien että kaikkien suomalaisten keskuudessa. Vastavoimat tekivät kaikkensa estääkseen valintani. Mari Kiviniemi voitti ja johti puolueen murskatappioon. Minäkin menetin paikkani eduskunnassa.

Asetuin ehdolle puolueen presidenttiehdokkaaksi. Vastavoimat tekivät kaikkensa estääkseni ehdokkuuteni. Vastaehdokasta jäsenvaaliin ei kuitenkaan löytynyt, ja tulin nimetyksi yksimielisesti. Hyvällä kampanjalla saimme nostetuksi puolueen takaisin suurten puolueiden sarjaan.

Rovaniemen puoluekokouksen lähestyessä toistui sama näytelmä. Olin mielipidemittausten kärjessä. Voitin jäsenäänestyksen, mutta vastavoimilla oli enemmistö puoluekokouksessa. Tällä kertaa puoluejohtajan valinnassa kuitenkin onnistuttiin. Juha Sipilä on mies paikallaan, ja olen päässyt hänen kanssaan hyvään yhteistyöhön.

Nyt olen ollut ehdolla puoluevaltuuston puheenjohtajaksi. En olisi ollut, ellei tämän tehtävän luonne olisi sääntömuutoksen myötä täysin muuttunut.

Luulin, että olisin voinut saada valinnalleni yleisen hyväksymisen. Jälleen näyttävät vastavoimat kuitenkin heränneen. Asetelma on sama kuin niin usein viime vuosikymmenten aikana. Monille kysymys näyttää olevan siitä, että tiettyä henkilöä ei saisi valita.

Kuulin eilen illalla, että Keskustan pää-äänenkannattaja Suomenmaa on lähettänyt puoluevaltuuston jäsenille kyselyn, jonka tärkeimpänä asiana näyttää olevan vaikuttaminen puheenjohtajan valintaan. Minulle kyselyä ei ole lähetetty.

Viime päivinä olen saanut tietää, että valtuuston jäsenten keskuuteen on levitetty harhaanjohtavaa tietoa puheenjohtajan valinnasta.

On muun muassa väitetty, että kaksi vuotta sitten olisi sovittu, että valtuuston puheenjohtajuus olisi nuorten paikka. Tämä ei ole totta. On toimittu päinvastoin. Puolueen sääntöjä on muutettu siten, että valtuuston puheenjohtajuuden luonne on täysin muuttunut. Se on nyt yksi painavimmista puolueen johtotehtävistä. Puheenjohtajalla on läsnäolo-oikeus puoluehallituksen ja sen työvaliokunnan kokouksissa. Hän on yksi hallitusneuvottelijoista.

On myös esitetty, että puolueen johtamiseen syntyisi sekaannusta, jos puoluekokouksen valitseman puoluejohtajan rinnalla valtuuston puheenjohtajana toimisi kokenut ja vaikutusvaltainen poliitikko. Tämäkin väite on aivan uskomaton. Ainakaan minun toiminnastani ei aiheutuisi tällaisia ongelmia. Meillä on ollut hyvä yhteistyö Juha Sipilän ja muun puoluejohtajan kanssa. Jotka muuta epäilevät, voivat kysyä asiaa Juha Sipilältä.

Ilmoittauduin ehdolle puoluevaltuuston johtoon voidakseni edesauttaa puolueen vaalimenestystä ensi kevään vaaleissa. Uskoin, että asiantuntemuksestani ja kokemuksestani olisi saattanut olla hyötyä sekä työvaliokunnan työssä että hallitusneuvotteluissa. Puheenjohtajana olisin ollut valmis tukemaan puolueen ja ehdokkaiden vaalityötä kaikissa vaalipiireissä.

Vastarinta valintaani kohtaan on ollut siinä määrin voimakasta, että katson viisaimmaksi vetäytyä ehdokkuudesta. Keskityn vaalityöhön omissa vaalipiirissäni ja tavoittelen ulkoministerin paikkaa seuraavassa hallituksessa. Haluan olla etulinjassa huolehtimassa siitä, että Suomi jatkaa ulko- ja turvallisuuspolitiikassaan Paasikiven linjalla.

Juha ei reagoinut millään tavalla.

Itsenäisyyspäivän tienoon vietin Brysselissä. Siellä kirjoitin laajan tieteellisen artikkelin Alexander Stubbin ulkopoliittisesta doktriinista. Julkaisin sen omalla kotisivullani. Ulkopoliittinen instituutti levitti artikkeliä omia kanaviaan myöten. Lähetin sen Juha Sipilällekin.

Artikkelissani päädyin siihen, että Stubbilla ei ollut Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvää doktriinia, vaan hän noudatti EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjaa. Hänhän oli ulkoministerinä todennut, että EU:n jäsenenä Suomella ei enää ollut omaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Lopuksi totesin, että olisi hyvä tietää millainen EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan doktriinin tulisi Stubbin mielestä olla ja kuinka sitä olisi käytäntöön sovellettava.

Joulukuun puolivälissä (16.12.) jatkui keskustelu ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Sen käynnisti Juha Sipilän Helsingin Sanomissa julkaistu haastattelu. Kirjoitin Sipilälle:

Olin yllättynyt HS:n haastattelustasi. Kuinka voit väittää, että minä vastustaisin Nato-optiota?

Kirjoitin Sinulle Talouselämä-lehdelle antamasi haastattelun jälkeen 9.11. kirjeen, jossa esitin, että uuden hallituksen ohjelman tulisi olla samankaltainen kuin Jäätteenmäen/Vanhasen I hallituksen ohjelma. Jatkoisin: ”Siihen voidaan ja siihen tulee lisätä maininta siitä, että ylläpidämme mahdollisuutta hakea Nato-jäsenyyttä.”

Toivoin lopuksi, että voisimme päästä puolueessa yhteisymmärrykseen Jäätteenmäen/Vanhasen I hallitusten ohjelman kaltaisesta muotoilusta ”sitä täydentäen kuin edellä esitin”.

Esitin tapaamista ja ehdotin useita minulle sopineita päiviä. Sinulla ei ollut aikaa. Ehdotit tapaamista Porissa. Soitit kuitenkin ennen Poria. Ymmärsin, että olimme samaa mieltä. Kiitin julkisestikin puhettasi.

Kuinka tuo esittämäsi väärä väite korjataan? Se kai pitäisi tehdä tuoreeltaan.

Kun Juha oli tulossa Strasbourgiin, kysyin olisiko hänellä aikaa kahdenkeskiseen tapaamiseen siellä. Kun Sipilä ei vastannut, lähetin Helsingin Sanomiin vastineen ja panin sen tiedoksi hänelle.

Kun en saanut Sinuun yhteyttä, panin Hesariin oheisen vastineen. Onhan se yhtä pirua, että meidän välille yritetään iskeä kiilaa.

Kahdenkeskinen tapaaminen olisi kovasti tarpeen.

Vastine HS:lle oli tällainen:

Helsingin Sanomat yrittää lyödä kiilaa Keskustan sisälle

Helsingin Sanomat otsikoi räväkästi tänään julkaisemansa Keskustan puheenjohtaja Juha Sipilän haastattelun: ”Sipilä ottaa etäisyyttä Väyrysen linjaan”. Haastattelun sisältö ei tue tuota tulkintaa. Haastattelun perusteella ainoa eroavuus linjoissamme olisi suhtautuminen ns. Nato-optioon. Tämän täytyy perustua puhelinhaastattelussa syntyneeseen väärinkäsitykseen.

Olen ollut koko ajan sitä mieltä, että uudessa Euroopassa Suomen on pidettävä yllä mahdollisuutta hakea Nato-jäsenyyttä. Toin tämän selvin sanoin esille myös Sipilälle 9.11. lähettämässäni kirjeessä, jossa esitin, että seuraavan hallituksen ohjelman tulisi olla samankaltainen kuin Jäätteenmäen/Vanhasen I

hallituksen ohjelman, mutta siihen tulee lisätä se, että ylläpidämme mahdollisuutta hakea Nato-jäsenyyttä.

Myöhemmin käymässämme puhelinkeskustelussa totesimme olevamme asiasta yhtä mieltä. Porissa Sipilä piti puheen, jota saatoin julkisestikin kiitellä.

Juha vastasi, että kysymys on varmaan juuri tuosta hallitusohjelman kirjauskeskustelusta. Hän totesi, ettei ollut vielä nähnyt Hesaria. Oli saamassa sen vasta puolilta päivin.

Tapaaminen järjestyi. Juha selitti antaneensa haastattelun osittain puhelimitse, mikä oli saattanut johtaa epätarkkuuteen. Totesimme olevamme ulko- ja turvallisuuspolitiikasta samaa mieltä. Seuraavana aamuna lähetin Juhalle taas sähköpostia:

Kiitokset eilisestä hyvästä keskustelusta.

Jos kysyvät kommenttia HS:n haastatteluun, voisit sanoa, että Sinulla oli mielessä taannoinen keskustelu tulevan hallituksen ohjelmasta. Siinä oli kysymys siitä, sisältyykö ohjelmaan jotakin Nato-jäsenyyden hakemisesta. Tuon keskustelun jälkeen meille syntyi yhteisymmärrys, että kirjataan selvästi sotilaallinen liittoutumattomuus Suomen perusratkaisuna, mutta samalla todetaan, että ylläpidetään mahdollisuutta liittoutua.

Molemmat voinemme todeta, että tapasimme ja että olimme yhtä mieltä asioista.

Juha vastasi, että keskustelu näyttää jo siirtyneen toisaalle. Vastasin:

Niinpä näkyy onneksi käyneen.

Pieni kommentti, jota en ehtinyt tapaamisessa esittää. Poliittiset valtioksihteerit pitäisi poistaa, mutta ministereiden määrässä ei voida kovin alasmennä. Kokemukseni perusteella ajattelen, että noin 15–16 valtioneuvoston jäsentä tarvitaan.

Ennen joulua kiittelin Juhan haastattelua STT:lle. Oheen liitin uusimman blogini ”Sytyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota?” (liite 8).

VUOSI 2015: EDUSKUNTAVALIT JA HALLITUKSEN MUODOSTAMINEN

Uudenvuoden aattona julkaisin blogin ”Poliittinen ratkaisu Ukrainan kriisiin” (liite 9). Se synnytti keskustelua, josta kirjoitin Sipilälle. Lähetin kopion myös muulle puoluejohdolle ja Tiilikaiselle:

*Yrittävät taas lyödä ulkopolitiikassa kiilaa Keskustaan tulkitsemalla mieli-
valtaisesti Kimmon YLE:lle antamaa haastattelua.*

*Uudenvuoden aattona julkaistu blogini oli nimenomaan akateemista poh-
diskelua ja olemme tietysti yhtä mieltä siitä, ettei Krimin valtausta eikä Venäjän
puuttumista Itä-Ukrainan tapahtumiin voida hyväksyä.*

*Minun pohdiskeluni on puolestaan käännetty päälaelleen väittämällä, että
ehdottaisin, että länsimaiden tulisi hyväksyä Krimin liittäminen Venäjään.
Kantani on päinvastoin se, ettei tätä voida hyväksyä, vaan on löydettävä ratkai-
su, jonka puitteissa Venäjä voisi perääntyä.*

*Keskustan linja on ollut, että painotamme poliittisen ratkaisun tärkeyttä.
Tästä on voitava edes tutkijatasolla keskustella. Aikaa ei ole hukattavaksi. Mitä
kauemmin ratkaisu viipyy, sitä suurempi on vaara, että Ukrainan kriisistä tulee
pahin jäänyt konflikti, joka johtaa kohti uutta kylmää sotaa.*

*Ratkaisua on haettava jo tänä vuonna. Keväällä raukeavat Krimin tilan-
teen vuoksi asetetut pakotteet. Siihen mennessä tuskin saadaan aikaan myön-
teistä kehitystä, joten niitä jatketaan. Kesällä päättyvät Itä-Ukrainan tilanteen
vuoksi määrätyt sanktiot. Siihen mennessä olisi pyrittävä saamaan aikaan
muutos, joka antaisi mahdollisuuden edes lieventää niitä.*

*Suomessa Ukrainan tilanteen käsittely on ollut hyvin yksipuolista. Mm.
Maidanin aukion tapahtumat ja länsimaiden rooli niissä on uutisoitu puut-
teellisesti.*

Juha vastasi hyväksyvästi. Hän totesi, että hallituspuolueilla on nyt hyvin vähän aineksia meitä vastaan, joten ulko- ja turvallisuuspolitiikasta yritetään väkisin tehdä sellainen. Hän totesi, että eduskunnassa on pian Venäjä-aiheinen ajankohtaiskeskustelu, jossa tämä taas nousee esille. Hän lupasi siinä tuotavan esille, että minäkin tuomitsen Venäjän toimet Krimillä ja Itä-Ukrainassa. Vastasin:

Kiitos tuosta vastauksesta. Riittää todellakin, kun tuotte esille, että kaikki olemme Niinistön politiikan takana ja mm. tuominneet Venäjän toimet Krimillä ja Itä-Ukrainassa.

Olisi hyvä, jos Keskusta voisi suunnata tulevaan ja puhua poliittisen ratkaisun puolesta. Vuodeksi asetetut sanktiot päättyvät keväällä ja kesällä. On tärkeää yrittää saada aikaan edistystä, joka tekisi mahdolliseksi pakotteiden helpottamisen.

Olet varmaan lukenut blogini viime vuoden lopulta. Liitän oheen Verkko-uutisille kirjoittamani vastauksen Sasin, Kanervan ja Haglundin lausuntoihin (liite 10).

Jatkoin yksipuolista viestittelyäni 15.1.:

Kuten sovittiin, kirjoittelen, kun en pääse ennen vaaleja puoluehallituksen kokouksiin ja kun meillä ei ilmeisesti ole pitkään aikaan mahdollisuutta tapaamiseen.

Kuuntelin haastattelusi HS-studiossa. Hyvin meni, vaikka hankalasti kyselevät. Kahteen asiaan haluan kuitenkin kiinnittää huomiosi.

Ensimmäinen on leikkauslistojen esittämiseen liittyvä riski. En usko, että muut niitä esittävät – paitsi ehkä Perussuomalaiset, jotka ehdottavat täysin epärealistisia säästöjä, kuten kehitysyhteistyön lopettamista. Jos esitämme listat, muut puolueet käyvät kimppuumme tavalla, joka on paljon pahempi kuin keppanakohu. (Kohu keskioluen laimentamisesta.) Leikkausten tarvehan saattaa kasvaa, jos onnistumme kaatamaan lukio- ja ammattikoululeikkaukset. Jos listoja esitetään, ne pitää äärimmäisen tarkasti harkita.

Muuten näyttää siltä, että EU:ssa tullaan YK:n syksyn huippukokousta valmisteltaessa jälleen sitoutumaan kehitysyhteistyövarojen nostamiseen 0,7 prosenttiin bkt:sta. Suomikin joutuu olemaan tässä mukana ja lisäämään jo ensi vaalikaudella tuntuvasti omia määrärahojaan. Tällöin tietysti on kiinnitettävä suuri huomio yhteistyön laatuun. On edistettävä tehokkaasti kestävä kehitystä, missä omat painotuksesi – vesi, ruoka, energia – ovat keskeisessä asemassa.

Ymmärrän ajatuksesi vähentää ministereiden määrä 12:een. Oman kokemukseni kautta ja muutenkin pidän sitä kuitenkin käytännössä erittäin vaikeana ja jopa mahdottomana.

Parhaiten tunnen ulkoministeriön. Ulkoministerin on mahdotonta toimia ulkomaankauppa-, kehitys- tai Eurooppa-ministerinä. Ulkomaankauppa- ja kehitysministerin tehtävät voidaan yhdistää (kuten Vanhasen II hallituksessa), samoin ulkomaankauppa- ja Eurooppa-asiat (kuten Kataisen hallituksessa). Kaikkia kolmea ei voida yhdistää toisiinsa.

Kauppaministerin tehtäviin kuuluvat vienninedistämismatkat, joita ulkoministeri ei ehdi hoitamaan. Olin kyllä itse ulko- ja ulkomaankauppaministeri

vuosina 1977–79, mutta silloin vienninedistämismatkoja oltiin vasta käynnistämässä. Ulkoministerinä hoidin kehityspolitiikkaa vielä 1980-luvulla, mutta en enää 1990-luvulla. Siitä lähtien näitä tehtäviä ei ole yhdistetty.

Joissakin maissa ulkoministeri vastaa myös kauppaja/tai kehityspolitiikasta, mutta tällöin viimeksi mainittuja tehtäviä hoitaa käytännössä varaministeri tai poliittinen valtios sihteeri. Järjestelmä ei ole hyvä. Varaministeri tai poliittinen valtios sihteeri ei voi korvata ministeriä. Sitä paitsi meillähän varaministereitä ei ole, ja poliittisista valtiosihtereistäkin pitäisi luopua.

Myös monessa muussa ministeriössä siirtyminen yhden ministerin järjestelmään on äärimmäisen vaikeaa.

Toivon, että olet ehtinyt lukemaan Ukrainaa koskevat blogini ja kolumnini. Olen kääntänyt ne englanniksi ja jakanut ALDE-ryhmän jäsenille. Tämä on osa työtä, jolla pyrin vaikuttamaan ryhmän linjaan Ukraina- ja Venäjä-politiikassa. Liitän varmuuden vuoksi mukaan viimeisen kolumnini.

Suomessa Ukraina-keskustelua vaikeuttaa median ja myös eduskunnan alaisuudessa toimivan UPI:n yksipuolisuus. Jopa johtavissa Nato-maissa Ukrainan tapahtumat esitetään ja tulkitaan tasapuolisemmin.

Suhtautumisessa Ukrainan kriisiin Eurooppa on vahvasti kahtia jakautunut. Kysymys on samasta asetelmasta, joka tuli esille Irakin sodan yhteydessä. Silloin puolustusministeri Donald Rumsfeld nimitteli sotaa vastustaneita Saksaa ja Ranskaa ”vanhaksi Euroopaksi” ja ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että on ”uusi Eurooppa” eli uudet Nato-maat, jotka varauksetta tukivat Irakin sotaa.

Nyt amerikkalaiset ovat yhdessä lähinnä Baltian maiden ja Puolan tukemina ajaneet Ukrainan suhteen kovaa linjaa. He tukivat vallankumousta, jolla Ukrainan hallitus vaihdettiin. Itse presidentti Obama on julkisuudessa myöntänyt USA:n roolin vallanvaihdoksessa (ks. Obaman CNN-haastattelu), joka johti Krimin valtauksen ja sisällissotaan.

”Vanhassa Euroopassa” Yhdysvaltain linjaa on jyrkästikin arvosteltu, kuten esimerkiksi entisen ja kenties tulevan presidentti Nicolas Sarkozyn oheinen kannanotto osoittaa.

Suomen mediassa ei tällaisia kannanottoja edes uutisoida.

Liitteinä olivat blogini ”Eurooppalaiseen vakauspoltiikkaan” (liite 11), Obaman CNN-haastattelu ja Sarkozyn kannanotto.

Juha vastasi miettineensä tuota leikkauslista-asiaa paljon. Tärkeintä oli se, että olemme tehneet sellaisen ja itsellä on selvä kuva siitä mihin puuttuisimme, koska leikkauksia on edessä. Se miten asia esitetään, on toinen juttu. Ajattelin otsikkotason esitystä, mistä ei pääse yksityiskohtiin käsiksi.

Juha pyysi kommenttiani tähän.

Vastasin:

Minusta asian ydin on siinä, että julkisen sektorin henkilöstömenot ovat liian suuret. Säästöt kohdistuvat joka tapauksessa kuntien ja valtion henkilöstöön, mutta eivät välttämättä järkevällä ja oikeudenmukaisella tavalla. Minusta voisimme esittää, että julkisen sektorin henkilöstöjärjestöjen kanssa neuvoteltaisiin siitä, kuinka henkilöstömenot sopeutetaan. Tässä yhteydessä pitäisi sopia, että paikallista sopimista kuntatasolla helpotetaan. Esimerkiksi Posiolla kertoivat, että saisivat sovituksi henkilöstön kanssa molemmille järkevistä säästöistä, mutta ne olisivat osittain vastoin voimassa olevaa työehtosopimusta ja liitot Helsingissä vastustavat. Tuloksena saattaa olla pieneen osaan henkilöstöstä kohdistuva mittava lomauttaminen, joka aiheuttaa vahinkoa.

Jos em. malli toteutuisi, voisi julkisen sektorin eläkeläisten indeksikorotukset mitoittaa oikeudenmukaisella tavalla ja niistäkin voitaisiin pyrkiä sopimaan järjestöjen kanssa.

On joitakin indeksikorotuksia, joita ei tarvitse välttämättä toteuttaa. Ajatelen esimerkiksi yliopistorahoitusta.

Tuo neuvottelumalli olisi hyvä, kun se siirtäisi vastuuta järjestöille. Niiden johdossa on pääosin demareita ja kokoomuslaisia, joten nämä puolueet joutuisivat välikäteen ottaessaan kantaa ehdotukseemme.

Jatkoin myöhemmin (4.3.):

Kun puoluehallituksen kokous siirrettiin huomiseksi, pääsen sittenkin mukaan.

Palaan vielä edelliseen viestiini leikkauslistoista. Olen edelleen sitä mieltä, että olennainen osa tarvittavista säästöistä voidaan tehdä henkilöstömenoja hallitusti alentamalla. Se voidaan tehdä tavalla, joka on henkilöstöllekin edullinen.

Tämän lisäksi voidaan mm. yritystuista säästää, kuten esitit, mutta mukava olisi, jos osalla säästöistä voitaisiin parantaa alueellista kuljetustukea, joka on kai Ruotsissa tuntuvasti parempi kuin Suomessa. Tulonsiirtoihin puuttuminen lienee poliittisesti vaikeinta.

Ulkopolitiikasta näyttää tulevan meille miinakenttä. Helsingin Sanomissakin on pantu merkille, että meillä olisi kaksi linjaa: Kääriäisen–Lehtomäen–Väyrysen linja ja Rusin–Rehnin linja. On myönnettävä, että ero näkemyksissä on merkittävä.

Olen omalta osaltani pyrkinyt hyvin perusteltuihin ja tasapuolisiin kannanottoihin, kuten viimeinen oheen liitetty Suomenmaan kolumninikin osoittaa. Alpo Rusi kuitenkin kirjoitti Uuteen Suomeen hyökkäävän vastineen, johon puolestani vastasin mielestäni maltillisesti oheisessa blogikirjoituksessani.

Stubb varmaankin pyrkii haastamaan sekä Sinua että Rinnettä nimenomaan ulkopoliitiikalla. Teidän kahden olisi hyvä pyrkiä pitämään yhtä. Tuomi-ojan linjahan on lähellä meitä, ja Heinäluomakin on puolustanut Paasikiven linjaa.

Liitteinä olivat blogit ”Uusi ja vanha Eurooppa” (liite 12) ja ”Aatteet ja tosiasiat ulkopoliitiikassa” (liite 13).

Suraavalla viikolla jatkoin viestittelyä Strasbourgista.

Kuten huomasi, Kokoomus ja Persut eivät esittäneet vakavasti otettavia säästölistoja. Niitä ei tule myöskään demareilta. Evästykseni on voimassa.

Stubb puhui kehitysyhteistyövarojen leikkaamisesta kertomatta summia. Sinä ymmärtääkseni aioit leikata vain maksamattomia siirtomäärärahoja. Niidenkin leikkaaminen on käytännössä vaikeaa, eikä siitä suurta summaa kerry. Kannattaneeko tuota esittää? Maan maineen kannalta on mielestäni mahdollista alentaa määrärahojen tasoa. Toivon, että toteaisit tämän kommenttina Stubbille.

Suomi sitoutui Eurooppa-neuvostossa vuonna 2005 siihen, että saavutamme 0,7 tason vuonna 2015. Vanhasen hallitusten aikana edettiin johdonmukaisesti kohti tätä tavoitetta jopa vuoden 2008 alkaneen laman aikana. Kataisen hallitus jähdytti prosenttiosuuden 0,55:een ja loppuvaiheessa alensi sitä.

Tänä vuonna Eurooppa-neuvosto sitoutunee uudelleen jollakin aikataululla 0,7:ään. Kun päätöstä ei ole tehty, tätä ei välttämättä ole tarpeen ottaa laskelmissa huomioon, mutta ilmoitus tason alentamisesta ei tähän tilanteeseen ollenkaan sopisi.

TV-keskustelussa demarit ilmoittivat vastustavansa asuntolainojen korkovähennyksen poistamista. Se ei käynyt ilmi, ovatko valmiit jatkamaan ensi vaalikaudelle suunniteltua vähennyksen alentamista.

Maaliskuun lopulla (27.3.) kiittelin vaalityötä ja esitin tapaamista:

Kampanja sujuu hyvin. Vastausta Kokoomuksen säästölistaan on huolellisesti harkittava. Ben hallitsi harmillisesti eilistä A-talk-keskustelua.

Kokoomus, SDP ja Persut pyrkivät kokoamaan kannatusta luomalla käsitystä, että kakkospuolue on ilman muuta hallituksessa. Minusta meidän tulee purkaa tätä asetelmaa korostamalla hallitusneuvottelujen merkitystä.

Olisi mukavaa, jos ehtisimme tapaamaan pohjoisen kierrokseksi aikana. Olen mukana Tornion ja Rovaniemen vaalijuhlissa. Niiden välissä pidän tilaisuuden Kemissä. Hiihtoretkelle en osallistu. Hiihdän Kemimaalla. Löytyisikö aikaa näistä aikaraameista?

Tapaaminen järjestyi Rovaniemen vaalitulaisuuden jälkeen. Kiittelin jälkikäteen (1.4.):

Kiitokset hyvästä keskustelusta Rovaniemellä.

Hallituspolitiikkaa koskevaan osioon haluan vielä lisätä sen, että ajatuksesi 12 ministeristä voisi olla realistinen, jos mukana olisi vain kaksi suurta puoluetta. Täsmennän aikaisempaa sähköpostiviestiäni toteamalla, että UM:ssa voisi ehkä antaa ulkoministerille kehityspolitiikan, mutta kauppaministerin tehtäviä ei voida yhdistää ulkoministerin työhön. Sen sijaan voisi ajatella, että elinkeinoministeri hoitaisi kauppapolitiikan.

Tarkistin julkisen sektorin henkilöstömenot. Kunnilla ne ovat noin 20 miljardia euroa ja valtiolla hieman vajaat 5. Mahtavatko kaikki olla noissa luvuissa mukana?

Osan säästöistä voisi saada aikaan mm. työaikaa pidentämällä. Joiltakin osin se on lyhyempi kuin yksityisellä puolella.

Palkkamenojen alentamisen nettovaikutusta vähentäisi valtion ja kuntien verotulojen pieneneminen, mutta silti tällaisiinkin säästöihin kannattaisi pyrkiä.

Sinun kannattaa lukea tämän päivän Hufvudstadsbladet. Alpo Rusi on saanut koko aukeaman verran julkisuutta hyökkäilyllään minua ja muita keskustapoliitikkoja kohtaan. Liekö Olli Rehn Rusin takapiruna. Tällainen toiminta olisi hänen tapaistaan.

Juha vastasi, että täytyypä kaivaa esille tuo HBL. Totesi, että tuo on täysin turhaa Alpolta. Nyt riittäisi kohteita oman puolueen ulkopuoleltakin tällaisen hallituskauden jälkeen.

Vastasin:

Kiitos vastauksesta. Nyt Rusi on saanut HBL:n jutun myös Hesariin – ilman Paulan ja minun kommentteja, jotka olivat alkuperäisjutussa.

Huhtikuun 5. päivänä kiittelin Juhan haastattelua STT:lle.

Ben Zyskowicz oli puuttunut Sipilän haastatteluun STT:n kautta. Suomenmaakin julkaisi jutun:

Ben totesi Sipilän todenneen haastattelussa: ”kun me yhdessä Ruotsin kanssa muodostamme sotilaallisesti liittoutumattoman Pohjolan, emme muodosta uhkaa itään emmekä länteen.”

– Tämä on omituinen kannanotto, Zyskowicz sanoo.

Kokoomuskonkarin mukaan juttu herättää monia kysymyksiä. Hän odottaa niihin vastausta Sipilältä.

On haitallista synnyttää sellaista mielikuvaa, että vaikutusvaltaiset suomalaiset poliitikot myötäilevät omissa lausunnoissaan Venäjän Nato-kauhuista propagandaa, Ben Zyskowicz (kok.) sanoo.

– Ensinnäkin, muodostaako Viro Sipilän mielestä uhan itään eli Venäjälle, kun se kerta kuuluu Natoon?

– Toiseksi, miten Suomi voisi edes teoriassa muodostaa uhan lännelle, kun Suomi Sipilän mukaan on osa länttä?

Kolmanneksi Zyskowicz kysyy, onko Sipilä unohtanut sen itsestään selvän lähtökohdan, että Venäjänkin tietää hyvin Suomen olevan ja pysyvän osana länttä.

– Miksi asia tuntuu olevan jatkuvasti Keskustalle epäselvä.

– On haitallista synnyttää sellaista mielikuvaa, että vaikutusvaltaiset suomalaiset poliitikot myötäilevät omissa lausunnoissaan Venäjän Nato-kauhuista propagandaa, Zyskowicz toteaa.

Viestissäni Sipilälle esitin, ettei tähän kannattanut vastata:

”Benille ei kannata vastata eikä tuota lausuntoa Suomen ja Ruotsin liittoutumattomuudesta täsmentää. Pikemminkin täytyy vetää se yleisemmälle tasolle ja todeta, että kysymys on siitä vakauspolitiikasta varsinkin lähialueilla, josta Niinistö uudenvuodenpuheessaan puhui.

On varauduttava myös ottamaan kantaa siihen, millaista politiikkaa Suomen tulee EU:n puitteissa esimerkiksi pakotepolitiikassa vetää. On hyvä, että olet korostanut diplomatian ja neuvottelujen tärkeyttä. Saksan ja Ranskan politiikkaa on syytä voimakkaasti tukea.

Olisi hyvä, jos lukisit jatkokeskustelua ajatellen blogini ”Eurooppalaiseen vakauspolitiikkaan” (24.2.2015) ja ”Uusi ja vanha Eurooppa” (27.2.2015).

Kirjoitan Sinulle huomenna mailin, jossa esitän ideoitani edessä oleviin vaalikeskusteluihin.

Viesti oli tällainen:

Tässä lupaamaani täydennystä eiliseen viestiini. Sinähän joudut grillattavaksi jo Keskustan puoluepäivän yhteydessä. Aluksi vielä kommentti Rusin ja Djupsundin hyökkäyksiin. Ne näyttävät olevan osa Nato-jäsenyyden kannattajien käynnistämää loanheittokampanjaa. Heitä hermostuttaa Keskustan ylivoimainen gallupkannatus, joka näyttää tekevän mahdolliseksi sen, että puolueella voisi olla seuraavassa hallituksessa myös ulkoministerin paikka. Tuolle avainpaikalle pitäisi saada heille mieluisa henkilö.

Keskustan asema on vahva. Linjamme saa laajaa tukea muilta puolueilta.

Vaalikeskusteluissa vain Alexander Stubb ja Carl Haglund ovat rikkoneet tätä yhtenäisyyttä. Perussuomalaisten linja on jäänyt epäselväksi, kun Timo Soini henkilökohtaisesti kannattaa Nato-jäsenyyttä ja nimittelee Paasikiven linjaa kannattavia keskustapoliitikkoja ”vahakabinetiksi”.

Viime aikoina Stubb ja Haglund ovat koventaneet puheitaan ja otteitaan.

Stubb samaistuu toiminnassaan kaikkein Venäjä-vastaisimpiin EU-maihin. Viimeisin osoitus tästä oli hänen tapaamisensa Venäjän hallitusta jyrkästi

arvostelevan liikemies Mihail Hodorkovskin kanssa. Suomen pääministerillä ei ollut mitään asiaperustetta tähän tapaamiseen. Se näyttäytyy pelkkänä poliittisena provokaationa.

Pakotepolitiikassakin Stubb on myötäillyt kovan linjan EU-maita.

Äskettäin tuli muuten kuluneeksi vuosi siitä, kun Alex ulkomaankauppa-ministerinä ”lykkäsi” Ukrainan tilanteen – eli siinä vaiheessa Krimin tapahtumien – perusteella Suomen ja Venäjän välisen talouskomission kokouksen tuonnemmaksi. Kokousta ei ole vielääkään pidetty. Milloinkahan se aiotaan järjestää? Krimin osalta pakotepolitiikka saattaa kestää pitkään.

Carl Haglund puolestaan on spekuloinut julkisuudessa mahdollisella Venäjän ja Naton välisellä sodalla. Aion kommentoida tätä ensi viikon kolumnissani Suomenmaassa. Luonnos liitteenä (liite 14). Siinä on myös tiivistettyinä tärkeimpiä argumenttejani Suomen Nato-jäsenyyttä vastaan.

STT:n haastatteluasi kommentoin jo eilen. Hyvä oli.

Jatkossa on syytä varautua keskustelemaan siitä, mitä se tarkoittaa, kun sanotaan että Suomi on ”länsimaa”. Länsimaat ja myös EU ovat jakautuneet etenkin turvallisuuspolitiikassa. Näitä asioita olen käsitellyt blogeissani, joita eilisessä viestissäni suosittelin luettaviksesi.

Stubb saattaa viritellä vieläkin keskustelua ”harmaasta vyöhykkeestä”, jolle Keskusta olisi muka Suomea viemässä. Perusvastauksesi on hyvä, kun sanot, että Suomen tulee olla EU:n rintamassa. On myös hyvä edelleen korostaa diplomatian ja neuvottelujen merkitystä ja siinä yhteydessä kiitellä Niinistön toimintaa.

Mielestäni on myös hyvä korostaa, että Suomi on mukana päättämässä yhteisestä politiikasta mm. Ukrainan kriisin suhteen ja että meidän tulee toimia läheisessä yhteistyössä kanssamme samanmielisten maiden, kuten Saksan ja Ranskan, kanssa.

Seurailen edelleen ulkopoliittista keskustelua ja lähetän tarvittaessa kommenttejani.

Viestin lopussa toivottelin menestystä vaalitaistelun loppuvaiheeseen. Juha kiitti viestistä ja toivotteli voimia viimeiselle kahdelle viikolle.

Huhtikuun 13. Juhalla oli kaksintaistelu televisiossa. Annoin evästyistä:

Olet muutaman kerran perustellut Suomen ja Ruotsin liittoutumattomuutta siihen tapaan, että emme uhkaa itää emmekä länttä. Tätä ei ole mielestäni hyvä käyttää, ellet halua provosoida Stubbia. (Tämäkin saattaa kyllä toimia!) Olisi parempi puhua vakauden ylläpitämisestä lähialueillamme.

Joka tapauksessa Stubb varmaankin virittää keskustelua siitä, onko Suomi osa ”länttä” vai ”harmaalla vyöhykkeellä”. Tähän voi vastata, että Suomi on

aina ollut osa länttä. Toisaalta turvallisuuspolitiikassa länsi on jakautunut, vaikka yhtenäisyyteen pyritään. Esimerkiksi Ukrainan kriisin yhteydessä on tullut selvä ero yhtäältä Ranskan ja Saksan ja toisaalta Yhdysvaltain, Britannian, Baltian maiden ja Puolan välillä. Suomen tulee toimia rauhanomaisen ratkaisun puolesta ja tukea niitä, jotka hakevat neuvotteluratkaisua tähän kriisiin.

Stubb saattaa myös syyttää Sinua siitä, että ylläpidät kannanotoillasi ajatusta Suomen puolueettomuudesta. Hän saattaa sanoa, ettei Suomi ole puolueeton eikä edes liittoutumaton maa, kun olemme EU:ssa. Tähän olisi yksinkertaisinta sanoa, että sotilaallinen liittoutumattomuus on yleisessä kansainvälisessä kielenkäytössä sama kuin puolueettomuus. Esimerkiksi EU:ssa puhutaan yleisesti ”puolueettomista jäsenmaista” (neutral member states). Myös venäjäksi puolueettomuus on sotilaallisen liittoutumattomuuden synonyymi.

Kaksintaistelussa ei kannata esiintyä hyökkäävästi. Ulkosuhteiden osalta voisit kuitenkin tarvittaessa kysyä Suomen ja Venäjän välisen talouskomission kokouksen lykkäämisestä vuosi sitten. Se lykättiin Krimin tilanteen perusteella, vaikka EU:ssa ei ollut sovittu tällaisesta. Krimin osalta pakotteet saattavat olla voimassa hyvin pitkään. Milloin kokous järjestetään?

Sinun olisi parasta haastaa Stubb ennen muuta talouspolitiikasta. Kokoomus on aivan eri kannalla kuin Anders Borg. Keskusta on näiden linjojen välissä.

Jälkikäteen lähetin kiittelevän kommentin:

Pärjäsit todella hyvin.

En huomannut kommentoida ennakkoon Stubbin retoriikkaa liittoutumattomuuden suhteen.

Stubb ei hyväksy sitä, että Suomi määritellään sotilaallisesti liittoutumattomaksi maaksi. Hänen mielestään pitää sanoa, että Suomi on sotilasliittoon kuulumaton maa. Stubb katsoo, että EU:n jäsenenä Suomi on sotilaallisesti liittoutunut, vaikkakaan se ei ole (vielä) sotilasliitto eikä sillä ole yhteistä aluepuolustusta. Stubb oli ilmeisesti luonnostelemassa Vanhasen II hallituksen ohjelmaa, jossa käytetään hänen muotoiluaan.

Kuten aiemmin huomautin, Suomi voidaan yleisen kansainvälisen kielenkäytön mukaisesti määritellä myös puolueettomaksi maaksi. Tarvittaessa voisit myöhemmissä keskusteluissa tätäkin termiä käyttää. Puolueettomuus on sotilaallisen liittoutumattomuuden synonyymi.

Huhtikuun 19. päivänä kirjoitin viestin, jossa käsittelin tulossa olevaa hallitusratkaisua:

Kun minulla on nyt aikaa kirjoittaa ja Sinulla lukea, jatkan hieman sitä periaatteellista pohdiskelua, jota Rovaniemellä harjoitimme.

Viimeaikaiset galluptulokset antavat aihetta vaihtoehtoihin ajatuksiin.

Rovaniemen keskustelussamme asetin etusijalle kahden suuren puolueen yhteistyöhön perustuvan mallin. Toiseksi suureksi ajattelin demareita. Pienemmistä mukana olisi tällöin ainakin RKP, mahdollisesti (SDP:n tahdosta) myös Vasemmistoliitto.

Jos Perussuomalaisten vaalitulokset on selvästi parempi kuin SDP:n, voisi myös sitä ajatella toiseksi suureksi hallituspuolueeksi. Näitä kahta potentiaalista kumppania voisi ”kilpailuttaa” keskenään.

Molemmissa vaihtoehtoissa hallituspohja olisi kapea, mutta sen ansiosta toimintakyky olisi parempi kuin laajapohjaisella hallituksella. Molemmissa oppositio olisi hajanainen, mikä helpottaisi hallituksen työtä.

Kahden suuren hallituspuolueen mallissa kakkospuolueelle on vakiintuneen käytännön mukaan tullut valtiovarainministerin salkku. Parasta olisi, jos suurten hallituspuolueiden puheenjohtajat jakaisivat vastuun talouspolitiikasta.

Puhemieheksi on vakiintuneen käytännön mukaan valittu toisen suuren hallituspuolueen ehdokas. Tästä on poikettu vain kerran, kun me annoimme vaalikaudeksi 1983–1987 puhemiehen paikan oppositio puolue Kokoomukselle. Tätä käytäntöä ei jatkettu, kun Holkerin sinipuna muodostettiin. Puhemieheksi tuli demari.

Jos johtava hallituspuolue on ollut selvästi suurempi kuin hallituskumppanit, ulkoministerin paikka on tullut viime vuosikymmeninä pääministeripuolueelle. Näin oli Ahon ja molemmassa Lipposen hallituksissa.

Kokoomus on vaalitaistelun loppusuoralla alkanut jälleen nostaa Persuja. Tällä tavoin pyritään vahingoittamaan demareita, ehkä meitäkin. Tämä peli näkyy kokoomustaustaisessa mediassakin. Ainakin osalle kokoomuslaisista Keskustan, Kokoomuksen ja Persujen koalitio näyttäätytty ainoana mahdollisuutena päästä hallitukseen.

En haluaisi Kokoomusta nyt hallitukseen. Tähän kannanottoon vaikuttavat sekä sisä- että ulkopoliittiset syyt. Keskustan strategistakin asemaa ajatellen nuo edellä esittämäni vaihtoehdot näyttävät parhaimmilta. Tarvittaessa olen valmis perustelemaan kantaani tarkemmin.

Nämä pohdiskelut olen esittänyt vain Sinulle. Kenenkään muun kanssa en ole hallituspohjasta keskustellut enkä muutoinkaan ajatuksia vaihtanut. Kirjoitan huomisaamuna tuoreen täydentävän kommentin.

Olen käynyt kovan kampanjan. Vaalituloksia kertyi 123. Kovakin kampanja minun on aina kohtuullisen helppo kestää, mutta vaalipäivän jännitys tahtoo käydä voimille.

Onnea vaaleihin ja menestystä illan esiintymisiin!

Juha kiitti ja toivotti jännittävää vaali-iltaa Keminmaahan. Vaalituloksen selvittyä kirjoitin 20. huhtikuuta:

Onnittelut!

Eipä minulla ole aamulla juuri lisättävää. Tulos oli ongelmallinen sen vuoksi, että meidän paikkamäärämme jäi ennustettua pienemmäksi.

Vaalitulos puoltaa Perussuomalaisten tuloa hallitukseen. Yhdessä RKP:n ja KD:n kanssa syntyi 101 paikan enemmistö.

Kolmen suuren koalitiota epäilen. Hallitus olisi sisäisesti hajanainen ja jäisimme monissa linjakysymyksissä vähemmistöön. Oikea kylki olisi haavoittuva Kokoomuksen hyökkäyksille.

Oma tilanteeni on pulmallinen. Löytyisikö Sinulta aikaa lyhyeen tapaamiseen tänään ip tai ilta tahi to joskus ennen 19?

Juha ei vastannut viestiini. Jatkoin yksipuolista yhteydenpitoa:

Jatkan pohdintaani. Tämä on hakuammuntaa, kun en tiedä, missä mennään. En tiedä edes, oletko lukenut edellisen viestini.

Korjaus edelliseen mailiini: Keskusta, PS, RKP, KD ovat yhteensä 102. Ahvenanmaan edustaja kuuluu perinteisesti ruotsalaisten ryhmään. Uusi jäsen Mats Löfström on Ahvenanmaan Keskustan edustaja. (Sitä Centerledarmöteä ei muuten saatu taaskaan aikaan.)

Perustelin tuota kapeaa koalitiota sillä, että oppositio olisi hajanainen. Siihen liittyy kuitenkin riski, että oikeistovoimat SDP:ssä saattaisivat vahvistua ja oppositioon voisi syntyä sinipuna-akseli. Tämäkin pitää ottaa huomioon.

Toivoin edellisessä mailissani lyhyttä tapaamista torstaina. Soitin asiasta Ritvallekin. Odotan tietoa, onnistuuko.

Jatkoin 21.4.:

En edelleenkään tiedä, oletko lukenut mailejani, mutta jatkan omalta puoleltani.

Kun pyysin tapaamista, en ajatellut, että ottaisit kantaa ministerivalintoihin. En ajatellut sitä pyytääkään. Selostan tässä lyhyesti oman tilanteeni pulmallisuuden.

Vaalit oli hankala käydä, kun äänestäjät eivät tienneet, otanko eduskunta-paikan vastaan. Tätä käytettiin minua vastaan. Simo Rundgren oli jopa tarjoutunut lyömään vetoa siitä, että Sipilä ei minua hallitukseensa ota. Tietoisena näistä vaikeuksista suunnittelin viime marraskuussa, että ilmoitan jääväni joka tapauksessa eduskuntaan.

Ehdin jo tehdä videohaastattelun, jossa olisin tästä ilmoittanut. Päätin kuitenkin luopua tästä ajatuksesta. Halusin pitää vaihtoehdot avoimina, kuten aina vuodesta 1995 alkaen.

Nyt ongelmana on jälleen myös se, että eduskuntaan valitun tulee ilmoittaa kolmen päivän kuluessa valtakirjan tarkistamisesta, ottaako hän tehtävän vastaan vai jatkaako hän työtä Euroopan parlamentissa.

Tässä on se periaatteellinen ongelma, että kansanedustajan varahenkilö ehtisi olla eduskunnassa vain pari viikkoa, jos europarlamentaarikko valitaan ministeriksi.

Kahdeksan vuotta sitten ratkaisin asian siten, että lykkäsin valtakirjan tarkistuttamista siihen saakka, kun hallitusratkaisu oli tehty. Tästä syntyi valtava julkinen ryöpytys. Tuolloin lykkäys vaikutti ratkaisevasti lopputulokseen. Vaikka Matti Vanhanen vetosi eduskuntaryhmän ja puoluehallituksen yhteiskokouksessa voimakkaasti valintani puolesta, voitin vaalin vain parilla äänellä. Jos varamieheni Simo Rundgren olisi ollut mukana valintaprosessissa, olisin varmasti hävinnyt, eikä Matti olisi saanut haluamaansa ministeriä vastaamaan koko ulkoministeriön asioista.

Nyt on se tilanne, että olen Strasbourgissa ensi viikon. Seuraavalla viikolla on Brysselissä kokouksia maanantaista torstaihin. Vaikka tämä lykkäys valtakirjan tarkistamisessa johtuu virkatehtävistä, siitä synnytetään varmaankin taas melkoinen kohu. Jos laiminlyön kokouksia, voin kiirehtiä valtakirjan tarkistamista.

Toinen pulmani liittyy avustajien asemaan. Olen tehnyt sopimukset huhtikuun loppuun saakka, mutta työ jatkuu ainakin toukokuun puoliväliin asti.

Toivoisin saavani sisäpiiriin tietoa, jonka perusteella voisin arvioida hallitusratkaisua ja omia mahdollisuuksiani päästä ministeriksi. Tähän vaikuttanee ratkaisevasti hallituspohja, joka lienee selvillä vapun tienoilla. Minun olisi kuitenkin käytännön syistä hyvä tietää mahdollisimman pian, mihin suuntaan keskustelut näyttävät kulkevan.

Minulle ratkaisevan tärkeää hallitusratkaisussa on se, että Suomi jatkaa Paasikiven linjalla. Tämän voisi turvata myös Erkki Tuomioja ulkoministerinä, jos SDP on hallituksessa.

Elättelen edelleen toivetta päästä itsekin vielä kerran ulkoministeriksi. Toukokuun 15. päivänä tulee kuluneeksi 38 vuotta siitä, kun Urho Kekkonen minut tähän tehtävään ensimmäisen kerran nimitti!

Kun Belgiassa on kuulemma huomenna yleislakko, palaan kotiin jo tänä iltana. Mahdollinen tapaaminen sopisi siis milloin tahansa huomenna keski- tai torstaina ennen ilta seitsemää.

Juha vastasi saaneensa mailini, mutta hänellä oli tunnin välein tunnustelupalaverit. Hän totesi ymmärtävänsä tilanteeni, mutta vastauksia hänellä ei vielä ollut. Juha kirjoitti voitavansa informoida neuvotteluiden tilanteesta,

minkä hän tekee joka tapauksessa ryhmälle torstaista alkaen joka päivä. Vastasin 22.4.:

Informaatiota haluaisinkin. Hieman enemmän kuin ryhmälle ja puoluehallitukselle on mahdollista kertoa.

Samana päivänä jatkoin viestintää:

Juttelin Timon kanssa. Silti toivon mahdollisuutta tavata myös Sinua. Olen mukana huomenna ryhmäkouksissa, perjantain puoluehallituksessa ja lauantain valtuustossa.

Oheen liitin tiedotteen, jonka olin juuri pannut menemään.

TIEDOTE 22.4.2015

Kuten olen julkisuudessa kertonut, minulla on Euroopan parlamentin työtehtävien vuoksi mahdollisuus tarkastuttaa kansanedustajan valtakirjani vasta 8.5. Kysymys ei ole viivästyttämisestä, kuten julkisuudessa on väitetty. Olenkin ryhtynyt selvittämään, voisinko tarkastuttaa valtakirjan ennakkoon maanantai-aamuna ennen kuin matkustan Strasbourgiin.

Tarkoitukseni on pyytää vapautusta eduskuntatyöstä Euroopan parlamentin jäsenen tehtävän hoitamista varten. Tällöin varamieheni Mikko Kärnä voisi ryhtyä hoitamaan kansanedustajan tehtävää heti eduskuntatyön käynnistyessä.

Hallitusneuvotteluihin minulle tarjoutuu mahdollisuus vaikuttaa toista kautta, sillä Keskustan valtuuskunta Euroopan parlamentissa on valinnut minut puheenjohtajakseen ja edustajakseen Keskustan puoluehallituksessa ja työvaliokunnassa.

Tarvittaessa voin milloin tahansa luopua paikasta Euroopan parlamentissa ja ryhtyä hoitamaan kansanedustajan tehtävää.

Tämän jälkeen sain tilaisuuden keskustella lyhyesti Juhan kanssa. Kiitin siitä 23.4. lähettämässäni viestissä:

Kiitokset eilisestä keskustelusta. Se oli hyvin valaiseva.

Toistan vielä tässäkin, että en haluaisi Kokoomusta hallitukseen. Jos SDP ei tule mukaan, kannatan kahden suuren ja kahden pienen hallitusta. Se olisi sisäisesti hyvin toimintakykyinen. Niukkakin enemmistö riittää, kun oppositio on hajanainen.

Oheen liitin blogini, jossa selvensin edellisen päivän tiedotteen sisältöä (liite 15).

Juha vastasi kiittäen tiedosta. Totesi, ettei ollut kommentoinut tätä muutoin kuin, että Väyrynen on kertonut selkeästi kaikille ennen vaaleja toimivansa juuri näin. Hänelläkin tämä oli ollut tiedossa etukäteen.

Ministerispekulaatioihin Juha sanoi vastanneensa aina samalla tavalla, että valintojen aika tulee sitten, kun tiedämme ohjelman ja puolueet. Vastasin 24.4.:

Kiitos. Kommentitisi olivat oikein hyviä.

SDP taitaa jäädä oppositioon. Jos tulisi mukaan, ei olisi toimintakykyinen. Käteen näyttäisi jäävän 102 edustajan pohja. Se olisi kapea, mutta oppositio hajanainen. Kokoomus näyttää menevän oikealle ja SDP sisäisen kamppailunsa vuoksi vasemmalle.

Puoluevaltuuston kokouksessa 25.4. Juha korosti Keskustan EU-myönteisyyttä. Puheessa oli virhe, josta huomautin Juhaa tekstiviestillä ja sähköpostilla.

Puheessa virhe: Suomi ei ole liittynyt Naton nopean toiminnan joukkoihin, vaan täydentävään toimintaan.

Juha vastasi ilmeisesti poikenneensa tekstistä. Sen mukaan hänen oli pitänyt puhua näin:

”Keskustalainen pääministeri Esko Aho johdatti meidät Euroopan unionin jäseneksi vuonna 1995. Pääministeri Matti Vanhasen kaudella Suomen asema Euroopassa vain vahvistui sekä liityimme Naton nopean toiminnan joukkoihin, jota voidaan kumppanuusmaiden osalta luonnehtia täydentävänä toimintana.”

Hän kiitti siitä, että olin huomannut virheen ja huomauttanut siitä. Sunnuntaina 26.4. kirjoitin Juhalle:

Lähden siis aamulla Strasbourgiin, ja olen siellä koko viikon. Seuraavalla viikolla minulla on maanantaista torstaihin kokouksia Brysselissä. Viikon 20 olen pääosin Suomessa, sitä seuraavana jälleen pääosin Strasbourgin.

Kirjoitan hieman pidemmän viestin kootakseni yhteen ajatuksiani hallituskysymyksestä. Kommentoin vaihtoehtoja sekä yleisesti että erityisesti ulko- ja turvallisuuspolitiikan näkökulmasta. Sivuan myös mahdollista omaa rooliani.

Näköpiirissä olevista hallitusratkaisuksista pidän parhaimpana Keskustan, PS:n ja SDP:n koalitiota. Ongelmana olisi SDP:n hajanaisuus, mikä vaikeuttaisi yhteistyötä. Tässä vaihtoehdossa valtiovarainministeriksi pitäisi saada Timo Soini ja ulkoministeriksi Erkki Tuomioja. Keskustan tulisi saada muu tehtävä ulkoministeriössä.

Toiseksi paras vaihtoehto olisi mielestäni kahden suuren puolueen, Keskustan ja PS:n, yhteishallitus, jossa olisi mukana myös pienpuolueita. Vihreät olisivat vaikea kumppani sekä meille että PS:lle. Jäljelle jäisi Keskustan, PS:n, RKP:n ja KD:n koalitio.

Hallituksen sisäisessä työskentelyssä Keskustan asema olisi erittäin vahva. Pohja olisi kapea (102), mutta riittävä, kun oppositio olisi hajanainen. Uskon myös, että voisimme saada opposition kanssa aikaan järjestelmän, jolla poissaoloja ”kuitataan” esimerkiksi ulkomaanmatkoja ajatellen.

Ovi voitaisiin jättää auki hallituspohjan laajentamiselle, mikä saattaisi hillitä oppositiota. Sekä SDP:ssä että Kokoomuksessa on nyt suuri tarve keskinäiseen välienselvittelyyn. Tilanteen selkiinnyttyä halu ja kyvyt hallitustyöhön saattaisivat vahvistua.

Tässäkin vaihtoehdossa PS:n pitäisi ottaa vastuu valtiontaloudesta, ja Keskustan tulisi ottaa itselleen ulkoministerin salkku. Se on nykyoloissa hyvin tärkeä. Ulkoministeriä meiltä ei ole ollut 20 vuoteen.

Vasta kolmanneksi asettaisain hallituksen, jossa olisivat Keskusta, PS ja Kokoomus. Tässä vaihtoehdossa Kokoomukselle ei tulisi antaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyviä tehtäviä. Ulkoministeriön johtoon tulisi kai Soini, ja meidän tulisi saada UM:ssä jokin muu tehtävä.

Ulkoministeriö voitaisiin jakaa noissa vaihtoehdoissa eri tavoin.

Kahden suuren hallituksessa olisi kai vain 12 ministeriä, jolloin ulkoministeri voisi hoitaa myös kehityspolitiikan. Ulkomaankauppaministerinä voisi toimia esimerkiksi elinkeino- tai Eurooppa-ministeri.

Kolmen suuren hallituksen ministereitä jouduttaneen ottamaan enemmän.

Tällöin ulkoministeriössä voisi olla kaksi ministeriä kuten Vanhasen II:ssa eli ulkoministeri ja ulkomaankauppa- ja kehitysministeri. Tämä oli onnistunut työnjako.

Eurooppaministerin tehtävien hoitamisessa voidaan harkita useita vaihtoehtoja. Vanhasen II hallituksessa ne olivat maahanmuuttoministerin hoidossa. Työn painopiste on VNK:n puolella.

Entä sitten oma roolini?

Kuten jo tiedätkin, toivon pääseväni ulkoministeriksi. Jos meille tulee muu tehtävä UM:ssä, olen siitäkin kiinnostunut. Tarvitset joka tapauksessa joukkueeseen UM:ssä työskentelevän ministerin, joka seuraa koko ministeriön asioita. Hoitaisin tämän tontin varmoin ottein ja tukisin Sinun johtajuuttasi myös ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.

Paljon minua on vuosikymmenten varrella parjattu ja monia ajojahteja olen joutunut kokemaan, mutta työtäni ulkoministeriön johdossa ei ole juuri moitittu – päinvastoin. Kritiikkiä tulee niiltä, jotka ovat politiikan linjasta eri mieltä.

Ulkoministeriön johtoon on tarjoiltu myös Olli Rehniä. Hän on kyllä hoitanut monia kansainvälisiä tehtäviä, mutta ulko- ja turvallisuuspolitiikan kokemus häneltä puuttuu. Tässä suhteessa hän on samassa asemassa kuin Alexander Stubb keväällä 2008. Poliittisesti nämä miehet ovat lähellä toisiaan.

Minun ministeriyttäni on vastustettu eduskuntavaalien tuloksen perusteella. Kuten aikaisemmin totesin, minua vastaan käytettiin härskisti epäätietoisuutta siitä, otanko eduskuntapaikan vastaan. Tässä suhteessa asemani oli nyt paljon

hankalampi kuin kahdeksan vuotta sitten. Silloin saatoin sanoa, että otan eduskuntapaikan joka tapauksessa vastaan viimeistään vuonna 2009, koska en asetu silloin enää ehdolle Euroopan parlamenttiin. Nyt saamani äänimäärä oli vallitsevissa oloissa vähintään tyydyttävä.

Esitän vielä pari perustelua sille, että Sinun kannattaisi ottaa minut joukkueeseesi.

Lapista tulisi saada keskustalainen ministeri. Vaalipiiri on kolmannes Suomesta ja olosuhteet ainutlaatuiset. Puolueen kannatus oli Lapissa suurempi kuin missään muussa vaalipiirissä. Uskon, että PS ottaa hallitukseen torniolaisen Hanna Mäntylän.

Mukanaoloni joukkueessa ylläpitäisi koko maassa luottamusta erityisesti niiden puolueen kannattajien keskuudessa, jotka suhtautuvat hyvin kriittisesti tai jopa kielteisesti Euroopan unioniin. Kun PS tulee hallitukseen, Sinä joudut esiintymään korostetun EU-myönteisesti, kuten lauantain puheessasi. Joukkueen jäsenenä voisin tasapainottaa rooliasi ja estää vuotta PS:n suuntaan.

EU-politiikan jättäisin tietysti kokonaan Sinun hoitoosi ja tukisin toimintaasi, kuten Vanhasen hallituksessa. Minähän jopa esittelin esteellisyyksien vuoksi Lissabonin sopimuksen, mikä oli kova paikka.

En edelleenkään pyydä Sinua ottamaan tässä vaiheessa kantaa ministerivalintoihin, mutta halusin valottaa tältäkin osin omaa ajatteluaani. Kuten olen jo julkisuudessa todennut, tuen omalta osaltani Sinun valintojasi.

Lopuksi vielä pari havaintoa puolueen sisäisestä tilanteesta.

Kahdenkeskisessä keskustelussani Timon kanssa hän pyrki selvästi vaikuttamaan siihen, että luopuisin ehdokkuudestani hallitukseen ja jatkaisin Brysselissä. Taitaa tukea Ollin pyrkimyksiä.

Timo mm. piti mahdottomana kahden suuren hallitusta, jossa Keskustalle voisi tulla ulkoministerin paikka. Lisäksi hän korosti Sinun preferoivan talouspuolen salkkuja.

Myös Suomenmaassa aloitettu julkisuuspele näyttää tähänneen siihen, että joutuisin lähtemään Brysseliin ja että pysyisin siellä.

Toivottelin lopuksi hyvää alkavaa viikkoa ja menestystä neuvotteluihin. Totesin, että minut saat kiinni sekä sähköpostitse että puhelimitse.

Juha vastasi kiittäen viestistäni. Hän kirjoitti olevansa itsekin kallellaan SDP-vaihtoehtoon, mutta sen hajanaisuus ja viimeisetkin uutiset sen sisäisestä tilanteesta huolettivat häntä. Vastasin:

Tältä näyttää.

Minusta pitäisi varoa ryhtymästä neuvotteluihin ohjelmasta, ellei ole varmuutta, että valittu pohja on toteutettavissa. Tämä koskee sekä demareita että

Kokoomusta. Luottamuksen tulee mielestäni kulkea selvästi edellä ja erillään ohjelmaneuvoittelusta.

Prosessi on täysin käsissäsi. Älä anna otteen luistaa.

Jatkoin seuraavana aamuna:

Täydennän nyt päivänvalossa hieman sitä, mitä illalla kirjoitin.

Kun olet saanut vastaukset kysymyksiisi, Sinun on mahdollista esittää parhaimmaksi katsomaasi hallituspohjaa sekä käytyjen luottamuskeskustelujen että ohjelmallisten seikkojen nojalla.

Kysymyksessä voisi olla kokonaisarvio, joka perustuisi ensi sijassa luottamustapaamisiin ja jota ei tarvitsisi laajalti perustella.

On pyrittävä välttämään tilanne, jossa SDP:n tai Kokoomuksen kanssa yritetään neuvotella, mutta epäonnistutaan.

Ellei SDP:n kanssa voida saada hallitusta aikaan, olisi mielestäni mentävä suoraan keskustahallitukseen, jossa olisivat Keskusta, PS, RKP ja KD. Tämä kantani perustuu siihen, että en haluaisi Kokoomusta enkä vihreitä hallitukseen.

Pohja olisi kapea, mutta hallitus sisäisesti hyvin toimintakykyinen. Oppositio hajanainen. Meillä on aikaisempaa kokemusta kapeistakin punamulta-hallituksista ja jopa Keskustan vähemmistöhallituksesta, jotka ovat kyenneet hoitamaan asiat ja vieläpä aikana, jolloin perustuslaissa oli tiukka määränemmistöäädöstö.

Kapeapohjaisen hallituksen etu on siinä, että se voi toteuttaa ohjelmansa avainkohtia joiltakin osin oikeiston ja joiltakin osin vasemmiston tuella. Jos muodostetaan koalitio Kokoomuksen tai SDP:n kanssa, joudutaan sopimaan yhteisohjelmasta vain toisen niistä kanssa. Tällöin olisi vaikea löytää kokonaisbalanssia, joka tarvitaan laajan yhteisymmärryksen tavoittelemiseen ja toteuttamiseen.

Jätän nämä ajatukset valistuneeseen harkintaasi.

Liitän viestini loppuun Savon Sanomien pääkirjoituksen viime sunnuntailta (liite 16). Tällä kertaa lokaa lentää lehden kokoomuslaisen päätoimittajan kynästä.

Outoa on tuon Krim-asian jatkuva vääristely. Länsimaat näyttävät yleisesti alistuneen hyväksymään Krimin kuulumisen Venäjän federaatioon. Ranskan entinen ja ehkä tulevakin presidentti Nicolas Sarkozy on jopa sanonut hyväksyvänsä Krimin liittämisen Venäjään.

Minun akateeminen pohdiskeluni lähti siitä, että Krimin valtausta ei voida hyväksyä, että se tulisi irrottaa Venäjän valtioalueesta ja että siitä pitäisi tulla itsehallintoalue. Keskusteluun heittämani idea on siis ”Venäjä-vastaisempi” kuin länsimaiden yleinen suhtautuminen.

Yhteydenpito näin sähköpostitse ja puhelimitse käy hyvin. Jos on tarvetta tapaamiseen, olen Tuusulassa viikonloput 1.–3.5. ja 8.–9.5.

Kotimatalla kirjoitin viestiä Euroopan parlamentin työstä:

Matkalla Suomeen.

Hannu tuli ja otti paikkansa. On innostunut. Vastaanotto hänellä hyvä. Näyttää ”verkostoituneen” mainiosti.

Saimme pidetyksi varapuhemiehen paikan ja siihen tulee Anneli. Tämä oli hyvä senkin vuoksi, että vuonna 2004 saimme hänet ryhmän ehdokkaaksi arvostettuun kvestorin tehtävään, mutta hän hävisi äänestyksen villille ehdokkaalle. Annelikin on tosi tyytyväinen.

Vapun jälkeen 3.5. viestitin:

Puolueiden antamat vastaukset eivät näytä tuovan valaisua hallituspohtajaan. Varsinkin PS:n vastaukset näyttävät liittyvän siihen, että puolue haluaa ylläpitää uskottavuuttaan äänestäjien silmissä. Luopuminen keskeisistä vaalivoitoteista ei voi tapahtua salaisissa luottamuskeskusteluissa. Ne on ensin julkistettava osana neuvotteluprosessia.

Avainasemassa ovat kahdenkeskiset luottamuskeskustelut muiden puoluejohtajien kanssa. Niiden kautta pohja avautuu.

Omat evästykseni taitavat poiketa muiden antamista. Tähän vaikuttanee se, että minulla on omakohtaista kokemusta niiltä vuosikymmeniltä, jolloin hallitukset olivat kapeapohjaisempia kuin jotkut 1990-luvun puolivälin jälkeen toteutuneet. Toisaalta ajattelen ehkä muita enemmän puolueen strategiaa.

Evästyksiini minulla ei ole juuri lisättävää. Kokoomusta ja vihreitä vierastan ideologisista syistä, mutta myös sen vuoksi, että ne haluaisivat hallitustyössä erottautua Keskustasta ja PS:sta. Tämä vaikeuttaisi yhteistyötä ja leimaisi kielteisesti Keskustaa.

Jos haluat jossakin vaiheessa keskustella puhelimitse hallituspohtajaan liittyvistä kysymyksistä, olen mieluusti käytettävissä.

Juha vastasi samana päivänä, että oma ehdotukseni on edelleen yksi vaihtoehto. Ratkaiseva oli seuraavan päivän neuvottelu Perussuomalaisien kanssa. Toivotin onnea matkaan. Aamulla 6.5. kirjoitin:

Hienosti olet neuvotteluja vetänyt. Onnittelut siitä.

Olen voinut seurata neuvotteluja vain julkisten tiedotusvälineiden kautta, joten kommenttini saattavat olla pahasti metsässä. Kirjoitan kuitenkin taas muutaman rivin.

En tiedä, kuinka yhteiskuntasopimusneuvottelut kytkeytyvät Sinun ajatellussasi hallitusneuvotteluihin. Oma ajatukseni on, että niissä pitäisi saada selvyyttä ay-liikkeen valmiudesta riittäviin joustoihin. Ellei joustavuutta ole, SDP

olisi hallituksessa jarruna välttämättömille uudistuksille. Jos joustavuudesta saadaan varmuus, peruspunamulta on edelleen mielestäni paras vaihtoehto.

Parempi vaihtoehto olisi tällöin keskustavoimien hallitus, joka voisi ajaa joitakin uudistuksia läpi Kokoomuksen tuella. Porvarihallitus olisi tässä huonompi, kun se jakaisi poliittisen kentän pahasti kahtia.

Vielä yksi strateginen argumentti keskustahallituksen puolesta. Se kokoaisi keskiryhmät yhteen. Meillä oli aikoinaan tiivis yhteistyö RKP:n ja KD:n kanssa. Sinipunahallitukset loitonsivat meitä toisistamme. Tiivis keskustayhteistyö voisi ajan oloon johtaa jopa KD:n yhdistymiseen meihin, kuten heti valintasi jälkeen kaavailit.

Juha vastasi, että nyt ovat jäljellä ehdottamani pohja ja porvari-pohja. SDP ei hänen mukaansa lähde mukaan riittäviin säästöihin. Punamulta ei ollut hänen mielestään enää vaihtoehto yhteiskuntasopimuksen kaaduttua. Se oli lähellä, hän arvioi. Jatkoin samana päivänä:

Vaivaan Sinua taas pohdinnoillani.

Luin juuri IS:n uutisen, että yhteiskuntasopimusta ei synny.

En tiedä ollenkaan, mihin suuntaan ajatuksesi nyt kulkevat. Jos näet keskustahallituksen parhaana vaihtoehtona, siihen siirtymistä voisi perustella seuraavaan tapaan.

Suomalaisen yhteiskunnan kahtiajakoisuus tuottaa suuria ongelmia hallituksen muodostamiselle ja sen toiminnalle. Yhteiskuntasopimusta ei saatu aikaan. Poliitiikan puolella ongelmana on SDP:n ja Kokoomuksen vastakohtaisuus. Jos jompikumpi tulee hallitukseen, sen toimintakyky suhteessa oppositioon heikkenee. Näissä oloissa on viisainta rakentaa hallitus poliittisen keskustan varaan. Tällöin eduskunnan rooli kasvaa ja siellä voidaan tavoitella laajaa yhteistyötä. Vaalikauden mittaan voidaan selvittää mahdollisuuksia hallituspohjan laajentamiseen.

Nyt tavoitellaan sisäisesti toimintakykyistä hallitusta, joka pyrkii hyvään yhteistyöhön kaikkien etujärjestöjen ja kaikkien eduskuntaryhmien kanssa.

Juha vastasi seuraavana aamuna (7.5.), että tuo on hyvä perustelu ja että pohja on kiehtova. Ainoana häntä huoletti marginaalinen enemmistö, mikä tuotti jatkuvasti viime kaudellakin tasapeliäänestyksiä. Saadaan varmaan toimimaan, hän kirjoitti. Käymme ryhmässä läpi, tämä on se toinen vaihtoehto, Juha lupasi. Vastasin:

Olen esittänyt omat argumenttini. Niihin ei ole olennaista lisättävää.

Pieni korjaus aikaisempiin viesteihini on kuitenkin syytä tehdä. Arvioin, että kolmen suuren hallituksessa ulkoministerin paikka ei tulisi meille. Vallanjaossa on kuitenkin neljä isoa palikkaa: pääministeri, puhemies, valtiovarain-

ministeri ja ulkoministeri. Kahden niistä pitäisi tulla ylivoimaisesti suurimmalle puolueelle. Kakkospuolue saisi valtionvarat, kolmas puhemiehen paikan ja vaikka elinkeinoministerin postin, ja suurin ulkoministeriön.

En edelleenkään pyydä Sinua ottamaan kantaa ministerivalintoihin, mutta esitän pari periaatteellista näkemystä, joista voi olla Sinulle hyötyä.

Avustajakuntaasi voit ottaa myös kansanedustajia. Minäkin aloitin vuonna 1970 kansanedustajan urani pääministerin sihteerinä. Tällä tavoin Ahti Karjalainen myös hyvitti Lappia, joka jäi ilman ministeriä.

Olli Rehn on toiminut pääministerin avustajakunnassa pariinkin otteeseen, ensimmäisen kerran kansanedustajana. Avustajana on toiminut myös Mari Kiviniemi. Vaikka avustajia ehkä karsitaan, Sinulla on apunasi ainakin valtiosihteerini ja pääministerin erityisavustaja.

Sinun on ehkä hyvä tietää, mitä minun tulostani valtioneuvostoon seuraisi. Ottaisin erityisavustajakseni (poliittiseksi sihteerikseni) Mikko Kärnän. Paikka olisi hänelle jopa parempi kuin asema aloittavana kansanedustajana.

Tilalleni Euroopan parlamenttiin tulisi Elsi Katainen. Hän on julkisuudessa kiistänyt kiinnostuksensa, mutta sanonut minulle pariinkin kertaan, että pidän häntä jännityksessä. Itä-Suomi saisi jälleen oman mepin, minkä puolesta alueen järjestöväki vaaleissa kovasti ponnisteli. Eduskuntaan nousisi Eero Reijonen.

Sovin parhaimmin ulkoministeriksi. Niissä hommissa on yleensä 60–70-vuotiaita kokeneita poliitikkoja (Lavrov on 65-vuotias, Kerry yli 70). Muukin tehtävä ulkoministeriössä toki kiinnostaa.

Mutta ensin pitää valita pohja. Epäilen, että porukka on jotenkin urautunut tuohon kolmeen suureen. Uskon, että keskustavoimien hallitus palvelisi parhaimmin sekä maan että puolueen etua.

Jatkoin samana päivänä:

Lähetin jo yhden vastauksen, mutta tässä toinen.

Oppositio olisi hajanainen. Voisimme varmaankin sopia ainakin jonkin puolueen kanssa, ettei tilapäisiä enemmistöjä käytetä ("kuittaukset").

Ja jatkoin:

Vielä pari lyhyttä evästyttä.

Jos valitset keskustahallituksen, on syytä pitää ainakin periaatteessa auki porvaripohja, etteivät RKP ja KD pääse kiristämään meitä.

Leikkaustarpeita arvioitaessa on muistettava, että hallitus voi hoitaa ainakin osan yhteiskuntasopimukseen kaavailuista säästöistä muulla tavoin. Esim. julkisen sektorin työajan pidennys voi olla osa julkisen sektorin tupo-neuvotte-luja tai esillä erillisissä "YT-neuvotteluissa".

Uskon, että ryhmässä keskustahallitus saa kannatusta, sillä Kokoomusta vierastetaan. Lisäksi jaettavaa on enemmän kahden suuren pohjalla.

Olisi mukava tietää eduskuntaryhmän tai PH:n työvaliokunnan kokouksista huomenna ja myös maanantaina. Olen taas ensi viikon tiistain ja keskiviikon Brysselissä.

Sipilä päätyi kuitenkin porvaripohjaan. Lähetin hänelle viestin: ”Toivottavasti joskus kerrot, miksi kuitenkin päädyit porvaripohjaan.”

Juha vastasi illalla, että 102 arvioitiin liian ohueksi ja haavoittuvaksi pohjaksi käytännön työssä. Viime kaudella tuli useampi tasapelitilanne.

Kirjoitin seuraavana aamuna:

Vielä eilisaamuna kirjoitit vastauksena viestiini: ”Tuo on hyvä perustelu ja pohja on kiehtova. Ainoana huolettaa marginaalinen enemmistö, mikä tuotti jatkuvasti viime kaudellakin tasapeliäänestyksiä. Saadaan varmaan toimimaan. Käymme ryhmässä läpi, tämä on se toinen vaihtoehto.”

Porvarihallituksen muodostaminen on mielestäni paha strateginen virhe.

Asetelma on samankaltainen kuin vaalikaudella 1991–1995. SDP vetäytyi vaalitappion jälkeen oppositioon, voitti vuoden 1994 presidentinvaalit ja sai vuoden 1995 eduskuntavaaleissa 19 lisäpaikkaa. Syntyi kahden perättäisen vaalikauden sinipuna.

Kun Kokoomus on hallituksessa, sen tekemät leikkaukset ja työelämäuudistukset leimautuvat kovaksi oikeistopolitiikaksi. Vastassa on vasemmiston ja vihreiden yhteisrintama, joka rakentaa vastakkainasettelua nimenomaan Kokoomuksen kanssa.

Hallituksessa Kokoomus vaikeuttaa aluepolitiikan suunnanmuutosta, biotalouteen siirtymistä ja maakuntahallinnon kehittämistä. Vyörytys on jo alkanut. Aamun TV-uutisissa Pisara-radan puolesta esitettiin taas järjettömiä väitteitä.

Keskustavoimien hallituksessa Keskustan strateginen asema olisi ollut erinomainen. En tässä toista perusteluja, jotka esitin Sinulle lähettämissäni lukuisissa viesteissä.

Soimaan nyt itseäni siitä, että en sittenkin lykänyit valtakirjani tarkastamista, kuten 2007. Olisin ollut edes käytävillä osallistumassa keskusteluihin. Puoluehallituksen ja työvaliokunnan jäsenyys ei antanut vaikuttamisen mahdollisuutta, kun nämä puolue-elimet olivat ratkaisuvaiheista kokonaan sivussa. Osallistuin keskusteluihin vain pitämällä yhteyttä Sinuun.

Olisi mukava tietää, ketkä ja millä argumenteilla tätä porvaripohjaa puolsivat.

Viestin lopussa esittämäni kysymykseen Juha ei vastannut tuolloin eikä myöhemminkään. Tavallisesti asioista perillä olevista lähteistä on kerrottu,

että pohjasta äänestettiin hallitusneuvottelijoiden kesken. Porvaripohja kuulemma voitti äänin 5–4. Sitä ei tiedetty, kuinka kukin oli äänestänyt.

Keskustahallituksen vaihtoehtoa ei minulle kerrotun mukaan eduskuntaryhmässä varsinaisesti käsitelty. Se oli vain ohimennen mainittu.

Puoluehallitus ja sen työvaliokunta eivät olleet koolla. Ennen hallitusneuvotteluja pidetyssä puoluehallituksen kokouksessa asiaan kantaa ottaneiden enemmistö oli kannattanut ensi sijassa punamultaa. Jatkoin viestittelyäni samana päivänä:

Ensireaktion jälkeen evästystä. Ratkaisu on tehty ja siihen on tyytyminen.

Hallitusneuvotteluissa tulee varmistaa, että aluepolitiikkaan saadaan selkeä suunnanmuutos, mikä on perusedellytys myös biotalouden kehittämiselle. Samoin tulee huolehtia siitä, että sote-uudistus ja maakuntahallinto toteutetaan tahtomallamme tavalla. Kysymys on ohjelmasta, salkkujasta ja miehityksestä.

Milloinkahan työvaliokunta kokoontuu?

Jatkoin myöhemmin:

Vielä kolmas viesti putkeen. HS:n mukaan Stubbista tulisi ulkoministeri. Kerroit taannoin, että häntä on tarjottu valtiovarainministeriksi. Alex ulkoministerinä on mahdoton ajatus.

Lähetin Sipilälle tiedoksi uusimman blogini ”Hallituspohja on haasteellinen”. Kommentoin siinä pohjaratkaisua.

Olen ollut sivussa niistä keskusteluista, joissa uuden hallituksen pohja valmisteltiin. Viimeiset kaksi viikkoa olen käyttänyt työhön Euroopan parlamentissa. Puoluehallituksen työvaliokunnan kokouksiin olisin tullut, mutta niitä ei ole pidetty.

Olen kuitenkin ollut yhteydessä Juha Sipilään lähinnä sähköpostitse, kuten puoluevaltuuston kokouksessa hänen kanssaan sovimme. Viesteissäni olen ker-tonut oman näkemykseni siitä, mille pohjalle uusi hallitus olisi ollut parasta rakentaa.

Parhaimpana pidin Keskustan, Perussuomalaisten ja SDP:n yhteishallitusta. Toiseksi paras vaihtoehto oli mielestäni keskustavoimien muodostama enemmistöhallitus, johon olisivat Keskustan lisäksi tulleet Perussuomalaiset, RKP ja Kristillisdemokraatit. Pidin tätä vaihtoehtoa selvästi parempana kuin porvarihallitusta, johon lopulta päädyttiin.

Keskustavoimien muodostaman hallituksen pohja olisi ollut kapea, vain 102 kansanedustajaa. Se olisi kuitenkin ollut toimintakykyinen sen vuoksi, että oppositio olisi ollut hajanainen. Kokemus osoittaa, että kapeapohjaisetkin poliittiseen keskustaan sijoittuneet hallitukset ovat olleet toimintakykyisiä jopa silloin, kun eduskuntatyössä olivat vielä voimassa tiukat määräenemmistösäädökset.

Keskustahallituksen avulla olisi voitu välttää poliittisen kentän jyrkkä kahtiajako. Joillekin sopeuttamistoimille ja rakenteellisille uudistuksille hallitus olisi voinut hakea tukea oikealta ja toisille vasemmalta.

Keskustavoimien hallituksessa Keskusta olisi voinut parhaimmin toteuttaa vaalitavoitteitaan sekä ulko- että sisäpolitiikassa. Yhteistyössä Kokoomuksen kanssa tämä on vaikeaa.

Hallituspohjaa harkittaessa loppusuoralla olivat keskusta- ja porvarihallitus. Olin yllättynyt, että tässä harkinnassa päädyttiin porvaripohjaan.

Tältä pohjalta on nyt edettävä. Hallitusneuvotteluissa on huolehdittava siitä, että sopeuttamistoimet toteutetaan sekä sosiaalisesti että alueellisesti oikeudenmukaisella tavalla.

On varmistettava, että aluepolitiikan suunta saadaan käännettyksi. Keskitävistä metropolipolitiikasta on siirryttävä maaseudun ja maakuntien kehittämiseen. Tämä on välttämätöntä myös sen vuoksi, että biotalouteen saataisiin synnytettyksi tavoitteeksi asetetut 200 000 uutta työpaikkaa. Sote-uudistus tulee toteuttaa kotikunta-maakunta-mallin pohjalta.

On varmistettava, että Suomi pysyy turvallisuuksipolitiikassa Paasikiven linjalla ja toteuttaa rauhanpolitiikkaa.

Tässä eväitä hallitusneuvottelijoille.

Seuraavana aamuna jatkoin viestittelyä:

Kuuntelin eilen tarkkaan ylen tv- uutislähetys ja tarkistin kuulemani vielä aamulla Areenasta.

Olenkohan aliarvioinut Sinun poliittiset ja strategiset kykysi? Annoit kryptisen vastauksen muista mahdollisista hallituspohjista. Olisiko niin, että aiot vielä Soinin kanssa dumpata Stubbin? Tähän ulko- ja EU-politiikka soveltuvat hyvin.

Jos aiot johtaa Suomea ainakin kahden vaalikauden ajan, näin on tehtävä. Porvarihallituksessa jauhaudumme Kokoomuksen ja SDP:n väliin, ja vuoden 2019 vaalien jälkeen SDP nousee suurimmaksi puolueeksi.

Silloin pukkaa taas sinipunaa.

Juha vastasi, että hänellä on aina varasuunnitelma, niin nytkin. Vastasin: ”Olen helpottunut.” Jatkoin erillisessä viestissä:

Elaboroin hieman Sinulle omaa ajatteluani.

Voisikohan Soini olla aloitteellinen Kokoomuksen pudottamiseksi? PS:n piirissä Kokoomusta vierastetaan paljon enemmän kuin Keskustassa. Yhteistyö Kokoomuksen kanssa avaisi puolueen kyljen demareiden hyökkäyksille duunareiden keskuudessa.

Keskusta on itse asiassa tässä suhteessa jakautunut.

Puolueen liberaaliisiipi suhtautuu hyvin myönteisesti yhteistyöhön Kokoomuksen kanssa. Olli Rehn ja Maria Kaisa Aula aikanaan esittivät jopa puolueiden yhdistämistä. Mikko Alkio kannatti Niinistöä viime presidentinvaaleissa. Liberaaliisiipi on myös ulko- ja EU-politiikassa enemmän tai vähemmän stubbilaisella linjalla.

Me perinteisen linjan kannattajat asetimme punamullan etusijalle. Omalta osaltani kannatin ajatusta kytköksestä yhteiskuntasopimukseen sen vuoksi, että ajattelin tämän johtavan keskustahallitukseen. En uskonut, että porvaripohjalle päädytään. Jälkikäteen totean, että olisin ottanut mieluummin punamullan kuin porvaripohjan siinäkin tilanteessa, että yhteiskuntasopimusta ei saatu aikaan.

Jos porvarihallitus kuitenkin syntyy, Keskustan tulee saavuttaa keskeiset vaalitavoitteensa sekä ulko- että sisäpolitiikassa.

Ulkoministeriratkaisun merkitys tässä korostuu.

Juha vastasi, että nyt ajatteluni kulkee koko ajan valtopoliittisissa kuvioissa. Hän kirjoitti, että meillä on 10 miljardin ongelma ja siihen pitäisi kohdistaa nyt kaikki paukut.

Juha kysyi, olisiko tälle rintamalle ideoita. Hän korosti, että turvallisuuspolitiikassakin on tärkeää pitää oma pesä kunnossa.

Yhteiskuntasopimuksessa hänellä ei kertomansa mukaan ollut valtopoliittisia tai hallituspohjaan liittyviä tavoitteita. Siinä oli tavoitteena saada kasvua, työtä ja budjettisäästöjä aikaiseksi. Se on vieläkin mahdollinen, hän kirjoitti. Kirjoitin:

Vastaan myöhemmin tänään kysymykseesi taloudesta. Esittämäni valtopoliittiset ajatukset liittyvät talouteen. Kovia sopeutuksia on mielestäni helpompi ajaa läpi, jos Kokoomus ei ole hallituksessa.

Pienpuolueiden reaktiot ovat mielenkiintoisia. RKP ajaa itseään nurkkaan, kun se torjuu ehdottomasti yhteistyön PS:n kanssa. Vihreitäkin voisi mielestäni ajatella Niinistön esittämien lausuntojen valossa. Hän tulkinnee väärin suunnitelmia sopeutuksesta.

Mutta tämä oli taas ”valtopoliitikkaa”. Palaan talouteen myöhemmin. Kommentointia tosin vaikeuttaa se, että olen ollut ulkona neuvotteluista.

Talouteen palasin jo samana päivänä.

Kuten jo totesin, kommentteja on vaikea esittää, kun en tiedä, mitä on suunnitteilla. Jos saisin käyttööni asiakirjoja (sähköisesti), voisin ehkä olla enemmän hyödyksi.

Ensin kommentti, joka on ainakin näillä näkymin täyttä utopiaa.

Euroalueeseen liittyminen on yksi keskeinen syy vaikeuksiimme. Liityimme euroon noin dollarikurssilla 1.20. Aluksi euro devalvoitui dollariin nähden noin

50 prosentilla ja revalvoitui sitten noin 100 prosentilla. Halvan euron aikana taloutemme ylikuumentui ja kustannukset karkasivat käsistä. Sen jälkeen eurosta tuli meille aivan liian kallis valuutta (kurssi pahimmillaan jopa 1.6). Vasta viime aikoina kurssi on asettunut kohtuulliselle tasolle.

Utopia liittyy siihen mahdollisuuteen, että saisimme euron rinnalla käyttöömmme oman valuutan. Professori Kanninen esitti viime keväänä, että kaikki euroalueen maat ottaisivat käyttöön myös oman valuutan. Ellei näin käy, Suomen tulisi tilaisuuden tullen tehdä oma ratkaisunsa. Olisimme samassa asemassa kuin pahin kilpailijamme Ruotsi. Pelkään, että biotalouden nousu jää Suomen osalta haaveeksi, ellei meillä ole mahdollisuutta vaikuttaa oman valuuttamme vaihtokurssiin.

Mutta utopiasta tähän päivään. Toinen keskeinen syy vaikeuksiimme on vuoden 2007 tuloratkaisu, jossa palkkatasoa nostettiin noin 10 prosentilla. Tämä heikensi edelleen kilpailukykyämme ja synnytti pahan alijäämän valtion ja kuntien talouteen.

Toistan tässäkin ajatuksen, jonka esitin julkisesti jo kaksi vuotta sitten. Julkisella sektorilla pitää käydä valtakunnalliset ”YT-neuvottelut”, joissa henkilöstömenot sopeutetaan.

Julkisen sektorin palkkamenot ovat noin 25 miljardia. Palkkataso on osittain jopa parempi ja työaika lyhyempi kuin yksityisellä sektorilla. Valtio ja kunnat ovat palkkojen ja muiden henkilöstömenojen maksajina. Merkittävä osa 4+2 miljardin sopeutuksesta tulee saada henkilöstömenoista. Valtiolla on käsissään keinot tämän toteuttamiseen.

En ole huomannut, että sopeuttamiskeinojen yhteydessä olisi esitetty terveydenhuollon maksujen tarkistamista. Niitä on tämänkin vuoden alussa hieman korotettu sen vuoksi, että valtionosuudet ovat pienentyneet. Maksut ovat kuitenkin erittäin alhaiset. Niitä voisi tuntuvastikin korottaa.

Vaikka olen suhtautunut kielteisesti kehitysyhteistyövarojen vähentämiseen, voisin puolustaa sopeuttamisen osana niiden alentamista noin 0,4 prosenttiin BKT:sta. Tämä on osapuulleen Saksan taso.

Voisimme sitoutua seuraamaan Saksan määrärahaosuutta jatkossakin. Tämä ratkaisu vaatisi taitavaa puolustamista ottaen huomioon kehityspolitiikan viimeisimmät kehityslinjat.

Olisin valmis siihen, että lapsilisät poistettaisiin hyvätuloisilta. Tätä voisi kompensoida verotuksen lapsivähennys. Muihin verovähennyksiin tulisi tehdä vastaava leikkaus.

Tässä muutamia ideoita. Kirjoitan, jos keksin lisää.

Juha kiitti. Totesi, että tässä oli hyviä syöttöjä.

Hän totesi, että lapsilisät ovat 1,5 miljardia. Palkat ja työajat ovat työehtosopimusten piirissä. Niistä neuvotellaan, mutta niihin ei pystytä suoraan vaikuttamaan.

Vastasin 10.5.:

Lapsilisistä voidaan saada tuntuva säästö. Verovähennys hoitaa perhekustannusten tasauksen niiden osalta, jotka menettävät lapsilisät. Tämä kokonaisuus on huolellisesti harkittava.

Minulla ei ole käytettävissä lukuja, mutta arvelen sosiaali- ja terveydenhuollon maksutulojen olevan ainakin parin miljardin luokkaa. Terveyskeskuksessa käynnistä peritään noin 16 euroa ja vuosikatto lienee 30 euron tasolla. Muutkin maksut ovat hyvin alhaiset.

Ihmiset käyttävät yhä enemmän paljon kalliimpia yksityisiä palveluja. Osana kuntien talouden kohentamista maksuja voitaisiin tuntuvasti korottaa. Jo nyt on kaikkein pienituloisimpien asema turvattu erityisjärjestelyin.

Eduskunta Suomen ylimpänä valtiollisena toimielimenä säätää lait ja muuttaa niitä. Eduskunta päättää valtion – ja välillisesti myös kuntien – tuloista ja menoista. TES-neuvotteluissa valtio ja kunnat ovat työnantajana osapuoli. Tällä keinovalikoimalla valtion ja kuntien henkilöstömenot kyetään varmasti sopeuttamaan.

En ryhdy esittämään ajatuksia siitä, kuinka sopeutus tehdään. Totean vain, että tuntevan säästön aikaansaaminen on varmasti mahdollista. Uskon, että jopa puolet sopeutustarpeesta voitaisiin näin hoitaa, jos halutaan. Pelkästään työaikojen yhdenmukaistamisella yksityisen sektorin kanssa päästään pitkälle.

Ongelma tässä on se, että alan asiantuntijat saattavat olla haluttomia etsimään luovia ratkaisuja. Uskon, että ennakkoluulottomiakin asiantuntijoita löytyy.

Kuten jo eilen totesin, olen ollut täysin sivussa hallituksen muodostamisesta. Vasta vastauksessani eiliseen viestiisi pääsin ”osallistumaan”. Se on vaikeaa, kun en tiedä mitään siitä, millaisia keskusteluja sisäpiireissä on käyty.

Miksikähän työvaliokunta ei kokoonnu? Kun kysyin asiaa Timolta, hän totesi, ettei kai ensi viikollakaan, kun on Helatorstai. Kaipa se voisi kokoontua jonakin muunakin viikonpäivänä.

Puoluehallituksen ja sen työvaliokunnan tulisi olla mukana hallitusta muodostettaessa. 1970-luvulla puolueen sääntöjä muutettiin ja puoluehallitukselle annettiin eduskuntaryhmän kanssa tasavertainen rooli hallitukseen menosta päätettäessä. Aikaisemmin työvaliokunta ja puoluehallitus ovat kokoontuneet säännöllisesti myös hallitusneuvotteluihin valmistauduttaessa ja niiden aikana.

Samana päivänä lisäsin:

Luin Suomenmaasta, että Irlannin hallitus alensi osana kriisipakettiaan julkisen sektorin palkkoja 15 prosentilla.

Seuraavana aamuna viestitin:

Olen ymmärtänyt, että sopeutus 4+2 on tarkoitus hoitaa 6 vuodessa. Tällä aikavälillä henkilöstömenoja voidaan todella tuntuvasti alentaa. Johan tänä aikana eläkkeelle siirtyy suuri osa julkisen sektorin työntekijöistä. Tietysti tämänkin säästön tulisi olla etupainotteinen.

Ajatukseen julkisen sektorin ”YT-neuvotteluista” ei tartuttu. Sen sijaan ryhdyttiin jääräpäisesti ajamaan yhteiskuntasopimuksen avulla kaikkia palkan-saajia koskevia heikennyksiä työehtoihin.

Lapsilisiä koskeva ehdotus torjuttiin ”ideologisista” syistä: lapsilisät kuuluivat kaikille. Perhekustannusten tasausta olisi kuitenkin voitu yhtä hyvin hoitaa yhdistämällä toisiinsa lapsilisät ja verohelpotukset.

Toukokuun 12. Ja 13. päivinä viestittelin ahkerasti Juhan kanssa. Kysyin aluksi: ”Mitähän ne ovat nuo ’hallitusneuvottelulähteet’, joihin YLE ja Suomenmaakin nojautuvat?”

Juha vastasi, ettei tiedä, mitä tarkoitan. Ei ollut lukenut lehtiä. Seuraavana aamuna vastasin:

YLE toitotti koko illan ”hallitusneuvottelulähteisiin” nojautuen, että Ollista tulee ulkoministeri. Uutinen oli myös Suomenmaan nettisivulla. Olisi hyvä, jos voisit toistaa, että salkut jaetaan ja ministerit valitaan vasta neuvottelujen lopussa.

Jatkoin:

Kun pääsin koneen ääreen, vastaan hieman pidemmästi – siihen avoimeen tyyliin, jolla olen tähänkin mennessä Sinulle viestejä lähettänyt.

Uskon sen, että ulkoministerin paikka saattaa tulla Keskustalle. Uutisen toinen puoli ihmetyttää.

Taustaksi kerron, että Ollin ilmoittauduttua eduskuntavaaliehdokkaaksi, hänen avustajansa Brysselissä pitivät varmana, että hänestä tulee uuden hallituksen ulko- tai valtiovarainministeri. Tiedän, että Sinä et ole tätä luvannut, mutta Ollin tukijat puolueen johdon piirissä saattoivat tällaisia toiveita antaa.

Nuo ”hallitusneuvottelulähteet” lienevät Ollin lähipiiriä. Julkisuuden kautta pyritään luomaan paineita hänen valitsemisekseen ulkoministerin tehtävään. Olli itse oli maanantaina Brysselissä ollut täysin epä tietoinen omista mahdollisuuksistaan ja yrittänyt Hannu Takkulaltakin utionsia tietoa Sinun ajatuksistasi.

Minun mielestäni Olli ei ulkoministeriksi sovi. Häneltä puuttuu ulko- ja turvallisuuspolitiikan kokemus. Sitä ei saa laajentumis- ja talouskomissaarin

tehtävissä. Ollin linja poikkeaa siitä puolueen valtavirrasta, jota me julkisuudessa parjatut keskustapoliitikot edustamme.

Jos haluat hänet joukkueeseen, sopiva ministerinsalkku varmasti löytyy. Toinen vaihtoehto voisi olla valtiosihteerin tehtävä VNK:ssa.

Itse otan tällaiset uutisoinnit rauhallisesti. Luotan siihen, että täytät ulko-ministerinkin paikan pätevyyden ja kokemuksen perusteella – jos se nyt meille tulee.

Juha vastasi sanoneensa kysyttäessä niin. Hän totesi, ettei hän ole suostunut käymään mitään keskusteluja kenenkään kanssa ministeriydestä. Hän kertoi pitäneensä suurena todennäköisyyttä, että ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, maahanmuutosta ja eu-linjauksista ei päästäisi sopimukseen tällä pohjalla. Talousohjelma oli oleva seuraava happotesti.

Juha kysyi, mitä mieltä olin utp-linjauksesta. Vastasin:

Kaikki tekstit ovat hyviä.

Minäkin vastustin EP:ssa pakolaisten pakkokiintiöintiä. Komission esittämä oikeusperusta ei ole kestävä.

Ratkaisu pitäisi hakea toiselta suunnalta, kuten olette ainakin osittain ajatelleetkin.

Painetta pitäisi lisätä siihen, että kaikki jäsenmaat ottaisivat käyttöön pakolaiskiintiön, jonka puitteissa otetaan vastaan pakolaisia UNHCR:n leireiltä. Suomen kiintiö on ollut 750. Se voisi säilyä meidän pysyvänä kiintiönämme, mutta tilapäistä korotusta 1050:een voitaisiin jatkaa osana EU:n kokonaisratkaisua. Jos kaikilla olisi samansuuruinen kiintiö kuin Suomella, kokonaismäärä olisi 375 000. Suomen tulisi voida kantaa oma taakkansa osana tuota kiintiötä.

Välimeren eteläpuolelle pitäisi pyrkiä järjestämään UNHCR:n leirejä, joiden kautta Eurooppaan voisi pyrkiä. Merellä tavoitetut palautettaisiin leireille. Niissä määriteltäisiin, kenellä on oikeus turvapaikkaan. EU-maat valitsisivat vastaanotettavat pakolaiset näiltä leireiltä.

Jatkoin:

Vielä pieni lisäys edelliseen. Ehdottamani malli olisi hyvä siinäkin mielessä, että mahdolliset opt-out EU-maat ottavat kaikki vastaan kiintiöpakolaisia. Tätä kautta ne olisivat mukana taakanjaossa.

Tästä viestistä lähtien pyrin vaikuttamaan voimakkaasti siihen, että muodostettavana ollut hallitus olisi ryhtynyt toteuttamaan esittämäni linjaa, jonka mukaan maahanmuuttovirrat olisi pyrittävä katkaisemaan ulkorajoille ja muuttoliike olisi saatu hallintaan. Myöhemmin esitin kokonaisuvaltaista eurooppalaista otetta maahanmuutto-ongelmaan. Syksyllä yritin vaikuttaa siihen,

että Suomi olisi hillinnyt muuttoliikettä omien rajojensa yli. Kaikki turhaan. Jatkoain viestittelyäni 17.5.:

Palaan vielä Välimeren pakolaisongelmaan. Sana ”pakolainen” on tässä osittain harhaanjohtava. Suurin osa etenkin Afrikasta Eurooppaan pyrkivistä ei pakene väkivaltaa tai vainoa, vaan etsii parempaa elämää. He eivät ole köyhintä väkeä, vaan parempiosaisia.

Matka maksaa paljon. Perhe tai koko suku saattaa kerätä rahaa lähettääkseen Eurooppaan miehen (harvoin naisen), joka Eurooppaan päästyään lähettää rahaa omaisilleen. Nämä rahavirrat ovat kehitysmaille paljon merkittävämpi tulonlähde kuin virallinen kehitysapu.

Järjestelmä houkuttelee lähtemään, sillä perille päässeitä ei palauteta. Matkan vaaroja ei riittävästi tunneta tai lähtijät ottavat tietoisesti riskin.

EU:ia vaivaa tässäkin asiassa siilomainen päätöksentekojärjestelmä ja liiallinen itseriittoisuus.

Ulkoministerit hakevat sotilaallista ratkaisua veneiden tuhoamisesta lähtöalueilla. Tähän haetaan valtuutusta YK:n turvallisuusneuvostolta. Humanitaarisista asioista vastaavat kehitysministerit ovat sivussa.

Euroalueen kriisiä ratkaistaessa etenkin Ranska halusi jättää IMF:n kokonaan sivuun. Sen asiantuntemuksesta olisi ollut suuri apu, ja monilta virheiltä olisi vältytty. Nyt en ole havainnut keskusteltavankaan siitä, että UNHCR voisi olla hyvä yhteistyökumppani.

UNHCR:n periaate on, että pakolaiset tulisi sijoittaa ensi sijassa naapurimaihin ja yleensä lähialueille. Järjestö ylläpitää leirejä, joilta YK:n jäsenmaat ottavat vastaan pakolaisia oman kiintiönsä puitteissa. EU-maista vain puolella on pakolaiskiintiö, ja Suomen kiintiö on suhteellisesti yksi korkeimmista.

EU:n tulisi pyrkiä yhteistyössä UNHCR:n kanssa siihen, että Välimeren yli Eurooppaan pyrkivät sijoitettaisiin pakolaisleireille. Tällöin voitaisiin luoda tehokas järjestelmä, jolla laittomasti meren yli pyrkivät otettaisiin kiinni ja sijoitettaisiin näille leireille.

Järjestö selvittäisi leireille tulevien oikeuden turvapaikkaan. EU-maat ottaisivat pakolaisia vastaan oman kiintiönsä puitteissa. Jäsenmaita voitaisiin houkutella ja painostaa avaamaan oman kiintiönsä. Britannialla, Irlannilla ja Tanskalla on jo kiintiö, joten nekin olisivat mukana kantamassa taakkaa ja painostamassa muita samaan. Suomi voisi kantaa oman vastuunsa olemassa olevan kiintiön puitteissa.

Yhdysvallatkin olisi saatava ottamaan vastaan pakolaisia näiltä leireiltä. Sen sotilaallinen voimakäyttöhan on olennainen syy syntyneisiin ongelmiin.

Esittämäni järjestely olisi aivan eri asia kuin komission ehdotus, että EU-alueelle jo tulleita jaettaisiin pakkokiintiöiden avulla jäsenmaitiin.

Tätä humanitaarista toimintaa tulee tukea tehostamalla kehitysyhteistyötä erityisesti niiden maiden kanssa, joista muuttopaineet ovat suurimmat. Olisi myös harkittava järjestelmää, jonka puitteissa ”vihreitä kortteja” voitaisiin myöntää niille Eurooppaan pyrkiville, jotka eivät ole oikeutettuja turvapaikkaan.

Olet ollut mukana keskusteluissa. Miltä tämä niiden valossa näyttää?

Ajattelin kirjoittaa asiasta seuraavassa Suomenmaan kolumnissani.

Olisiko siitä haittaa vai hyötyä?

Juha vastasi, että on hyvää pohdintaa. Kehotti kirjoittamaan.

Toukokuun 19. päivänä julkaisin blogin ”Välimeren pakolaisongelmaan on saatava kestävä ratkaisu” (liite 17).

Työvaliokunnan kokouksessa 21.5. käytiin keskustelua siitä, että se ei ollut kokoontunut hallitusneuvottelujen aikana. Kokouksessa Sipilä jakoi kyselylomakkeen, jossa tiedusteltiin kantaa ministerinsalkkuihin ja ministeriehdokkaisiin. Vastaava kysely oli jo tehty eduskuntaryhmässä. Kokouksen jälkeen kirjoitin Juhalle:

Aamun kokous antaa aihetta pieneen kommenttiin.

Timon olisi puoluesihteerinä pitänyt huolehtia siitä, että puoluehallitus ja työvaliokunta ovat mukana hallituksen muodostamisessa. Ainakin työvaliokunnan olisi pitänyt kokoontua. Lisäksi olisi voitu pitää ainakin yksi puhelin-kokous.

Sinulla on ollut neuvottelujen vetäjänä riittävästi muuta ajateltavaa.

Puoluehallituksen ja sen työvaliokunnan asemalla on suuri periaatteellinen ja käytännöllinen merkitys puolueen politiikkaa suunniteltaessa ja toteutettaessa. Sillä tulee olla tasavertainen asema eduskuntaryhmään nähden. Saman tulisi olla tilanne kuntatasolla kunnallisjärjestön ja valtuustoryhmän kesken. Tasa-vertaisuus ja saumaton yhteistyö.

1970-luvulla sääntöjä muutettiin siten, että puoluehallituksella on tasa-veroinen asema, kun päätetään hallitukseen osallistumisesta ja ministereiden valinnasta. Siihen mennessä valinnat ratkaistiin ryhmän sisäisissä kähminnösissä. Mukaan haluttiin laajempi näkemys, jotta valinnat vastaisivat jäsenistön toiveita ja puolueen kokonaisuutta.

Oudoksuin kyselyä, enkä ottanut siihen osaa. Ymmärrän sen, että on tarpeen selvittää, mitä ministeriöitä pidetään tärkeimpinä. Sitä en, että tässä vaiheessa kysytään ehdokkaita ministereiksi.

Olin ymmärtänyt, että aioit itsenäisesti pätevyysperusteella valita ehdokkaat valtioneuvostoon ja tuoda esityksen suoraan valintakokoukseen, kuten

Matti Vanhanen teki kahdeksan vuotta sitten. Nimikysely synnyttää ryhmän jäsenten keskuudessa keskustelua, joka lisää paineita ja joka on omiaan johtamaan siihen, että valinnoista äänestetään. Puoluehallitus on kyselystä sivussa, mukana on vain muutaman työvaliokunnan jäsenen vastaus.

On selvää, että Ollilla on eduskuntaryhmässä ylivoimainen kannatus ulko-ministeriksi. Ryhmässä on paljon jäseniä, jotka kannattavat häntä aatteellisista ja linjasyistä. Ne, jotka haluavat itse päästä ministeriksi, kannattavat Ollia, jotta hän ei olisi kilpailemassa muista paikoista. Julkisuuspelikin on saattanut vaikuttaa.

Puolueen jäsenistön keskuudessa mielialat ovat toisenlaiset. Mikähän oli Suomenmaan viime vuoden lopulla puoluevaltuuston jäsenille tekemän mielipidemittauksen tulos? Sitä ei julkistettu.

Luotan kuitenkin edelleen siihen, että teet valinnat pätevyyden ja kokemuksen perusteella.

Menestystä loppurutistukseen!

Juha vastasi, että puoluehallitus ja työvaliokunta ovat kokoontuneet vaalien ja hallituksen muodostamisen välissä yhtä monesti kuin 2007.

Toisen osan viestistä hän ilmoitti jättävänsä omaan arvoonsa. Vastasin:

Sama virhe tehtiin siis silloinkin. Juoksutuskin oli kyllä erilainen. Pohja ratkesi itsestään vaalituloksen perusteella.

Kyselyä ministerivalinnoista en muista koskaan tehdyn. Edelleen luotan siihen, että toimit julkisuuteen ilmoittamallasi tavalla.

Seuraavassa viestissäni kerroin lukeneeni Helsingin Sanomista, että ulkomaankauppa- että kehityspolitiikka oltaisiin ehkä liittämässä elinkeinoministerin tehtäviin. Jatkoisin:

Kehityspolitiikan osalta näin ei voida tehdä. Kehityspolitiikka ei saa leimautua Suomen omien talousetujen ajamiseksi, vaikka pyrimmekin siihen, että kehitysyhteistyössä käytetään Suomalaisia tuotteita ja palveluja.

Kun kehitysyhteistyön määrärahoja ilmeisesti leikataan, korostuu laadun merkitys. Kehitysyhteistyö on elimellinen osa laajempaa kehityspolitiikkaa, joka puolestaan kytkeytyy globaaliin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Ulko- ja kehityspolitiikka liittyvät toisiinsa, ja nämä voi sama ministeri hoitaa. Mahdollista olisi myös yhdistää toisiinsa ulkomaankauppa- ja kehityspolitiikka.

Elinkeinoministeri voisi sen sijaan mainiosti hoitaa ulkomaankauppaministerin tehtävät, kuten olen Sinulle jo aikaisemmin esittänyt. Tässä on tosin potentiaalinen ongelma, jos tehtävään tulee Alexander Stubb. Epäilen, kuinka idänkaupan edistäminen häneltä onnistuisi. Hänhän mm. peruutti Krimin tilanteen perusteella talouskomission kokouksen.

Venäläisten toimintatapoja tuntien epäilen, että talouskomission työn jatkuminen on kaiken kaikkiaan epävarmaa. Venäjällä on tietääkseni talouskomissio vain harvojen maiden kanssa. Sen lakkautuminen olisi melkoinen menetys.

Juha vastasi, ettei HS:n uutisessa ollut mitään perää. Sellaisesta ratkaisusta ei hänen mukaansa ole edes keskusteltu. Vastasin:

Jos neuvotteluissa keskustellaan ulkoministeriön työnjako- ym. asioista, olen mieluusti käytettävissä. Tunnen talon asiat paremmin kuin kukaan muu.

Palveluksiani ei tässäkään suhteessa tarvittu.

Juha Sipilän hallitus nimitettiin 29. toukokuuta. Keskustan puoluevaltuuston ja eduskuntaryhmän yhteiskokous päätti hallitukseen osallistumisesta 27.5. ja ministerit valittiin puoluehallituksen ja eduskuntaryhmän yhteiskokouksessa 28.5.

Salkkujako puolueiden kesken ratkesi 27. toukokuuta. Hieman ennen sen julkistamista Juha lähetti minulle luottamuksellisen tekstiviestin, jossa hän totesi, että ulkoministerin paikka oli meidän vielä eilen, mutta Soini halusikin sen lopulta itselleen.

Ministereiden valintakokous oli erikoinen. Juha esitti listansa suoraan kokoukselle. Heti aluksi hän ilmoitti keskeiseksi valintaperusteeksi sen, että kaikkien ministereiden tuli olla pääministeriä nuorempia. Juhan aikaisemmin korostamalla pätevyydellä ja kokemuksella ei ollutkaan merkitystä.

Ministerilistalle tuli vain puolueen liberaalisiiven edustajia. Joku vanhempi kansanedustaja tokaisikin kokouksen jälkeen, ettei hallitusryhmään tullut yhtään ”kepulaista”.

Oma kohtaloni oli ratkennut ennakkoon, kun Keskustalle ei tullut mitään tehtävää ulkoministeriössä. Kokouksessa kävi ilmi, että Juha ei olisi ehdottanut minua ministeriksi siinäkään tapauksessa, että meille olisi tullut ulkoministerin paikka. Siihen hänen ehdokkaansa olisi ollut Olli Rehn.

Sipilä kertoi valintakokouksessa, että jos meille olisi tullut ulkoministerin paikka, olisimme saaneet myös oikeusministerin salkun. Kokouksen jälkeen hän sanoi, että Markus Lohi olisi ollut vahva ehdokas sille paikalle.

Hallituksen nimittämisen jälkeen kirjoitin blogin ”Tappio ulkopoliitikalle, voitto näyttämötaiteelle”. Esitin siinä muun muassa, että olisi harkittava puolueen sääntöjen muuttamista siten, että jäsenistöä edustavan puoluehallituksen ja sen työvaliokunnan asemaa hallitusratkaisua tehtäessä vahvistettaisiin.

Suomi sai tänään uuden hallituksen. Onnittelut pääministeri Juha Sipilälle ja koko joukkueelle!

Hallitusohjelmassa on sekä hyvää että huonoa. Monelta osin se olisi voitu kirjoittaa toisin. Ennen muuta julkisen talouden sopeutukset olisi voitu hoitaa myös muulla tavoin.

Kun hallitusohjelma on ”strateginen” ja yleisluontoinen, salkkujen jaolla ja ministerivalinnoilla on tavanomaista suurempi merkitys. On vahinko, ettei Keskustalla ole lainkaan edustusta ulko- ja opetusministeriöissä. Henkilövalintojen merkitys korostuu sen vuoksi, että ministeriryhmä tulkitsee ohjelmaa ja ratkaisee käytännön politiikan suunnan.

Keskustan osalta on syytä jälkikäteen pohtia neuvotteluprosessia.

Puolueen sääntöjen mukaan puoluehallituksella tulisi olla eduskuntaryhmän rinnalla tasavertainen asema hallitusta muodostettaessa. Neuvotteluissa ratkaiseva vaihe oli se, jossa hallituspohja valittiin. Tästä puoluehallitus ja sen työvaliokunta olivat kokonaan sivussa.

Puoluehallitus kokoontui vasta sitten kun neuvottelutulos oli pöydällä. Nyt tasavertaisuus toteutui vain siltä osin, että puoluehallitus oli mukana kokouksessa, jossa ministerit valittiin. Tämäkin oli pelkkä muodollisuus, sillä valinnat oli valmisteltu ennakkoon eduskuntaryhmän keskuudessa.

Saatujen kokemusten perusteella on syytä pohtia, pitäisikö puolueen sääntöjä muuttaa siten, että jäsenistöä edustavien puolue-elinten vaikutusvalta hallitusta muodostettaessa turvattaisiin nykyistä paremmin.

Asetuin ehdolle eduskuntavaaleissa päästäkseni valtioneuvoston jäseneksi ja nimenomaan ulkoministeriksi. Ajattelin, että minulla olisi ollut asiantunteumukseni ja kokemukseni perusteella siinä tehtävässä paljon annettavaa. En uskonut, että ikä olisi ollut esteenä valinnalleni, sillä ulkoministerin virkaa hoitavat eri maiden hallituksissa yleensä 60–70-vuotiaat kokeneet poliitikot.

Ajattelin myös, että Suomen keskustalaisimmasta maakunnasta Lapista haluttaisiin edustaja Keskustan ministeriryhmään. Uskoin, että silläkin olisi ollut merkitystä, että valintani kautta Itä-Suomi olisi saanut edustajan Euroopan parlamenttiin.

Luotin mahdollisuuksiini senkin vuoksi, että Juha Sipilä korosti loppuun saakka julkisissa lausunnoissaan pätevyyden ja kokemuksen merkitystä ministereitä valittaessa. Valintakokouksessa kriteerit olivat kuitenkin aivan toiset. Kokemuksen asemesta korostui ikä: ministereiden tuli olla pääministeriä nuorempia.

Kokouksessa kävi ilmi, että Juha ei olisi ehdottanut minua ministeriksi siinä tapauksessa, että olisimme saaneet ulkoministerin paikan. Se olisi ollut kovan luokan poliittinen linjavalinta. Lappia olisi ilmeisesti hyvitetty sillä, että Markus Lohesta olisi tullut oikeusministeri.

Timo Soinin valinta ulkoministeriksi oli tarjolla olleista vaihtoehtoista toiseksi paras. Uskon, että hän on reaali politiikko, joka huolehtii ensi sijassa Suomen kansallisista eduista. Kriittinen perusasenne Euroopan yhdyntymistä kohtaan on eduksi sekä Eurooppa- että ulkopoliitikassa.

Vaatimattomaan tyyliini totean, että tehty ratkaisu oli tappio Suomen ulkopoliitikalle. Samalla se oli kuitenkin voitto maamme näyttämötaiteelle. Nyt minulla on aikaa viimeistellä uuden historiallisen näytelmäni käsikirjoitus ja huolehtia siitä, että se esitetään heinäkuun lopulla Pohjanrannan kesäteatterissa.

Toiveeni uuden näytelmäni esittämisestä Pohjanrannan kesäteatterissa ei toteutunut. Se saadaan esityskuntoon vasta ensi kesäksi.

Ulkoministeriratkaisua kommentoin blogissani toteamalla, että Timo Soini oli tarjolla olleista vaihtoehtoista toiseksi paras. Jos tämä paikka olisi ollut Keskustalle, Sipilä olisi kuitenkin ottanut siihen Olli Rehnin.

Totesin, että tämä olisi ollut kovan luokan poliittinen linjavalinta. Se tuli tehdyksi myös toteutuneiden salkku- ja ministerivalintojen kautta, sillä Olli vastaa Keskustan ministeriryhmässä ulko-, turvallisuus-, Eurooppa- ja maahanmuuttopolitiikasta.

Kesäkuun 11. päivänä jatkoin Juha Sipilälle lähettämälläni viestillä yrityksiani vaikuttaa Suomen ulko-, turvallisuus- ja maahanmuuttopolitiikkaan:

Lähetän Sinulle oheisena englanninkielisen version parin viikon takaisesta kirjoituksestani. Olen jakanut sen mm. keskeisille komission jäsenille.

Turvapaikanhakijoiden maakiintiöintiä ei pidä hyväksyä. Oikeusperustakaan ei ole riittävä. Sen sijaan pitäisi luoda järjestelmä, jolla maahanmuutto humanitaarisesti kestäväällä tavalla padotaan. Turvapaikanhakijoita otettaisiin vastaan pakolaisleireiltä UNHCR:n kiintiöjärjestelmän puitteissa.

Lähetän oheisena myös ALDE-ryhmässä tällä viikolla hyväksytyyn ohjelman EU:n puolustusolottuvuuden kehittämiseksi. Tämä osoittaa, että Junckerin esityksellä EU-armeijan luomisesta on vakava tausta.

Ilmoitin, että meidän valtuuskuntamme ei paperia hyväksy. Emme pidä oikeana EU:n kehittämistä sotilasliitoksi ja sotilaalliseksi suurvallaksi. Myös Ruotsin Keskustapuolueen edustaja Fredrick Federley vastusti asiakirjaa.

Liitteenä oli 26.5. blogi ”Komissio on harhateillä” (liite 18). Se oli suomenkielinen versio viestissä mainitsemastani kirjoituksesta.

Juha vastasi Suomen lähtevän vapaaehtoisuudesta. Seuraavana päivänä viestitin:

Jos STT:n uutinen pitää paikkansa, ovat puurot ja vellit menossa sekaisin. Yksittäisiä turvapaikanhakijoita ei voida sisällyttää UNHCR:n järjestelmään kuuluvaan pakolaiskiintiöön.

Samana päivänä lähetin Juhalle blogini ”Transnistriasta uusi rintama Ukrainan kriisiin?” (liite 19). Kerroin siinä Euroopan parlamentin päätöslauselmasta, jossa kehoitettiin Moldovaa ja Ukrainaa ampumaan alas Transnistriassa olevien joukkojen huoltolentoja suorittavat Venäjän ilmavoimien koneet. Totesin tämän voivan johtaa laajamittaiseen sotaan.

Kesäkuun 14. lisäsin paineita hallituksen maahanmuuttopolitiikkaan lähettämällä Timo Soinille avoimen kirjeen:

Julkisuuteen saatetun EU-ministerivaliokunnan vaikeaselkoisen tiedotteen mukaan Suomi on taipumassa hyväksymään komission ehdottaman turvapaikanhakijoiden pakkokiintiöinnin. Välimeren alueen maahanmuutto-ongelmaa näyttää käsitellyn vain sisäasiainministeriön esittelystä ja vain pakkokiintiöinnin osalta.

Sinun kieltäsi käyttäen voisi sanoa, että homma on menossa ”perse edellä puuhun”.

Jos lehdistössä esitetyt tiedot pitävät paikkansa, ajatuksena on sisällyttää EU-kiintiön puitteissa Suomeen tuleville myönnettävät turvapaikat meidän pakolaiskiintiöömme. Tämä ei ole mahdollista.

Pakkokiintiöinti ei ratkaisisi maahanmuutto-ongelmaa, vaan saattaisi sitä jopa pahentaa. Kun paine eteläisiin jäsenmaihin helpottaisi, niiden rajavalvonta herpaantuisi ja muidenkin EU-maiden ponnistelut Välimeren kriisin helpottamiseksi menisivät hukkaan.

Muuttopaine vain kasvaisi, kun Eurooppaan pyrkivien keskuuteen leviäisi tieto, että täällä olot ovat kohentumassa. Ihmiskauppioiden ja salakuljettajien markkinat jatkaisivat kukoistustaan.

Eurooppaan pyrkivät ovat pääosin muita kuin turvapaikkaan oikeutettuja pakolaisia. Heidän palauttamisensa käy entistä vaikeammaksi, jos siirto tulo- maista muihin jäsenmaihin toteutetaan.

Komission ehdotus pakkokiintiöinnistä tulee hylätä. Edes Kreikassa ja Italiassa ei ole sellaista hätätilaa, joka tekisi kiintiöinnin perustelluksi. Näiden maiden taakkaa tulee keventää taloudellisella tuella ja lähettämällä niihin muista jäsenmaista turvapaikkahakemusten käsittelijöitä. Vastustus jäsenmaissa on sitä paitsi siinä määrin laajaa, ettei tarvittavaa määränemmistöä ehkä synny – etenkin, jos Suomikin sitä selkeästi vastustaa.

Sinulla on ulko- ja Eurooppa-ministerinä velvollisuus ja laaja valtakirja hoitaa Välimeren alueen maahanmuutto-ongelmaa kokonaisvaltaisesti. Tartu asiaan!

Pohjois-Afrikkaan – lähinnä Libyaan ja Tunisiaan – tulee perustaa YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n ylläpitämiä vastaanottokeskuksia ja pakolaisleirejä,

joille Eurooppaan pyrkivät ohjataan. Nämä maat ottavat jo nyt kiinni alueellensa tulleita ja Eurooppaan pyrkiviä. Heidät sijoitetaan kurjiin pidätyskeskuksiin ja vankiloihin odottamaan palauttamista kotimaahansa. Yhteistyössä Pohjois-Afrikan maiden kanssa niihin tulee perustaa pakolaisleirejä joille jo kiinniotetut ja muutkin Eurooppaan pyrkivät voidaan sijoittaa.

UNHCR vastaisi leireistä ja valikoisi turvapaikkaan oikeutetut. EU maksaisi pääosan leirien kustannuksista. Jäsenmaat ottaisivat niiltä vastaan turvapaikan saaneita pakolaisia UNHCR:n kiintiöjärjestelmän puitteissa. Kustannuksia jakamaan ja pakolaisia vastaanottamaan pitäisi saada myös muita YK:n jäsenmaita – ennen muuta Yhdysvallat, jonka sotilaallinen voimankäyttö on kärjistänyt ongelmia Lähi-idässä ja Afrikassa.

Kaikkien EU-maiden pitäisi tulla mukaan UNHCR:n kiintiöjärjestelmään. Tämä on kaikille parempi vaihtoehto kuin nyt esitetty turvapaikanhakijoiden pakkokiintiöinti.

Suomen kiintiö 750 on suhteellisesti yksi suurimmista Euroopassa ja koko maailmassa. Olemme korottaneet tilapäisesti kiintiötä tilapäisesti 300:lla nimenomaan Syyrian kriisin vuoksi, joka on keskeinen syy Välimeren alueen maahanmuutto-ongelmaan. Olisi kohtuutonta, jos Suomi joutuisi lisäksi ottamaan vastaan pakkokiintiöityjä turvapaikanhakijoita muista EU-maista.

Kun Eurooppaan pyrkivien sijoittamiseksi olisi olemassa inhimillinen vaihtoehto, rajavalvontaa voitaisiin voimakkaasti tehostaa. Salakuljetusveneet voitaisiin pysäyttää jo lähtömaiden aluevesillä tai niiden välittömässä läheisyydessä. Laittomasti Eurooppaan pyrkineet sijoitettaisiin pakolaisleireille. Tämä pysäyttäisi salakuljetuksen. Matkasta ei kannattaisi maksaa, jos se tyssäisi alkuunsa. Myös maarajojen valvontaa tulee vastaavasti tehostaa.

Kun Eurooppaan pääsisivät vain turvapaikkaan oikeutetut pakolaiset, muille tänne pyrkiville voitaisiin myöntää jäsenmaiden harkinnan mukaan ”vihreitä kortteja”, työntekoon oikeuttavia viisumeja.

Välimeren maahanmuutto-ongelmaan on tartuttava nopeasti, tehokkaasti ja kokonaisvaltaisesti. Jos ja kun toimeen tartutaan, pakolaisleirit voidaan saada perustetuiksi muutamassa viikossa.

Liitän oheen kaksi Välimeren alueen humanitaarisesta kriisistä kirjoittamaani blogia. (”Välimeren pakolaisongelmaan on saatava kestävä ratkaisu” 19.5. ja ”Komissio on harhateillä” 26.5.).

Kesäkuun 16. lähetin Juhalle blogini ”EU:lle oma armeija?” (liite 20). Komission puheenjohtaja oli sitä esittänyt ja ALDE-ryhmä kannattanut.

Ohessa kolumnini. Epäilen, että tuo ajatus EU-armeijasta tulee esille Eurooppa-neuvostossa. ALDE-paperin lähetin Sinulle jo aikaisemmin.

Kesäkuun 16. pidetyn puoluehallituksen kokouksen jälkeen kirjoittamasani viestissä toin esiin pettymykseni siihen, että hallitusratkaisun yhteydessä antamiani evästyksiä ei otettu huomioon. Ihmettelin sitä, että Juha oli valinnut ministeriksi ja tärkeimmiksi avustajikseen vain puolueen liberaalisiin edustajia. Aloitin maahanmuuttopolitiikasta:

Kysyit puoluehallituksessa, onko Soini vastannut kirjeeseeni. Löydät sen Timon blogisivuilta. Ohessa oma vastaukseni hänelle.

Toivon, että puhut asiasta Soinin kanssa. Hänen joukkonsa ovat heränneet (mm. Halla-aho IL:ssä), ja paineet vahvistuvat. Vastarinta turvapaikanhakijoiden kiintiöintiä vastaan on siinä määrin kovaa, että vaihtoehdon tarjoamalla sen voi uskoakseni vielä torjua.

En ole Sinua hallitusratkaisun jälkeen viesteilläni juuri vaivannut, enkä vaivaa vastedeskään. Ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikkaan liittyviä kirjoituksia aion kuitenkin harkintani mukaan lähettää.

Valitettavasti jouduin huomaamaan, ettei viesteilläni ollut vaikutusta hallituserineuvottelujen kulkuun. Ethän Sinä kyllä mielipiteitäni juuri kysynytään.

Kunniapuheenjohtajana minun on pakko todeta, että henkilövalintasi minua ihmetyttävät. Valtiosihteeri-nimityksen jälkeen Sinulla on koossa jokseenkin sama joukkue, jolla Keskusta koki neljä vuotta sitten historiansa suurimman vaalitappion.

Ministerilista koostuu Sinua lukuun ottamatta liberaaleista. Avustajat ovat pääosin samaa joukkoa.

Marin hallituksessa oli Vanhasen kokoamasta joukkueesta mukana peräti kolme perinteisen keskustapolitiikan edustajaa. Tästä huolimatta puolueen luottamus äänestäjien keskuudessa romahti. Kannattajamme eivät kokeneet puolueen linjaa omakseen.

Näinä vaikeina aikoina Keskustan kenttäväen luottamuksen ylläpitäminen on äärimmäisen tärkeää. Hyvin paljon on nyt Sinun oman toimintasi varassa.

Toivotan työllesi kaikkea hyvää.

Liitteenä oli vastaukseni Soinille:

Timo hyvä,

Ethän Sinä vastannut lainkaan kirjeeni tärkeimpään viestiin.

On hyvä, että ilmoitat olevasi kanssani samaa mieltä siitä, että komission esitys turvapaikanhakijoiden pakkokiintiöinnistä tulee hylätä. Jotta se voitaisiin torjua, sille tulee kuitenkin olla parempi vaihtoehto.

Kirjeessäni esitän vaihtoehdon, joka on kaikin puolin kestävä. Perehdy siihen ja ryhdy sitä ajamaan. Ulko- ja Eurooppa-ministerinä olet tässä suhteessa avainasemassa.

Ole varuillasi. Komissiolla näyttää taas olevan ketun häntä kainalossa. Se pyrkii laajentamaan unionin toimivaltaa ja vahvistamaan omaa asemaansa. Komissio on tehnyt kaksi ehdotusta. Se on esittänyt turvapaikanhakijoiden pakko-kiintiöintiä ja sotilasoperaatiota salakuljetukseen käytettävien veneiden hävittämiseksi. Kumpikaan ei auttaisi maahanmuutto-ongelman ratkaisemisessa.

Lue uudelleen kirjeeni ja tartu toimeen!

Toimeen ei tartuttu.

Kesäkuun 21. lähetin Juhalle uusimman blogini ”Jos Grexit toteutuu, tarvitaan myös Fixit”. Mukana oli myös kirjoitus ”Kreikan kohtalo avaa keskustelua Euroopan tulevaisuudesta”, jossa perustelin blogiani:

Olen julkaissut tänään blogin, jossa ehdotan, että Suomikin irrottautuisi euroalueesta, jos Kreikan kriisi johtaa sen eroon yhtenäisvaluutasta.

Kirjoitukseni liittyy erottamattomasti Euroopan unionin ja Suomen Eurooppapolitiikan aikaisempiin kehitysvaiheisiin.

Vastustin aikanaan Suomen liittymistä Euroopan unioniin, kun tarjolla oli parempi vaihtoehto eli Euroopan talousalue (ETA) ja sen puitteissa toteutettu Pohjolan yhteisö. Ajattelin, että tämä olisi johtanut laajempaankin Euroopan järkevään eriytymiseen. Baltian ja itäisen Keski-Euroopan maat olisivat tällöin ilmeisesti saaneet oman ETA-sopimuksensa, kuten Euroopan komissio oli alun perin kaavaillut.

Hyväksyin euron yhteiseksi valuutaksi (common currency), mutta en kannattanut yhtenäisvaluutaa (single currency). Kannatin Karl Lamersin ja Wolfgang Schäublen vuonna 1994 tekemää ehdotusta, että yhtenäisvaluuttaan olisivat tulleet vain Ranska, Saksa ja Benelux-maat, jotka olisivat muodostaneet unionin ”kovan ytimen”. Muille EU-maille euro olisi ollut kansallisen valuutan rinnalla käytettävä yhteinen raha.

Euroopan unionin laajentumisen ja syvenemisen välillä on ollut sovittamaton ristiriita. Se on tullut erityisen selvästi esille siinä, että keskenään täysin erilaisia kansantalouksia on otettu mukaan yhtenäisvaluuttaan. Tätä on ajettu Euroopan yhtenäisyyttä lisäävänä hankkeena, mutta siitä on tullut unionia yhä pahemmin hajottava tekijä.

Ainoa oikea ratkaisu olisi ollut ja on Euroopan kehittäminen ”samankeskisten kehien” järjestelmänä, joka koostuu yhtäältä EU:n järkevistä sisäisestä eriytymisestä ja toisaalta käytännönläheisestä yhdentymisestä ja yhteistyöstä koko maanosan puitteissa. Tätä olen johdonmukaisesti pyrkinyt edistämään ja tähän tähtää myös tämänpäiväinen blogini.

Ajatukseni Suomen eroamisesta euroalueesta ei ollut uusi. Olin pitänyt sitä vahvasti esillä myös presidentinvaalien yhteydessä. Hallitusneuvottelujen

aikana olin kirjoittanut siitä Juha Sipilälle utopiana, nyt oli aika ryhtyä toimintaan sen toteuttamiseksi.

Tähän oli neljä syytä. Taloudellinen tilanne oli ensiksikin osoittautunut vielä vaikeammaksi kuin hallitusneuvotteluissa oletettiin. Toiseksi: Kreikan irrottautuminen euroalueesta näytti väistämättömältä. Kolmanneksi oli käynyt ilmi, ettei yhteiskuntasopimusta saada aikaan eikä riittävää sisäistä devalvaatiota ole mahdollista toteuttaa. Ja neljänneksi tiedossa oli, että komissio oli julkaisemassa suunnitelmansa täydellisen talousliiton luomiseksi euroalueelle.

Esitin blogissani kaksi vaihtoehtoa euroeron toteuttamiseksi. Ne olivat samat, joista olin kirjoittanut Sipilälle kesäkuussa 2012.

Grexit, Kreikan irtautuminen euroalueesta, näyttää yhä ilmeisemmältä. Jo pitkään on näytännyt siltä, että maan nykyinen hallitus haluaa sen eroavan. Kreikka on pelannut ”Mustaa Pekkaa”, ja pyrkinyt siirtämään vastuun erostaan EU:lle ja IMF:lle.

Kun Kreikka ajautuu vararikoon, sen velat järjestellään uudelleen. Se ottaa euron rinnalla käyttöön oman valuutan, jonka devalvoituminen palauttaa kertaheitolla maan kilpailukyyn. Talous alkaa kasvaa, työllisyys paranee ja sopeuttamistoimet helpottuvat.

Jos Kreikka poistuu euroalueesta, Suomen tulisi tehdä samoin. Olemme käräsineet jäsenyydestämme euroalueessa.

Yhtenäisvaluuttaan siirtyminen oli paha virhe. Tämän on myöntänyt myös tasavallan presidentti Sauli Niinistö, joka yhdessä Paavo Lipposen kanssa tuki yhtenäisvaluuttaa ja vei Suomen siihen ensimmäisten joukossa. Niinistö on sanonut, että nykytiedoin hän ei olisi yhtenäisvaluuttaa kannattanut.

Kun virhe on tehty, se pitää korjata, jos mahdollisuus tähän tarjoutuu. Kreikan euroeron yhteydessä se näyttää olevan avautumassa.

Monet ulkomaiset asiantuntijat ovat Suomen korjausliikettä (Fixit) jo pitkään ennustaneet ja suosittelleet. Suomen ero on suoranaanainen välttämättömyys, jos maamme hallitus aikoo toteuttaa oman ohjelmansa tavoitteet.

Avainasemassa on taloudellisen kasvun aikaansaaminen. Hintakilpailukykyä ja tuottavuutta pitäisi kyetä parantamaan. Olisi toteutettava tuntuva ”sisäinen devalvaatio”. Alkutahdit osoittavat, että työmarkkinajärjestöt eivät tähän kykene. Näköpiirissä on kivuliaita hitaan kasvun ja julkisen talouden sopeuttamisen vuosia.

Taloukasvun aikaansaamiseksi tarvitaan mittavat investoinnit erityisesti biotalouteen. Niiden toteutuminen on hyvin epävarmaa, jos Suomi ei pysty itse vaikuttamaan valuuttansa ulkoiseen arvoon. Kovin kilpailijamme Ruotsi on tässä suhteessa meihin nähden ylivoimaisessa asemassa.

Hallitusohjelman mukaan Suomi pyrkii vähentämään euroalueen yhteisvastuuta ja lopulta purkamaan sen. Tämä tavoite on täysin epärealistinen.

Kreikan eron yhteydessä Euroalueen yhteisvastuuta pyritään päinvastoin vahvistamaan ja sen päätöksentekoa keskittämään. Euroaluetta pyritään kehittämään ylikansalliseen suuntaan myös siinä yhteydessä, kun unionissa toteutetaan Britannian vaatimia uudistuksia. Euroalueesta tulee unionin liittovaltioidin.

Jos ja kun Suomi haluaa irti euroalueen yhteisvastuusta, ainoa mahdollisuus on erota siitä. Eroaminen tuskin antaa mahdollisuutta päästä eroon tehdyistä taloudellisista sitoumuksista, mutta uusilta voidaan välttyä. Euroalueessa pysyttämisen kokonaistaloudellinen hinta olisi kova.

Taloudellisen itsenäisyytemme palauttaminen ei olisi vaikeaa. Ottaisimme euron rinnalla käyttöön oman valuutan. Euroja voisimme käyttää edelleen haluamassamme laajuudessa.

Suomi voisi ehkä esimerkillään johtaa kehitystä siihen, että euroalueen tulevaisuutta pohdittaisiin laajemminkin. Euro yhtenäisvaluuttana on epäonnistunut ja sen tulevaisuus epävarma. Euroalue koostuu aivan liian erilaisista kansantalouksista, mikä johtaa väistämättä kasvavaan yhteisvastuuseen ja repiviin kiistoihin jäsenmaiden kesken.

Euron pelastamiseksi on kaksi vaihtoehtoa.

Ensiksikin Kreikan ja Suomen lisäksi useat muut euroalueen maat voisivat ottaa euron rinnalla käyttöön kansallisen valuutan. Tällöin lähestyttäisiin mallia, jota Karl Lamers ja Wolfgang Schäuble ehdottivat vuonna 1994. Sen mukaan yhtenäisvaluutassa olisivat olleet ainakin aluksi vain Ranska, Saksa ja Benelux-maat. Muille euro olisi ollut kansallisen valuutan rinnalla käytettävä yhteinen raha.

Toinen vaihtoehto voisi olla se, että kaikki euroalueen maat ottaisivat euron rinnalla käyttöön kansalliset valuutat, kuten professori Vesa Kanniaisen johtama työryhmä runsas vuosi sitten ehdotti.

Tällöin siirryttäisiin yhtenäisvaluutasta (single currency) yhteiseen valuuttaan (common currency), jota Suomen ja Ruotsin keskustalaiset europarlamentaarikot Olli Rehniä lukuun ottamatta 20 vuotta sitten ehdottivat. Yhtenäisvaluuttaa voitaisiin harkita jossakin muodossa myöhemmin, kuten silloin myös esitimme.

Jos Suomi eroaisi euroalueesta, olisimme rahapolitiikan suhteen samassa asemassa kuin Ruotsi ja kaikki muutkin Pohjoismaat. Tämä avaisi uusia mahdollisuuksia pohjoismaisen yhteistyön kehittämiseksi.

Juhannuksen jälkeen kirjoitin jälleen Sipilälle ja Soinille maahanmuutto-ongelmasta:

Komission ehdotusten toteuttaminen ei korjaa maahanmuutto-ongelmaa, vaan pahentaa sitä.

Turvapaikanhakijoiden kiintiöinti on vetovoimatekijä. Kiintiöinti parantaa maahanmuuttajien oloja ja lisää muuttohalukkuutta. Rajavaltioiden ote rajavalvontaan heikkenee. ”Hätätila” jatkuu ja kiintiöinnistä tulee pysyvä järjestelmä.

Myös merialueen valvonta pahentaa tilannetta, sillä aluevesirajan ulkopuolelle pääsevät on tarkoitus toimittaa Eurooppaan (näin kertoi Ilkka Salmi tänä aamuna).

Ratkaisu ovat EU:n ulkopuolelle perustettavat UNHCR:n pakolaisleirit. Kun ne muodostetaan, rajavalvontaa voidaan voimakkaasti tehostaa ja siirtää Eurooppaan pyrkivät niille. Merille lähteneetkin voidaan sijoittaa leireille.

Lisäperusteluja löytyy blogeistani.

Kun ministerineuvosto oli asiasta päättänyt, lähetin viestin Juhalle:

Ei mennyt hyvin tuo turvapaikanhakijoita koskeva päätös. Hallituksen olisi tullut asettua samalle kannalle kuin Perussuomalaiset.

Orpon alkuperäinen väite, että pakkokiintiöintiä kannattaa neuvostossa määränemmistö, ei pitänyt ollenkaan paikkaansa. Turvapaikanhakijoiden siirto on periaatteellinen uusi askel ja se vain pahentaa tilannetta, kuten edellisessä viestissäni esitin. Ehdotusta siirroista olisi voitu vastustaa esittämällä parempi vaihtoehto.

Parlamentin kehitysvaiokunnassa Suomen päätös leikata kyt-varoja on herättänyt kovaa arvostelua. On esitetty tarkoitushakuisesti luku, että leikkaus olisi 43 %. Tätä on levittänyt Heidi Hautalakin. Olen viestittänyt valiokunnan jäsenille oikean euromääräisen summan ja todennut, että bkt-lukumme asettuneen ensi vuonna noin 0.4%:iin eli suunnilleen Saksan tasolle.

Lisäksi kerroin, että hallitus aikoo kehittää innovatiivisia menetelmiä avun tehokkuuden lisäämiseksi. Tämä on nyt EU-tasollakin keskeistä. Saksa on sitoutunut kohottamaan oman lukunsa 0,46:een vuoteen 2019 mennessä. Kansainvälisen maineensa vuoksi Suomen olisi pyrittävä seuraamaan Saksan esimerkkiä.

Juha vastasi, että väljä valtuutus haettiin estämään enemmistöpäätös. Sen syntyminen oli hänen mielestään ainakin lähellä. Nyt päätös saatiin vapaaehtoisuuden pohjalta, mikä oli hänellekin tärkeää.

Hän totesi, että huomioni asioiden hoitamisesta ongelmien juurilla on myös nyt noteerattu. Hän kertoi lukevansa jatkossakin mieluusti näkemyksiäni pakolaisongelman ratkaisemisesta, jos jaksan niitä esittää.

Juha kiitteli minun olleen ainoa, jolla on ollut ratkaisuhakuisia, erilaisia näkemyksiä tässä asiassa. Vastasin tuoreeltaan:

Kiitos vastauksesta.

Etkö Sinä voisi tehdä muille EU-johtajille ehdotuksen kokonaisvaltaiseksi ratkaisuksi maahanmuutto-ongelmaan. Orpo puhui aamulla TV:ssa järkeviä. Puuttumaan jäi pakolaisleirien perustaminen Pohjois-Afrikkaan, lähinnä Tunisian ja Libyaan. Mereltä tavatut laittomasti Eurooppaan pyrkivät tulisi voida palauttaa. Tämä olisi mahdollista, jos tarjolla olisi turvallinen satama ja inhimillinen leirimajoitus. Nyt merivalvontaoperaatio edesauttaa laitonta Eurooppaan pyrkimistä.

Aloite tulisi valmistella yhdessä Soinin, Toivakan ja Orpon kanssa.

Ei johtanut tämäkään ehdotus mihinkään. Ulkopuolelta hallituksen linjaan oli mahdotonta vaikuttaa.

Seuraavaksi jouduin tarttumaan taas aluepolitiikkaan. 26.6. kirjoitin Juhalle:

Lupasin, että en vaivaa Sinua muilla asioilla kuin ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikalla.

Joudun kuitenkin esittämään tyrmistykseni Ollin kirjoituksesta tämän päivän HS:ssa. Hän kirjoittaa asunto- ja liikennepolitiikasta, jotka kuuluvat muiden keskustaministereiden toimialaan. Hän tukee sitä keskittävää metropolipolitiikkaa, jota vastustimme vaalitaistelussa ja jolle esitimme oman vaihtoehdomme. Hän tukee miljardihankkeita pääkaupunkiseudulle, kun biotalouden kehittäminen edellyttää investointeja nimenomaan maakuntien tie- ja rataverkon kunnan kohentamiseen. Pisara-rata on hyvin kallis ja se on tarpeeton.

Helsingin seudulla tulee pyrkiä saamaan kannatusta samalla politiikalla, jolla tavoittelemme maakuntien luottamusta.

Jatkoin seuraavana päivänä.

Nyt piru on irti. Helsingin päättäjät keuhuvat Ollia. Odottavat, että hallitus pitää voimassa edellisen hallituksen kanssa tehdyn sopimuksen mm. Pisara-radasta.

Annoin Sinulle aikanaan pinon omia kirjojani. Vannotin Sinua erityisesti lukemaan teokseni ”Suomen linja”. Siitä käy mm. ilmi puolueessa 1980-luvun lopulla käyty aatteellinen linjataistelu.

Kirjoitin toiveikkaasti: ”Juha Sipilän valinta Keskustan johtoon saattaa aloittaa uuden aikakauden. Nyt puolue voi yhtenäistyä puolueen perinteiselle linjalle. Alkiolaisuudesta saattaa tulla taas puolueen pääsuunta, jota liberaalit voimat täydentävät. Jos näin käy, toteutuu samankaltainen aatteellinen ja poliittinen kehitys kuin 1980-luvulla.”

Kiteytän alkiolaisen ja liberaalilinjan teokseni sivuilla 326–329 (sähköisessä versiossa ss. 510–515). Käymiemme keskustelujen perusteella olen pitänyt Sinua

alkiolaisena. Siksi en ole voinut ymmärtää, että hallitusryhmäsi koostuu Sinua lukuun ottamatta vain liberaaleista ja että liberaalisiiven johtajalla, Olli Rehillä, on siinä keskeinen asema. Tärkein avustajajoukko on samaa maata.

Tämä porukka vei neljä vuotta sitten Marin johdolla Keskustan historiansa pahimpaan vaalitappioon. Olli ei ollut silloin mukana hallituksessa, mutta myötävaikutti tappioon jakamalla sille julkisuudessa neuvoja Portugalin tukemisesta.

Kentän luottamuksen palauttaminen alkoi presidentinvaaleissa ja on jatkunut Sinun puheenjohtajakaudellasi. Tällä joukkueella työsi ei tule olemaan helppoa.

Forwardaan Sinulle kustantajani lähettämän sähköpostin, jonka liitteenä ovat sähköisenä julkaistut kirjani. Nyt Sinulla saattaa olla aikaa lukea niitä, kun joudut istumaan lentokoneissa ja kuluttamaan aikaa tylsien kokousten väliajoilla. ”Suomen linja” on niistä tärkeintä luettavaa.

Heinäkuun 1. päivänä kirjoitin Juha Sipilälle ja Sauli Niinistölle ETY-järjestön parlamentaarikkokokouksen järjestämisessä esille tulleeeseen ongelmaan, kun osaa Venäjän edustajista ei päästetty tulemaan Suomeen.

Mielestäni Naryshkinin ym. maahantulokielto tulee kumota. Onhan se uskomatonta, että Suomi ETYK:in isäntämaana noudattaisi näin orjallisesti EU:n linjaa. Ymmärsin Soinin puheista, että kantaa asiaan on tiedusteltu jäsenmailta. Onko siis annettu suorastaan russofobisille jäsenmaille veto-oikeus?

Niinistö vastasi sähköpostitse. Hän oli selvästi tyytymätön tehtyyn päätökseen. Juhan kanssa puhuin puhelimesta.

Myöhemmin sain tietää, että Alexander Stubbin jyrkkä esiintyminen oli ratkaissut asian. Hän oli saanut ulkopoliitiikan muun johdon hyväksymään ratkaisun, jolla päätös alistettiin EU-maiden väliseen notifikaatioon. Sen lopputulos oli ennalta arvattavissa.

Parlamentaarikkokokouksessa useiden EU-maiden edustajat arvostelivat Suomea siitä, että venäläisiä parlamentaarikkoja ei päästetty maahan.

Huonommin asiaa ei olisi voinut hoitaa.

Valmistautuessani parlamentaarikkokokouksen yhteydessä järjestettyyn viralliseen ETY-järjestön juhlatilaisuuteen kirjoitin 10.7. asiasta blogin ”Eihän tässä näin pitänyt käydä”. Toin esille yleisemminkin tyytymättömyyteni hallituksen ulkosuhdepolitiikkaan.

Osallistun tänään ETYK:in 40-vuotisjuhlakokoukseen. Ulkoministeri Timo Soinin Finlandia-talolla isännöimän tilaisuuden puhujina ovat ETY-järjestön puheenjohtajatroukan Serbian, Saksan ja Sveitsin ulkoministerit. Jäsenmaat osallistuvat varaministeritasolla.

Tämän päivän tilaisuutta edelsi ETY-järjestön parlamentaarisen yleiskokouksen istunto. Siitä piti tulla merkittävä poliittinen tapahtuma. Erityisesti toivottiin, että kokous voisi edesauttaa Ukrainan kriisin rauhanomaista ratkaisua. Tämä mahdollisuus menetettiin, kun Venäjän valtuuskunta ei siihen osallistunut.

Hallituksen päätös estää duuman puhemiehen Sergei Naryshkinin ja muiden EU:n pakotelistalla olevien parlamentaarikkojen maahanpääsy on synnyttänyt pahan särön Suomen ja Venäjän välisiin suhteisiin.

Hallituksen päätöstä on perusteltu sillä, että Suomella ei ollut muuta mahdollisuutta. Toisinkin olisi kuitenkin voitu toimia.

Päätöstä ei olisi tullut alistaa muodolliseen EU:n sisäiseen hyväksymismenettelyyn, notifikaatioon. Jo ennakkoon oli nähtävissä, että ainakin Baltian maat ja Puola käyttäisivät veto-oikeuttaan.

EU:n pakotepäätöksessä on ilmiselvä virhe. Pakotelistalla olevat olisivat voineet osallistua kokoukseen, jos se olisi järjestetty ETY-järjestön päämajakaupungissa Wienissä. Poikkeuksen olisi tietysti tullut koskea myös muualla pidettäviä kansainvälisten järjestöjen virallisia kokouksia.

Tällä perusteella Suomi olisi voinut sallia maahanpääsyn ja esittää, että pakotepäätöksessä oleva virhe olisi korjattu myöhemmin kaikkien vastaavien kokousten osalta. Tämähän sanottiin vasta sen jälkeen kuin maahanpääsy oli evätty ja vahinko jo tapahtunut.

Muutamat jäsenmaat olisivat tätä menettelyä arvostelleet, useimmat eivät. Nyt tapahtui tuplavahinko. Venäläiset suuttuivat, ja EU-maidenkin parlamentaarikot arvostelivat Suomen menettelyä.

Viime vuosina Suomen ja Venäjän välisiä suhteita on rasittanut ennen muuta Alexander Stubbin toiminta sekä ulkoministerinä, ulkomaankauppa- ja Eurooppa-ministerinä että pääministerinä.

Kun Juha Sipilän johtama hallitus muodostettiin, näytti siltä, että ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikassa saataisiin aikaan suunnanmuutos. Näytti siltä, että ulkosuhteiden osalta hallituksen rungon muodostaisivat Keskusta ja Perussuomalaiset.

Hallituksen alkutaival näyttää kuitenkin osoittavan, että valtioneuvostossa Suomen ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikkaa johtavat Stubb ja muut kokoomusministerit.

Eihän tässä näin pitänyt käydä. Mitä olisi tehtävä?

Juha Sipilän ja Timo Soinin on löydettävä uudelleen se yksituumaisuus, jolla hallitusohjelman ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikkaa koskevat osiot kirjoitettiin.

Eurooppa-politiikkaa johtaa yksiselitteisesti pääministeri. Näissä asioissa hänen tärkein yhteistyökumppaninsa on Eurooppa-ministeri.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa johtaa tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Valtioneuvoston puolella avainasemassa ovat pää- ja ulkoministeri.

Heinäkuun alkupuolella keskityin euroalueen ongelmiin. Kirjoitin asiasta useita blogeja, joissa perustelin Suomen eroamista euroalueesta (liitteet 21–23).

Yhtäältä perustelut olivat taloudellisia. Suomi oli kärsinyt jäsenyydestä euroalueessa, kuten erityisesti vertailu Ruotsiin osoitti. Jäsenyys vaikeutti Suomen talouden tervehdyttämistä.

Toisaalta perustelin euroeroa sillä, että komissio oli tehnyt ns. Viiden presidentin suunnitelman pohjalta esityksen euroalueen kehittämiseksi täydelliseksi talousunioniksi. Sen mukaan taloudellista yhteisvastuuta jäsenmaiden välillä voimakkaasti lisättäisiin ja siitä kehitettäisiin ylikansallinen liittovaltio.

Lopulta päädyin esittämään, että Suomen jäsenyydestä tulee järjestää kansanäänestys, jota muiden muassa Juha Sipilä ja Timo Soini olivat julkisuudessa aikoinaan kannattaneet tilanteessa, jossa unionin luonnetta oltaisiin olennaisesti muuttamassa.

Kun kukaan muu ei ajatukseen tarttunut, laadin itse kansalaisaloitteen, joka saatiin allekirjoitettavaksi jo 16. heinäkuuta (liite 24). Annoin julkisuuteen tiedotteen:

Väyrynen teki kansalaisaloitteen kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa

Europarlamentaarikko Paavo Väyrynen on laatinut kansalaisaloitteen kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa.

Aloite on tarkastettu ja hyväksytty oikeusministeriössä. Se on allekirjoitettavissa sähköisesti Kansalaisaloite.fi-sivustolla.

Väyrynen aikoo kerätä allekirjoituksia myös syyskaudella järjestettävissä yleisötapahtumissa eri puolilla maata. Jos aloitteen allekirjoittaa vähintään 50 000 suomalaista, se käsitellään eduskunnassa.

Väyrynen perustelee aloitettaan sillä, että Suomen jäsenyydestä euroalueessa on saatu kokemusta jo yli 15 vuoden ajalta.

– Vertailu Ruotsiin osoittaa, että Suomi teki virheen liittyessään ensimmäisten maiden joukossa euroalueeseen. Tulevaisuuden näkymät ovat synkät, sillä taloudellista yhteisvastuuta euroalueen maiden kesken pyritään lisäämään ja sitä pyritään kehittämään ylikansallisen liittovaltion suuntaan. Viimeksi tällä viikolla Ranskan presidentti François Hollande ehdotti euroalueelle yhteistä budjettia ja yhteistä hallitusta.

Väyrynen toteaa, että kansalaisaloite ja sen perusteella mahdollisesti järjestettävä kansanäänestys tarjoavat mahdollisuuden keskustella Suomen suhteesta euroalueeseen. Sillä on ratkaiseva vaikutus Suomen tulevaisuuteen.

– Suomen kansalla tulee olla mahdollisuus ratkaista, jatkammeko euroalueessa vai liitymmekö muiden Pohjoismaiden joukkoon ottamalla käyttöön rinnakkaisvaluutan, sanoo Väyrynen.

Samaan aikaan valmistelin toimenpiteitä myös Euroopan parlamentissa. Tein komissiolle kysymyksen eurokriisin hoitamisesta. Kerroin tästä 20.7. julkaisemassani tiedotteessa ”Väyrynen tehnyt kysymyksen komissiolle, kansalaisaloitteella runsaasti tukijoita”. Tiedotteessa saatoin todeta, että kansalaisaloite oli saanut muutamassa päivässä jo yli 23 000 tukijaa.

Euroopan parlamentin jäsen Paavo Väyrynen on tehnyt komissiolle kysymyksen euroalueen kriisin ratkaisemiseksi.

Kirjallisen kysymyksen perusteluissa Väyrynen toteaa perimmäisen syyn euroalueen kriisiin olevan sen, että yhtenäisvaluuttaan kuuluu liian erilaisia kansantalouksia. Hän esittää, että tämä valuvika tulisi korjata siirtymällä yhtenäisvaluutasta (single currency) yhteiseen valuuttaan (common currency), jonka rinnalla kaikilla jäsenmailla olisi myös oma kansallinen valuutta. Väyrysen mukaan tilannetta vain pahentaisivat komission äskettäin julkaisemassa ns. viiden puheenjohtajan raportissa esitetyt toimenpiteet, joilla lisättäisiin jäsenmaiden taloudellista yhteisvastuuta ja vahvistettaisiin ylikansallista päätöksentekoa.

Väyrynen kysyy, onko komissio tunnistanut euroalueessa olevan valuvian ja onko se valmis harkitsemaan yleistä siirtymistä yhtenäisvaluutasta yhteiseen valuuttaan.

Kansalaisaloite kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa on saanut tähän mennessä jo yli 23 000 kannattajaa pelkästään Kansalaisaloite.fi -sivuston kautta.

Aloitteen tekijä Paavo Väyrynen kertoo, että keräys jatkuu sivuston kautta.

– Jos jokainen aloitteen allekirjoittaja hankkii yhden lisää, saavutamme pian 50 000 allekirjoittajan rajan. Kansalaisaloite.fi -sivulta on mahdollista tulostaa lomake ja postittaa se annettuun osoitteeseen. Tällöin ei tarvita pankkitunnuksia.

Väyrynen kehottaa allekirjoittajia lukemaan myös aloitteen perustelut ja käyttämään niitä uusien tukijoiden saamiseksi. Hänen Facebook-sivullaan julkaistaan asiaan liittyvää aineistoa.

Jo elokuulla Väyrynen aloittaa yleisötilaisuudet, joiden yhteydessä kannattajalomakkeen voi myös allekirjoittaa.

Elokuun 6. päivänä tapasin Juha Sipilän Kesärannassa.

Keskustelimme Suomen jäsenyydestä euroalueessa. Juha myönsi vaikeudet sisäisen devalvaation ja leikkauspolitiikan toteuttamisessa. Aloitteistani hän totesi saman kuin julkisuudessa: pääministerinä hänen on lähdettävä siitä, että euroalueessa pysytään ja että siinä opitaan elämään. Ellei opita, on harkittava muita vaihtoehtoja.

Juha hyväksyi ajatuksen, että voisimme pyrkiä muodostamaan ALDE-ryhmän puitteisiin uuden eurooppalaisen puolueen, joka vastaisi paremmin meidän arvojamme ja tavoitteitamme.

Keskustelu oli hyvin avomielinen. Toistin hänelle sen kritiikin, jonka olin esittänyt sähköposteissani hallituksen muodostamisen jälkeen.

Kerroin Juhalle mm. siitä millainen muistijälki hänen joukkueeseensa kuuluvien toiminnasta oli jäänyt puolueväen kollektiiviseen muistiin. Viittasin tässä kirjaani *Suomen linja*.

Korostin, että puolueen jäsenten ja kannattajien silmissä hallituksen luottamus lepää hänen harteillaan. Juha sanoi, että hänen olisi ehkä ollut hyvä lukea kirjani.

Elokuun 20. lähetin Juhalle blogini ”Tarvitaan sekä rinnakkaisvaluutta että yhteiskuntasopimus”:

Tässä on vaihtoehto. Hallitusneuvottelujen aikana kirjoitin rinnakkaisvaluutasta utopiana. Nyt se on toteutettava, jos Suomi halutaan pelastaa.

Blogi oli tällainen:

Suomen talouden tila on surkea. Talouskehitys on ollut ja on heikompaa kuin missään muussa EU-maassa. Julkisen talouden alijäämä on yksi suurimmista.

Moni asiantuntija on todennut, että vaihtoehtomme ovat yhteiskuntasopimus tai ero euroalueesta.

Yhteiskuntasopimuksen tulisi palauttaa nopeasti Suomen kilpailukyky Ruotsin ja Saksan tasolle. Vireillä oleva sopimus korjaisi kilpailukykyämme kuitenkin liian vähän ja liian hitaasti. Siksi tarvitaan sekä yhteiskuntasopimus että rinnakkaisvaluutta.

Jos oma valuuttamme markka devalvoituisi, vienti lähtisi nousuun ja talous kasvuun. Työttömyys vähenisi ja julkinen talous alkaisi tasapainottua. Kun palkat ja eläkkeet maksettaisiin markkoissa ja kun tavarat ja palvelut ostettaisiin markkoilla, kuluttajien asema olisi turvattu. Tuontitavaroiden suhteellinen hinta hieman nousisi, mikä siirtäisi kulutusta kotimaisiin tuotteisiin. Tämäkin parantaisi työllisyystilannetta ja tervehdyttäisi taloutta.

Myös lainat ja talletukset muuttuisivat markkamääräisiksi, joten lainojen hoitaminen ei vaikeutuisi. Kelluvan markan korkotaso olisi alhainen, kuten Ruotsin esimerkki osoittaa.

Valtion ja yritysten ulkomaisissa valuutoissa ottamien lainojen valuuttamääräinen arvo säilyisi ennallaan. Jos markka devalvoituisi, niiden lyhennyksiin ja korkoihin tarvittaisiin enemmän markkoja, mutta velanhoito helpottuisi, kun talous kasvaisi ja verotulot lisääntyisivät.

Markan kurssikehitys riippuisi Suomen omasta talous- ja tulopolitiikasta. Oma valuutta toisi vastuullisuutta myös työmarkkinoille. Kelluvan markan devalvoitumista voitaisiin hillitellä yhteiskuntasopimuksen avulla. Myöhemmin markka voisi myös revalvoitua, jos taloutemme tila sitä edellyttäisi, kuten Ruotsissa on tapahtunut.

Suomen ero euroalueesta voisi toteutua eduskunnalle annettavalla tiedonannolla eli samalla tavalla kuin euroalueeseen liittymisestä aikanaan päätettiin. Talouden tervehtyttyä yhtenäisvaluuttaan voitaisiin ehkä joskus myöhemmin palata, jos kansan enemmistö sitä kansanäänestyksessä kannattaisi.

Jos irrottautuisimme euroalueesta, joutuisimme varmaankin vastaamaan sen puitteissa tekemistämme sitoumuksista, mutta emme joutuisi nykyistä suurempaan vastuuseen toisten maiden veloista. Taloudellinen ja myös valtiollinen itsenäisyytemme vahvistuisi.

Suomen eroaminen euroalueesta saattaisi helpottaa Kreikan irrottautumista, mikä olisi eduksi sekä sille itselleen että koko Euroopalle. Kolmas tukipaketti näyttää toteutuvan vain siten, että hyväksytään joko lainojen leikkaaminen tai IMF:n jääminen ulkopuolelle. Kumpakaan Suomen ei tule suostua.

Juha vastasi, että euroero ei ole hallitukselle vaihtoehto. Sen vaihtoehto olisi oppia elämään euroalueessa.

Vastasin viestillä, jossa esitin väliaikaista euroeroa, jota hallitus oli tarjonnut Kreikalle. Jos sen jälkeen haluttaisiin palata euroalueeseen, olisi järjestettävä kansanäänestys.

Vaikka kirjoitit, ettei rinnakkaisvaluutta kuulu hallituksen keinovalikoimaan, rohkenen sitä vielä perustella.

Viime keväänä VM julkaisi dokumentin, jossa Suomen talouskasvuksi vuosille 2015–19 ennustettiin 1 prosentti per vuosi. Kun tämä vuosi jää miinukselle, lähtötaso seuraaville vuosille alenee. Toimintaympäristö saattaa vaikeutua.

Jos Suomi siirtyisi rinnakkaisvaluuttaan, markka devalvoituisi jonkin verran. Taso riippuisi toteutettavasta finanssi- ja tulopolitiikasta. Oma kelluva valuutta ilmeisesti lisäisi ay-liikkeen vastuuntuntoa, kun sen toiminta vaikuttaisi suoraan valuuttakurssiin.

Teollisuuden kilpailukyky kohentuisi sekä viennissä että kilpailussa tuonnin kanssa. Kun tuontipolttoaineet kallistuisivat, kotimaisen uusiutuvan energian kilpailukyky paranisi.

Devalvaatio yhdessä kilpailukykyä parantavan finanssi- ja tulopolitiikan kanssa synnyttäisi välittömän kasvusysäyksen. Teollisuudessa on vapaata kapasiteettia, kun markkinoita on menetetty. Myös investoinnit lähtisivät liikkeelle.

On perusteltua arvioida, että lähivuosien talouskasvu voisi nousta keskimäärin 3 prosenttiin. Tällöin kansantaloutemme kasvaisi neljässä vuodessa 8 prosenttia enemmän kuin nyt on ennustettu. Rahassa lisäys olisi yli 15 miljardia euroa. Julkisen sektorin tulot voisivat kasvaa 7–8 miljardilla. Kasvun ansiosta menot joltakin osin pienisivät.

En ymmärrä, miksi tätä vaihtoehtoa ei edes harkittaisi. Valitulla tiellä edessä on kituliasta kasvua, korkea työttömyys ja kivuliaan leikkaukset, jotka aiheuttavat vahinkoa kauas tulevaisuuteen. Edessä on myös kansaa repivä taistelu poliittisella tasolla ja ay-liikkeen kanssa.

Kärjistäen voidaan kysyä, kuinka kova taloudellinen ja sosiaalinen hinta ollaan valmiita maksamaan siitä, että Suomi voi jatkaa euroalueessa, joka on kehittymässä velkaunioniksi ja liittovaltioksi.

Ainakin Perussuomalaisille ja Keskustalle irrottautumisen pitäisi olla helppoa. Persujen nykyisistä kansanedustajista lähes kaikki ilmoittivat Ylen vaalikoneessa katsovansa, että Suomen olisi parempi olla euroalueen ulkopuolella. Keskustalaista muistaakseni 14, mutta me aikanaan hyvin perustein vastustimme yhtenäisvaluuttaan siirtymistä. Hajatukea voisi tulla oppositiostakin.

Kokoomukselle ja osalle meidän porukkaa päätös olisi vaikea.

Hallitus voisi antaa eduskunnalle tiedonannon, jossa haettaisiin tuki Suomen määräaikaiseksi eroamiseksi euroalueesta. Aikaa voisi olla tämä ja seuraava vaalikausi. Paluusta euroalueeseen järjestettäisiin kansanäänestys.

Sitten neuvoteltaisiin asiasta euroalueen jäsenmaiden ja komission kanssa. Ottamistamme vastuista emme varmaankaan voisi vapautua, mutta uusiin sitoumuksiin ei tarvitsisi mennä.

18.8. lähetin Juhalle kolumnini ”Reunavaltio vai Pohjoismaa” (liite 25). Yhtenä kimmokkeena sen kirjoittamiseen oli ollut hänen matkansa Libanoniin. Kommentoin sitä viestissäni:

En oikein ymmärrä vierailuasi Viron pääministerin kanssa Libanonissa. Oliko tämä ykkösprioriteetti? Oliko hyvä vieraila Lähi-idässä innokkaan Natomaan päämiehen kanssa? Oliko hyvä tuoda esiin sotilaallista yhteistyötä Viron kanssa, vaikkakin rauhanturvaamisen merkeissä?

Kolumniini viitaten olen huolissani siitä, että Keskustakin laiminlyö pohjoismaista suuntausta. Pohjolan keskustajohtajien kokoustakaan ei ole saatu aikaan. Ahvenanmaan Keskustakin odottaa sitä innokkaasti.

Olin ehdottanut useasti Juhalle, että Pohjolan keskustajohtajien kokouksia tulisi taas ryhtyä järjestämään. Liberaalit Ahon johdolla lopettivat ne 1990-luvulla. Nämä ehdotukset näyttävät kilpistyneen Juhan lähipiiriin.

Syyskuun alussa kirjoitin taas yhteydenpidosta Ruotsin Keskustapuolueeseen:

Kuulin radiosta, että Ruotsin Keskustapuolue aikoo ehkä ryhtyä kannattamaan maansa NATO-jäsenyyttä. Meidän olisi pitänyt pitää tiiviimpää yhteyttä heihin. Voikohan asiaan vielä vaikuttaa?

Juha vastasi kuulleensa asiasta tavatessaan ruotsalaisia samana aamuna. Totesi Ruotsin keskustan olevan aika heikossa hapessa. Aikoi olla sinne yhteyksissä muutenkin.

Syyskuun 2. päivänä kirjoittamassani blogissa lisäsin paineita euroeron toteuttamisen suuntaan. Taustalla oli oman puolueeni nihkeys kansalaisaloitetta kohtaan. Tämä oli käynyt ilmi mm. muutamaa päivää aikaisemmin pidetyssä kesäkokouksessa.

Käytin siellä puheenvuoron, jossa kerroin kantani euroeroon. Vain Sipilä käytti asiasta puheenvuoron. Hän kysyi, kuinka ero käytännössä toteutettaisiin. Vastauksessani kertasin saman, jonka olin esittänyt blogeissani ja hänelle lähettämissäni viesteissä.

Blogissani ”Kansalaisaloite etenee – tarvittaessa otteet kovenevat” kertasin Suomen Eurooppa-politiikan vaiheita ja vihjasin siihen, että tarvittaessa otteet kovenevat:

Eurooppa-politiikassa kansanvallan toteuttaminen on vaikeaa. Erityisen ongelmallista se näyttää olevan Keskustalle.

Keskustan jäsenten ja kannattajien enemmistö vastusti Suomen liittymistä Euroopan unioniin. Tällä kannalla oli myös Jyväskylän puoluekokoukseen kesäkuussa 1994 kokoontuneiden puoluekokousedustajien enemmistö.

Esko Ahon johdolla puoluekokous kuitenkin painostettiin hyväksymään jäsenyyspimuksen vieminen kansanäänestykseen, mikä tarkoitti käytännössä samaa kuin tuen antaminen jäsenyydelle. Jos puoluekokous olisi hyväksynyt Risto Volasen hylkäämisesityksen, Suomi ei olisi unioniin liittynyt eikä olisi Ruotsikaan.

Kansanäänestyksen jälkeen Ahon hallitus yritti hyväksyttää liittymissopimuksen eduskunnassa hyvin tiukassa aikataulussa ja nimenomaan ennen Ruotsin kansanäänestystä. Jouduin organisoimaan jarrutuskeskustelun, jolla lopullinen päätös saatiin siirretyksi sen yli.

Ruotsalaiset kuitenkin luulivat, että Suomen jäsenyys oli jo ratkaistu, ja äänestivät niukalla enemmistöllä jäsenyyden puolesta. Se ratkaisi myös Suomen kohtalon.

Tämä tappio minua edelleen suuresti harmittaa, kun tarjolla oli parempi vaihtoehto, Euroopan talousalue ja tiivis pohjoismainen yhteistyö. Pohjolan yhteisöstä olisi tullut ”Euroopan Kanada”.

Seuraava taistelu käytiin Suomen liittymisestä euroalueeseen. Esko Aho kannatti yhtenäisvaluuttaa. Kouvolan puoluekokouksessa vuonna 1996 saatiin kuitenkin aikaan päätös, jolla vastustimme yhtenäisvaluuttaan siirtymistä Maastrichtin sopimuksessa määritellyssä aikataulussa. Päätimme myös, että Suomen mahdollisesta jäsenyydestä päätetään myöhemmin puoluekokouksessa, tarvittaessa ylimääräisessä.

Esko Aho halusi, että Keskusta olisi tukenut Lipposen–Niinistön hallituksen pyrkimystä viedä Suomi euroalueeseen ensimmäisten maiden joukossa. Alkuvuodesta 1997 käynnistin kampanjan maamme pysyttäytymiseksi euroalueen ulkopuolella. Puolueväen selkeä enemmistö vastusti Suomen jäsenyyttä.

Aho taktikoi ja lykkäsi ylimääräisen puoluekokouksen vuoden 1997 syksyyn, johon mennessä hallituspuolueet ja ay-liike ehtivät ajaa läpi ratkaisevat päätökset Suomen jäsenyydestä.

Helsingin puoluekokous hyväksyi Suomen jäsenyyttä vastustavan kannan, ja Keskustan eduskuntaryhmä äänesti eduskunnassa sitä vastaan. Edustajamme perustuslakivaliokunnassa katsoivat, että menettelytapa oli perustuslain vastainen, kun ei järjestetty kansanäänestystä eikä eduskunnalle annettu edes lakiehdotusta, vaan ainoastaan tiedonanto.

Jatkoin taistelua. Pysin siihen, että Keskusta olisi vuoden 1999 eduskuntavaaleissa ajanut liittymispäätöksen kumoamista. Tämä olisi ollut mahdollista, kun euron seteleitä ja kolikoita ei ollut otettu vielä käyttöön. Tällä teemalla olisimme varmasti voittaneet vaalit. Puolueen johto otti kuitenkin vaaliteemakseen työreformin, joka katkaisi kärjen vaalimenestykseltä, ja oppositiokausi jatkui.

Nyt olemme jälleen tienhaarassa. Jäsenyys euroalueessa on vienyt Suomen vararikon partaalle.

Jos jatkamme tällä teillä, joudumme käymään läpi kovan hevoskuurin, jolla on syvälle käyvät taloudelliset, sosiaaliset ja poliittiset seuraukset. Maksaisimme kovan hinnan siitä, että saisimme olla mukana euroalueessa, joka on kehittyneessä velkaunioniksi ja ylikansalliseksi liittovaltioksi.

Euroalueesta voi tietysti erota. Komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker on kertonut, että oli jo olemassa suunnitelma Kreikan euroeroksi. Suomen hallitus ajoi aktiivisesti Kreikan eroamista. Se on tietysti mahdollista myös Suomelle, mutta monin verroin helpompaa kuin pahoin ylivelkaantuneelle Kreikalle.

Päätöksen aikaansaaminen on mahdollista. Keskusta aikanaan vastusti euroalueeseen liittymistä, ja oli oikeassa. Lähes kaikki Perussuomalaisten nykyiset kansanedustajat ilmoittivat Ylen vaalikoneessa katsovansa, että Suomen olisi parempi olla euroalueen ulkopuolella. Tukea saisimme myös oppositiosta.

Euroalueesta eroamisesta voidaan päättää samaa tiedonantomenettelyä käyttäen, jolla Suomi siihen vietiin. Tiedonannon hyväksymiseen tarvitaan vain kansanedustajien enemmistö. Kun eduskunta on päätöksensä tehnyt, asiasta neuvotellaan euroalueen muiden jäsenmaiden ja komission kanssa.

Aloitteeni kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa on vasta ensimmäinen askel taistelussani Suomen taloudellisen itsenäisyyden palauttamiseksi. Tarvittaessa otteet kovenevat.

Maahanmuutto-ongelman kärjistyttyä lähetin syyskuun 16. päivänä Sipilälle, Soinille ja Niinistölle ALDE-ryhmälle laatimani muistion ”Kohti kokonaisvaltaista maahanmuuttopolitiikkaa” (liite 26).

Muutamaa päivää myöhemmin tartuin Suomeen suuntautuneeseen maahanmuuttoon. Syyskuun 20. päivänä lähetin Juhalle blogini ”Järjestys on palautettava” (liite 27).

Harmittelin sitä, että ehdotuksiini muuttoliikkeen hillitsemiseksi ei ollut ajoissa tartuttu. Nyt maahanmuuttajia oli alkanut tulla myös Suomeen.

Kehotin hallitusta tarttumaan rohkeasti Eurooppaa ja myös omaa maatamme kohdanneen muuttoliikkeen hillitsemiseen. Kirjoitin, että järjestys on palautettava ja apu on suunnattava tehokkaasti niille, joiden avun tarve on suurin.

Suomen tilanne on onneton. Muutama viikko sitten tiedotusvälineet ja ennen muuta sosiaalinen media alkoivat levittää Lähi-itään, Afrikkaan ja Balkanille tietoa, että Suomi suhtautuu erityisen myönteisesti turvapaikanhakijoihin. Uutisoinnin kärkenä oli pääministerin ilmoitus, että hän antaa oma asuntonsa pakolaisten käyttöön.

Suomeen suuntautuvan maahanmuuton suhteen hallitus on toiminut ponnettomasti. Schengen-järjestelmän ja Dublinin sopimuksen mukaan kaikki Ruotsista tulleet olisi voitu palauttaa rajan yli. Nyt viimeistään raja tulee sulkea. Maahan tulleiden oikeus turvapaikkaan tulee selvittää hyvin nopeasti, tarvittaessa lainsäädäntöä tilapäisesti muuttamalla.

Suomen turvapaikanhakijoille myöntämät taloudelliset ja muut edut ovat huippuluokkaa. Tanskan tapaan niitä on karsittava.

Samana päivänä radion kautta kuultiin pääministerin haastattelutunti. Kommentoin sitä Juhalle.

Kuuntelin loppupuolen haastattelutunnista. Vastaisen varalle Sinun olisi hyvä perehtyä siihen, mitä rinnakkaisvaluuttaan siirtyminen merkitsisi.

Suomalaisissa rahalaitoksissa olevat talletukset ja lainat muuttuisivat markkamääräisiksi, joten asuntolainojen hoitaminen kävisi yhtä helposti kuin eurojärjestelmässä. Itse asiassa se kävisi helpommin, kun kansalaisten tulot kasvaisivat sen sijaan, että niitä nyt leikataan. Olen käsitellyt asiaa kirjoituksissani, mm. Uuden Suomen blogissani ”Turhia pelkoja” (liite 28).

Syyskuun 25. kirjoitin jälleen Juhalle maahanmuuttopolitiikasta ja euroerosta:

Menin eilisaamuna puoluetoimistoon toiveikkain mielin, kun kerrankin pääsisin osallistumaan työvaliokunnan kokoukseen. Olisi ollut paljon puhuttavaa.

Kokouksen peruutus oli lähetetty vain parlamentin postiin, jota en itse lue. Avustajat eivät huomanneet sitä minulle välittää.

Kirjoitan parista asiasta.

En pidä perusteltuna Suomen pakolaiskiintiön kasvattamista siinäkään tapauksessa, että ulkorajat alkaisivat pitää. Vain puolella EU-maista on kiintiö. Suomen on yksi suhteellisesti kaikkein suurimmista. Sitä on perusteltu sillä, että meille tulee vähän turvapaikanhakijoita.

Tätä perustetta ei enää ole.

Maahanmuuttotilanteesta olen kirjoittanut blogin, joka on luettavissa kotisivuiltani. Maahanmuutto on saatava pysähtymään. Tänne jo tulleiden oikeus turvapaikkaan on selvittävä nopeasti poikkeustoimin.

Euroopan tasolla Suomen tulee ajaa voimakkaasti laajamittaista ohjelmaa, jolla puututaan maahanmuuton syihin lähdemaisissa ja pakolaisleireillä. Ulkorajojen tuolle puolelle on luotava uusia pakolaisleirejä.

Suomi voisi osoittaa vahvaa esimerkkiä palauttamalla budjettiin säästetyt kehitysyhteistyövarat ja jopa menemällä 0,7 %:iin. Kaikki nämä varat suunnattaisiin maahanmuuton hillitsemiseen. Tähän kuluva varoja on syytä verrata maahanmuuton kustannuksiin, jotka ovat nousemassa moninkertaisiksi. Avokätisyys maahanmuuton hillitsemisessä tekisi ymmärrettäväksi tiukat otteet Suomeen suuntautuvan laittoman maahanmuuton torjumisessa.

Nyt maahan tulvineista maahanmuuttajista on meille vähän hyötyä ja suuret kustannukset. Saksa ja Ruotsi ovat tehneet viisaasti, kun ne ovat priorisoineet syyrialaisia. Ovat työteliästä väkeä ja muodostavat uuden yhtenäisen ryhmittymän, jonka koulutus ja kotoutuminen ovat suhteellisen helposti hoidettavissa.

Suomen tulisi tässä tilanteessa edistää työperäistä maahanmuuttoa autioituville maaseutualueille. Tämä liittyisi biotalouden edistämiseen, mikä on tärkein yksittäinen Suomen kilpailuvaltti. Meillä on suhteellisesti enemmän uusiutuvia luonnonvaroja kuin missään muussa EU-maassa.

Pohjois- ja Itä-Suomen maaseutu on pahasti autioitunut ja autioituu edelleen. Jo nyt Suomeen hankitaan kehityksimaista marjanpoimijoita. Mm. metsien harvennuksiin ja energiapuun keruuseen on jo vaikea löytää työntekijöitä.

Työperäisellä maahanmuutolla voitaisiin turvata uusiutuvien luonnonvarojen kestävään hoitoon ja hyödyntämiseen liittyvää työvoiman tarvetta. Lapin kaivoksille ja matkailukeskuksiin etelästä tullaan töihin, mutta maaseutukyliin muuttajia ei Suomesta kovin paljon löydy. Tähän tarvitaan maahanmuuttajia.

Meillä on jo runsaasti ulkomaista työvoimaa etenkin Pohjanmaan puutarhoilla ja karjatiloilta kautta maan. Asenteet eivät ole tätä estäneet. Maaseudun ihmiset ovat olleet ennakkoluulottomia.

Laajamittainen maahanmuutto Pohjois- ja Itä-Suomen autioituneelle maaseudulle saattaisi aiheuttaa aluksi asenneongelmia, mutta uskon, että ne olisivat voitettavissa.

Kun kysymys olisi työperäisestä maahanmuutosta, voisimme itse valita ja rekrytoida sopivaa väkeä. Halukkaita muuttajia voisi löytää karuilta vuoristo-seuduilta. Niillä asuu vainottuja vähemmistöjä, myös kristittyjä. Voisimme löytää väkeä, joka kotoutuisi Suomeen helposti.

Asuntoja olisi runsaasti tarjolla ja kylätaloja voisi palautua koulukäyttöön.

Juha vastasi, että lopussa esittämäni on ollut hänenkin ajatuksensa. Hänen mielestään meidän pitäisi vielä lisäksi löytää Saksassa käytetyt keinot matalamman palkkatason maksamiselle. Mieluummin vaikka tuettaisiin työllistymistä kuin että maksetaan kotiin.

En ymmärtänyt vastaustasi. En tarkoittanut, että alkaisimme ottaa vastaan väkeä palkansaajiksi vaan maaseutuyrittäjiksi.

Kaikki puheet työperäisestä maahanmuutosta hautautuvat kuitenkin nyt rajojen yli tulvivan laittoman muuttovirran alle.

Katselen täällä pohjoisessa Ruotsin televisiota. Kauhistelevat siellä, että maahan tulee jopa 1000 ihmistä vuorokaudessa, mikä on enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Heistä puolet tulee Suomeen ja osa mennee Norjaan. 500 meille on suhteellisesti yhtä paljon tai enemmän kuin 1000 Ruotsiin, mutta sinnehän heistä jääkin vain osa.

Ruotsi on tosiasiaassa valikoinut ja valikoi vastaanottamiaan maahanmuuttajia. Ottavat erityisesti syyrialaisia. Meille tulee vaikeimmin kotoutettava väkeä. Jos määrät nousevat ennustettuun, meille tulee tästä 500 miljoonan tai jopa 1000 miljoonan euron vuotuiset kokonaiskustannukset.

Rajat on saatava kiinni ja laittomasti tulleet mahdollisimman nopeasti palautettava. Turvapaikkaan on vain ani harva ilmeisesti oikeasti oikeutettu. Jos

muuttajien tulva jatkuu, ollaan synnyttämässä pitkäaikainen ja vakava yhteiskunnallinen ongelma.

Ilmankin maahanmuuttoa taloutemme jama on surkeampi kuin ilmeisesti hallituksessakaan yleisesti ymmärretään.

Pian kansalaisaloitteella on 44 000 allekirjoittajaa. Kunhan se tulee eduskunnan käsittelyyn, päästään vihdoinkin keskustelemaan siitä, kuinka Suomen talous voidaan pelastaa.

Rinnakkaisvaluuttaan siirtymiselle on vahvat perusteet. Sille ei ole olemassa ainuttakaan pätevää vastaväitettä. On vain joidenkuiden federalistinen uskonto ja halu olla ”Euroopan ytimessä”.

Oikeasti olemme kuitenkin aivan eri asemassa kuin ydin-Euroopan maat. Olemme periferiaa, kuten muut Pohjoismaat. Euroalueessa olemme väärässä seurassa.

Turvanamme meillä on onneksi rikkaat uusiutuvat luonnonvarat, suhteellisesti suuremmat kuin millään muulla EU-maalla. Nyt kuitenkin sahatkin lomauttavat, kun Ruotsi ja Venäjä ovat vallanneet markkinoita. Niitä pieni korjaus yksikkötyökustannuksiin ei auta, kun Suomen yleinen kustannus- ja hintataso on pahasti pielessä.

Syyskuun 27. palasin taas maahanmuuttopolitiikkaan. Viittasin viestissäni Sipilän Berliinin-vierailuun, jonka yhteydessä hän oli todennut Suomen olevan samalla linjalla Saksan kanssa.

Kuulin Brysselin kone -ohjelman haastattelusta, että Saksa on palauttanut rajatarkastukset osalle ulkorajojaan. Miksi Suomi ei palauta Tornioon ja muuallle länsirajalle? Emmekö olekaan Saksan kanssa samalla linjalla?

Rajatarkastukset antaisivat mahdollisuuden rajata maahantuloa. Meille taitaa tulla runsaasti juuri irakilaisia, kun Ruotsilla on palautussopimus ja meillä ei.

Sipilä vastasi, että ihmiset tarkastetaan ulkomaalaislain perusteella raja-alueella ja että myös valmiutta rajatarkastusten käyttöön ottoon on nostettu. Se voitaisiin tehdä muutamassa tunnissa. Palautussopimuksesta hän kertoi neuvoteltavan koko ajan.

Vastasin:

Sisäministeriön osastopäällikkö kertoi Saksan hakeneen EU:lta Schengen-sopimuksen mukaisen poikkeusluvan rajatarkastusten palauttamiseen osalla ulkorajojaan. Prosessi vienee useita päiviä. Onko se Suomen osalta käynnistetty ja milloin?

Vastausta ei kuulunut.

28.9. julkaisin blogin ”Suomen on palautettava rajavalvonta Tornionjoella”.

Suomeen suuntautunut maahanmuutto on paisunut kohtuuttomiin mittoihin.

Viikonlopun aikana seurasin Ruotsin televisiota. Siellä kauhisteltiin sitä, että rajan yli oli tullut yhden päivän aikana tuhat maahanmuuttajaa, mikä oli ollut kaikkien aikojen ennätys. Suomen luku oli samana päivänä 600. Se on suhteellisesti enemmän kuin Ruotsiin tulleiden määrä, mutta naapurimaahamme tulleethan eivät jääneet sinne, vaan suurin osa heistä jatkoi Suomeen tai Norjaan.

Nyt tulijoiden virta on hieman hiljentynyt, mutta on vain ajan kysymys, kun se taas voimistuu. Saksa, Itävalta ja Slovenia ovat turvautuneet Schengen-sopimuksen mukaiseen poikkeusmenettelyyn ja ottaneet osalla ulkorajojaan uudelleen käyttöön rajatarkastukset. Suomen tulisi tehdä samoin Tornionjoella.

Mitä hyötyä tästä olisi?

Osa maahan pyrkijöistä voitaisiin käännättää rajalla. Näin voitaisiin tehdä niille, jotka eivät haluaisi hakea turvapaikkaa Suomesta esimerkiksi sen vuoksi, että heidän määränpäänsä olisi jokin muu maa. Välitön käännyttäminen koskisi myös ns. Dublin-tapauksia eli niitä, joiden turvapaikkahakemus on jo käsitelty toisessa Schengen-maassa.

Rajalla jätetyt turvapaikkahakemukset voitaisiin käsitellä kiireellisessä menettelyssä niiden osalta, joilla aivan ilmeisesti ei ole oikeutta turvapaikan saamiseen. Tämä veisi vain muutamia päiviä. Tietoisuus nopeasta käsittelystä ehkäisisi ennalta perusteettomien hakemusten jättämistä.

Rajatarkastusten palauttaminen osoittaisi voimakkaasta maahanmuutosta huolestuneille kansalaisille, että viranomaiset tekevät kaikkensa tilanteen hallitsemiseksi.

Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu EU-maissa ja myös Suomessa uhkaa edelleen vähentää kehitysmaiden ja pakolaisleirien tukemiseen käytettävissä olevien varojen määrää, sillä osa turvapaikanhakijoiden aiheuttamista kustannuksista luetaan viralliseksi kehitysavuksi.

Suomen olisi viisasta toimia tien näyttäjänä ja palauttaa budjettiin kehitysyhteistyöstä säästetyt varat. Ne voitaisiin suunnata yhtäältä kehitysyhteistyöhön muuttoliikkeen lähtömaissa ja toisaalta olemassa olevien YK:n pakolaisleirien tukemiseen. Lisäksi voisimme rahoittaa uusien leirien perustamista EU:n ulkorajojen ulkopuolelle. Tähän käytettävät varat on suhteutettava siihen, että maahanmuutto uhkaa synnyttää meille moninkertaiset vuotuiset kustannukset.

Jos Suomi toimisi rohkeasti muuttoliikkeen hillitsemiseksi, meidän tiukentuva otteemme maahanmuuttoon ymmärrettäisiin ja hyväksyttäisiin laajalti.

Viikon kuluttua (5.10.) ihmettelin Juhalle lähettämässäni viestissä hallituksen toimeettomuutta.

Miksi rajatarkastuksia ei palauteta? Miksi muita maita parempia etuuksia ei heti leikata? Maan kansainvälinen maine ei näistä toimenpiteistä kärsisi. Sen sijaan maineemme kärsii siitä, että ihmiset kokevat tilanteen olevan täysin hallitsematon ja protestoivat.

Juha vastasi selittävänsä mieluummin torstaina työvaliokunnassa. Tähän on hänen mukaansa hyvä syy. Juha kysyi, olenko paikalla. Jouduin vastaamaan, että en ole. Jatkoin:

Olin yhteydessä sisäministeriön osastopäällikkö Laura Yli-Vakkuriin ennen kuin kirjoitin asiasta blogin viikko sitten. Esitin perustelut tarkastusten palauttamiselle kirjoituksessani. Ovat mielestäni pätevät.

Lokakuun 15. Lapin radion pakinassani käsittelin aluepolitiikkaa. Kerroin, että Brysselissä oli vierailut Helsingin-toimistoa ylläpitävien eteläisten maakuntaliittojen edustajia.

Tällä kertaa ei puhuttu Pisara-radasta, mutta esillä oli Helsingin ja Tallinnan välisen rautatietunnelin rakentaminen. Se maksaisi kuulemma noin 10 miljardia euroa, mutta arvio taitaa olla pahasti alakantissa. Siitä tulisi kuulemma kannattava, kun matkustajamäärä moninkertaistuisi nykyisestä 8 miljoonasta laivamatkustajasta. Eihän niin tietystikään kävisi. Murto-osa matkustajista siirtyisi junatunneliin. Valtaosa käyttäisi edelleen laivoja.

Kuulimme myös, että nyt kaavaillaan suoran rautatieyhteyden rakentamista Helsinki-Vantaan lentokentälle ja siitä edelleen pääradalle. Tämä yhteys olisi tietysti pitänyt jo toteuttaa sen sijaan, että rakennettiin yli 700 miljoonaa makσανut kehärata.

Pisara-radαν suunnittelu muuten jatkuu samaan aikaan kun maakunnille tärkeitä junayhteyksiä lakkautetaan.

26.10. lähetin Juhalle sähköpostiviestin, johon liitin euroaluetta käsittelevän blogini:

PH:n kokous venyi niin pitkään, että jouduin poistumaan ennen keskustelua tärkeimmistä asioista. Olen mukana 5.11. TVLK:ssa. Toivon, että silloin on aikaa puhua euroalueen ongelmista ja maahanmuutosta.

Blogissani ”Helvetti vai paratiisi?” täsmensin siinä ajatuksiani siitä, kuinka euroero tulisi käytännössä toteuttaa.

Keskustelu Suomen jäsenyydestä euroalueessa on saanut uuden suunnan. Ekonomistit alkavat olla nyt yksimielisiä siitä, että yhtenäisvaluutta euroon siirtyminen on ollut paha virhe. Vielä suuremmaksi virheeksi aletaan myöntää se, että Suomi liittyi euroalueeseen.

Jäsenyys on aiheuttanut meille suurta taloudellista vahinkoa, ja se vaikeuttaa kansantaloutemme tervehdyttämistä. Lisäksi on alettu ymmärtää, että euroalue on kehitymässä sellaiseksi velkaunioniksi ja liittovaltioksi, johon kuuluminen olisi meille suorastaan tuhoisaa.

Enää emme kuule juuri lainkaan väitteitä, että Suomen on ollut ja on parempi olla euroalueessa kuin sen ulkopuolella. Nyt meille todistellaan, että eurosta eroaminen tuottaisi niin suuria ongelmia ja kustannuksia, ettei se ole käytännössä mahdollista. Sixten Korkman puhuu ”helvettikustannuksista”, jotka koituisivat kansalaisille, ja ”paratiisista”, joka avautuisi juristeille. Roger Wessman on väittänyt, että euroero maksaisi meille 200 miljardia euroa.

Professori Vesa Kannianen johtaman työryhmän, EuroThinkTankin, äskettäin julkaisema tutkimusraportti ”Suomen eurovaihtoehdot: jäsenyys euroliittovaltiossa tai Fixit” antaa hyviä aineksia keskusteluun euroeron toteuttamisesta.

Euroalueesta eroaminen ei tuottaisi kovin suuria kustannuksia, jos se toteutettaisiin oikealla tavalla. Hyödyt ylittäisivät ne moninkertaisesti.

Oman valuutan käyttöönotto olisi valmisteltava huolellisesti ennakoon. Päätös tulisi tehdä eduskunnassa nopeasti tiedonantomenettelyä käyttäen. Samassa yhteydessä säädettäisiin tarvittavat siirtymävaiheen lait.

Luettuani EuroThinkTankin tutkimusraportin olen tullut siihen tulokseen, että aikaisemmin esittämäni vaiheittaista siirtymistä kelluvaan markkaan ei ole mahdollista toteuttaa. Kellutus on aloitettava välittömästi oman valuutan käyttöönoton yhteydessä.

Eurot vaihdettaisiin markoiksi kurssiin yhden suhde yhteen. Sähköisessä muodossa olevat eurot olisi helppo muuttaa markoiksi. Uudeksi valuutaksi muunnettaisiin myös suomalaisissa rahalaitoksissa olevat talletukset ja niistä myönnettyt lainat.

Ongelmia aiheuttaisi maassa olevan käteisen rahan muuntaminen markoiksi. Se olisi ollut helppoa, jos markan setelit olisi varastoitu, kuten pankinjohtaja Esko Ollila ja allekirjoittanut aikoinaan esittivät.

Kun tämä vaihtoehto ei ole käytettävissä, Suomessa olevat eurot voitaisiin välivaiheessa leimata uudeksi valuutaksi, kuten Tšekkoslovakian valtion jakautumisen jälkeen siellä meneteltiin. Uudet matkan setelit ehdittäneen painaa muutamassa viikossa.

Uudistuksen jälkeen palkat, eläkkeet, tulonsiirrot ja verot maksettaisiin markoilla. Ruoka, vaatteet ja muut tavarat ja palvelut ostettaisiin markoilla. Markoilla hoidettaisiin myös markkamääräisiksi muunnettuja pankkilainoja.

Markan ulkoisen arvon muutokset heijastuisivat kansalaisten arkielämään vain tuontihintojen muutosten kautta. Devalvoituminen nostaisi tuontihintoja,

mikä suuntaisi kysyntää kotimaisiin tuotteisiin, elvyttäisi talouttamme ja lisäisi työpaikkoja. Revalvoitumisen yhteydessä tuontihinnat taas alentuisivat.

Aluksi kelluva markka ilmeisesti devalvoituisi hieman. Aivan alkuvaiheessa kurssin vaihtelut saattaisivat olla melko voimakkaita, mutta pian se vakiintuisi. Myös lyhyet korot saattaisivat aluksi vaihdella kunnes ne vakiintuisivat suunnilleen euroalueen korkojen tasolle.

Velkaantuneille kotitalouksille siirtyminen omaan valuuttaan olisi edullinen ratkaisu.

Jos jatkamme euroalueessa, Suomen luottoluokitus alenee ja korot nousevat. Niitä on raskasta maksaa, kun nollakasvun oloissa yhä useampi joutuu työttömäksi ja kun palkkoja, eläkeindeksejä ja sosiaalietuuksia leikataan.

Markkataloudessa korot olisivat kohtuulliset ja lainoja olisi helpompi hoidtaa, kun kansantalous ja kotitalouksien tulot kasvaisivat.

Sama koskee valtion ja kuntien ottamia, ja jopa niiden ulkomaisia luottoja. Eurokorot tulevat nousemaan. Jos olemme euroalueessa, kohonneita korkoja on vaikea maksaa, kun talous ei kasva eivätkä verotulot nouse. Markkataloudessa lainojen hoitamiseen tarvittaisiin devalvoitumisen vuoksi enemmän veromarkkoja kuin -euroja, mutta niitähän kertyy runsaasti, kun talous alkaa kasvaa.

Valuutan devalvoitumisen ansiosta taloutemme kasvaisi lähi vuosina ehkä noin kolmen prosentin vuosivauhdilla. Tämän ansiosta palkkojen ja eläkeindeksien leikkauksista ja kipeimmistä valtiontalouden säästöistä voitaisiin luopua. Vireillä olevat rakenneuudistukset olisi tietysti toteutettava. Kansalaisille tämä olisi paratiisi siihen nähden, mihin leikkauslinja on johtamassa.

Juristit tuskin pääsisivät Korkmanin maalailemaan paratiisiin. Uudistuksen päälinjat lyötäisiin lukkoon lainsäädännön avulla. Voisivathan juristit siirtymävaiheesta toki hieman hyötyä, mutta enemmän siitä, että talouden pyörät alkaisivat taas pyöriä.

On sanottu, että meidän on opittava elämään euroalueessa. Jos emme opi, on harkittava siitä eroamista. Tämä ajatus ei ole kestäväällä pohjalla.

Jos jatkamme euroalueessa muutaman vuoden ajan, irrottautuminen käy hyvin vaikeaksi. Tänä aikana velkaantuisimme entistä pahemmin ja ajautuisimme velkaunionin ja liittovaltion suuntaan niin pitkälle, ettei paluuta ehkä enää olisi.

Tilannearvio on tehtävä nyt ja ratkaisut nopeasti.

Juha vastasi 29.10., että meillä menee hirveän kauan aikaa joka asiaan listalla. Osa asioista pitäisi saada PH:ssa vähemmällä keskustelulla, niin aikaa jäisi enemmän ajankohtaiseen politiikkaan. Hän totesi, että jos rajoittaa, tulee heti palautetta. Lupasi sanoa tästä seuraavan kokouksen aluksi. Blogiani Sipilä ei kommentoinut.

Vastasin: ”Ennen vanhaan poliittinen keskustelu käytiin alussa ja järjestöasiat nuijittiin pöytään loppuksi.”

Lokakuun 29. kirjoitin Sipilälle ja Soinille viestin, jonka oheen liitin blogini ”Leirejä myös Pohjois-Afrikkaan – pakolaisille vapaa liikkuvuus” (liite 29): *Ohessa eilinen blogini. (Eipä mennyt juurikaan läpi julkisuudessa.)*

Kiinnitän huomionne erityisesti kirjoituksen loppuun. Meidän ei pidä ruveta tarjoamaan tänne tulleita turvapaikanhakijoita muihin maihin, kuten Ruotsi.

Jos esitykseni pakolaisten liikkuvuuden helpottamisesta toteutuu, taakkamme kevenee järkevällä tavalla.

Pyrin saamaan aikaan kahdenkeskisen tapaamisen Juhan kanssa 5.11. pidettävän työvaliokunnan kokouksen yhteyteen.

Juha vastasi, ettei uskaltanut vielä sanoa. Hän vetosi sote-päätökseen liittyviin kiireisiin.

Työvaliokunnan asemesta kokoontui koko puoluehallitus. Kokouksen jälkeen 8.11. lähetin Sipilälle viestin. Sen alussa kommentoin Juhan puheita pakolaiskiintiön nostamisesta jopa 10 000:een hänen nimeään kuitenkin mainitsematta.

Puoluehallituksen kokoukseen liittyen esitän vielä pienen kommentin maahanmuuttopolitiikasta.

Minä en pidä perusteltuna Suomen pakolaiskiintiön kasvattamista. Pysyvä kiintiömme on 750. Se on suhteellisesti yksi EU-maiden korkeimmista.

Jos kaikki ottaisivat väkilukuun suhteutettuna yhtä paljon, EU-maiden kiintiö olisi yhteensä 75 000. Jos me jatkaisimme 1050 pakolaisen kiintiöllä, päästäisiin samalla laskutavalla yli 100 000:een. Jos maahanmuuttoa hillitään tehokkaasti mm. EU:n ulkopuolisilla pakolaisleireillä, tuo kokonaisuus saattaisi osapuulleen riittää.

En kuulu niihin, jotka riemuitsevat sote-neuvottelujen lopputuloksesta. Uskoin ja toivoin, että pyrit kriisin kautta uuteen hallituspohjaan. Tekemäsi pohjaesitys oli johdonmukainen ja kestävä. Siitä olisi voitu pitää kiinni.

Loppuvaihe neuvotteluissa oli oman tulkintani mukaan tuplavoitto Kokoomukselle.

En ymmärrä, kuinka pienet itsehallintoalueet voisivat olla elinkelpoisia, kun ne eivät saa hoitaa alueensa sote-palveluja. Tuleeko itsehallintoalueita sittenkin käytännössä vain 15? Tehty ratkaisu saattaa törmätä vielä perustuslakiin, kuten mm. Peräpohjolan piirikokouksessa eilen puhunut Hannes Manninen arveli.

Valinnanvapautta koskevan lain säätämisen kautta Kokoomus pääsee tahomaansa tavoitteeseen. Vaarantaako tuo laaja valinnanvapaus pyrkimykseen

julkisen sektorin kautta toteutuviin saumattomiin hoitoketjuihin, joiden kautta säästöjä pitäisi saada aikaan?

Kuten muistat, kannatin alun perin yhteishallitusta SDP:n kanssa. Kun se ei toteutunut, pidin parhaimpana keskustavoimien hallitusta. Vielä aamulla 7.5. se oli kertomasi mukaan vaihtoehtojen joukossa.

Vastasit silloin edellisenä iltana kirjoittamaani viestiin: ”Tuo on hyvä perustelu ja pohja on kiehtova. Ainoana huolettaa marginaalinen enemmistö, mikä tuotti jatkuvasti viime kaudellakin tasapeliäänestyksiä. Saadaan varmaan toimimaan. Käymme ryhmässä läpi, tämä on se toinen vaihtoehto.”

Kun pyysin Sinua kertomaan, miksi päädyit porvaripohjaan, vastasit, että ”102 arvioitiin liian ohueksi ja haavoittuvaksi käytännön työssä”. Saamani tiedon mukaan tätä vaihtoehtoa ei edes käsitelty ryhmässä.

Johtopäätökseni oli, että porvarihallitusta ajoivat puolueen liberaalisiin lukeutuvat hallitusneuvottelijat. Muitahan siellä ei Sinun lisäksi ollutkaan. Eero Lankia luonnehti tätä joukkoa joskus ”pikkukokoomuslaisiksi”.

Ymmärrät varmaankin, että tuo tausta huomioon ottaen toivoin kriisin johtavan keskustavoimien hallitukseen. Voin vain arvailla, ketkä innokkaimmin ajoivat kompromissia, jonka avulla yhteistyö Kokoomuksen kanssa jatkuu.

Urho Kekkonen sanoi joskus, että jos joko ulkopolitiikan tai sisäpolitiikan on oltava rempallaan, niin olkoon sitten sisäpolitiikka.

Kompromissin synnyttyä sisäpolitiikka ehkä ei ole rempallaan. Tätä on ainakin lupa toivoa.

Toivoin hallituspuhjan vaihtuvan ennen muuta sen vuoksi, että Alexander Stubb ja hänen puolueensa olisivat poistuneet hallituspolitiikan näyttämöltä – sekä ulko- että sisäpoliittisista syistä.

Minua huolettaa syvästi Suomen ulkosuhteitten tila. Stubb ja Kokoomus ovat saaneet niissä yliotteen. Suhteemme Venäjään ovat olemattomat. Nato-jäsenyyttä kohti pyritään hivuttautumaan. Alexin johdolla Suomea ryhdytään viemään viiden presidentin ajamaan täydelliseen talousunioniin. Orpo on hoitanut lepususti maahanmuuttopolitiikkaa.

Meidän puoleltamme ulkosuhteista näyttää vastaavan Olli, joka on Stubbin ja Kokoomuksen kanssa samoilla linjoilla.

Olisi mukava ja uskoakseni myös hyödyllistä, että voisimme joskus keskustella. Viimeisestä tapaamisestamme on kulunut kolme kuukautta.

Juha vastasi, että kyllä 102-pohja käsiteltiin ryhmässä. Hän kertoi kalvonsa olevan edelleen tallessa. Hänen mukaansa se käsiteltiin myös tämän kriisin yhteydessä. Hän kertoi olleensa yhteydessä kaikkiin oppositiopuolueisiin tämän kriisin aikana, KD:ssä halut olivat olleet vähäiset. Yhteydenpitoa oli

ollut lähinnä informaatiomielessä. Juha kertoi tavanneensa kaikki paitsi Arhinmäen, joka oli ollut reissussa.

Juha totesi, että minä en ole valitettavasti löytänyt mistään mitään hyvää. Hän kirjoitti minun antaneen myös sen kuulua, kertoi saaneensa tästä eri tilaisuuksista tietoa.

Juha kirjoitti, että tämä kieltämättä vaikuttaa tapaamishaluihinkin. Hän kertoi kuuntelevansa herkällä korvalla kritiikkiä ja vaatineensa sitä esimerkiksi eduskuntaryhmältä. Mutta ei kaikki ole mennyt pieleen, hän kommentoi.

Seuraavana päivänä lähetin Juhalle uusimman blogini ”Vaarallinen naapuri” (liite 30). Vaarallinen naapuri oli Ruotsi. Juhan viestiin lupasin vastata myöhemmin. Vastauksen kirjoitin 10.11.:

Minun piti vähän vetää henkeä, ennen kuin ryhdyin vastaamaan viimeisen viestiisi.

Kirjoitit: ”Et sinä, Paavo, valitettavasti ole löytänyt mistään mitään hyvää.” Kova väite. Onkohan sille katetta?

Kirjoitit: ”Olet myös antanut sen kuulua, (minullekin tulee eri tilaisuuksista tietoa).” Mistähän ”tietoa” on tullut ja kenen välityksellä? Olen puhunut kaikissa julkisissa tilaisuuksissa Sinusta ja toiminnastasi arvostavasti.

Kirjoitit: ”Tämä kieltämättä vaikuttaa tapaamishaluihinkin.” Kuinkahan tämä pitäisi ymmärtää? Milloinkahan ne halut ovat hiipuneet? Kun olit tullut puolueen puheenjohtajaksi, tapasimme ja keskustelimme melko usein. Totesin, että olemme asioita jokseenkin samaa mieltä.

Joskus viime vuonna tapaamiset alkoivat harventua. Tänä vuonna meillä on ollut muistaakseni kaksi kahdenkeskistä tapaamista: yksi ennen eduskuntavaaleja Rovaniemellä, toinen elokuun alussa Kesärannassa. Molemmat toteutuivat minun aloitteestani. Lisäksi meillä on ollut pari lyhyttä puhelinkeskustelua.

Hallitusneuvottelujen aikana lähettelin puoluevaltuuston kokouksen yhteydessä sopimallamme tavalla evästyksiäni sähköpostitse. Niitä ei otettu lainkaan varteen.

Kokosit hallitusryhmän, joka koostuu yksinomaan puolueen liberaalisiin edustajista. Sama joukko valtasi vaikutusvaltaisimmat tehtävät myös eduskuntaryhmässä. Olen ihmetellyt tätä, kun keskustelujemme perusteella olen pitänyt Sinua perinteisen keskustapolitiikan edustajana.

Miksi jätit sivuun perinteisen keskustapolitiikan edustajat ja annoit kaiken vallan liberaaleille? Joukkueen valinta määrää puolueen politiikan sisällön. Suurta osaa siitä en voi nyt tuntea omakseni. Toteutettava linja aiheuttaa tyytymättömyyttä äänestäjien keskuudessa ja näkyy ennen pitkää myös kannatuksessa.

Tietääkseni Sinulla on ollut aikaa ja halua tavata runsaasti ihmisiä myös politiikan sisäpiirin ulkopuolelta. Meidän tapaamisiamme on ollut hyvin vähän. Edes puhelin ei ole soinut.

Viestisi alkuosassa vahvistit välillisesti oikeaksi sen tulkinnan, johon olin julkisuuden kautta saamieni tietojen perusteella päätenyt: harkitsit vakavasti hallituspohjan vaihtamista. Julkinen jämäkkä esiintymisesi viime torstaina viit-tasi siihen. Samoin se, että kerroit puoluehallituksellekin pitäneesi tiivistä yh-teyttä tasavallan presidenttiin.

Arvelin, ettei Niinistöäkään olisi pannut pahakseen hallituspohjan vaihta-mista. Siinä olisi sisäpolitiikan kriisin yhteydessä poistettu hallituspolitiikan näyttämöltä mies, joka on tehnyt ja tekee koko ajan vahinkoa Suomen ulko-suhteille. Niinistön tyytymättömyys Alexin toimintaan on kaikkien tiedossa.

Mitä pahaa oli siinä, että toin luottamuksellisessa viestissäni julki pettymyk-seni siihen, että tämä momentum ohitettiin ja yhteistyö jatkuu? Alkuperäinen sote-esitys oli paljon parempi, kuin kompromissina syntynyt.

102 olisi ollut toimiva pohja niillä perusteilla, joista Sinulle 7.5. kirjoitin, ja joita pidit silloin hyvinä ja esitettyä pohjaa kiehtovana.

Toistan edellisen viestini lopun: olisi mukava ja uskoakseni myös hyödyllis-tä, että voisimme keskustella asioista keskenämme. Aikaisemminkin olemme todenneet, että lyhyiden sähköposti- ja tekstiviestien lähettäminen johtaa hel-posti vääriin tulkintoihin.

Tähän Sipilä ei reagoanut.

Juha Sipilän viesti osoittaa, että hallituspohjan vaihtamista tutkittiin toden teolla. Hän kertoi olleensa yhteydessä kaikkiin oppositiopuolueisiin. Kristillis-demokraattien halut olivat hänen mukaansa olleet vähäiset.

Kaikesta päättäen Sipilä oli tullut syksyllä siihen tulokseen, että Kokoo-muksen ottaminen hallitukseen oli ollut virhe. Vasta nyt hän yritti toteuttaa sellaisen keskustavoimien hallituksen, jota esitin hallitusneuvottelujen aika-na. Keväällä se olisi ilmeisesti ollut mahdollista, syksyllä ehkä enää ei.

Pari päivää myöhemmin tartuin taas aluepolitiikkaan Suomenmaan ko-lumnessani ”Metropolipolitiikka näyttää jatkuvan”.

Keskusta kävi eduskuntavaalit vaatien aluepolitiikkaan suunnanmuutosta. Keskittävästä metropolipolitiikasta piti siirtyä maakuntien kehittämiseen.

Metropolipolitiikan virheellisyys on käynyt ilmi yhä selvemmin.

Kehärata oli kallis virheinvestointi. Se maksoi lähes 800 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on yli puoli miljardia. Kun valtion varoja on keskitetty pää-kaupunkiseudun hankkeisiin, maakuntien tie- ja rataverkot ovat rapautuneet. Toisaalta pääkaupunkiseudun lähiliikenteen jo entisestäänkin korkeita lippujen

hintoja joudutaan tuntuvasti nostamaan kaupunkien rahoitusosuuksien ja syntyvien tappioiden kattamiseen.

Kehärataa perusteltiin sillä, että sen kautta avautuu junayhteys lentokentälle. Se on kuitenkin hidas. Matka-aika on puolisen tuntia. Bussilla pääsee jopa nopeammin. Junayhteys on hyvin epäkäytännöllinen, kun pohjoisesta ja idästä tulevat joutuvat vaihtamaan junaa.

Tarjolla oli Finnairin ja Finavian kannattama vaihtoehto, jolla päärautatie suunnattaisiin kulkemaan lentokentän kautta Keravan eteläpuolelle. Sen ansiosta Pohjanmaalta, Savon radalta ja Pietarista olisi päästy suoraan lentokentälle. Tämä investointi olisi palvellut koko maan ja myös kansainvälisen liikenteen tarpeita.

Matka-aika Helsingin keskustasta lentoasemalle olisi ollut noin 15 minuuttia. Kehärata valittiin sen vuoksi, että Marja-Vantaalle suunnitellulle työpaikka- ja asuntoalueelle saataisiin rautatieyhteys.

Keskusta vastusti ennen vaaleja Pisara-rataa, jota pidettiin kalliina ja tarpeettomana. Se palvelisi lähinnä Helsingin kaupungin liike-elämää.

VR:n pääjohtaja Mikael Aro vieraili eilen Euroopan parlamentissa. Hänen kellossaan oli ääni muuttunut. Vielä vuosi sitten hänkin piti Pisaraa tarpeettomana ja katsoi, että nykyistä ratapihaa kehittämällä selvittää vuosikymmeniä eteenpäin. Nyt hän oli suopea Pisaralle.

Kysyin, eikö olisi parempi rakentaa tuo suora yhteys lentokentän kautta pääradalle. Hintaa voisi olla sama kuin Pisaran. Tähän kysymykseen hän ei vastannut.

Aro kertoi, että VR omistaa Pasilassa alueen, jolta oikorata menisi maan alle. Hän kertoi, että alueelle aiotaan rakentaa bussiterminaali, joten vuosikymmeniä oikorataa ei voitaisi toteuttaa.

Kun lensin aamulla Brysselistä Berliiniin, luin Helsingin Sanomista, että Pisara on vahvasti esillä. Nyt kaavaillaan, että sen rakentamiseen käytettäisiin asuntorahaston, ARA:n, varoja! Lehden mukaan Keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Matti Vanhanen kannattaa tätä ratkaisua.

Kun elinkeinoministeri Olli Rehn taannoin HS:n vieraskynässä kannatti Pisaraa ja jopa junatunnelia Tallinnaan, pidin tätä hänen yksityisajattelunaan. Nyt näyttää siltä, että puolueessa valtaapitävät ovat laajemminkin tällä kannalla ja aikovat jatkaa keskittävää metropolipolitiikkaa.

Suomen talouden tulevaisuus on biotalouden ja maakuntien rikkaiden uusien luonnonvarojen varassa. Niiden kestävä hoitaminen ja hyödyntäminen edellyttävät liikenneyhteyksien parantamista.

Metropolipolitiikan suurhankkeet ovat taakka sekä kansantaloudelle että metropolialueiden asukkaille.

Keskustassa ja puolueen eduskuntaryhmässä on vakavan sisäisen keskustelun aika.

Sittemmin metropolipolitiikka on edennyt uudelle tasolle, kun Suomen ja Viron liikenneministerit allekirjoittivat tammikuun alussa yhdessä Helsingin ja Tallinnan edustajien kanssa sopimuksen, jolla edistetään junatunnelin rakentamista näiden kaupunkien välille. Tässäkin pelataan Brysselin-kortilla. EU halutaan mukaan alusta alkaen.

Junatunnelia perustellaan sillä, että se palvelee arktisia alueita, kun saadaan aikaan rautatieyhteys Keski-Euroopasta maanosan pohjoisosiin!

Tunnelihanke ei ole tästä maailmasta. Sellaista määrää matkustajia ja tavaraa ei riitä kuljetettavaksi, että se voisi olla lähimainkaan kannattava.

Marraskuun 14. päivänä saatoin julkaista tiedotteen, että kansalaisaloitteeni oli saanut tuekseen 50 000 allekirjoitusta. Tiedotteessani kiittelin tuesta ja kerroin, että työ jatkuu.

Totesin, että viime kuukausina keskustelu oli saanut uuden suunnan. Talousasiantuntijoiden keskuudessa alkoi olla yksimielisyys siitä, että yhtenäisvaluuttaan siirtyminen ja etenkin laajan euroalueen muodostaminen oli ollut virhe. Vielä pahempaa virheenä oli alettu pitää sitä, että Suomi liittyi euroalueeseen. Nyt keskusteltiin siitä, voidaanko euroalueesta erota.

Keskustelua vauhdittavat uutiset, joiden mukaan Suomen talous on jälleen supistunut ja näköpiirissä on nollakasvu. Yritykset toteuttaa sisäinen devalvaatio aiheuttavat meille vakavaa ja pitkäaikaista vahinkoa. Toisaalta Euroopan komissio on ryhtynyt viemään eteenpäin viiden puheenjohtajan suunnitelmaa, jolla euroalueesta kehitetään velkaunionia ja liittovaltiota. Tälle kehitykselle on vaihtoehto, eroaminen euroalueesta.

Kerroin, että keräys jatkuu. Totesin, että se ei kuitenkaan viivästyttä aloitteen saamista eduskuntakäsittelyyn, sillä Väestörekisterikeskus ehtii tarkistamaan allekirjoitukset vasta muutaman kuukauden kuluttua. Edellämme oli kaksi muuta aloitetta, ja prosessi veisi oman aikansa.

Muistutin siitä, että olen toiminut euroalueen kriisin ratkaisemiseksi myös Euroopan parlamentissa. Syyskuussa olin esittänyt komissiolle kysymyksen, voisiko se harkita vaihtoehtona viiden presidentin suunnitelmalle sitä, että kaikki euroalueen jäsenmaat ottaisivat euron rinnalla käyttöönsä kansallisen valuutan.

Jouduin tiedotteessani kertomaan komission vastanneen, ettei se tätä harkitse. Se jatkaa viiden presidentin ehdotuksen toteuttamista. Ilmoitin jatkavani ponnistuksiani myös eurooppalaisella tasolla.

Ranskan terrori-iskujen jälkeen syntyi turvallisuuspoliittista keskustelua, johon otin osaa kahdella blogillani ”Turvallisuuspolitiikan peruslinjaa ei pidä

ryhtyä kriisitunnelmissa muuttamaan” (liite 31) ja ” Ranska teki palveluksen Suomen turvallisuuspoliittiselle keskustelulle” (liite 32).

Molempien viesti oli sama. Pariisin terrori-iskut ja Ranskan avunpyyntö eivät antaneet aihetta muuttaa Suomen lainsäädäntöä siten, että voisimme lähettää sotilaitamme taistelutehtäviin ulkomaille. Tätä ei edellyttänyt myöskään yhteistyö Ruotsin kanssa. Kumpikin maa valvoo itse omia maa- ja vesialueitaan ja ilmatilaansa.

Matti Vanhanen ja Antti Kaikkonen kannattivat julkisuudessa lain muuttamista.

Marraskuun lopulla komissio antoi vastauksensa yhdessä Hannu Takkulan kanssa tekemääni kirjalliseen kysymykseen, joka koski komission tukea Kehäradalle ja Pisara-radalle. Julkaisimme asiasta yhteisen tiedotteen:

Komissio ei tue Pisara-rataa

Komission jäsen Violeta Bulc on vastannut yhdessä Hannu Takkulan kanssa tekemäämme kirjalliseen kysymykseemme TEN-T-varojen käytöstä Kehäradan rakentamiseen ja Pisara-radan suunnitteluun. Kysymyksessämme tiedustelimme, onko komissio tietoinen, että rahoituksesta päätettäessä on rikottu TEN-T-ohjelman periaatteita ja edistetty virheinvestointeja.

Komission vastauksessa todetaan, että se ei tue Pisara-rataa, kuten julkisuudessa on esitetty. Komissio ei ole myöntänyt varoja Pisara-ratahankkeelle, koska sillä ei ole riittävää EU-tason lisäarvoa. Myönnetty määräraha on tarkoitettu laajempaan suunnitteluun, jolla pyritään parantamaan liikennevirtoja Helsingin solmukohdassa.

Vastauksessaan komissio perustelee TEN-T-rahoitustaan Kehäradalle sillä, että se on osa Helsinki-Vantaan kansainvälisen lentoaseman ja Pohjoismaiden kolmion rauta- ja maantiereitin yhdistämishanketta. Perustelu on keinotekoinen, sillä Helsingistä ei ole maantie- eikä rautatieyhteyttä Pohjolan muihin pääkaupunkeihin. Komissio myönsi tukea Helsingin kaupungin ja Helsinki-Vantaan lentoaseman välisen rautatieyhteyden rakentamiseen.

Komissio ei vastauksessaan kerro, miksi se rahoitti tätä hanketta, vaikka oli olemassa vaihtoehtoinen suunnitelma oikoradan rakentamiseksi Helsingistä lentoaseman kautta pääradalle. Tämä vaihtoehto olisi palvelut paljon paremmin TEN-T-ohjelman tavoitteita, kun sen avulla olisi saatu suora rautatieyhteys Pohjanmaan ja Savon radoilta ja myös Pietarista Helsinki-Vantaan lentoasemalle. Matka-aika Helsingin keskustasta lentokentälle olisi ollut huomattavasti nykyistä lyhyempi.

Olemme sitä mieltä, että oikorata lentokentän kautta pääradalle olisi edelleen toteutettava sitten kun valtiolla on käytettävissään varoja mittaviin

rautatieinvestointeihin. Se on monin verroin paremmin perusteltu kuin Pisara-rata.

Marraskuun 30. päivänä tuli kuluneeksi 40 vuotta siitä, kun olin aloittanut työni valtioneuvoston jäsenenä, Martti Miettusen johtaman hallituksen opetusministerinä. Tämän johdosta kirjoitin blogin ”Kansan valtaa”. Käsitelinkin siinä kansanvallan toteutumista Suomessa kuluneina neljänä vuosikymmenenä.

Kirjoituksessani otin ensimmäisen kerran julkisuudessa esille sen kritiikin, jota olin esittänyt hallitusratkaisusta ja hallituksen toiminnasta yksityisesti Juha Sipilälle.

Yhteydenpidon katkeaminen hänen kanssaan oli osoittanut lopullisesti, että minulla ei ollut enää mitään mahdollisuutta vaikuttaa Keskustan kautta Suomen linjaan. Tästä syystä en nähnyt olevan estettä sille, että toin näkemykseni julkisuuteen. Kirjoitus on luettavissa tämän kirjan alusta.

Joulukuun alussa ponnisteluni euroeron toteuttamiseksi etenivät myös eurooppalaisella tasolla. Sipilälle 2.12. lähettämässäni viestissä saatoinkin kertoa, että Euroopan parlamenttiin oli perustettu kontaktiryhmä ”Vapaus valita”. Kopion lähetin Timo Laaniselle ja Hannu Takkulalle, joka oli ollut mukana perustamassa sitä.

Euroopan parlamenttiin perustettu kontaktiryhmä ”Freedom of Choice”, ”Vapaus valita”, syntyi Italian Viiden tähden liikkeen parlamenttiryhmän ja meidän kahden suomalaisjäsenen aloitteesta.

Kutsuimme parlamentin jäseniä osallistumaan kontaktiryhmään, joka edistää valinnan vapautta kuulumisesta euroalueeseen.

Euroalueen kriisin aikana monet hallitukset ja yksittäiset poliitikot olivat ehdottaneet, että Kreikan ja muutamien muiden euroalueen maiden tulisi erota siitä. Euroalueen jäsenyydestä kärsineissä maissa eroamista oli harkittu. Euroalueen ulkopuolella olevissa maissa ihmiset olivat tulleet yhä epäilevämmiksi liittymisestä siihen, kuten EU:n perussopimus edellyttäisi.

Totesimme uskovamme, että olisi parasta euroalueelle, sen yksittäisille jäsenmaille ja koko Euroopan unionille, jos sen jäsenyyden suhteen olisi olemassa valinnan vapaus. Yksittäisellä jäsenmaalla pitäisi olla mahdollisuus erota euroalueesta ja niitä tulisi avustaa eroamaan. Velvoite liittyä euroalueeseen tulisi poistaa.

Aloitteessa kannatettiin valinnan vapauden periaatetta myös muilla poliitiikan osa-alueilla. Jäsenmailla pitää olla valinnan vapaus päättää omasta puolustuksestaan. Mikäli Euroopan yhdentymistä vahvistetaan puolustuksen alalla, sen ainoana tarkoituksena tulee olla parantaa kykyä toteuttaa rauhan-

turvaoperaatioita. Sen tulee turvata jäsenmaille mahdollisuus säilyttää sotilaallinen liittoutumattomuutensa.

Me aloitteen tekijät emme hyväksyneet sitä, että Euroopan unionin kehitys johtaisi päätösvalan keskittymiseen yhä enemmän ylikansallisen byrokraatian käsiin, jolla ei ole yhteyttä kansalaisten tarpeisiin ja tahtoon. Päätökset tulee tehdä demokraattisesti ja niin lähellä ihmisiä kuin mahdollista.

Ilmoitimme tukevamme suoran demokratian vahvistamista ja sellaisten välineiden kehittämistä, jotka antavat kansalaisille mahdollisuuden osallistumiseen Euroopan poliittisen elämään sen kaikilla tasoilla. Kutsuimme kontaktiryhmään erityisesti maltillisia ja edistysmielisiä poliittiseen keskustaan kuuluvia jäseniä.

Pian kontaktiryhmään liittyivät myös äärioikeistolaisesta AfD-puolueesta eronneet ja ALFA-ryhmän muodostaneet viisi saksalaista europarlamentaarikkoo professori Bernd Lucken johdolla. Mukaan tuli myös Pirkko Ruohonen-Lerner Perussuomalaisista.

Puoluehallituksen työvaliokunta kokoontui 10. joulukuuta. Sen yhteydessä käytiin talouspoliittista keskustelua.

Selostin näkemykseni Euroopan keskuspankin uhkapelistä, joka on lisäämässä euroalueen jäsenmaiden taloudellista yhteisvastuuta. Kysyin, mitä hallituksessa asiasta ajatellaan.

Juha ei vastannut, vaan antoi Suomen Pankin pankkivaltuuston puheenjohtajan Matti Vanhasen poissa ollessa puheenvuoron Olli Rehnille. Hän kertoi jo edellisessä tehtävässään kannattaneensa rahapolitiikassa määrällistä elvyttämistä, koska se heikentäisi euroa ja olisi eduksi myös Suomen kilpailukyvyille.

Kysyin myös, kuinka hallituksen talouspolitiikka auttaa Suomen saateollisuutta ja muuta metsäteollisuutta, joka on joutunut vaikeuksiin Ruotsin ja Venäjän vallattua edullisella valuuttakurssillaan niiden markkinoita. Juha pyysi Olli Rehniä vastaamaan.

En voinut muuta kuin pudistella päätäni Ollin vastauksille.

Kokouksessa keskusteltiin myös sote-uudistuksesta. Otin kantaa kahteen esillä olleeseen yksityiskohtaan.

En hyväksynyt itsehallintoalueiden, maakuntien, toiminnan rahoittamista valtion varoista. Sen täytyy tulla pääosin maakuntaveron kautta.

En hyväksynyt listavaalin käyttöä maakuntavaltuustoa valittaessa.

Olli Rehn puuttui tähän keskusteluun ja katsoi listavaalin soveltuvan Euroopan parlamentin vaaleihin. Ilmoitin olevani eri mieltä. Juuri listavaali on johtanut siihen, että suuri osa parlamentin jäsenistä kuuluu eliittiin, joka

on etäännytynyt oman maansa kansalaisista. Suuri osa heistä on kohonnut parlamenttiin avustajan tehtävien kautta.

Tämän vuoden alussa Anu Vehviläinen ehdotti julkisuudessa listavaalin käyttöönottoa Euroopan parlamentin vaaleissa.

Työvaliokunnan kokouksen jälkeen lähetin Juhalle, Ollille ja Matille blogini ”Euroopan keskuspankki pelaa uhkapeliä”:

Euroopan keskuspankki aikoo jatkaa määrällistä elvyttämistä. Syynä on se, että inflaatio on jäämässä reilusti alle tavoitteena olevan 2 prosentin.

Kun euro otettiin käyttöön, mukaan tuli liian erilaisia kansantalouksia. Kestävin olisi ollut mm. Wolfgang Schäublen esittämä ratkaisu, jonka mukaan yhtenäisvaluuttaan olisi aluksi tullut vain viisi valtiota, Saksa, Ranska ja Benelux-maat. Muut EU-maat olisivat käyttäneet euroa kansallisten valuuttojen rinnalla.

Keskenään hyvin erilaisten jäsenmaiden kesken syntyy yhtenäisvaluutassa väistämättä suuria taloudellisia eroja. Jotkut menettävät kilpailukykyään suhteessa muihin jäsenmaihiin ja velkaantuvat. Kilpailukyvyyn palauttamiseksi ja julkisen talouden tasapainottamiseksi on vain yksi keino: sisäinen devalvaatio ja menojen leikkaaminen.

Murheellisin osoitus euroalueen valuviasta on Kreikan ja muiden eteläisten jäsenmaiden kohtalo. Euroalueen puitteissa ne saivat lähes rajattomasti edullisia lainoja. Talous ylikuumeni ja kilpailukyky heikkeni entisestään. Tuloksena olivat velkakriisi, kovat leikkaukset ja sietämätön työttömyys.

Suomen kohtalo oli toisenlainen. Suomen kansantalous on hyvin riippuvainen viennistä ja valuuttamme dollarikurssista. Kun euro aluksi devalvoitui 50 prosentilla, taloutemme ylikuumeni. Sitten tuli 100 prosentin revalvaatio ja euron dollarikurssi nousi sietämättömäksi juuri kansainvälisen finanssikriisin ja laman alkaessa.

Samaan aikaan toteutettiin holtiton tulopoliittinen ratkaisu, jolla palkkoja nostettiin kautta linjan 10 prosentilla. Julkisen talouden alijäämät kasvoivat ja kilpailukyky heikkeni entisestään.

Vuodesta 2008 lähtien Ruotsin kansantalous on kasvanut 8 prosentilla ja Suomen supistunut 6 prosentilla.

On sanottu, ettei tämä ero johdu eurosta, vaan siihen ovat vaikuttaneet Nokian romahtaminen ja venäjänkaupan supistuminen. Tosiasia kuitenkin on, että se johtuu lähes kokonaan eurosta.

Osa on suoraa seurausta epäedullisesta valuuttakurssista, osa siitä, että yhtenäisvaluutan vuoksi Suomi ei voinut sopeutua mm. Nokiasta, venäjänkaupasta ja tuloratkaisusta aiheutuneisiin shokkeihin. Kelluva oma valuutta olisi devalvoitunut ja kilpailukyky olisi säilynyt.

Euroalueen kriisimaissa toteutettavat sisäiset devalvaatiot ja julkisen talouden leikkaukset johtavat väistämättä inflaation hidastumiseen ja jopa deflaatioon. On toivoton tehtävä ylläpitää 2 prosentin keskimääräistä inflaatiota, kun se on valtaosassa euroalueen maista painunut nollaan tai jopa sen alapuolelle.

Yrittäessään toteuttaa inflaatiotavoitettaan Euroopan keskuspankki pelaa kovaa uhkapeliä. Rahapoliittinen elvytys kasvattaa euroalueen maiden yhteisvastuuta. Jos käy huonosti, lasku lankeaa jäsenmaiden keskuspankeille ja lopulta niiden veronmaksajille.

Euroopan keskuspankin inflaatiotavoite toteutuu, jos Suomi ja muut kriisimaat eroavat euroalueesta. Eroavienkin maiden kansantaloudet alkavat kasvaa, ja nekin palaavat terveen inflaatiovahdin oloihin. Kaikki hyötyvät.

Vain Olli vastasi. Aikoi lukea. Ei ole kommentoinut.

Viestini EKP:n rahapolitiikasta politiikasta sulki ympyrän viestittelyssäni Juha Sipilän kanssa. Tultuaan valituksi puolueen johtoon Juha oli ilmoittanut, ettei hän hyväksynyt eurobondeja eli euromaiden yhteistä velkaa. Jos sellaiseen mentäisiin, tarvittaisiin kansanäänestys.

Lähetin Sipilälle kesällä 2012 aineistoa, joka osoitti, että euroalue on kehityksessä velkaunioniksi ja ylikansalliseksi liittovaltioksi. Esitin ajatuksia Suomen irrottautumisesta euroalueesta.

Mukana oli kommentti presidentti Sauli Niinistön antamaan haastatteluuun, jossa hän oli ennakoanut EKP:n siirtyvän setelirahoitukseen. Todistelin, että myös tätä kautta syntyy yhteistä velkaa, joka on viime kädessä kansallisten keskuspankkien ja jäsenmaiden veronmaksajien vastuulla.

Joulukuun blogissani ja työvaliokunnan kokouksessa käydyssä keskustelussa palasin tähän aihepiiriin. Vastaamisen Juha jätti Olli Rehnille.

VUOSI 2016: KESKUSTELU VALTIONEUVOSTOSSA

Tammikuun 1. päivänä sain yllättäen sähköpostia Juha Sipilältä. Hän vastasi minun 18.11. lähettämäni viestiin. Juha kertoi lukeneensa välipäivinä vanhoja sähköpostejaan ja huomanneensa, että häneltä oli jäänyt vastaamatta viestiini, joka koski tapaamista ja kesken jääneitä keskusteluja. Juha esitti, että voisimme tavata vaikka seuraavan puoluehallituksen kokouksen yhteydessä.

Kun jouduin ilmoittamaan, että en pääse kokoukseen, sovimme tapavamme 14. tammikuuta puolenpäivän aikaan.

Keskustelimme pääministerin virkahuoneessa kolmen vartin ajan. Tapaminen oli hämmentävä.

Olimme Juhana kanssa taas lähes kaikesta yhtä mieltä.

Emme hyväksyneet ajatusta, että lakia muutettaisiin siten, että suomalaisia sotilaita voitaisiin lähettää taistelutehtäviin ulkomaille.

Aluepolitiikassa olimme samalla kannalla. Emme kannattaneet Pisararataa, emmekä junatunnelia Helsingin ja Tallinnan välille.

Emme pitäneet viisaana kauppojen aukioloaikojen vapauttamista, emmekä hyväksyneet viinien myynnin sallimista ruokakaupoissa.

Kaikissa näissä asioissa hänen ”joukkueensa” oli toiminut päinvastaisella tavalla.

Eurosta kävimme mielenkiintoisen keskustelun. Kerroin, että olin äskettäin lukenut raportin, jossa hahmoteltiin sitä, kuinka euroalueesta voisi erota. Se oli kirjoitettu lähinnä Kreikan mahdollista eroa silmällä pitäen.

Raportin ja suomalaisten asiantuntijoiden kanssa käymieni keskustelujen perusteella olin tullut siihen tulokseen, että eroaminen olisi helpompaa kuin olin artikkelissani ”Helveti vai paratiisi” esittänyt.

Olin ajatellut, että siirtymävaiheessa Suomessa olevat eurot jouduttaisiin leimaamaan markkoiksi, kuten Tšekkoslovakian hajotessa oli tehty. Näytti kuitenkin siltä, että aluksi käteisrahana voitaisiin käyttää euroja.

Toiseksi olin ajatellut, että suomalaisissa rahalaitoksissa olevat talletukset ja niistä otetut lainat muuttuisivat markkamääräisiksi, mutta ulkomailta otetut lainat säilyisivät siinä valuutassa, jossa ne oli otettu. Nyt näytti kuitenkin

siltä, että ulkomaisetkin luotot voisivat muuntua Suomen oman valuutan määräisiksi (ns. Lex Monetae -periaate). Juha oli näistä tiedoista kiinnostunut. Lupasin lähettää hänelle tuon raportin. (Capital Economics. ”Leaving the euro: A practical guide” 4.7.2012.)

Kansalaisaloitteeseeni liittyen Juha toisti jälleen sen, ettei hän voi pääministerinä kannattaa euroeroa eikä kansanäänestystä.

Kerroin Juhalle, että julkaisen lähiaikoina kirjan, jossa joudun toteamaan, että ”Juha Sipilä on minulle suuri arvoitus”.

Perustelin tätä sillä, että etenkin hänen ensimmäisen puheenjohtajuusvuotensa aikana käymissämme keskusteluissa olimme olleet asioista samaa mieltä. Olin tullut silloin ja myöhemminkin siihen käsitykseen, että olimme samalla aatteellisella ja poliittisella linjalla. Kuitenkin hänen joukkueensa koostui vain puolueen liberaaleista, jotka olivat vuosikymmenten ajan taistelleet meitä alkioilaisia, perinteisen keskustapolitiikan kannattajia, vastaan.

Kysyin, miksi Juha oli toiminut tällä tavalla. Hän vastasi valinneensa joukkueeseensa niitä, jotka mm. edellisellä vaalikaudella olivat olleet keskeisellä tavalla mukana hoitamassa asioita.

Kun huomautin, että niissä tehtävissä oli ollut vain liberaaleja, Juha vastasi, että hän on tehnyt työtä niiden kanssa, jotka puoluekokous ja eduskuntaryhmä olivat näihin tehtäviin valinneet.

Aika loppui. En enää ehtinyt vastaamaan ja muistuttamaan, kuinka tämä joukko oli tehtäviinsä valikoitunut.

Sama meno näyttää jatkuvan. Jatkokautta puoluesihteerin tehtävään tavoitteleva Timo Laaninen on kertonut, että Juha oli vedonnut häneen ja toivonut hänen asettuvan ehdolle. Perustelu oli ollut, että joukkue haluttiin pitää koossa.

Tapaaminen Juha Sipilän kanssa vahvisti jälleen sen, että Keskustan kautta en pysty vaikuttamaan Suomen linjaan. On löydettävä muita kanavia.

LIITTEET

1. Vahvimmat maat ulos euroalueesta?

On käynyt yhä ilmeisemmäksi, että euroalue tavalla tai toisella hajoaa.

Alun perin euroalueeseen tuli paha valuvika, kun se koostui liian erilaisista kansantalouksista. Jo silloin olisi pitänyt kuulla niitä asiantuntijoita, mm. Saksan nykyistä valtiovarainministeriä Wolfgang Schäublea, jotka ehdottivat, että euroalueeseen olisi aluksi tullut vain viisi valtiota, Saksa, Ranska ja BENELUX-maat. Nämä maat olivat riittävän samanlaisia ja riittävän pitkälle keskenään yhdentyneitä muodostaakseen ns. optimaalisen valuutta-alueen.

Euron aikakaudella ja etenkin velkakriisin puhjettua jäsenmaiden väliset erot ovat entisestään kasvaneet.

Velkakriisin vuoksi poliittisten järjestelmien kestävyys on joutunut kovalle koetukselle sekä kriisimaissa että niitä tukevissa jäsenmaissa.

Nykyisellään euroalue on sekä taloudellisesti että poliittisesti kestävämmällä pohjalla. Espanjan ja Italian ajautuminen tukijärjestelyjen piiriin vaatisi valtavat taloudelliset voimavarat, joita muiden jäsenmaiden veronmaksajat eivät voi hyväksyä.

Kriisin ratkaisemiseksi on ehdotettu, että Kreikka ja muut ylivelkaantuneet maat eroaisivat euroalueesta. Tämä olisi erittäin vaikeaa. Niiden talous romahtaisi ja niiden tuen tarve kasvaisi entisestään. Toisaalta näin syntyvästä eurosta tulisi liian vahva valuutta mm. Suomen taloutta ajatellen.

Onkin syytä kysyä, olisiko ratkaisua haettava toiselta suunnalta. Euroalueesta voisivat Saksan johdolla erota taloudeltaan vahvimmat jäsenmaat. Tällöin jäljelle jäävän euron kurssi alenisi voimakkaasti, mikä helpottaisi siihen kuuluvien maiden elpymistä ja pienentäisi niiden tarvetta ulkopuoliseen tukeen.

Euroalueesta eroavilla mailla olisi ainakin aluksi kansalliset valuat, joiden kurssit määräytyisivät kunkin maan taloudellisen aseman perusteella. Myöhemmin ydin-Euroopan maat voisivat harkita uuden yhtenäisvaluutan perustamista. Euroalueesta irrottautuneen Suomen tulisi hakeutua tiiviiseen valuuttayhteistyöhön muiden Pohjoismaiden kanssa.

2. Yhtenäisvaluutasta yhteiseen valuuttaan?

On käynyt yhä ilmeisemmäksi, että euroalue tavalla tai toisella hajoaa.

Alun perin euroalueeseen tuli paha valuvika, kun se koostui liian erilaisista kansantalouksista.

Euroaluetta muodostettaessa olisi pitänyt kuulla niitä asiantuntijoita, mm. Saksan nykyistä valtiovarainministeriä Wolfgang Schäublea, jotka ehdottivat, että euroalueeseen olisi aluksi tullut vain viisi valtiota, Saksa, Ranska ja BENELUX-maat. Nämä maat olivat riittävän samanlaisia ja riittävän pitkälle keskenään yhdentyneitä muodostaakseen ns. optimaalisen valuutta-alueen.

Schäublen mallin mukaan euro olisi ollut yhtenäisvaluutta (single currency) vain viidelle ydin-Euroopan maalle ja muut EU-maat olisivat käyttäneet sitä kansallisten valuuttojen rinnalla yhteisenä valuuttana (common currency).

Euron aikakaudella ja etenkin velkakriisin puhjettua jäsenmaiden väliset erot ovat entisestään kasvaneet.

Velkakriisin vuoksi poliittisten järjestelmien kestävyys on joutunut kovalle koetukselle sekä kriisimaissa että niitä tukevissa jäsenmaissa.

Nykyisellään euroalue on sekä taloudellisesti että poliittisesti kestävämmällä pohjalla. Espanjan ja Italian ajautuminen tukijärjestelyjen piiriin vaatisi valtavat taloudelliset voimavarat, joita muiden jäsenmaiden veronmaksajat eivät voi hyväksyä.

Kriisin ratkaisemiseksi on ehdotettu, että Kreikka ja muut ylivelkaantuneet maat eroaisivat euroalueesta. Tämä johtaisi kaaottiseen tilanteeseen. Velkamaiden talous romahtaisi ja niiden tuen tarve kasvaisi entisestään.

Onkin syytä ennakkoluulottomasti pohtia, voitaisiinko kriisin ratkaisemiseksi löytää muita vaihtoehtoja.

Yksi periaatteellinen mahdollisuus voisi olla se, että nykyisestä yhtenäisvaluutasta palattaisiin kansallisiin valuuttoihin ja euroa käytettäisiin sen rinnalla yhteisenä valuuttana. Kansallisten valuuttojen kurssit määräytyisivät kunkin maan taloudellisen aseman perusteella.

Myöhemmin ydin-Euroopan maat voisivat harkita paluuta yhtenäisvaluuttaan. Pohjoismaat voisivat puolestaan hakeutua keskinäiseen valuuttakurssiyhteistyöhön, joka loisi pohjaa pohjoismaisen yhteistyön tiivistämiselle myös muussa talous- ja yhteiskuntapolitiikassa.

3. Euroopan on palattava juurilleen

Ymmärtääksemme Euroopan unionin nykytilaa ja luodaksemme sille kestäväää tulevaisuutta, meidän tulee nähdä se historiallisen kehityksen valossa ja asettaa se laajempaan eurooppalaiseen ja globaaliin yhteyteen.

Pyrkimykset Euroopan yhdentymiseen aloitettiin jo ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Tavoitteet olivat samat kuin toisen maailmansodan päätyttyä: uuden sodan estäminen ja Euroopan maailmanlaajuisen aseman vahvistaminen.

Richard Coudenhove-Kalergin johdolla syntyi 1920-luvun alussa Pan-eurooppa-liike, joka otti tavoitteekseen paneurooppalaisen valtioliiton aikaansaamisen. Ajatuksen eurooppalaisesta liittovaltiosta Coudenhove-Kalergi jyrkästi torjui. Paneurooppa-liikkeen edustajat olivat käynnistämässä toisen maailmansodan jälkeistä yhdentymiskehitystä.

Liikkeelle lähdettiin perustamalla Euroopan hiili- ja teräsyhteisö, jonka puitteissa jäsenvaltioiden – Italian, Saksan, Ranskan ja Benelux-maiden – strategisesti merkittävät tuotannonalat siirrettiin ylikansalliseen valvontaan.

Heti tämän jälkeen solmittiin sopimukset Euroopan poliittisen yhteisön ja puolustusyhteisön perustamisesta. Jos nämä sopimukset olisivat astuneet voimaan, Eurooppaan olisi syntynyt jo 1950-luvun puolivälissä liittovaltio. Ne kuitenkin kaatuivat Ranskan parlamentissa.

Tämän jälkeen muodostettiin Rooman sopimuksella Euroopan talousyhteisö.

Taloudellinen integraatio koettiin tärkeäksi jäsenmaiden kilpailukyvyyn ja kansainvälisen aseman vahvistamiseksi, mutta lisäksi sen uskottiin vähitellen johtavan myös poliittiseen ja sotilaalliseen yhdentymiseen ja lopulta liittovaltioon.

Liittovaltiohanke sai kasvavaa kannatusta myös turvallisuuspoliittisista syistä. Kylmän sodan kaudella Neuvostoliitto ja Varsovan liitto koettiin vakavaksi uhkaksi jäsenmaiden turvallisuudelle. Richard Coudenhove-Kalergistakin tuli pieneurooppalaisen liittovaltion kannattaja.

Kohti liittovaltiota edettiin aluksi vähitellen. On paradoksaalista, että ratkaisevat askeleet otettiin vasta sen jälkeen, kun Neuvostoliitto ja Varsovan liitto olivat jo hajonneet.

Maastrichtissa solmittiin sopimus Euroopan yhteisöjen muuttamisesta Euroopan unioniksi. Sopimuksessa oli kaksi osaa, jotka molemmat tähtäsivät unionin muuttamiseen liittovaltioksi.

Poliittinen unioni jäi puolitiehen. Sitä on täydennetty myöhemmin Lissabonin sopimuksella, jolla on vahvistettu ylikansallisen päätöksenteon rakenteita ja yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Talous- ja rahaliitto oli oikeudellisesti sitova sopimus. Senkin ensisijainen tavoite oli poliittinen. Yhteinen raha loisi eurooppalaista tietoisuutta ja poistaisi asenteellisia esteitä pidemmälle menevän yhdentymisen tieltä. Toisaalta yhteisen rahapolitiikan uskottiin johtavan väistämättä myös yhteiseen finanssipolitiikkaan ja liittovaltioon.

Unioni laajenee

Samaan aikaan kun on edetty kohti liittovaltiota, on käynnistynyt unionin laajeneminen. 1970-luvun alussa Euroopan yhteisöihin liittyivät Britannia, Irlanti ja Tanska, 1980-luvulla Espanja, Kreikka ja Portugali.

Seuraava laajentumisvaihe tuli näköpiiriin Neuvostoliiton uudistuspolitiikan kaudella ja koko itäblokin alkaessa hajota. Euroopan yhteisöjen komissio ja jäsenmaat reagoivat tarjoamalla EFTA-maille Euroopan talousaluetta (ETA), jolla ne pääsisivät EY:n kehittyville sisämarkkinoille.

Yhteisöihin ei haluttu uusia jäseniä. Maastrichtin sopimuksella EY haluttiin muuttaa nopeasti liittovaltioksi.

Suomen, Ruotsin, Norjan ja Islannin asema näytti ratkeavan oivallisella tavalla ETA-sopimuksella. Sen kautta olimme saamassa lähes kaikki EY-jäsenyyden edut, mutta olisimme välttyneet siihen liittyviltä haitoilta.

Ruotsin sosialidemokraattinen hallitus kuitenkin päätti hakea jäsenyyttä. Kysymyksessä oli akuuttiin talouskriisiin liittynyt luottamusta lisäävä toimenpide, josta ei ennakoon keskusteltu Suomen kanssa. Hallitus korosti, että Ruotsi lähtee vain selvittämään mahdollisen jäsenyyden ehtoja. Päätös tehtiin vasta neuvottelujen jälkeen.

Suomi seurasi Ruotsia. Meilläkin – etenkin pääministeripuolue Keskustassa – korostettiin, että lähemme Ruotsin tapaan selvittämään mahdollisen jäsenyyden ehtoja. Jäsenyydestä päätettäisiin erikseen.

Molemmat maat kuitenkin lopulta liittyivät unioniin. Päätökset syntyivät täpärästi.

Suomen neuvottelut pilattiin liialla kiireellä. Jäsenyyden ehdot jäivät etenkin maatalouden osalta heikoiksi. Koko kansan keskuudessa jäsenyyden kannattajia ja vastustajia näytti olevan jokseenkin yhtä paljon, mutta Keskustassa vastustus oli voimakasta.

Ruotsissa enemmistö vastusti unioniin liittymistä. Norjassa vastustus oli vielä voimakkaampaa.

Jäsenyyden ajajat päättivät käyttää domino-vaiikutusta. Kun yleisen mieliteen vastustus oli Suomessa heikointa, kansanäänestys järjestettiin täällä ensimmäiseksi.

Keskustan johto painosti puoluekokouksen hyväksymään jäsenyyseratkaisun viemisen kansanäänestykseen.

Kansanäänestyksen lähestyessä vastustajilla oli enemmistö. Käynnistettiin ennennäkemätön aivopesu. Myös ulkopoliittista korttia – Venäjän pelkoa – käytettiin ahkerasti. Enemmistö saatiin kuin saatiinkin jäsenyyden kannalle.

Sopimuksen hyväksymiseen tarvittiin neuvoa-antavan kansanäänestyksen lisäksi eduskunnassa kahden kolmasosan määräänemmistö.

Hallitus toi liittymissopimuksen kiireesti eduskuntaan. Se yritettiin käsitellä poikkeuksellisen nopealla aikataululla, jotta Suomen jäsenyys saataisiin lyödyksi lukkoon ennen Ruotsin kansanäänestystä. Syntyi jarrutuskeskustelu, jonka avulla ratkaisu saatiin siirretyksi yli Ruotsin kansanäänestyksen.

Ruotsissa kansaa hämättiin antamalla ymmärtää, että jäsenyys oli Suomessa jo ratkaistu. Siellä oli vaikea ymmärtää, että Suomen kansanäänestys oli ollut vain neuvoa-antava, kun heidän omansa oli sitova. Ruotsissa niukka enemmistö hyväksyi jäsenyyden.

Olin vuonna 2000 Pat Coxin johtaman Euroopan parlamentin liberaaliryhmän työvaliokunnan mukana Tukholmassa. Puheenjohtajakauttaan aloitteleva Göran Persson vastasi Coxin lennokkaaseen puheeseen: ”Niin, meidän ruotsalaisten ei oikeastaan tulisi kuulua tähän unioniin. Vain kerran ruotsalaisten enemmistö on ollut jäsenyyden kannalla – se oli siinä kansanäänestyksessä. Aina sitä ennen ja sen jälkeen enemmistö on ollut jäsenyyttä vastaan.”

Suomi siis ratkaisi myös Ruotsin jäsenyyden ja johdatti samalla EU:n mitätävän laajentumisen tielle.

Jos Suomi ei olisi liittynyt unioniin, Ruotsikin olisi jäänyt ulkopuolelle. Tällöin EU:n laajeneminen olisi pysähtynyt, vain Itävalta olisi ehkä liittynyt. Unioni olisi syventynyt liittovaltioksi.

Muut Euroopan maat olisivat olleet mukana yhdentymisessä Euroopan talousaluejärjestelyjen kautta. Tällöin neljä Pohjoismaata olisi voinut tiivistää yhteistyötään Pohjolan yhteisöksi.

Kontrafaktuaalisessa katsannossa Suomi teki omalta kannaltaan virheen ja samalla karhunpalveluksen myös Ruotsille ja koko Euroopalle.

Euroopan ytimessä

Toisen karhunpalveluksen Suomi teki talous- ja rahaliiton toteuttamisessa.

Suomi haki jäsenyyttä Euroopan yhteisöissä, mutta liittyi Euroopan unioniin. Tätä monet eivät huomanneet.

Maastrichtin sopimukseen sisältyivät oikeudellisesti sitovat artiklat talous- ja rahaliitosta (EMU). Suomi ilmoitti kuitenkin, että siihen liittymisestä päättämme erikseen. Jotkut jäsenmaat jättivät myös oikeudellisen varauman.

Vaikka rahaliitosta oli sovittu Maastrichtissa, sen toteutuminen sopimuksen mukaisena ei ollut itsestäänselvyys.

Vuonna 1994 saksalaiset kristillisdemokraatit Karl Lamers ja Wolfgang Schäuble ehdottivat, että euroalueeseen tulisi aluksi vain viisi jäsenmaata – Saksa, Ranska ja Benelux-maat. Nämä maat olivat riittävän samanlaisia ja keskenään riittävän pitkälle yhdentyneitä muodostaakseen ns. optimaalisen valuutta-alueen. Belgiaa lukuun ottamatta ne täyttivät suhteellisen hyvin EMU-kriteerit.

Näille viidelle maalle euro olisi ollut ainoa raha, yhtenäisvaluutta, ja muut EU-maat olisivat käyttäneet euroa yhteisenä valuuttana kansallisten rahojen rinnalla. Lamers ja Schäuble ehdottivat, että yhtenäisvaluuttaan siirtyvät maat tiivistäisivät myös poliittista yhdentymistään ja muodostaisivat EU:n kovan ytimen.

Tämä suunnitelma oli järkevä ja se olisi saattanut toteutua, jos Suomi olisi ollut Tanskan ja Ruotsin tapaan valmis jäämään alkuvaiheessa euroalueen ulkopuolelle. Suomessa oli kuitenkin Paavo Lipposen ja Sauli Niinistön johtama sinipunahallitus, joka halusi, että Suomi on mukana ensimmäisten joukossa. Suomen haluttiin olevan ”Euroopan ytimessä”.

Kun Suomi halusi mukaan ja kun taloutemme oli kunnossa, meitä ei voitu torjua. Niinpä mukaan päätettiin ottaa kaikki halukkaat EU-maat, vaikka ne eivät täyttäneetkään kriteerejä. Kreikka sentään joutui hieman odottamaan. Näin syntyi euroalue, joka on liian laaja ja se koostuu liian erilaisista kansantalouksista.

Lipponen ja Niinistö tulkitsivat syksyn 1994 kansanäänestystä siten, että siinä oli hyväksytty myös Suomen liittyminen euroalueeseen. Useimmat suomalaiset eivät olleet näin ymmärtäneet – ei edes eduskunnan puhemies Riitta Uosukainen.

Kansanäänestystä ei siis järjestetty. Hallitus ei antanut eduskunnalle edes lakiehdotusta, vaan vain tiedonannon.

Oppositiossa ollut Keskusta vastusti Suomen liittymistä euroalueeseen, kun Ruotsi ja Tanska olivat jäämässä ulkopuolelle. Eduskunnan perustuslaki-

valiokunnassa puolueen edustajat katsoivat päätöksentekomenettelyn perustuslain vastaiseksi. Olisi pitänyt olla kansanäänestys. Asia olisi pitänyt käsitellä hallituksen lakiehdotuksen pohjalta ja perustuslain säätämisen järjestyksessä. Valiokunnan enemmistö kuitenkin hyväksyi valitun menettelytavan.

Menettelytapa ei ollut vain muutoseikka. Jos kansanäänestys olisi järjestetty ja/tai asia olisi käsitelty eduskunnassa perustuslain säätämisen järjestyksessä, Suomi olisi jäänyt euroalueen ulkopuolelle. Ruotsissa ja Tanskassa jäsenyys on kaatunut kansanäänestyksissä.

Kritiikki Suomen silloisen hallituksen toimintaa kohtaan ei ole jälkiviisautta, kuten on väitetty. Minulla oli tilaisuus esittää näkemykseni mm. Teollisuuden ja Työnantajien Keskusliiton ekonomisteille järjestämässä seminaarissa toukokuussa 1997.

Silloiset ennustukseni ovat toteutuneet varsin hyvin. Yhden virheen tein. Uskoin, että laajan euroalueen korot olisivat alusta alkaen korkeat. Aliarvioin Saksan talouden voiman. Korot olivatkin aluksi liian alhaiset, mikä johti useiden jäsenmaiden velkakriisiin. Jos velkakriisi hoidetaan kehnosti, joudumme vielä kokemaan myös korkeiden korkojen kirot.

Yhtä kaikki: euroalueesta tuli liian laaja ja siinä on mukana liian erilaisia kansantalouksia.

Oliko eurosta hyötyä?

Suomen euroalueeseen ajaneet ovat puolustautuneet väittämällä, että Suomi on hyötynyt eurosta. Näin ei ole. Tämä käy erityisen selvästi, kun vertaamme itseämme Tanskaan ja Ruotsiin, joiden molempien talouskehitys on ollut eurokaudella jopa parempaa kuin Suomen.

Suomen ongelmana ovat olleet euron ja Yhdysvaltain dollarin väliset jyrkät kurssivaihtelut.

Kun euro muodostettiin, sen kurssi oli noin 1,2 dollaria. Aluksi tuli jyrkkä devalvaatio, kun euron arvo laski 0,8 dollariin. Suomelle tämä kurssi oli liian alhainen. Taloutemme pääsi ylikuumenemaan ja kilpailukykyimme heikkenemään.

Sitten euro vahvistui noin 100 prosentilla 0,8:sta 1,6 dollariin. Tällöin vientiteollisuutemme joutui ahdinkoon, työpaikkoja menetettiin ja tuotantoa siirtyi ulkomaille. Havainnollisimmin tämä näkyi Stora Enson toiminnassa, joka pyöritti Ruotsin tehtaitaan täysillä, kun Suomessa niitä suljettiin ja seisotettiin.

Kun euroalueen velkakriisi alkoi, Suomi joutui mukaan sen puitteissa toteutettuihin laina- ja takausjärjestelyihin. Tanska ja Ruotsi ovat olleet niiden ulkopuolella.

Velkakriisi alkoi Kreikan valtion jouduttua ylivoimaisiin vaikeuksiin taloutensa ja velkojensa hoitamisessa. Olin sitä mieltä, että Kreikka olisi pitänyt saattaa velkajärjestelyyn. Kun sanoin tämän hallituksen EU-ministerivaliokunnassa, valtiovarainministeri Jyrki Katainen kertoi, että velkajärjestelyn vaihtoehto ei ollut enää esillä siinä vaiheessa, kun hän pääsi mukaan neuvotteluihin.

Ranska ja Saksa torjuivat velkasaneerauksen suoralta kädeltä sen vuoksi, että niiden pankeilla ja vakuutusyhtiöillä oli Kreikassa kannettavanaan suuret riskit. Maksajien joukkoon haluttiin saada kaikki euromaat.

Erityisesti Ranskalla oli myös ideologinen tavoite, liittovaltiokehityksen edistäminen. Ranska torjui aluksi täysin IMF:n mukanaolon ja korosti Kreikan tukemisen kuuluvan eurooppalaisen yhteisvastuun piiriin.

Kreikan osalta astuttiin tukijärjestelyjen tielle. Seuraavaksi muodostettiin väliaikainen vakausrahoisto, jonka piti olla niin suuri, että se pelkällä olemassaolollaan estää uusien kriisien syntymisen. Ei ole estänyt. Tukea on annettu Irlannille ja Portugalille, pian sitä annetaan myös Kreikalle.

Suomi on joutunut pahaan pinteeseen. Meiltä vaaditaan kasvavaa osallistumista velkamaiden tukemiseen. Kun Suomen kansan mitta on tullut täyteen, ja olemme ryhtyneet mm. vaatimaan vakuuksia, meitä on syytetty häiriköiksi, ja kansainvälinen maineemme on kärsinyt.

Kaiken lisäksi euroaluetta on ryhdytty kehittämään EU:n liittovaltiotimeksi. Jäsenmaiden vastuu toisten jäsenmaiden veloista on hyvin pitkälle menevää federalismia. Nyt euroalueelle vaaditaan myös yhteistä ylikansallista finanssipolitiikkaa ja hallitusta.

Omatoimisuutta ja yhteisöllisyyttä

EU:n ja euroalueen velkakriisiä ja sen ratkaisuvaihtoehtoja on tarkasteltava laajasta kansainvälisestä näkökulmasta.

Velkakriisit koettelevat lähes kaikkia läntisiä teollisuusmaita. Niiden taustalla on globalisaatio. Nousevat kehitysmaat ovat vallanneet maailmanmarkkinoita ja saaneet aikaan suuria ylijäämiä sekä vaihtotaseeseensa että julkiseen talouteensa.

Vanhat teollisuusmaat ovat menettäneet tuotantoa ja työpaikkoja. Niiden kasvu on ollut hidasta, välillä jopa miinusmerkkistä. Julkisen talouden menoja ei ole kyetty sopeuttamaan, ja valtiot ovat velkaantuneet.

Tulevaisuudessa globaali kilpailu kiristyy edelleen. Se koskee kokonaisia kansantalouksia ja yhteiskuntia. Länsimailla tulee olemaan kasvavia vaikeuksia ylläpitää nykyisen kaltaista aineellista hyvinvointia ja hyvinvointiyhteiskuntaa.

Maakohtaiset elintasoerot vanhojen teollisuusmaiden ja nousevien kehitysmaiden välillä ovat tasoittuneet. Samalla tuloerot maiden sisällä ovat rajusti kasvaneet. Laajamittainen köyhyys on jo levinnyt vanhoihin teollisuusmaihin. Samaan aikaan nouseviin kehitysmaihin on muodostunut vauras ylä- ja keskiluokka.

Teollisuusmaissa tarvitaan uudenlainen talouden ja yhteiskunnan malli, jossa kalliita ja byrokraattisia järjestelyjä korvataan omatoimisuuteen ja yhteisöllisyyteen perustuvilla ratkaisulla. Tuloerojen kaventamiseen on löydettävä uusia keinoja

Kysymys ei ole siis vain siitä, tuleeko toinen finanssikriisi ja ”double dip” -mallinen kaksoislama. Edessä on nousuja ja laskuja, mutta trendi on aleneva –ellemme löydä uusia luovia ratkaisuja.

Tässä tilanteessa Eurooppa on ajautunut omatekoisen finanssikriisin, joka johtuu epäonnistuneesta rahaliitosta. Myös tähänastiset ratkaisumallit ovat vieneet Eurooppaa yhä syvempiin vaikeuksiin.

Euroalueen tukijärjestelyt ovat luomassa järjestelmän, jossa jäsenmaiden ei kannata hoitaa hyvin julkista talouttaan. Jos maa huolehtii vastuuntuntoisesti omasta taloudestaan, se joutuu maksamaan muiden maiden velkoja. Jos maa velkaantuu, sen ei kannata suuremmin ponnistella, kun muut tulevat apuun.

Euroalueelle ollaan luomassa ylikansallinen liittovaltio, joka on kallis ja byrokraattinen ja joka rasittaa eurooppalaisia yrityksiä. Se tukahduttaa luovuuden ja estää yksittäisiä jäsenmaita etsimästä niitä uusia ratkaisuja, joita tarvitsemme globaalissa kilpailussa.

Kuinka Suomi voisi näissä oloissa pelastautua ja auttaa koko Eurooppaa pelastautumaan? Pienen Suomen vaikutusmahdollisuuksia ei pidä aliarvioida. Kaksi kertaa – Euroopan unioniin ja euroalueeseen liittyessään – Suomi on johtanut Eurooppaa harhaan. Nyt voisimme yrittää tehdä palveluksen sekä itsellemme että koko Euroopalle.

Kysymys on suhtautumisesta siihen federalistiseen ideologiaan, joka on kahlinnut kautta vuosikymmenten Euroopan maiden eliitin ajattelua. Suomessakin se on tehnyt pahaa jälkeä.

Federalismi on sen kannattajille kuin uskonto. He uskovat, että amerikkalaismallisen liittovaltion syntyminen Eurooppaan on väistämätön tulevaisuuden suunta. Ajatellaan, että sinänsä tarpeellinen taloudellinen yhdentyminen johtaa väistämättä myös poliittiseen ja jopa sotilaalliseen yhdentymiseen.

Pahimmillaan federalismi voi olla läntiselle Euroopalle yhtä paha ideologinen harharetki kuin kommunismi oli Venäjälle.

Suomen kaksi valintaa

Suomella on valittavanaan kaksi tietä.

Ensimmäinen niistä olisi parempi, mutta se saattaa olla epärealistinen. Toinen ei ehkä pelastaisi Eurooppaa, mutta se pelastaisi meidät ja se saattaisi ohjata unionia ainakin osittain oikealle tielle.

Ensimmäiselle tielle meidän olisi suhteellisen helppo astua. Itse asiassa Suomen hallitus on sen jo valinnut.

Suomen hallitus on antanut sitoumuksen, että se ei enää myönnä lainoja eikä takauksia ilman turvaavaa vakuutta.

Jos tästä pidetään kiinni, Suomi ei voi hyväksyä Kreikalle annettavaa takausta – aikaansaatu vastavakuus on kallis eikä läheskään turvaava. Muille maille lainoja ja takauksia ei voida myöntää, sillä niille ei ole ilmeisesti saatavissa minkäänlaista vastavakuutta. Hallituksen olisi vielä löydettävä keinot joilla vakuudettomat rahoitusjärjestelyt voitaisiin estää myös Euroopan keskuspankin puitteissa.

Jos Suomen hallitus pitää sitoumuksensa, saattaa syntyä tilanne, jossa muutkin euroalueen maat omaksuvat saman linjan, ja tukijärjestelyt lopetetaan. Velkakriisiin ajautuneet maat saatetaan velkasaneeraukseen, sijoittajat kantavat riskinsä ja jäsenmaat tarvittaessa tukevat omia pankkejaan. Puheet euroalueen tai EU:n yhteisestä finanssipolitiikasta lopetettaisiin.

Tätä kautta euroalue ja koko EU kääntyisivät takaisin federalismin tieltä, ja markkinavoimat alkaisivat jälleen ohjata jäsenmaiden taloudenpitoa ja velanottoa.

Tämän vaihtoehdon toteutumiseen on valitettavasti vaikea uskoa – siinä määrin vahvoja ovat federalistiset voimat ydin-Euroopan maissa. Jos tätä yritämme, saatamme upota yhä syvemmälle tukijärjestelyihin, leimautua silti yhä pahemmaksi häiriköksi ja joutua lopulta osaksi ylikansallista liittovaltiota.

Toinen vaihtoehto olisi Suomen irrottautuminen euroalueesta. Ottaisimme euron rinnalla käyttöön aluksi samanarvoiset kansalliset rahat. Sitten kurssit erkaantuisivat ja Suomi eroaisi euroalueesta. Eroamisesta olisi sovittava muiden jäsenmaiden kanssa.

Jos Suomi jättäisi euroalueen, olisimme samassa asemassa kuin kaikki muut Pohjoismaat. Voisimme muodostaa Pohjolan valuuttakurssimekanismin, jolla valuuttojamme vakautettaisiin toisiinsa ja euroon nähden.

Suomen esimerkki voisi johtaa siihen, että euroalueesta irrottautuisi myös muita maita, jolloin lähennyttäisiin Lamersin ja Schäublen vuonna 1994 ehdottamaa perusratkaisua.

Suomi kykenisi puolustamaan etujaan sekä Euroopassa että koko maailmassa. Pohjoismaat voisivat tiivistää keskinäistä yhteistyötään, ja hakea yhdessä luovia ratkaisuja läntisten teollisuusmaiden haasteisiin.

Euroopan tasolla saataisiin vihdoinkin kestävä ratkaisu EU:n syvenemisen ja laajentumisen väliseen ristiriitaan. Liittovaltioon menisivät ne, jotka sitä haluavat. Muut maat olisivat mukana itsenäisten valtioiden liitossa.

Jättiläinen ja kääpiö

Federalistinen ideologia vaikuttaa vahingollisesti myös EU:n ulkosuhdepolitiikan kehittymiseen. Lissabonin sopimus on kirjoitettu ja sitä pyritään tulkitsemaan federalismin hengessä.

Liittovaltio-EU:n kannattajat ovat kautta aikojen pyrkineet siihen, että unionista kehittyisi Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain kaltainen ulko- ja turvallisuuspoliittinen maailman mahti. Pyrkimystensä tueksi he ovat määritelleet unionin taloudelliseksi jättiläiseksi, joka on poliittinen kääpiö.

Tosiasiassa EU on maailmamahti kolmella tärkeällä ulkosuhteiden osa-alueella: kauppaa-, kehitys- ja ympäristöpolitiikassa. Unionin tuleekin luoda itselleen kestävä kehityksen globaalistrategia, joka nojautuu näihin vahvuuksiin. Tällaisella strategialla EU voi tehokkaimmin edistää jäsenmaittensa etuja ja meidän yhteisiä arvojamme.

Omasta kokemuksestani voin todeta, että EU pystyy vaikuttamaan tehokkaasti maailmanlaajuiseen kehityspolitiikkaan. Viimeisellä ministerikaudellani tein aloitteen transatlanttisen kumppanuuden aikaansaamiseksi EU:n ja Yhdysvaltain välillä. Aloite johti tulokseen. Kehityskumppanuuden aikaansaaminen on yksi viime vuosien merkittävimmistä saavutuksista transatlanttisessa yhteistyössä.

Ulkomaankauppaministerinä tein aloitteen Transatlanttisen talousneuvoston (TEC) työn laajentamiseksi siten, että sen kokouksissa käsitellään myös maailmankauppaan liittyviä kysymyksiä. Tämäkin ehdotus johti käytännön tuloksiin.

EU:n on ratkottava nopeasti omat sisäiset ongelmansa jotta voisimme osallistua tehokkaasti koko ihmiskunnan ongelmien ratkaisemiseen.

4. Johannes Hirvaskosken kirjoitus Suomenmaalle:

”Timo Laaninen vaati hallitukselta räväköitä toimia pääkaupunkiseudun asuntopulan ratkaisemiseksi. – Taitaa olla niin, että olen pääkaupunkiseudun asuntopolitiikasta lähes kaikessa eri mieltä kuin Helsingin kaupunginvaltuutettu Laaninen. Toisaalta olen aika monessa asiassa lähes kaikesta hänen kanssaan samaa mieltä.

Mikä asuntopolitiikassa sitten kiikastaa? Yksinkertaisesti sanottuna se on käänteistä aluepolitiikkaa, enkä ymmärrä miten hajautetun yhteiskunnan linjaan voisi sellainen kuulua. Pääkaupunkiseudun massiivisesta kasvusta ei seuraa mitään hyvää, ei myöskään meille täällä pääkaupunkiseudulla. Lisääntyvä tuotanto eli kasvu ei edes laske asumisen hintaa.

Asuntopula on laadultaan ja määrältään kovin epämääräinen ilmiö. Alueen kunnilla on omat jononsa, eikä useampikertaisten hakemusten määrää tiedetä. Lisäksi kun tuetun vuokra-asunnon saaminen merkitsee noin 4000 euron vuotuista verotonta tulonsiirtoa saajalleen, kukapa vuokralla jo ennestään asuva ei laittaisi papereitaan jonoon?

Siltä osin kuin kyseessä on kiireelliseksi luokiteltu asunnon tarve, tarve on toki kiistaton. Mutta Helsingin seudulla on myös 45 000 asuntoa tyhjillään. Ovatko tässä luvussa edes mukana kantakaupungin piilokonttorit? Eikö nämä pitäisi saada asuntokäyttöön, ennen kuin alueen kunnilta vaaditaan lisää panostusta kaupunkirakenteeseen ja kasvuun? Ainakin Vantaalla nuo investoinnit loisivat suoraa painetta kaupunkilaisten palvelujen leikkaamiseen. Tällaista kehitystä minä olen vaalikampanjassani luvannut Vantaan kaupunginvaltuutettuna vastustaa.

Asuntoja vaaditaan lisää myös siksi, että alueen väkimäärä kasvaa. Netto-muuton ajatellaan tulevan ulkomailta, enkä tiedä miksi ulkomailta ei voitaisi muuttaa myös muualle maahan, jos nyt ylipäänsä ajatellussa mittakaavassa muutettava on. Jos aiomme siirtyä biotalouteen, tarvitsemme ihmisiä juuri siellä missä biomassaa on. Toisekseen, väestönkasvusta suurempi osa tulee syntyvyydestä, mikä ei luo uusien asuntojen tarvetta ennen lasten kasvamista nuoriksi, ja jos maakuntien nuorten on ollut aina muutettava pääkaupunkiseudulle, mikä ihmeen ongelma on siinä että nuoret muuttavat maakuntiin.

Myös talouden uskotaan kasvavan siitä, että pääkaupunkiseutu kasvaa. Lisääntyvän vuokra-asumisen avulla saadaan näet lisää liukasliikkeistä työvoimareserviä talouselämälle. Pidempiaikaista näkymää omaan elämäänsä tai

ylipäättään minkäänlaista elämänhallintaa näille ihmisille ei voida taata, mutta se ei haittaa.

Sanotaan että työpaikkojen vähyys estää muuton kauemmas ja että se johtaa vain lisääntyvään pendelöintiin pääkaupunkiseudulle. Tähän uskovat eivät usko markkinatalouteen. Mikään ei estä työpaikkojen syntymistä muualle Suomeen, jos pääkaupunkiseudun vuokra- ja asuntomarkkinat todella aiheuttavat työvoiman saatavuuden ongelmia täällä. Lähtiessään kunnolla liikkeelle tämä kehitys poistaisi niin ylipitkät automatkat kuin pääkaupunkiseudun tietullien tarpeenkin

Keskustan aatteen kannalta pahinta on että pääkaupunkiseudun kasvun takana on paljon muuta kuin sosiaalipolitiikkaa ja asunnottomien auttamista. Taustalla on metropolihaihatu ja suuruuden ekonomia, sekä yhä tiiviimpi sitoutuminen yhä keskinäisriippuvaisempaan kansainväliseen talouteen. Ajateltua asumisongelmaa ei siksi pidä hoitaa vain lyhyellä tähtämellä. On mieltävä, mitä siitä seuraa.”

5. Ehdotus EP-vaaliohjelman johdannoksi

”Keskusta lähtee siitä, että Euroopan unioni on itsenäisten jäsenvaltioiden yhteisö. Keskusta katsoo, että Euroopan unionin tärkein tehtävä on rauhan ja vakauden vahvistaminen maanosassamme ja maailmalla. Suomen äänen pitää kuulua ja kädenjäljen näkyä Euroopan unionissa.

Suomen tulee toimia sillanrakentajana. Euroopan yhtenäisyyttä on vaalittava. Suomen tulee jatkaa rakentavan vaikuttamisen linjaa ja huolehdittava määrätietoisella otteella Suomen kansallisista eduista esimerkiksi maatalouspolitiikassa sekä rakennerahasto- ja aluepoliittisissa ratkaisuisissa. EU:n budjettia ei pidä kasvattaa.

EU:n asema on heikentynyt viime vuosina monistakin syistä. Sen tulee asemansa vahvistamiseksi keskittyä koko Eurooppaa koskeviin strategisesti suuriin kysymyksiin ja jättää yksittäisen kansalaisen elämää koskeva päätöksenteko jäsenvaltioille, maakunnille ja kunnille. EU:n on hyväksyttävyytensä lisäämiseksi vähennettävä byrokratiaa ja annettava jäsenvaltioille liikkumattilaa päättää omista asioistaan. Erityisesti pk-yrityksiin ja maatalouteen kohdistuvaa hallinnollista taakkaa pitää keventää. EU:n perusoikeuskirjan pitää velvoittaa kaikkia jäsenmaita. EU:n pitää olla vahvemmin ihmisten unioni.

EU:n on kannettava globaali vastuunsa. EU:lla tulee olla keskeinen vastuu kansainvälisessä kehityspolitiikassa köyhyyden voittamiseksi ja kestäväen kehityksen edistämiseksi. Transatlanttista yhteistyötä EU:n ja Yhdysvaltojen välillä kehityspolitiikan tehostamiseksi on tiivistettävä. EU:n pitää edistää oikeusvaltioperiaatetta, demokratiaa ja ihmisoikeuksia.

EU:n naapuruuspolitiikan vaikuttavuutta pitää parantaa. Naapuruuspolitiikka ei voi olla pelkkä rahanjakoautomaatti, vaan avun tulee olla EU:n naapurialueiden kehitystä tukevaa sekä aidosti ehdollista. Suomen tulee jatkaa kahdensivälisistä lähialueyhteistyötä Venäjän kanssa.

EU:n on toimittava aktiivisena sillanrakentajana ja vuoropuhelun vaalijana moninapaistuvassa maailmassa. EU on sitä vaikuttavampi toimija maailmanpolitiikassa, mitä yhtenäisemmällä äänellä se esiintyy.

Keskusta ei hyväksy sitä, että euroalueen talous-, velka- ja pankkikriisien varjolla lisätään euromaiden yhteisvastuuta eri jäsenmaiden veloista. EU ei voi olla velkaunioni. Tällainen ’yhteisvastuu’ johtaa liittovaltioon. Se ei ole hyväksyttävää eikä se saa jäsenvaltioiden kansalaisten kannatusta. Jokainen jäsenvaltio vastaa omista sitoumuksistaan.

EU:n arktista politiikkaa pitää vahvistaa. Ilmastonmuutos ja taloudelliset mahdollisuudet arktisella alueella edellyttävät, että arktinen politiikka nostetaan EU:n tärkeäksi prioriteetiksi. Pohjoisten alueiden asioiden edistäminen sekä kumppanuuden vahvistaminen Venäjän kanssa osana Pohjoista ulottuvuutta on ensiarvoisen tärkeää.

Keskusta ehdottaa, että hallitus teettää puolueettomilla asiantuntijoilla kattavan selvityksen Suomen EU:n jäsenyyden vaikutuksista, hyödyistä ja haitoista, kohta 20 vuotta kestäneen jäsenyyden aikana. Selvitykseen tulee liittää arvio EU:n muutoksista ja sen asemasta globaalina toimijana.”

Lopussa oleva ehdotus oli peräisin Seppo Kääriäisen johdolla laaditusta ohjelmaluonnoksesta.

6. BLOGI 24.3.2013

Tekikö Sipilä Jämsénin kompromissin?

Artturi Jämsén on yksi legendaarisista Keskustan kansanedustajista. Hän aloitti eduskuntatyönsä vuonna 1954. Jämsén toimi kansanedustajana vuoteen 1971 saakka, jolloin hän siirtyi Keski-Suomen läänin maaherraksi. Tätä tehtävää hän hoiti vuoteen 1976, jolloin hän kuoli virkamatkalla Moskovaan.

Tutustuin Artturi Jämséniin nuorena kansanedustajana. Teimme lähempää tuttavuutta Ahti Karjalaisen johtaman hallituksen työssä, kun Jämsén toimi sisäministerinä ja minä pääministerin sihteerinä.

Jämsén oli taitava neuvottelija. Syntyi käsite ”Jämsénin kompromissi”, jolla tarkoitettiin, että ratkaisuksi tuli hänen alkuperäinen ehdotuksensa.

Kun sain tietää eilisestä sote-ratkaisusta, kauhistuin. Näytti siltä, että Keskusta hyväksyi mallin, joka johtaa hyvin voimakkaaseen keskittymiseen ja joka hautaa lopullisesti ajatuksen maakuntahallinnon toteuttamisesta. Kun asiaa tarkemmin ajattelee, sopimus alkaa näyttää Jämsénin kompromissilta – ainakin siihen avautuu mahdollisuus.

Sopimuksen ydin on palvelujen järjestämisvastuun siirtäminen viidelle hyvin laajalle sote-alueelle. Niille muodostetaan koko alueen kattava kuntayhtymä. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki alueen kunnat pääsevät päättämään yliopistollisten keskussairaaloiden toiminnasta. Pienempienkin maakuntien kunnat tulevat mukaan päätöksentekoon – esimerkiksi Lapin, Peräpohjolan ja Kainuun kunnat pääsevät päättämään Oulun yliopistollisen keskussairaalan asioista.

Toisaalta nämä suuret kuntayhtymät voivat kantaa järjestämisvastuun käytännössä itse vain yliopistollista keskussairaalaan ympäröivän maakunnan alueella, kuten Pohjois-Pohjanmaalla. Muualla palvelujen järjestämisestä pakostakin vastaavat olemassa olevat maakunnalliset keskussairaalaapiirit.

Tältä osin yhteisen tiedotteen muotoilu on epäselvä. Siinä todetaan, että ”alueet rakentuvat nykyisten erityisvastuualueiden pohjalta ja ne tukeutuvat olemassa oleviin rakenteisiin”. Juha Sipilä selventää blogissaan, että ”palvelut tuotetaan paikallisella ja alueellisella tasolla kuten tähänkin asti”. Tämä tarkoittaisi, että Keskustan kotikunta-maakunta-malli toteutuisi. Palvelujen tuottajina toimisivat kunnat ja maakunnalliset kuntayhtymät, joilla olisi myös järjestämisvastuu omalla alueellaan.

Yhteistä tietotetta luettaessa on ymmärrettävä, että käsitteellä ”järjestämisvastuu” ei voi olla sovitussa mallissa sama sisältö kuin tähänastisessa sote-keskustelussa. Käytännössä järjestämisvastuu joudutaan jakamaan suuren sote-alueen ja sen puitteissa toimivien maakunnallisten sairaanhoitopiirien välillä. Erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen välinen tiivis yhteys voidaan toteuttaa vain sairaanhoitopiireissä, joiden toiminnasta päätetään maakunnallisissa kuntayhtymissä.

On pakko luottaa siihen, että sovitun mallin jatkokäsittelyssä toimitaan järkevästi. Tämä saattaa olla mahdollista, kun kytkös kunta- ja sote-uudistuksen välillä on katkaistu. Paineet kuntaliitoksiin hellittävät senkin vuoksi, että kuntien taakkaa kevennetään.

Nyt vasta alkaa vääntö uudistuksen sisällöstä. Keskustan tulee asettaa tähän työhön Jämsénin veroinen neuvottelija.

7. Liite 9.11.2014 Juha Sipilälle lähetettyyn viestiin

Juha Sipilän puhe Rovaniemellä 12.6.2012:

”Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa Keskustalla on pitkä, vakaa ja maltillinen linja. Suomi on saavuttanut aidon vapauden tehdä itseämme koskevia ratkaisuja. Siihen meidän ei tarvitse kysyä lupaa eikä neuvoja muilta ja osaamme ottaa myös naapureidemme perustellut edut huomioon.

Keskusta ei kannata Suomen hakeutumista Naton jäseneksi, mutta olemme pitäneet hyvänä, että meillä on Nato-optio käytettävissä, jos sitä tahtoisimme joskus käyttää. Itsenäisen kansakunnan ei pidä rajata liikkumattomaan etukäteen mihinkään suuntaan.”

Turun puoluekokouksen kannanotto 15.6.2014:

”Turvallisuuspoliittiseen linjanmuutokseen ei aihetta

Suomen on säilytettävä itsenäinen päätösvalta sotilaalliseen turvallisuuden liittyvissä asioissa ja huolehdittava kaikissa olosuhteissa puolustuksensa uskottavuudesta. Näköpiirissä ei ole tarvetta muuttaa Suomen sotilas- ja puolustuspoliittista linjaa, jonka yksi peruskivi on sotilaallinen liittoutumattomuus. Maamme on perusteltua jatkaa käytännönläheistä kumppanuusyhteistyötä sotilasliitto Naton kanssa.

Suomen on viisasta toimia omissa ratkaisuisaan siten, että liittoutuminen on mahdollista, jos valtiojohto ja kansa päätyvät uuteen perusratkaisuun. Itsenäisen kansakunnan ei pidä etukäteen rajata liikkumattomaan mihinkään suuntaan. Nato-jäsenyyden mahdolliseen hakemiseen vaaditaan kuitenkin kansanäänestys.”

Juha Sipilän puhe Turussa 15.6.2014:

”Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa Keskustalla on pitkä, vakaa ja maltillinen linja, jonka yksi peruskivi on sotilaallinen liittoutumattomuus. Suomi on saavuttanut omilla toimillaan aidon vapauden tehdä itseään koskevia ratkaisuja. Niihin meidän ei tarvitse kysyä lupaa eikä neuvoja muilta. Osaamme ottaa myös naapureidemme perustellut näkökohdat huomioon.

Ulkopolitiikan keskeisin tavoite on huolehtia hyvistä suhteista kaikkiin naapureihimme ja toimia aktiivisesti globaalien kysymysten ratkaisemiseksi kuten ilmastonmuutoksen hillintä, ruoka-, vesi- ja energiapula sekä köyhyyden poistaminen.”

”Keskusta ei kannata Suomen hakeutumista Naton jäseneksi. Olemme kuitenkin pitäneet hyvänä säilyttää asiassa jatkuvan liikkumavaramme, joka tulee näkyä myös hallitusohjelmassa. Itseensä luottava maa osaa tehdä päätökset kulloisenkin harkinnan mukaan. Nato-jäsenyyden mahdolliseen hakeamiseen vaaditaan kuitenkin kansanäänestys.”

Jäättenmäen/Vanhasen I hallituksen ohjelma:

”Suomi harjoittaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka vahvistaa pohjoisen Euroopan vakautta ja lisää kansallista turvallisuutta. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu sotilaalliseen liittoutumattomuuteen ja uskottavaan maanpuolustukseen, jonka oleellinen osa on yleinen asevelvollisuus.”

”Suomi osallistuu rauhanturva- ja kriisinhallintatyöhön Yhdistyneiden Kansakuntien, Euroopan unionin, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön ja Naton rauhankumppanuusohjelman puitteissa.

Puolustusvoimien mahdollisuuksia osallistua kansainvälisiin rauhan- turvaamis- ja kriisinhallintatehtäviin kehitetään ottaen huomioon myös kansallisen puolustuksen tarpeet.”

Vanhasen II hallituksen ohjelma:

”Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu hyviin kahdenvälisiin suhteisiin, vahvaan vaikuttamiseen EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikassa ja tehokkaaseen monenkeskiseen yhteistyöhön sekä uskottavaan maanpuolustukseen.”

”Hallitus valmistelee uuden turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon laajan turvallisuuskäsitteen pohjalta. ... Selonteon yhteydessä määritellään puolustusvoimien kehittämissuunnitelmat ja voimavarat pitkällä aikavälillä. Samalla tulee selvitettyksi mm. EU:n turvatakuiden sekä sotilaallisen liittoutumattomuuden ja liittoutumisen vaikutukset, joiden perusteella arvioidaan Suomen sotilaallista asemaa.”

Kataisen hallituksen ohjelma:

”Suomi on sotilasliittoon kuulumaton maa ja harjoittaa yhteistyötä Naton kanssa sekä ylläpitää mahdollisuutta hakea Nato-jäsenyyttä. Suomi ei tämän hallituksen aikana valmistelee Nato-jäsenyyden hakemista. Suomi arvioi mahdollista Nato-jäsenyyttä omien kansallisten turvallisuus- ja puolustuspoliittisten intressiensä pohjalta. Suomi toimii Euroopan unionin ja Naton yhteistyön kehittämiseksi ja ottaa huomioon Naton merkityksen eurooppalaisen turvallisuuspolitiikan keskeisenä foorumina.”

8. BLOGI 26.12.2014

Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota?

1990-luvun alussa pelättiin, että Neuvostoliiton hajoaminen saattaisi johtaa samankaltaisiin eri kansallisuuksien välisiin sotiin kuin Jugoslaviassa. Väki-valtauudet jäivät kuitenkin vähäisiksi. Baltian maatkin saattoivat itsenäistyä lähes verettömästi.

Neuvostoliitto hajosi rauhanomaisesti ennen muuta sen vuoksi, että se tapahtui suurimman neuvostotasavallan, Venäjän, aloitteesta ja tahdosta.

Venäjällä koettiin väkivaltaa sen vuoksi, että osa sen alueella asuvista vähemmistökansallisuuksista ryhtyi tavoittelemaan itsenäisyyttä aseellisen toiminnan avulla.

Muiden entisten neuvostotasavaltojen alueella syntyi vastakkainasetteluja, jotka johtivat aseellisiin selkkauksiin ja ”jäätyneiden konfliktien” syntymiseen. Niille on yhteistä se, että niissä asuvat kansalliset vähemmistöt ovat kokeneet asemansa ja jopa turvallisuutensa uhatuksi. Turvaa vähemmistöt ovat hakeneet ulkomailta, lähinnä länsimaista, Venäjältä tai Turkista.

Georgiassa käytiin vuosina 1991 ja 1992 kaksi sotaa, joissa Abhaasiassa asuneet abhaasit ja Etelä-Ossetiassa asuneet osseetit erosivat emämaasta. Etelä-Ossetiaan sijoitettiin kansainvälisellä mandaatilla venäläisiä ja muita rauhanturvajoukkoja. Vuoden 2008 sota syttyi, kun Georgia yritti 7. elokuuta alkaneella hyökkäyksellä palauttaa Etelä-Ossetian hallintaansa. Alueella olleet venäläisjoukot puolustautuivat, tekivät vastahyökkäyksen, miehittivät osan Georgiaa ja vetäytyivät myöhemmin Etelä-Ossetian puolelle.

Jo vuonna 1988 alkanut Nagorno-Karabahin kriisi kärjistyi vuonna 1992 tuhoisaksi sodaksi. Tällä Azerbaidžanin sisällä sijainneella alueella asunut armenialaisvähemmistö koki asemansa uhatuksi ja ryhtyi aseelliseen taisteluun saavuttaakseen itsenäisyyden ja voidakseen liittyä osaksi Armeniaa. Tässä kriisissä Nagorno-Karabahin armenialaisvähemmistö on tukeutunut Armeniaan ja Venäjään, Azerbaidžan Turkkiin.

Myös Transnistrian kriisi alkoi jo ennen Neuvostoliiton hajoamista. Se puhkesi ennen muuta sen vuoksi, että Moldovassa hyväksyttiin kielilaki, jonka Transnistriassa asuvat venäläiset ja muut kansalliset vähemmistöt kokivat uhkaavan heidän asemaansa ja oikeuksiaan. Transnistria julistautui itsenäiseksi, ja puolustautui Moldovan turvallisuusjoukkoja vastaan. Tässä se sai tukea maassa olleilta venäläisjoukoilta.

Ukrainan tapahtumat ovat noudattaneet samaa kaavaa. Historiallisista syistä maa on ollut syvästi kahtiajakautunut. Länsi-Ukraina on kuulunut pitkiä aikoja Itävalta-Unkariin ja Puolaan, siellä on suuri puolalais- ja unkarilaisvähemmistö ja siellä venäläisiä suorastaan vihataan. Krimin niemimaa ja suuri osa Itä-Ukrainaa on puolestaan kuulunut satojen vuosien ajan Venäjään. Siellä venäläiset ovat enemmistönä, ja yhteydet Venäjään ovat olleet tiiviit. Tämä venäläisvähemmistö koki Maidanin aukiolta käynnistyneen kumouksen uhkaksi omalle asemalleen ja turvallisuudelleen. Se ryhtyi puolustamaan oikeuksiaan ja pyrkimään jopa eroon Ukrainasta.

Ukrainan yhtenäisyys olisi voitu säilyttää vain siten, että eri väestöryhmät olisivat hakeneet keskinäistä yhteisymmärrystä, jota sekä länsimaat että Venäjä olisivat tukeneet. Geopoliittinen valtakilpailu repi kuitenkin Ukrainan rikki, synnytti sisällissodan ja johti lopulta kansainvälisen kriisin.

Nyt puhutaan jopa kylmästä sodasta idän ja lännen välillä. Tulevaisuuden näköala on pelottava. Kielenkäyttö kovenee, uusia pakotteita asetetaan ja suunnitellaan. Jäätynyt konfliktit saattavat jännityksen kasvaessa kärjistyä ja uusia saattaa syntyä. Erityisen vaaralliseksi tilanteen tekee se, että ulkovallat ovat sitoutuneet vahvasti konfliktien osapuoliin. Pahimmillaan ne voivat johtaa lopulta laajempaan kuumaan sotaan.

Olen esittänyt, että ETY-järjestön parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohtaja Ilkka Kanerva pyrki saamaan aikaan kansainvälisen konferenssin, jossa voitaisiin kokonaisvaltaisesti käsitellä Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen Venäjän etelärajoille syntyneitä konflikteja ja jännitteitä.

Suomikin voisi ja Suomen pitäisi toimia. Ensi kesänä tulee kuluneeksi 40 vuotta Helsingissä järjestetystä ETYKin huippukokouksesta. ETYKin päätöksiä tähtäsi sotien jälkeen syntyneen Euroopan kahtiajaon lieventämiseen, ja se johti lopulta Saksan yhdistymiseen ja sekä Varsovan liiton että Neuvostoliiton hajoamiseen.

Vuoden 1990 lopulla Pariisiin huippukokouksessa allekirjoitettiin Uuden Euroopan peruskirja. Nyt ETY-järjestöä tarvitaan niiden jännitteiden purkamiseen, jotka uutta Eurooppaa ovat kohdanneet.

Ehkäpä Suomi ja Ranska voisivat toimia nyt yhdessä Euroopan rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseksi.

9. BLOGI 31.12.2014

Poliittinen ratkaisu Ukrainan kriisiin

Uuden vuoden alkaessa on pohdittava, kuinka kuluneena vuonna puhjenneeseen Ukrainan kriisiin voitaisiin löytää rauhanomainen ratkaisu ja estää sen muuttuminen pitkäaikaiseksi jäätyneeksi konfliktiksi, josta tulisi myös suurvaltojen vastakkainolon rintamalinja.

Kirjoitan tämän blogin ennen muuta kansainvälisten suhteiden dosenttina, jolla on sekä tutkijan vapaus että myös velvollisuus heittää keskusteluun ennakkoluulottomiakin ajatuksia.

Ukrainan kriisiä ratkaistaessa on löydettävä vastaus kolmeen peruskysymykseen.

Ensimmäinen niistä on Krimin ja Itä-Ukrainan valtiollinen asema.

Tässä esikuvana voisi toimia Puerto Rico, joka on Yhdysvaltoihin kuuluva itsehallintoalue (The Commonwealth of Puerto Rico). Sillä on omat valtiolliset toimielimet. Puerto Ricon edustaja osallistuu Yhdysvaltain kongressin toimintaan, mutta hänellä ei ole päätösvaltaa. Puertoricolaiset voivat osallistua Yhdysvaltain presidentinvaalien esivaaleihin, mutta eivät itse vaaliin.

Puerto Ricolla on oma kansalliskaarti, mutta sen ulkoisesta turvallisuudesta vastaa Yhdysvallat, jolla on maassa myös tukikohtia.

Vuonna 2012 Puerto Ricossa järjestettiin viimeinen kansanäänestys maan asemasta. Enemmistö kannatti liittymistä Yhdysvaltoihin sen osavaltiona, mutta Washingtonissa sen tulosta ei ole tunnustettu. Ratkaisua on lykätty ja on edellytetty uuden kansanäänestyksen järjestämistä.

Ukrainan kriisissä ratkaisuksi voisi tulla Krimin itsenäisyyden osittainen palautuminen ja sen muuttuminen Puerto Ricon kaltaiseksi itsehallintoalueeksi, jolla olisi omat valtiolliset rakenteet. Donbassista voisi puolestaan tulla Ukrainaan kuuluva autonominen alue.

Toiseksi tulisi löytää ratkaisu sotilaallisen turvallisuuden kysymyksiin.

Jotta Ukrainan valtiollinen yhtenäisyys voisi palautua, sen tulisi säilyä sotilaallisesti liittoutumattomana maana.

Krimin alueella voisi olla Puerto Ricon mallin mukainen oma ”kansalliskaarti”, mutta sen ulkoisesta turvallisuudesta vastaisi Venäjä. Tällöin tulisi otetuksi huomioon sopimuksiin perustuva Venäjän oikeus ylläpitää Krimillä laivaston ja ilmavoimien tukikohtia.

Donbassin tulisi kuulua Ukrainan valtioalueeseen, ja maan ulkorajojen tulisi olla sen viranomaisten valvonnassa. Alueella tulisi toteuttaa pitkälle viety sisäinen itsehallinto. Donbassillakin tulisi ehkä olla ainakin siirtymävaiheessa oma kansalliskaarti.

Kolmanneksi olisi löydettävä kestävä ratkaisu Ukrainan kauppapoliittiseen asemaan.

EU ja Euraasian unioni ovat tulliliittoja, jotka ovat perusluonteeltaan syrjiviä. Siksi Ukrainan tulisi pysyttäytyä niiden ulkopuolella ja tehdä niiden kanssa assosiaatiosopimukset. Niihin tulisi liittää suosituimmuusklauusulit, joilla turvattaisiin molemminpuolinen syrjimättömyys Ukrainan markkinoilla. Toisin sanoen: EU:n ja Euraasian unionin jäsenmaat saisivat Ukrainan markkinoilla samat edut.

Edellä esitettyä kokonaisratkaisua ja sen osia on helppo vastustaa.

Voidaan tietysti vaatia, että Ukrainan valtiollinen yhtenäisyys on palautettava myös Krimin osalta. Toisaalta Ukrainan kriisi voidaan ratkaista vain poliittisen kokonaisratkaisun kautta, jossa otetaan huomioon eri osapuolten näkemykset ja tahto.

Voidaan myös sanoa, että Ukrainalla tulee olla oikeus päättää itse jäsenyydestään EU:ssa ja Natossa. Toteutuessaan jäsenyydet johtaisivat kuitenkin Ukrainan täydelliseen ja lopulliseen jakautumiseen.

On myös kysyttävä, mikä on Ukrainan parlamentin ja hallituksen legitimitteetti päättää koko Ukrainan kohtalosta, kun vaaleihin eivät osallistuneet Krimin ja Donbassin asukkaat eivätkä sadat tuhannet Venäjälle siirtyneet pakolaiset. Siellä missä vaalit toimitettiin, äänestysprosentti jäi noin 50:een.

Ukrainan kriisinkin ratkaisemisessa on kysymys poliittisesta tahdosta tehdä kompromisseja. Kaiken tapahtuneen jälkeen ratkaisuun on hyvin vaikea päästä.

Kaikkien osapuolten tulisi verrata poliittisen ratkaisun mahdollisuutta siihen, että kriisi saattaa muutoin kärjistyä ja muuttua pahimmaksi niistä jäätyneistä konflikteista, joita Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen on syntynyt. Toisaalta: ratkaisun löytyminen saattaisi auttaa myös muiden jäätyneiden konfliktien purkamisessa.

Toisen maailmansodan jälkeen tarvittiin kolme vuosikymmentä siihen, että ETYK:in puiteissa kypsyttiin kokonaisvaltaisesti ratkomaan sen jälkeen jääneitä ongelmia. Kylmän sodan päättymisestä ja Neuvostoliiton hajoamisesta on kulunut yli 20 vuotta. Olisiko jo aika pyrkiä yhdessä selvittämään tässä prosessissa syntyneitä ongelmia ja sopimaan niiden ratkaisemisesta?

10. Kimmo Sasi on oikeassa

Kansanedustaja Kimmo Sasi esitti lauantaina Verkkouutisten sivulla, että tarjoan Ukrainalle Kekkonen-ajan Suomen-mallia. Periaatteessa hän on aivan oikeassa.

En ole kuitenkaan itse tätä ajatusta keksinyt. Kuulin sen ensimmäisen kerran vuoden 2000 lopulla, jolloin laadin Euroopan parlamentille raporttia EU:n ja Ukrainan välisistä suhteista.

Tapasin Kiovassa Ukrainan ulkoministeriön valtiosihteerin, joka esitti, että Ukrainalla tulisi olla samankaltainen asema kuin Suomella oli ollut kylmän sodan kaudella. Maan tulisi ottaa huomioon Venäjän turvallisuusedut ja pyrkiä kehittämään suhteitaan sekä sen että länsimaiden kanssa. Viime vuoden aikana mm. johtavat Yhdysvaltain turvallisuuspoliittiset asiantuntijat Henry Kissinger ja Zbigniew Brzezinski ovat esittäneet, että Ukrainan ei tulisi liittyä Natoon. Heikin ovat viitanneet Suomen asemaan kylmän sodan kaudella.

Kauppapolitiikassa käytimme suosituimmuusjärjestelyjä. Kun Suomi tuli Euroopan vapaakauppaliiton liittäjäjäseneksi, myönsimme Neuvostoliitolle samat edut, jotka EFTA-maat sopimuksen perusteella saivat. Sama järjestely liittyi EEC-vapaakauppasopimukseemme. Ukrainan tulisi käyttää suosituimmuusjärjestelyjä sekä EU:n että Venäjän suuntaan.

Euroopan komissio lykkäsi vuodella EU:n ja Ukrainan välisen assosiaatio-sopimuksen kauppapoliittisten osien toimeenpanoa siinä tarkoituksessa, että Venäjän kanssa voitaisiin neuvotella niiden vaikutuksista sen asemaan Ukrainan markkinoilla. Jos Ukraina solmii myöhemmin vapaakauppasopimuksen myös Euraasian unionin kanssa, siinä tulisi ottaa vastavuoroisesti huomioon EU-maiden kauppapoliittiset edut.

Sekä Sasi että Ilkka Kanerva kääntävät kommentissaan täysin pääläelleen ajatukseni Krimin aseman järjestämisestä. Samaan syyllistyy puolustusministeri Carl Haglund tämän päivän Verkkouutisissa. Kaikki kolme väittävät, että olisin esittänyt, että länsimaiden tulisi hyväksyä Krimin liittäminen Venäjään. Sitä nimenomaan ei tulisi hyväksyä, ja siksi olen esittänyt harkittavaksi, että Krim irrotettaisiin poliittisen kokonaisuuskorjauksen osana Venäjän federaatiosta ja että siitä tulisi Puerto Ricon kaltainen itsehallintoalue.

Ilkka Kanerva vetoaa haastattelussaan ETY-järjestön periaatteisiin siinä, että Ukrainalla tulee olla oikeus sotilaalliseen liittoutumiseen. Ukrainalla tulee kuitenkin olla oikeus myös koskemattomuuteen ja valtiolliseen yhtenäisyyteen.

Kuvitteleeko Kanerva, että Naton jäsenenä voisi olla yhtenäinen Ukraina, johon kuuluvat myös Donbassin alue ja Krim Venäjälle kuuluvine sotilastuki-kohtineen?

Ellei poliittista ratkaisua saada nopeasti aikaan, on tarjolla vaara, että Ukraina jakautuu täydellisesti ja pysyvästi. Krim sulautuisi lopullisesti osaksi Venäjää ja Donbassistä tulisi Abhaasian ja Etelä-Ossetian kaltainen alue, joka sekin hakeutuisi Venäjän yhteyteen. Tynkä-Ukraina kaikkine ongelmineen jäisi EU:n syliin. Ukrainasta tulisi länsimaiden ja Venäjän välille vakava, pitkäaikainen kiista, joka saattaisi johtaa uuteen kylmään sotaan.

Poliittinen ratkaisu on siis saatava aikaan. Erityisesti ETY-järjestön johdossa toimivan Ilkka Kanervan tulisi nyt toimia.

11. BLOGI 24.2.2015

Eurooppalaiseen vakauspoliittikkaan

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön uudenvuodenpuhe oli taitavasti laadittu. Kaikki sitä kiittelivät, mutta eri syistä.

Kuulun niihin, jotka pitävät puheen tärkeimpänä antina seuraavaa kappaletta:

”Suomi varmistaa ulko- ja turvallisuuspolitiikallaan olemisensa; suomalaisten vapauden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin. Suomen linja on aktiivista vakauspoliittikkaa, jonka tarkoituksena on turvata Pohjois-Euroopan vakautta sekä toimia laajemman vastakkainasettelun lieventämiseksi. Suomella on lähialueellaan tärkeä rooli.”

Jotkut toiset ovat kokonaan sivuuttaneet vakauspoliittikkaa koskevan kannanoton ja kiitelleet virkettä, jossa presidentti sanoi Venäjänkin tietävän, että Suomi on ja pysyy osana länttä. Tämäkin on tärkeä kannanotto, mutta siinä ei ole mitään uutta.

Suomi on aina ollut länsimaa – niinäkin aikoina, jolloin kuuluimme autonomisena suuriruhtinaskuntana Venäjän keisarikuntaan. Toisen maailmansodan ajanakin säilytimme demokraattiset länsimaiset instituutiomme. Sotien jälkeen suvereniteettimme oli aluksi rajoitettu, mutta Paasikiven ja Kekkonen viisaan ulkopoliittikan avulla itsenäisyytemme vahvistui, kauppasuhteet länsimaihin avautuivat ja kykenimme kehittämään itsellemme laajaa arvostusta nauttineen puolueettomuuspolitiikan.

Kun sanomme, että kuulumme länteen, olisi hyvä määritellä, mitä tällä tarkoitamme. Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa Yhdysvallat ja Euroopan unioni ovat lähellä toisiaan, mutta niillä on myös erilaisia etuja, arvoja ja tavoitteita. Euroopan unionin jäsenmaiden välilläkin on suuria näkemyseroja.

Edellisen hallituksen kehitysministerinä tein aloitteen EU:n ja Yhdysvaltain välisen kestävän kehityksen kumppanuuden aikaansaamiseksi. Kehityspoliittikan alalla meillä on hyvin samankaltaiset arvot, tavoitteet ja toimintatavat. Tästä syystä kumppanuudesta voitiin sopia nopeasti ja yhteistyö tuottaa hyviä tuloksia.

Kauppaministerinä en pitänyt viisaana neuvottelujen käynnistämistä EU:n ja USA:n välisestä vapaakauppasopimuksesta. Tällä alalla meillä on eturistiriitoja, ja sääntelyjärjestelmät ovat erilaiset. Siksi TTIP-neuvottelut saattavat epäonnistua. Maailmankaupan vapauttamisessa etumme ja näkemyksemme ovat sen sijaan yhteneväiset.

Suurimmat ongelmat liittyvät turvallisuuspolitiikkaan. Yhdysvallat on maailman ainoa sotalaallinen suurvalta. Yleinen mielipide ja jatkuvasti käytävät vaalitaistelut vaikuttavat voimakkaasti sen politiikkaan. Kuten muutkin suurvallat kautta aikojen, Yhdysvallat pyrkii laajentamaan omaa vaikutuspiiriään.

Ukraina oli äärimmilleen kahtia jakautunut maa, jolle olisi pitänyt suoda mahdollisuus itsenäiseen asemaan ja hyvään yhteistyöhön sekä Venäjän että länsimaiden kanssa. Ukraina joutui kuitenkin suurvaltojen välisten eturistiiriitojen rikki repimäksi. Syttyi sisällissota ja lopulta kansainvälinen kriisi.

Venäjä on räikeästi rikkonut kansainvälistä oikeutta Krimillä ja Itä-Ukrainassa. Länsi teki pahimmat virheensä jo ennen sisällissodan puhkeamista.

Yhdysvallat on puuttunut hyvin aktiivisesti Ukrainan tapahtumiin. Tätä osoittavat erityisesti apulaisulkoministeri Victoria Nulandin toiminnasta julkisuuteen tulleet tiedot. Äskettäin hän ideologisoi kriisin sanomalla, että ”Ukrainan etulinja vapauden puolesta on myös meidän etulinjamme”.

Pakotepolitiikkaakin Yhdysvallat on johtanut. Se vaikutti taustalla myös ristiriitoja aiheuttaneiden EU:n viimeisimpien pakotteiden ajoitukseen ja sisältöön.

Nyt Yhdysvallat suunnittelee sotamateriaalin ennakkovarastointia entisiin neuvostotasavaltoihin ja aseiden toimittamista Ukrainalle.

Yhdysvallat ei kärsi mitenkään Ukrainan kriisin seurauksista. Eurooppaa pakotepolitiikka on sen sijaan vahingoittanut. Myös Ukrainan raskas taloudellinen avustaminen uhkaa jäädä EU:n vastuulle.

Vielä suuremmat saattavat olla kriisin syvenemisestä ja pitkittymisestä aiheutuvat Euroopan pitkäaikaiset strategiset menetykset. Euroopalle yhteistyö Venäjän kanssa on merkittävä etu globaalissa kilpailussa Kiinan, Intian – ja Yhdysvaltain kanssa.

Laajemmassa katsannossa Euroopan unionin ja Venäjän välirikko vaarantaa kuitenkin myös elintärkeitä Yhdysvaltain etuja. Se saattaa nimittäin ajaa Venäjän entistä tiiviimpään yhteistyöhön Kiinan, Intian ja muiden BRICS-maiden kanssa.

Euroopan unionin tulee ottaa aloite käsiinsä poliittisen ratkaisun löytämiseksi Ukrainan kriisiin. Tässä tarvitaan sekä eurooppalaista vakauspoltiikkaa ja transatlanttista solidaarisuutta sekä viisasta yhteistä globaalistrategiaa.

12. BLOGI 27.2.2015

Uusi ja vanha Eurooppa

Kylmän sodan kauden päätyttyä käynnistyi koko Euroopan laajuinen yhteistyö ja yhdentyminen. Alettiin puhua ”uudesta Euroopasta”, jonka perustaksi laadittiin vuoden 1975 ETYK:in päätösasiakirjaa täydentävä, vuonna 1990 allekirjoitettu Pariisin peruskirja.

Käsite ”uusi Eurooppa” sai uuden merkityksen, kun Yhdysvaltain puolustusministeri Donald Rumsfeld nimitteli vuonna 2003 Irakin sotaan vastustaneita Ranskaa ja Saksaa ”vanhaksi Euroopaksi”. Uudeksi Euroopaksi hän kutsui Naton uusia jäsenmaita, jotka antoivat hyökkäykselle täyden tukensa.

Ukrainan kriisin yhteydessä Rumsfeldin esittämä Euroopan kahtiajako on tullut jälleen esille.

Baltian maat ja Puola ovat olleet Yhdysvaltain linjoilla. Ne tukivat Maidanin aukiolta käynnistynyttä vallankumousta. Ne kannattivat kovien Venäjä-pakotteiden asettamista ja viimeksi suunnitelmia aseiden toimittamiseksi Ukrainaan. Puolan ja Liettuan kerrotaan jo ryhtyneen asetoimituksiin.

”Vanha Eurooppa” otti tilanteen haltuunsa, kun liittokansleri Angela Merkel ja presidentti François Hollande toimivat välittäjinä aselevon aikaansaamiseksi itäiseen Ukrainaan.

Ukrainan kriisin yhteydessä on korostettu yhtenäisyyden merkitystä sekä Yhdysvaltain ja Euroopan unionin välillä että EU-maiden kesken. Merkelin ja Hollanden aloitteeseen saakka tämä tarkoitti sitä, että kaikkien tulisi kannattaa Yhdysvaltain ja ”uuden Euroopan” linjaa.

Erimielisyyttä on myös jäsenmaiden sisällä. Esimerkiksi Ranskan edellisen ja kenties seuraava presidentti Nicolas Sarkozy on sanonut, että Krimillä oli oikeus erota Ukrainasta ja liittyä Venäjään. Hän on myös todennut, että Euroopalla ja Yhdysvalloilla on erilaiset intressit suhteissa Venäjään, sillä Eurooppa ei halua uutta kylmää sota.

Suomenkin ulko- ja turvallisuuspolitiikan johto on jakautunut vanhan ja uuden Euroopan linjojen mukaisesti. Useimpien näkemykset ovat lähellä vanhaan Eurooppaan kuuluvien maiden politiikkaa, mutta pääministeri Alexander Stubb ja puolustusministeri Carl Haglund tukevat Yhdysvaltain ja uuden Euroopan linjaa.

Stubb ja Haglund ajavat Yhdysvaltain ja Baltian maiden toivomaa Suomen Nato-jäsenyyttä ja maamme osallistumista mahdollisimman läheiseen

sotilaalliseen yhteistyöhön sen kanssa. Molemmat ovat leimanneet tosiasioiden vastaisesti Venäjän syylliseksi Georgian aloittamaan vuoden 2008 sotaan ja ottaneet hyvin yksipuolisesti kantaa myös Ukrainan kriisiin.

Suomalaisten on ollut vaikea saada oikeaa kokonaiskuvaa Ukrainan kriisin taustoista ja tapahtumista, sillä meidän tiedostusvälineissämme on laajalti vallalla yksipuolinen asenne. Ukrainaa koskevassa uutisoinnissa on turvauttu lähes yksinomaan Kiovan hallituksen, Naton ja Yhdysvaltain antamaan informaatioon, jota on välitetty ilman lähde- tai mediakritiikkiä.

Johtavissa länsimaissakin tiedottaminen on monipuolisempaa.

BBC julkaisi äskettäin uutisjutun, jossa todistettiin, että ainakin osa Maidanin aukion sala-ampujien luodeista lähti mielenosoittajia tukeneiden aseista. Jo vuosi sitten julkisuuteen tuli video (<https://www.youtube.com/watch?v=fWkfpGCAAw>), jossa Viron ulkoministeri Urmas Paet kertoi saaneensa todisteita, että sala-ampujat olivat ”uuden koalition” puolelta. Maidanin vuosipäivänä Suomessa julkaistiin ilman kriittisiä kommentteja presidentti Petro Poroshenkon väite, että Venäjä oli ollut syyllinen ampumisiin.

Edellä mainittuun videoon sisältyvässä nauhoitteessa Yhdysvaltain apulais-ulkoministeri Victoria Nuland antoi maansa Kiovan suurlähettiläälle ohjeita uuden hallituksen muodostamisesta. Itse presidentti Barack Obama myönsi äskettäin CNN-kanavan haastattelussa Yhdysvaltain tukeneen vahvasti vallanvaihdosta Kiovassa.

Mutta tällaisia tosiasioita Suomen tiedostusvälineissä ei kerrota. Median itsekritiikki olisi Suomessa nyt paikallaan.

13. BLOGI 1.3.2015

Aatteet ja tosiasiat ulkopoliitikassa

Usein kysytään, pitäisikö ulkopoliitiikan olla idealistista vai realistista. Oikea vastaus on, että molempia tarvitaan.

Tärkeintä on turvata kansakunnan olemassaolo ja turvallisuus. Tavoitteiden tulee perustua kestäviin ihanteisiin, mutta tilannearvioiden ja keinojen valinnan tulee nojautua tosiasioihin, realismiin.

Ihanteiden joukossa on yleisinhimillisiä arvoja, kuten rauhan, ihmisoikeuksien ja demokratian edistäminen, mutta niihin liittyy usein myös poliittisiin ideologioihin perustuvia painotuksia. Aatteelliset mieltymykset ja antipatiat vaikuttavat joskus myös tilannearvioihin ja käytännön politiikan valintoihin.

Alpo Rusi näyttää arvostelleen minua siitä, että tuin edellisessä blogissani ulkoministeri Erkki Tuomiojan ja Annika Lapintien kantaa, jonka mukaan Nato-selvitys tulisi tehdä ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon yhteydessä. Tässä Rusi ei nähnyt mitään uutta, koska olin hänen mukaansa ”jo aiemmin asettunut voimakkaasti tukemaan tasavallan presidentti Tarja Halosen ja Tuomiojan vasemmistolaista ulkopoliitiikkaa”.

Kommentti on mielenkiintoinen. Se osoittaa, millaista häränpyllyä ulkopoliitiikan ideologiset tulkinnat voivat heittää.

Kylmän sodan kaudella asetelma oli selvä.

Oikeistolainen Juho Kusti Paasikivi toteutti ”vasemmistolaista” ulkopoliitiikkaa, kun hän ryhtyi rakentamaan Neuvostoliiton luottamusta siihen, ettei sen turvallisuutta Suomen kautta uhata. Kommunistit ja SDP:n vasemmisto kannattivat silloin Paasikiven linjaa myös ideologisista syistä.

Oikeistovoimat yrittivät SDP:n voimamiesten Väinö Tannerin ja Väinö Leskisen johdolla suistaa Suomen Paasikiven linjalta. Heitä elähdytti voimakas aatteellinen antipatia Neuvostoliittoa kohtaan, ja heitä rohkaisi johtavista länsimaista saatu tuki.

Urho Kekkonen jatkoi Paasikiven linjaa, mutta kehitti sen jatkeeksi puolueettomuuspolitiikan, joka sai kansan vahvan kannatuksen ja jota ulkovallat laajalti arvostivat. Tämä oli kansallinen ja aatteellisessa mielessä keskustalainen linja.

1960-luvun puolivälistä lähtien SDP eheytyi ja asettautui Paasikiven linjalle. 1970-luvulla sen vasemmistosipi mm. Tarja Halosen ja Erkki Tuomiojan

johdolla liiماutui ulkopoliitikassakin kommunistien kylkeen ja pyrki Kekko-
sesta vasemmalta ohi. 1980-luvulla Suomi siirtyi Mauno Koiviston kaudella ja
ennen muuta Kalevi Sorsan johdolla vasemmalle ja lähemmäksi Neuvosto-
liiton linjaa.

Sosialismin romahdettua ja Neuvostoliiton hajottua ideologiset maailman-
kirjat ovat menneet sekaisin. Suomessa kylmän sodan kaudella syntynyt kon-
sensus hajosi.

Oikeistovoimat halusivat ideologisista syistä jo kylmän sodan aikaan Suo-
men liittoutuvan länsimaiden kanssa. ”Uuteen Eurooppaan” siirryttäessä
näytti avautuvan mahdollisuus liittoutua joko EU:n kautta tai suoraan Natoon.

Paasikiven linjan ja puolueettomuuspolitiikan kannattajat saattoivat puo-
lestaan hyväksyä EU-jäsenyyden vain sillä ehdolla, että saatoimme säilyttää
puolueettomuutemme ytimen eli sotilaallisen liittoutumattomuuden ja itse-
näisen puolustuksen.

EU:ssa Suomi on voinut säilyttää noin määritellyn puolueettomuus-
asemansa, kun unioni ei ole kehittynyt sotilasliitoksi. Meille on syntynyt suh-
teellisen laaja yhteisymmärrys siitä, millaista Suomen ulko- ja turvallisuus-
politiikan tulee jäsenyyden oloissa olla.

Tarja Halonen ja Erkki Tuomioja ovat edustaneet tätä kansallista konsen-
susta. Molemmilla on vasemmistolainen aatteellinen tausta, joka on vaikutta-
nut heidän kannanottoihinsa. Olennaista on se, että heillä on ollut realistinen
arvio kansainvälisestä tilanteesta ja niistä keinoista, joilla Suomi voi parhaim-
min edistää omaa turvallisuuttaan ja kansallisia etujaan.

Tasavallan presidenttinä Sauli Niinistö on toiminut samaan tapaan kuin
Paasikivi aikanaan. Hän on oikeistolainen, ja tämä aatteellinen tausta vaikut-
taa hänen kannanottoihinsa, mutta tilannearviot ja käytännön politiikka
näyttävät ankkuroituvan vahvaan realismiin.

Halosen ja Tuomiojan ulkopoliittinen linja ei ole ollut vasemmistolainen,
eikä Niinistön oikeistolainen. He ovat toteuttaneet Suomen kansallisten etu-
jen mukaista ulkopoliittikkaa, joka edistää myös lähialueiden ja koko Euroo-
pan vakautta ja turvallisuutta.

Viimeaikaiset ulkopoliittiset ristiriidat näyttävät johtuvan ennen muuta
siitä, että meillä on poliitikkoja, jotka arvioivat kansainvälistä tilannetta ideo-
logisten silmälasien läpi. Heidän ajattelussaan ei näytä olevan tilaa geopolitiit-
tiselle realismille.

14. BLOGI 8.4.2015

Paasikiven linjalla

Varoitin viime kesän puoluekokouspuheessani siitä, että oikeistovoimat pyrkivät Kokoomuksen johdolla suistamaan Suomen Paasikiven linjalta. Vaadin Keskustaa varmistamaan, että Paasikiven linjalla vaalien jälkeen jatketaan. Lupasin olla tämän taistelun etulinjassa.

Vaalikampanjan aikana minulta on usein kysytty, miksi puhun Paasikiven enkä Kekkonen linjasta. Vastauksia on kaksi.

Kevennyksenä sanon, että haluan härnätä kokoomuslaisia. Juho Kusti Paasikivi oli kokoomuslainen, mutta ei saanut linjalleen juuri lainkaan tukea omasta puolueestaan. Kokoomus tuli Paasikiven linjalle viimeisenä, vasta 1970 -luvulla, ja on siltä ensimmäisenä livennyt.

Toinen syy on, että haluan pelkistää Suomen turvallisuuspolitiikan ytimen. Paasikiven mukaan meidän tulee hoitaa oma ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme siten, että suurvaltanaapurimme ei tarvitse pelätä oman turvallisuutensa olevan Suomen alueen kautta uhattuna.

Urho Kekkonen jatkoi Paasikiven linjalla, mutta hän avarsi Suomen ulkopoliittikkaa länsimaiden suuntaan. Suomi liittyi Yhdistyneisiin Kansakuntiin ja Pohjoismaiden neuvostoon. 1960-luvun alussa Suomi alkoi laajentaa kauppasuhteitaan länsimaihin Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) liitännäisjäsenyyden kautta. 1970-luvun alussa solmittiin vapaakauppasopimus EEC:n kanssa. Urho Kekkonen loi puolueettomuuspolitiikan, jolla maamme edisti rauhaa ja turvallisuutta.

Kekkonen joutui taistelemaan linjansa puolesta. 1950- ja 1960-luvulla oikeistovoimat Väinö Tannerin ja Väinö Leskisen johdolla yrittivät suistaa Suomen Paasikiven linjalta. 1970-luvulla Kekkonen joutui puolustamaan puolueettomuuspolitiikkaansa kommunistien ja vasemmistodemareiden hyökkäyksiä vastaan.

Me Kekkonen linjan kannattajat voimme ylpeinä sitä puolustaa. Urho Kekkonen kaudella Suomen itsenäisyys vahvistui ja toteutimme johdonmukaista puolueettomuuspolitiikkaa ja joka nautti laajaa kansainvälistä arvostusta. Ulkopoliittikkamme ”suomettui” vasta SDP:n johdolla 1980-luvulla.

Nyt on kuitenkin tärkeintä korostaa Paasikiven ja Kekkonen linjan ydintä. Suomen täytyy säilyttää asemansa sotilaallisesti liittoutumattomana maana ja toteuttaa rauhanpolitiikkaa.

Suomen Nato-jäsenyyttä innokkaasti ajava puolustusministeri Carl Haglund tuli todistaneeksi omaa asiaansa vastaan, kun hän ryhtyi julkisuudessa spekuloidaan Suomen asemalla Naton ja Venäjän välisessä sodassa. Kukaan tuskin uskoo, että Suomi voisi liittoutumattomanakaan maana pysyttäytyä sotatoimien ulkopuolella, mutta Nato-maana olisimme varmasti Venäjän ensimmäisten ja rajuimpien iskujen kohteena.

Puolustusministerin tulisi tietysti tehdä kaikkensa, ettei tuhoisaa sotaan Naton ja Venäjän välillä ajaututtaisi. Suomen Nato-jäsenyys kärjistäisi vastakkainasettelua ja horjuttaisi vakautta Suomen lähialueilla ja koko Euroopassa.

Eikä Suomen ole tietenkään viisasta sitoa sotilaallisia voimavarojaan muiden maiden puolustamiseen eikä kovaan kriisinhallintaan kaukana rajojemme ulkopuolella.

15. BLOGI 23.4.2015

Vaikeita valintoja

Olen usein sanonut, että Euroopan parlamenttiin on vaikea päästä, mutta vielä vaikeampi sieltä on päästä pois.

Jos Euroopan parlamentin jäsen tulee valituksi eduskuntaan, hänen on välittömästi valtakirjan tarkastamisen jälkeen ilmoitettava, ottaako hän tehtävän vastaan vai jatkaako työtään europarlamentaarikkona.

Valinnan tekee vaikeaksi se, että hallituksen muodostaminen vaalien jälkeen vie useita viikkoja. Jos luopuu paikasta Euroopan parlamentissa, sinne ei voi palata. Eduskunnasta sen sijaan voi saada vapautuksen ja palata sinne milloin tahansa.

Olen käynyt neljät eduskuntavaalit, joiden yhteydessä olen ilmoittanut, että otan kansanedustajan tehtävän hoitaakseni vain siinä tapauksessa, että pääsen valtioneuvoston jäseneksi. Vuosina 1995 ja 1999 valinta oli helppo, kun oli heti nähtävissä, että Keskusta joutuu oppositioon.

Vuoden 2007 eduskuntavaalien jälkeen syntyi hankala tilanne. Jos olisin tarkastuttanut valtakirjani välittömästi, eduskuntaan olisi hallitusneuvottelujen ajaksi tullut varamies. Tästä syystä lykkäsin tarkastuttamista. Ellen olisi lykännyt, minusta ei olisi tullut ministeriä.

Matti Vanhanen halusi minut toisen hallituksensa ulkomaankauppa- ja kehitysministeriksi vastaamaan ministeriryhmän puolesta koko ulkoministeriön asioista. Vaikka hän vetosi voimakkaasti valintani puolesta, voitin eduskuntaryhmän ja puoluehallituksen yhteiskokouksessa toimitetun äänestyksen vain parilla äänellä. Jos tilallani olisi ollut varamies, olisin varmasti hävinnyt, eikä Vanhanen olisi saanut haluamaansa ulkomaankauppa- ja kehitysministeriä.

Kahdeksan vuotta sitten lehdistö ei vaivautunut kertomaan, millaisiin sää-döksiin toimintani perustui. Minua syytettiin jopa kiristämisestä, vaikka yritin vain kertoa, mitkä olivat vaihtoehdot.

Nyt uhkasi syntyä samankaltainen tilanne. Pelin avasi tiistaina Suomenmaa-lehti. Kun kerroin, että Euroopan parlamentin työn vuoksi voin tarkastuttaa valtakirjani vasta 8.5., lehti otsikoi, että aion viivästyttää valtakirjan tarkastamista. Eilen asiaan puuttui Ilta-Sanomat, joka kovensi syytöksiä.

Tästä syystä päätin pyrkiä aientamaan valtakirjan tarkastuttamista siten, että saisin sen tehdyksi ennen matkaani Euroopan parlamentin istuntoon Strasbourgisiin. Tämä ei tarkoita sitä, että olisin luopunut ehdokkuudesta

valtionneuvoston jäseneksi. Niinpä on mahdollista, että varamieheni eduskuntakausi jää vain muutaman viikon mittaiseksi. Tämän hän tietää.

Ratkaisuni helpotti tietoisuus siitä, että Keskustan europarlamenttiryhmä on valinnut minut puheenjohtajakseen ja edustajakseen puoluehallituksessa ja sen työvaliokunnassa. Pääsen siis tätä kautta osallistumaan hallitusratkaisuun. Kerrottakoon tässä, että olemme päättäneet tukea Anneli Jäätteenmäen valintaa Euroopan parlamentin varapuhemieheksi.

Tällä kertaa Keskustan ministerivalinnat näyttävät herättävän vielä voimakkaampia intohimoja kuin kahdeksan vuotta sitten. Huomaan, että minua vastaan on käynnistetty kampanja, jossa on jo nyt nähty aikamoisia pohjateerouksia. Asialla näyttävät olevan ennen muuta Nato-haukat.

Nyt olisi syytä ottaa asiat rauhallisesti. Pian ratkeavat sekä hallituspohja että hallituksen paikkajako. Puheenjohtajamme Juha Sipilä tekee sitten ehdotuksensa ministerivalinnoiksi. Lupaan tukea sitä.

16. PÄÄKIRJOITUS SAVON SANOMISSA 26.4.2015

Väyrynen ei sovi ministeriksi

Keskustan kunniapuheenjohtaja Paavo Väyrynen on muutamissa vaaleissa aikaisemminkin temppuillut tavalla, joka on herättänyt ihmetystä. Väyrynen valittiin eduskuntaan sunnuntain vaaleissa, mutta hän ei ole vielä kukaan ilmoittanut, aikooko hän ottaa kansanedustajapaikan vastaan.

Jos Väyrynen ei pääse ministeriksi uuteen hallitukseen, hän aikoo jatkaa Euroopan parlamentissa. Koska hallituksen muodostaminen kestää muutamia viikkoja, Väyrysen tilalle eduskuntaan tulee Keskustan varasijalle Lapin vaalipiirissä valittu ehdokas.

Väyrynen haluaa ulkoministeriksi Juha Sipilän muodostamaan hallitukseen.

Sipilä tuskin taipuu Väyrysen tahtoon, niin kuin silloinen Keskustan puheenjohtaja Matti Vanhanen teki vuoden 2007 vaalien jälkeen. Väyrysen asema Keskustassa ei enää ole yhtä vahva kuin kahdeksan vuotta sitten, mikä tekee hänen syrjäyttämisenä helpommaksi.

Väyrysen nimittäminen uuden hallituksen ulkoministeriksi olisi myös erikoinen ja väärä ulkopoliittinen viesti maailmalle. Esimerkiksi Väyrysen omalaatuiset näkemykset Krimin asemasta eivät vastaa Suomen ulkopoliittista linjaa.

Väyrynen itse on sanonut, että hänen nimittämistään vastaan ovat kampanjoineet ”ennen muuta Nato-haukat”. Savon Sanomien arviolla ei ole mitään tekemistä Naton kanssa.

17. BLOGI 19.5.2015

Välimeren pakolaisongelmaan on saatava kestävä ratkaisu

Euroopan unionissa käsitellään parhaillaan suunnitelmia Välimeren pakolaisongelman ratkaisemiseksi. Esillä ovat pakkokiintiöt pakolaisten jakamiseksi jäsenmaiden kesken ja salakuljettamiseen käytettävien veneiden hävittäminen.

Sana ”pakolainen” on tässä yhteydessä osittain harhaanjohtava. Suurin osa etenkin Afrikasta Eurooppaan pyrkivistä ei pakene väkivaltaa tai vainoa, vaan etsii parempaa elämää. He eivät ole köyhintä väkeä.

Matka maksaa paljon. Lisäksi perhe saattaa kerätä rahaa lähettääkseen Eurooppaan jonkun, joka perille päästyään lähettää rahaa omaisilleen. Nämä rahavirrat ovat kehitysmailla paljon merkittävämpi tulonlähde kuin virallinen kehitysapu.

Järjestelmä houkuttelee lähtemään, sillä perille päässeitä ei palauteta. Matkan vaaroja ei riittävästi tunneta tai lähtijät ottavat tietoisesti riskin.

Euroopan unionia vaivaa tässäkin asiassa siilomainen päätöksentekojärjestelmä. Ulko- ja puolustusministerit tavoittelevat sotilaallista ratkaisua veneiden tuhoamiseksi lähtöalueilla. Tähän haetaan valtuutusta YK:n turvallisuusneuvostolta. Humanitaarisista asioista vastaavat kehitysministerit ovat sivussa.

EU:lla on myös taipumus liialliseen itseriittoisuuteen. Euroalueen kriisiä ratkaistaessa Kansainvälisen valuuttarahaston IMF haluttiin jättää kokonaan sivuun. Sen asiantuntemuksesta olisi ollut suuri apu, ja monilta virheiltilta olisi vältytty. Nyt en ole havainnut keskusteltavankaan siitä, että YK:n pakolaisjärjestö UNHCR voisi olla hyvä kumppani Välimeren alueen ongelmia ratkottaessa.

UNHCR:n periaate on, että pakolaiset tulisi sijoittaa ensi sijassa naapurimaihin ja yleensä lähialueille. Järjestö ylläpitää leirejä, joilta YK:n jäsenmaat ottavat vastaan pakolaisia oman kiintiönsä puitteissa. EU-maista vain puolella on pakolaiskiintiö, ja omamme on suhteellisesti yksi korkeimmista. Suomi voisi kantaa oman vastuunsa olemassa olevan kiintiön puitteissa.

EU:n tulisi pyrkiä yhteistyössä UNHCR:n kanssa siihen, että Välimeren yli Eurooppaan pyrkivät sijoitettaisiin pakolaisleireille. Tällöin laittomasti meren yli pyrkivät voitaisiin ottaa kiinni ja sijoittaa näille leireille. Järjestö selvittäisi leireille tulevien oikeuden turvapaikkaan.

EU-maat ottaisivat pakolaisia vastaan oman kiintiönsä puitteissa. Jäsenmaita voitaisiin houkutella ja painostaa avaamaan oman kiintiönsä. Britannialla, Irlannilla ja Tanskalla sellainen jo on, joten nekin olisivat mukana kantamassa taakkaa ja painostamassa muita samaan.

Yhdysvallatkin olisi saatava kantamaan osansa taakasta. Sen sotilaallinen voimakäyttöhän on olennainen syy syntyneisiin ongelmiin

Esittämäni järjestely olisi aivan muuta kuin komission ehdotus, että Eurooppaan jo tulleita jaettaisiin pakkokiintiöiden avulla jäsenmaihiin

Lisäksi tulee tehostaa kehitysyhteistyötä erityisesti niiden maiden kanssa, joista muuttopaineet ovat suurimmat. Olisi myös harkittava, että jäsenmaat myöntäisivät ”vihreitä kortteja” niille, jotka eivät ole oikeutettuja turvapaikkaan.

18. BLOGI 26.5.2015

Komissio on harhateillä

Eilissä Financial Times -lehdessä kerrottiin, että Libyassa tuhannet Eurooppaan pyrkieneet elävät kurjissa oloissa maan 22 pidätyskeskuksessa. Ne ovat itse asiassa vankiloita niille, jotka odottavat maasta poistamista.

Viime viikolla samassa lehdessä kerrottiin, että libyalaiset rajavartijat yrittävät Italian pyynnöstä ja painostuksesta estää salakuljetusveneitä lähtemässä yli Välimeren. He valittivat, että heillä on käytössään vain kumiveneitä, kun Nato tuhosi pommituksillaan heidän laivansa.

Komissio hakee ratkaisua pakkokiintiöimällä Eurooppaan jo päässeet jäsenmaiden kesken. Toisaalta YK:n turvallisuusneuvostolta haetaan valtuutusta salakuljetukseen käytettävien veneiden tuhoamiseksi lähtöalueella. Molemmat keinot ovat huonosti harkittuja.

Voimassa olevien EU:n sääntöjen mukaan Eurooppaan tulleiden turvapaikkahakemukset tulee käsitellä sinä maassa, johon he ovat ensiksi saapuneet. Tätä järjestelmää ei ole syytä muuttaa. Kysymyksessä ei ole sellainen hätätila, jonka perusteella pakkokiintiöt voitaisiin määrätä.

Veneiden tuhoaminen on arveluttava hanke. Valtuutuksen saaminen on lisäksi hyvin epävarmaa.

Ratkaisua on etsittävä yhteistyössä YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n kanssa. Eurooppaan pyrkivät tulee sijoittaa pakolaisleireille. Niille tulisi aluksi siirtää Libyan pidätyskeskuksissa olevat.

Leireillä UNHCR:n asiantuntijat arvioisivat kunkin oikeuden turvapaikkaan. YK:n jäsenmaat ottaisivat leireiltä vastaan pakolaisia oman kansallisen kiintiönsä puitteissa. Noin puolella EU-maista on oma kiintiönsä. Suomen kiintiö on 750. Syyrian sodan vuoksi sitä on tilapäisesti korotettu 300:lla. Suhteellisesti laskien Suomen kiintiö on yksi suurimmista.

Sen sijaan että komissio pyrkii pakkokiintiöimään Eurooppaan tulleita, sen pitäisi vaatia kaikkia jäsenmaita avaamaan YK-järjestelmän mukainen kiintiö.

Ajatuksesta veneiden tuhoamiseksi tulee luopua. Sen sijaan tulee pyrkiä saamaan aikaan pakolaisleirejä, joille Eurooppaan pyrkivät voidaan turvallisesti sijoittaa. Kun niitä on tarjolla, EU ja Välimeren eteläiset rannikkovaltiot voivat luoda tiiviin merivalvonnan, jolla Eurooppaan laittomasti pyrkivät voidaan ottaa kiinni ja siirtää leireille.

Edellä kuvattu järjestelmä tyrehdyttäisi vaaralliset meren ylitykset ja hillitsisi muuttovirtoja. Salakuljetus loppuisi, kun sen avulla Eurooppaan ei voisi enää päästä. UNHCR:llä on kokemusta pakolaisleirien nopeasta perustamisesta.

EU:n ja Yhdysvaltain pitäisi varautua yhdessä huolehtimaan pakolaisleirien kustannuksista ja pakolaisten vastaanottamisesta. Niiden tulisi myös yhdessä päättäväisesti puuttua niihin syihin, jotka tätä pakolaisuutta ovat synnyttäneet. Nämä olisivat erinomaisia kohteita sille tiivistetylle transatlanttiselle kehityspoliittiselle yhteistyölle, jonka käynnistämisestä Suomen aloitteesta vuonna 2009 sovittiin.

19. BLOGI 12.6.2015

Transnistriasta uusi rintama Ukrainan kriisiin?

Viime aikojen tapahtumat viittaavat siihen, että Transnistrian jäätyneestä konfliktista saattaa tulla uusia sytykkeitä Ukrainan kriisiin. Syntymässä saattaa olla länsirintama.

Transnistrian kriisi syntyi jo ennen Neuvostoliiton hajoamista. Se puhkesi ennen muuta sen vuoksi, että romaniankielisessä Moldovassa hyväksyttiin kielilaki, jonka Transnistriassa asuvat venäläiset ja muut kansalliset vähemmistöt kokivat uhkaavan asemaansa ja oikeuksiaan. Transnistria julistautui itsenäiseksi ja puolustautui Moldovan turvallisuusjoukkoja vastaan. Tässä se sai tukea maassa olleilta venäläisjoukoilta. Transnistriasta syntyi jäätynyt konflikti.

Venäjällä on ollut Ukrainan kanssa sopimus, jonka nojalla se on voinut huoltaa Transnistriassa olevia joukkojaan. Äskettäin Ukraina irtisanoi tämän sopimuksen.

Toinen ajan merkki on, että Ukrainan hallitus on nimittänyt Georgian entisen presidentin Mihail Saakashvilin Transnistriaan rajoittuvan Odessan alueen kuvernööriksi.

Myös Georgian aikanaan kuuluneet Etelä-Ossetia ja Abhaasia ovat jäätyneitä konflikteja. Siellä käytiin vuosina 1991 ja 1992 kaksi sisällissotaa, joissa eteläosseeit ja abhaasit irrottautuivat emämaasta. Georgian presidenttinä Saakashvili yritti palauttaa Etelä-Ossetian asevoimin maansa yhteyteen. Hän aloitti sotatoimet lähettämällä 7. elokuuta 2008 joukkonsa Etelä-Ossetiaan sijoitettujen venäläisten rauhanturvajoukkojen kimppuun. Ne puolustautuivat, tekivät vastahyökkäyksen ja vetäytyivät myöhemmin takaisin.

Transnistrian tilanne tuli esille myös Euroopan parlamentissa tällä viikolla hyväksytyssä päätöslauselmassa, jonka aiheena oli ”Sotilaallis-strateginen tilanne Mustanmeren alueella Venäjän liitettyä Krimin laittomasti alueeseensa”. Mietinnön oli laatinut romanialainen sosialistiryhmän jäsen Ioan Pascu.

Mietintö oli hyvin yksipuolinen. Äänestin monia sen yksityiskohtia vastaan. Loppuäänestyksessä kannatin sen hylkäämistä.

Yksi pahimmista yksityiskohdista liittyi Transnistrian tilanteeseen. Parlamentti päätti äänen enemmistöllä ”kehottaa Ukrainaa ja Moldovan tasavaltaa ryhtymään toimiin ase- ja sotavarusteiden toimitusten estämiseksi Transnistriaan sekä maitse että lentoteitse”.

Pascun mietinnössä yhdistyivät toisiinsa parlamentin enemmistön Venäjä-vastaisuus ja romanialaisten halu tukea Moldovaa Transnistriaan liittyvässä kiistassa. Tämä on vaarallinen yhdistelmä.

Sama oli asetelma myös ALDE-ryhmässä. Meidän varjoesittelijämme espanjalainen Javier Nart ehdotti järkevää ja tasapanoista linjaa, mutta romanialaisjäsenet masinoivat tukea maanmiehensä Pascun ehdotuksille.

Kun maayhteys Venäjältä Transnistriaan on katkaistu, ainoa mahdollisuus siellä olevien joukkojen huoltamiseen ovat lentokuljetukset. Euroopan parlamentti siis kehottaa Moldovaa ja Ukrainaa ampumaan alas Venäjän ilmapvoimien koneet. Tämä voisi johtaa laajamittaiseen sotaan.

Ukrainan kriisi näyttää muutoinkin olevan kärjistymässä. Ulkoministeri John Kerryn presidentti Vladimir Putinin ja ulkoministeri Sergei Lavrovin kanssa Shotsissa käymät keskustelut antoivat toiveita Ukrainan kriisin rauhanomaisesta ratkaisemisesta ja suhteiden paranemisesta Venäjän ja länsimaiden välillä. Sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa on kuitenkin vahvoja kovan linjan kannattajia, jotka pyrkivät tahallaan kärjistämään kriisiä.

20. BLOGI 16.6.2015

EU:lle oma armeija?

Euroopan komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker esitti virkakautensa alussa, että unionille pitäisi saada oma armeija. Ajatukseen yhtyivät monet suomalaisetkin. Myötäsukaisen lausunnon antoi myös tasavallan presidentti Sauli Niinistö, joka on itsekin ajanut EU:n puolustusyhteistyön tiivistämistä.

Äskettäin Euroopan parlamentin ALDE-ryhmä hyväksyi turvallisuuspoliittisen ohjelman, tiekartan kohti EU:n yhteisiä sotajoukkoja (EU integrated military forces). Tavoitteena on muodostaa vuoteen 2025 mennessä Euroopan puolustusunioni (European Defence Union), joka muodostaisi Naton eurooppalaisen pilarin.

Kun asiakirjaa käsiteltiin, paikalla oli vain kourallinen ryhmän jäseniä. Oman valtuuskuntani puolesta ilmoitin, että emme sitä hyväksy. Myös Ruotsin Keskustapuolueen edustaja Fredrick Federley ilmoitti vastustavansa ohjelmaa. Poissa olleista jotkut olisivat saattaneet asettua samalle kannalle.

ALDE-ryhmässä hyväksytty ohjelma osoittaa, että Junckerin taannoinen kannanotto on syytä ottaa vakavasti. Asiakirjassa vedotaan Eurooppa-neuvoston puolalaiseen puheenjohtajaan Donald Tuskiin, jotta hän valmistelisi asiaa kesäkuun Eurooppa-neuvoston kokoukselle. En olisi yllättynyt, jos hän toimisi tämän mukaisesti.

Kun talouden puolella tökkii, saatetaan yhdentymistä pyrkiä viemään eteenpäin turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla. Kiristynyt kansainvälinen tilanne luo monien mielestä tälle hyvät edellytykset.

Suomen hallituksen tulee olla valppaana. Yhteistä armeijaa ajavat omista syistään kovimmat federalistit ja toisaalta jotkut ”uuden Euroopan” maat, ennen muuta Baltian maat ja Puola. Vastahakoisia ovat monet Nato-maat, jotka eivät halua kaksinkertaista järjestelmää aluepuolustuksen järjestämiseksi.

Sotilaallista yhteistyötä voidaan Lissabonin sopimuksen pohjalta käytännönläheisesti kehittää, mutta tavoitetta unionin muuttamiseksi sotilasliitoksi ja sotilaalliseksi suurvallaksi ei pidä hyväksyä.

Euroopan unionia tulee kehittää taloudellisena ja siviilivoimana. Sitä ei pidä militarisoida.

21. BLOGI 9.7.2015

Virhe on korjattava

Eilen Euroopan parlamentissa käytiin värikästä keskustelua Kreikan velkaongelmasta. Paikalla oli myös Kreikan pääministeri Alexis Tsipras.

Kysymys ei ole vain Kreikasta. Euroalueella on muitakin ylivelkaantuneita valtioita, jotka saattavat ajautua maksukyvyttömiksi. Näiden maiden vaikeudet johtuvat siitä, että yhtenäisvaluutassa on mukana liian erilaisia kansantalouksia.

Yhtenäisvaluuttaa perusteltiin sillä, että se luo Eurooppaan yhtenäisyyttä. On käynyt päinvastoin. Euroalueelle on syntynyt pahoja ristiriitoja sekä jäsenmaiden välille että niiden sisälle.

Olisi pitänyt tehdä kuten me Keskustan europarlamentaarikot 20 vuotta sitten esitimme. Eurosta olisi tehty yhteinen raha, jonka rinnalla kansalliset valuutat olisivat säilyneet. Tai olisi pitänyt muodostaa ainakin aluksi vain viiden maan euroalue, kuten muiden muassa Saksan nykyinen valtiovarainministeri Wolfgang Schäuble aikanaan esitti.

Liian laajan euroalueen ongelmien ratkaisemiseksi esitetään keskenään täysin vastakkaisia keinoja.

Pari viikkoa sitten julkaistiin niin sanottu viiden presidentin suunnitelma euroalueen kehittämiseksi. Komission, Eurooppa-neuvoston ja euroalueen puheenjohtajat sekä Euroopan parlamentin puhemies ja Euroopan keskuspankin pääjohtaja ehdottavat, että rahaliiton rinnalle luodaan täydellinen talousliitto, johon kuuluvat mm. yhteinen valtiovarainministeri, budjetti ja pysyvät jäsenmaiden väliset varainsiirtojärjestelmät. Tämä suunnitelma on johdonmukainen askel sillä tiellä, jolle yhtenäisvaluuttaan siirryttäessä astuttiin. Tämä on vastoin nykyisen hallituksen ohjelmaa.

Suomessa on ollut esillä päinvastainen vaihtoehto.

Viime keväänä valmistui professori Vesa Kanniaisen johtaman työryhmän laatima raportti euroalueen tulevaisuudesta. Työryhmä totesi, että euroalueen maat ovat kärsineet yhtenäisvaluutan vuoksi noin 10 prosentin hyvinvointitappion. Kanniainen ehdotti, että euroalue purettaisiin siten, että kaikki siihen kuuluvat maat ottaisivat uudelleen käyttöön kansallisen valuutan. Tätähän me 20 vuotta sitten esitimme.

Toinen Kanniaisen esittämä vaihtoehto oli, että Suomi yksinään irrottautuisi euroalueesta.

Kolme vuotta sitten arvostettu talouslehti The Economist julkaisi artikkelin, jossa arvioitiin, että Suomen ero euroalueesta eli Fixit voisi toteutua jopa aikaisemmin kuin Kreikan ero eli Grexit. Pari viikkoa sitten julkaisemassani blogissa ehdotin, että Suomikin eroaisi, jos Kreikka eroaa. Ero tarkoittaisi sitä, että ottaisimme käyttöön kansallisen rinnakkaisvaluutan. Euroja voisimme käyttää edelleen haluamassamme laajuudessa.

Suomi on kärsinyt kuulumisesta euroalueeseen enemmän kuin useimmat muut jäsenmaat. Tämän osoittaa selvästi vertailu Ruotsiin. Lisäksi olemme joutuneet tukemaan taloudellisesti Kreikkaa ja muita kriisimaita.

Ylen vaalikoneessa lähes kaikki Perussuomalaisten nykyiset kansanedustajat katsoivat, että Suomi pärjäisi paremmin euroalueen ulkopuolella. Keskustan edustajista näin vastasi noin kolmannes. Mutta kaikki ovat hyväksyneet hallitusohjelman, joka jää toteutumatta, jos jatkamme euroalueessa.

Keskustan eduskuntaryhmä vastusti aikanaan Suomen liittymistä euroalueeseen. Edustajamme perustuslakivaliokunnassa pitivät menettelytapaa perustuslain vastaisena, kun Suomi vietiin euroalueeseen ilman kansanäänestystä ja vain tiedonantomenettelyä käyttäen.

Nyt tämä virhe voitaisiin ja se tulisi korjata.

22. BLOGI 14.6.2015

Kansanäänestys Suomen jäsenyydestä euroalueessa

Viime viikkojen kiistat Kreikan tukemisesta ovat osoittaneet, kuinka tuhoisa Suomen jäsenyys euroalueessa on ollut.

Suomi on kärsinyt yhtenäisvaluutasta enemmän kuin muut kriisimaita tukeneet maat.

Alkuvaiheessa ongelmia aiheuttivat jyrkät vaihtelut euron ja dollarin välisessä vaihtokurssissa. Kun euroon siirryttiin, se devalvoitui dollariin nähden noin 50 prosentilla. Eurosta tuli Suomelle liian halpa valuutta, taloutemme ylikuumeni ja kustannustasomme kohosi voimakkaasti. Sitten euro revalvoitui sadalla prosentilla, jolloin kohonnut kustannustasomme ja liian vahva euro vaikeuttivat vientiämme. Vaikka kurssi sen jälkeen hieman aleni, euro on ollut Suomelle liian kallis valuutta.

Suomen tilanteen osoittaa havainnollisesti vertailu Ruotsiin. Kansantaloutemme ovat keskenään hyvin samankaltaiset. Ruotsilla on ollut oma valuutta, jonka kurssi on tarpeen mukaan vaihdellut. Talouskasvun ansiosta työllisyystilanne on säilynyt suhteellisen hyvänä ja julkinen talous on ollut hyvässä kunnossa. Kun Ruotsi ei ole euroalueessa, sen ei ole tarvinnut antaa taloudellista tukea kriisimaille.

Euron vuoksi Suomen talouskasvu on ollut heikkoa ja työttömyys korkealla tasolla. Julkiseen talouteen on kasvanut paha alijäämä, jonka vuoksi veroja korotetaan samalla kun valtion ja kuntien menoja kovalla kädellä karsitaan. Kriisimaita Suomi on tukenut ottamalla itselleen lisää velkaa.

Ei ole ihme, että suomalaisten mitta on tullut täyteen. Kreikan tukemiseen on otettu vihdoinkin tiukka kanta. Tästä syystä Suomi on joutunut hyvin kielteiseen valoon monissa EU:n jäsenmaissa ja laajemminkin.

Suomi vietiin aikanaan euroon ilman kansanäänestystä. Eduskunnalle ei annettu edes lakiesitystä, vaan euroon liittymisestä päätettiin tiedonantomenettelyä käyttäen. Keskustan edustajat eduskunnan perustuslakivaliokunnassa katsoivat, että menettely oli perustuslain vastainen.

Lain vastaisesti meneteltiin ilmeisesti myös silloin, kun Suomi osaltaan hyväksyi Kreikan liittymisen euroalueeseen. Asiaa ei tietääkseni käsitelty lainkaan eduskunnassa. Siitä ei löydy merkintää eduskunnan asiakirjoista.

Jos Suomi jatkaa euroalueessa, joudumme mukaan yhä syvempään taloudelliseen yhteisvastuuseen ja nykyistä ylikansalliseen päätöksen-

tekoon. Tähän suuntaan mennään siitä riippumatta, mikä on lopulta Kreikan kohtalo.

Komission puheenjohtajan Jean-Clauden Junckerin johdolla laadittu niin sanottu viiden presidentin suunnitelma osoittaa suunnan. Rahaliiton rinnalle aiotaan kehittää täydellinen talousliitto, johon kuuluvat yhteinen valtiovarainministeri, yhteinen budjetti ja pysyvät varainsiirtojärjestelmät jäsenmaiden välillä.

Jos jatkamme nykyisellä tiellä, meille käy huonosti. Taloutemme kituu ja menetämme yhä enemmän itsenäisyyttämme.

Kun kansanäänestyksen toteuttaminen euroon siirryttäessä laiminlyötiin, olisi nyt järjestettävä kansanäänestys siitä, hyväksyvätkö suomalaiset maamme kuulumisen sellaiseen euroon ja euroalueeseen, joka nyt on syntymässä.

23. BLOGI 16.7.2015

Euro hajottaa Eurooppaa

Yhtenäisvaluutta euro luotiin siinä uskossa, että se lisäisi Euroopan yhtenäisyyttä. Päinvastoin kävi. Se on aiheuttanut vakavia ristiriitoja euroalueen jäsenmaiden välillä ja niiden sisällä.

Kun euroon siirtymistä käsiteltiin vuonna 1995 Euroopan parlamentissa, vastustin yhdessä muiden Pohjolan keskustalaisten jäsenten kanssa yhtenäisvaluuttaa (single currency). Esitimme, että eurosta olisi tullut yhteinen raha (common currency), jonka rinnalla kansalliset valuutat olisi säilytetty. Tämä oli järkevä esitys, mutta emme saaneet sille juuri lainkaan kannatusta.

Kun tämä ratkaisu ei toteutunut, annoin tukeni Wolfgang Schäublen vuonna 1994 tekemälle ehdotukselle, että yhtenäisvaluutassa olisi ollut aluksi vain viisi maata, Ranska, Saksa ja BENELUX-maat. Muut olisivat käyttäneet euroa yhteisenä rahana omien kansallisten valuuttojen rinnalla. Schäuble ehdotti, että tämä viiden maan ryhmittymä olisi tiivistänyt myös poliittista yhdentymistään ja muodostanut Euroopan unionin ”kovan ytimen”.

Kun Euroon siirryttiin, vain harva jäsenmaa täytti ennalta asetetut taloudelliset ehdot eli niin sanotut EMU-kriteerit. Suomi oli niiden joukossa.

Jos Suomi olisi hyväksynyt viiden valtion euroalueen, se olisi saattanut toteutua. Paavo Lipponen ja Sauli Niinistö kuitenkin halusivat Suomen mukaan ensimmäisten joukossa, vaikka muut Pohjoismaat olivat jäämässä ulkopuolelle.

Niinpä tehtiin poliittinen päätös, jolla mukaan otettiin lähes kaikki halukkaat maat. Kreikka joutui hieman odottamaan. Se pääsi mukaan kaunisteltuaan taloutensa tunnuslukuja.

Nykyinen euroalueen kriisi johtuu siitä, että mukana on liian erilaisia kansantalouksia. Tätä ongelmaa yritetään nyt ratkaista keskenään päinvastaisia keinoja käyttäen.

Komission puheenjohtajan Jean-Clauden Junckerin johdolla laadittu ns. viiden presidentin raportti ehdottaa, että rahaliiton rinnalle pitää luoda täydellinen talousliitto, johon kuuluisivat yhteinen valtiovarainministeri, budjetti ja pysyvät varainsiirtojärjestelmät jäsenmaiden välille. Tämä on totaalisessa ristiriidassa Suomen nykyisen hallituksen ohjelman kanssa.

Toisen vaihtoehdon esitti viime vuonna professori Vesa Kanniaisen johdolla työskennellyt työryhmä. Sen mukaan euroalue purettaisiin siten, että

kaikki siihen kuuluvat maat ottaisivat uudelleen käyttöön kansallisen valuutan. Tämä on juuri se malli, jota me Keskustan europarlamentaarikot esitimme 20 vuotta sitten.

Toinen Kannianen ehdottama malli oli, että Suomi irrottautuisi euroalueesta yksinään. Tämä saattaisi johtaa ajan oloon siihen, että muutamat muutkin maat eroaisivat, jolloin lähestyttäisiin Schäublin aikanaan esittämää ratkaisua.

Vertailu Ruotsiin osoittaa, että olemme kärsineet yhtenäisvaluutta eurosta. Nyt meillä tulisi olla rohkeutta irrottautua euroalueesta. Jos jatkamme, koemme suuria taloudellisia menetyksiä. Euroalueeseen kuulumalla olemme joutumassa yhä suurempaan vastuuseen muiden maiden veloista ja menettämässä taloudellista ja valtiollista itsenäisyyttämme.

Suomi vietiin aikanaan euroalueeseen perustuslain vastaisesti ilman kansanäänestystä. Nyt olisi korkea aika järjestää kansanäänestys siitä, haluavatko suomalaiset hyväksyä Suomen mukanaolon siinä eurossa ja euroalueessa, jota komission johdolla ollaan parhaillaan luomassa.

24. Kansalaisaloite kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa

Aloitteen sisältö:

Päätös Suomen liittymisestä euroalueeseen tehtiin eduskunnassa keväällä 1998. Jäsenyydestä ei järjestetty kansanäänestystä. Eduskunnalle ei annettu lakiehdotusta, vaan ainoastaan valtioneuvoston tiedonanto. Tiedonannossa jäsenyys esiteltiin miltei pelkästään myönteisessä valossa, vaikka käytettävissä oli runsaasti tietoa siihen liittyvistä kielteisistä vaikutuksista ja riskeistä.

Suomi on kärsinyt jäsenyydestään euroalueessa enemmän kuin useimmat muut jäsenmaat. Kreikan kriisin yhteydessä on esitetty euroalueen taloudellisen yhteisvastuun lisäämistä ja sen kehittämistä täydelliseksi talousunioniksi, johon kuuluvat yhteisvastuullinen pankkiunioni, yhteinen valtiovarainministeri ja budjetti sekä pysyvät jäsenmaiden väliset varainsiirtojärjestelmät. Ranskan presidentti Francois Hollande on ehdottanut euroalueelle jopa yhteistä hallitusta.

Euroalue ei ole kehittynyt sellaiseksi kuin eduskunnalle vuonna 1998 esitettiin. Siihen kuuluminen on aiheuttanut Suomelle taloudellista vahinkoa, työttömyyttä ja julkisen talouden pahan alijäämän. Euroopan unionin perussopimusten vastaisesti on ryhdytty tukemaan taloudellisesti vaikeuksiin joutuneita jäsenmaita. Näitä tukijärjestelyjä ollaan lisäämässä ja saattamassa ne pysyväälle pohjalle. Euroalueen päätöksentekojärjestelmää ollaan muuttamassa tavalla, joka olennaisesti kaventaisi Suomen taloudellista ja valtiollista itsenäisyyttä.

Näistä syistä ehdotamme, että Suomen jäsenyydestä euroalueessa järjestetään kansanäänestys, jonka yhteydessä kerrotaan avoimesti jäsenyyden tähänastiset vaikutukset ja siihen liittyvät tulevaisuuden uhkat ja riskit. Jos kansan enemmistö kannattaisi Suomen pysyttämistä euroalueessa, se hyväksyisi käytännössä euroalueen muuttumisen velkaunioniksi ja ylikansalliseksi liittovaltioksi. Jos kansanäänestys sen sijaan johtaisi Suomen eroamisen euroalueesta, euron rinnalla otettaisiin käyttöön kansallinen valuutta. Tällöin Suomi olisi raha- ja talouspolitiikan suhteen samassa asemassa kuin muut Pohjoismaat.

Perustelut:

Euroopan talous- ja rahaliitosta päätettiin Maastrichtin sopimuksessa. Siihen sisältyi aikataulu vaiheittaisesta siirtymisestä yhtenäisvaluutta euroon. Sopimuksessa

määriteltiin myös kriteerit, joiden tuli täytyä siinä vaiheessa kun rahaliiton kolmanteen vaiheeseen vuoden 1999 alussa siirrytään ja yhtenäisvaluutta otetaan käyttöön. Sopimuksen mukaan euroon siirtyisivät kaikki ne EU:n jäsenmaat, jotka täyttävät kriteerit. Tanska ja Yhdistynyt Kuningaskunta olivat kuitenkin varanneet itselleen oikeudellisen mahdollisuuden jäädä ulkopuolelle. Suomi ja Ruotsi ilmoittivat päättävänsä euroalueeseen kuulumisesta erikseen.

Suomen jäsenyys euroalueessa

Paavo Lipposen johtama hallitus antoi eduskunnalle 24.2.1998 tiedonannon Suomen osallistumisesta euroalueeseen.

Tiedonanto perustui siihen oikeudelliseen tulkintaan, että Suomen jäsenyys euroalueessa tuli ratkaistuksi siinä yhteydessä, kun eduskunta neuvoaantavan kansanäänestyksen jälkeen vuonna 1994 hyväksyi Suomen liittymisen Euroopan unioniin. Tämä tulkinta oli vastoin sitä, että unioniin liittyttäessä nimenomaan todettiin, että kuulumisesta euroalueeseen päätetään erikseen. Jopa eduskunnan puhemies totesi, ettei hän ollut ymmärtänyt, että kansanäänestyksessä olisi päätetty myös kuulumisesta euroalueeseen.

Hallitus antoi eduskunnalle vain tiedonannon, vaikka eduskunta oli EU-jäsenyyttä käsiteltäessä edellyttänyt, että ”Suomen mahdollisesta liittymisestä rahaliiton kolmanteen vaiheeseen päätetään aikanaan eduskunnassa hallituksen erillisen esityksen pohjalta”. Tiedonanto ei ole hallituksen esitys.

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan enemmistö hyväksyi hallituksen oikeudellisen tulkinnan ja sen, että jäsenyys ratkaistiin eduskunnassa tiedonantomenettelyä käyttäen. Vähemmistöön jääneet kansanedustajat katsoivat, että euroalueeseen liittymisestä olisi tullut järjestää kansanäänestys ja että se olisi tullut ratkaista hallituksen lakiesityksen pohjalta. He esittivät, että samassa yhteydessä olisi tullut muuttaa perustuslakia, koska hallitusmuodon 72§:n mukaan Suomen rahayksikkö oli markka.

Ruotsissa ja Tanskassa Maastrichtin sopimusta tulkittiin toisin. Molemmissa maissa liittymisestä euroalueeseen järjestettiin erillinen kansanäänestys.

Vaikka Tanskalla oli sopimuksen nojalla mahdollisuus jäädä pysyvästi euroalueen ulkopuolelle, hallitus vei liittymisen kansanäänestykseen vuonna 2000. Selvä enemmistö hylkäsi jäsenyyden.

Ruotsissa kansanäänestys järjestettiin vuonna 2003. Sielläkin jäsenyys tuli selvin numeroin hylätyksi.

Mielipidemittausten perusteella oli selvää, että Suomessakin euroalueeseen liittyminen olisi hylätty, jos siitä olisi vuonna 1998 järjestetty kansanäänestys.

Laajaan euroalueeseen

Maastrichtin sopimuksen mukaan edellytyksenä rahaliiton kolmanteen vaiheeseen siirtymiselle oli se, että vähintään puolet jäsenmaista täyttää ennalta asetetut EMU-kriteerit. Tämä ehto ei ollut täyttymässä.

Esillä olikin mm. Saksan nykyisen valtiovarainministerin Wolfgang Schäublen esittämä vaihtoehto, jonka mukaan euroalueeseen olisi tullut aluksi mukaan vain viisi valtiota eli Ranska, Saksa ja Benelux-maat. Ne olisivat muodostaneet ns. optimaalisen valuutta-alueen. Niiden poliittinenkin yhdenytyminen olisi edennyt ja ne olisivat muodostaneet unionin ”kovan ytimen”. Näille maille euro olisi ollut yhtenäisvaluutta (single currency). Muut EU-maat olisivat käyttäneet euroa yhteisenä rahana (common currency) oman kansallisen valuuttansa rinnalla.

Tiedonannossa hallitus ilmoitti tavoittelevansa mahdollisimman monen jäsenmaan liittymistä euroalueeseen heti alussa. Hallitus korosti myös sitä, että se haluaa Suomen olevan mukana unionin tiivistyvässä ytimessä. Tämä merkitsi sitä, että Suomi kannatti myös sellaisten maiden jäsenyyttä, jotka eivät täyttäneet kriteerejä. Ulkopuolelle jätettiin euroalueeseen pyrkivistä maista aluksi vain Kreikka, mutta lopulta sekin otettiin mukaan ennen eurojen käyttöönottamista. Kreikan jäsenyyttä ei käsitelty Suomen eduskunnassa.

Euroalueen kriisi johtuu siitä, että mukana on liian erilaisia kansantalouksia. Tätä ongelmaa yritetään nyt ratkaista keskenään täysin päinvastaisia keinoja käyttäen.

Komission puheenjohtajan Jean-Clauden Junckerin johdolla laaditussa ns. viiden presidentin raportissa ehdotetaan, että rahaliiton rinnalle pitää luoda täydellinen talousliitto, johon kuuluisivat yhteisvastuullinen pankkiunioni, yhteinen valtiovarainministeri ja budjetti sekä pysyvät varainsiirtojärjestelmät jäsenmaiden välille. Ranskan presidentti Francois Hollande on ehdottanut, että euroalueelle tulee saada jopa yhteinen hallitus.

Toisen vaihtoehdon esitti viime vuonna professori Vesa Kanniaisen johdolla työskennellyt työryhmä. Sen mukaan euroalue purettaisiin siten, että kaikki siihen kuuluvat maat ottaisivat uudelleen käyttöön kansallisen valuutan.

Toinen Kanniaisen ehdottama vaihtoehto oli, että Suomi irrottautuisi euroalueesta yksinään. Tämä saattaisi johtaa ajan oloon siihen, että muutamat muutkin maat eroaisivat, jolloin lähestyttäisiin Schäublen aikanaan esittämää ratkaisua.

Suomi on kärsinyt jäsenyydestä euroalueessa

Viime viikkojen kiistat Kreikan tukemisesta ovat tuoneet selkeästi esiin ne ongelmat, joihin Suomen jäsenyys euroalueessa on johtanut.

Suomi on kärsinyt yhtenäisvaluutasta enemmän kuin muut kriisimaita tukeneet maat.

Alkuvaiheessa ongelmia aiheuttivat jyrkät vaihtelut euron ja dollarin välisessä vaihtokurssissa. Kun euroon siirryttiin, se devalvoitui dollariin nähden noin 50 prosentilla. Eurosta tuli Suomelle liian halpa valuutta, taloutemme ylikuumeni ja kustannustasomme kohosi voimakkaasti. Sitten euro revalvoitui sadalla prosentilla, jolloin kohonnut kustannustasomme ja liian vahva euro vaikeuttivat vientiämme. Vaikka kurssi sen jälkeen hieman aleni, euro on ollut Suomelle liian kallis valuutta.

Suomen tilanteen osoittaa havainnollisesti vertailu Ruotsiin. Kansantaloutemme ovat keskenään hyvin samankaltaiset. Ruotsilla on ollut oma valuutta, jonka kurssi on tarpeen mukaan vaihdellut. Talouskasvun ansiosta työllisyystilanne on säilynyt suhteellisen hyvänä ja julkinen talous on ollut hyvässä kunnossa. Kun Ruotsi ei ole euroalueessa, sen ei ole tarvinnut antaa taloudellista tukea kriisimaille.

Euron vuoksi Suomen talouskasvu on ollut heikkoa ja työttömyys korkealla tasolla. Julkiseen talouteen on kasvanut paha alijäämä, jonka vuoksi veroja korotetaan samalla kun valtion ja kuntien menoja kovalla kädellä karsitaan. Kriisimaita Suomi on tukenut ottamalla itselleen lisää velkaa.

Ei ole ihme, että suomalaisten mitta on tullut täyteen. Kreikan tukemiseen on otettu vihdoinkin tiukka kanta. Tästä syystä Suomi on joutunut hyvin kielteiseen valoon monissa EU:n jäsenmaissa ja laajemminkin.

Kansanäänestyksen vaihtoehdot

Jos Suomi jatkaa euroalueessa, joudumme mukaan yhä syvempään taloudelliseen yhteisvastuuseen ja nykyistä ylikansallisempaan päätöksentekoon. Tähän suuntaan mennään siitä riippumatta, mikä on lopulta Kreikan kohtalo.

Jos jatkamme nykyisellä tiellä, meille käy huonosti. Taloutemme kituu ja menetämme yhä enemmän taloudellista ja myös valtiollista itsenäisyyttämme.

Jos kansan enemmistö kannattaisi Suomen pysyttämistä euroalueessa, se hyväksyisi käytännössä euroalueen muuttumisen velkaunioniksi ja ylikansalliseksi liittovaltioksi. Jos kansanäänestys sen sijaan johtaisi Suomen eroamiseen euroalueesta, euron rinnalla otettaisiin käyttöön kansallinen valuutta. Tällöin Suomi olisi raha- ja talouspolitiikan suhteen samassa asemassa kuin muut Pohjoismaat.

25. KOLUMNI SUOMENMAASSA 21.8.2015

Reunavaltio vai Pohjoismaa?

Itsenäisyytensä alkuvuosina Suomi oli mukana Puolan johdolla syntyneessä reunavaltiopolitiikassa. Mukana olivat myös Baltian maat, Viro, Latvia ja Liettua. Reunavaltiopolitiikalla haettiin turvaa Neuvostoliiton muodostamaa uhkaa vastaan. Liittosopimuksen tasolle se ei kuitenkaan kehittynyt.

1930-luvun puolivälissä Suomi irrottautui reunavaltiopolitiikasta ja suuntautui pohjoismaiseen yhteistyöhön ja sotilaalliseen puolueettomuuteen. Tästä huolimatta Suomi tuli vedetyksi mukaan toisen maailmansodan syövereihin, kun Neuvostoliitto hyökkäsi maahamme marraskuun lopulla 1939.

Sotien jälkeen pohjoismainen yhteistyö oli Suomelle hyvin tärkeää. Sen avulla vahvistimme itsenäisyyttämme Neuvostoliittoon nähden ja pääsimme mukaan tiiviiseen yhteistyöhön muiden länsimaiden kanssa. Suomi tunnettiin maailmalla puolueettomana Pohjoismaana.

Uuteen Eurooppaan siirryttäessä Suomi on omalla politiikallaan rikkonut pohjoismaista yhteistyötä.

Suomi, Ruotsi, Norja ja Islanti tulivat mukaan Euroopan komission aloitteesta syntyneeseen Euroopan talousalueeseen (ETA). Jos olisimme pysyttäneet Euroopan unionin ulkopuolella, olisimme voineet muodostaa ETA:n puitteisiin Pohjolan yhteisön. Suomen poliittinen johto ajoi kuitenkin Suomen unioniin ja veti perässään myös vastahakoisen Ruotsin. Norja ja Islanti jäivät ulkopuolelle.

Toisen kerran Suomi rikkoi pohjoismaisen rintaman, kun liityimme ainoana Pohjoismaana euroalueeseen. Kaikilla muilla Pohjoismailla on oma valuutta, Suomella ei. Euroalueelle ollaan luomassa nykyistä syvempää taloudellista yhteisvastuuta ja vahvaa ylikansallista valtiollista rakennetta. Euroalueen jäsenenä Suomi etäännyisi edelleen muista pohjoismaista.

Euroopan unionissa Suomen ulkoministeri Alexander Stubb antoi tuen Puolan, Baltian maiden ja Ruotsin aloitteesta vuonna 2008 syntyneelle Itäisen kumppanuuden ohjelmalle, vaikka Suomen hallitus edellytti Venäjän ottamista mukaan ainakin tarkkailijana.

Venäjää syrjivä Itäinen kumppanuus on nykyaikaista reunavaltiopolitiikkaa, jolla on pyritty vetämään EU:n vaikutuspiiriin Venäjää lukuun ottamatta kaikki entiset neuvostotasavallat. Kiista Itäiseen kumppanuuteen liittyneestä assosiaatiosopimuksesta laukaisi Ukrainassa sisällissodan ja

kansainvälisen kriisin, jonka seurauksista Suomi kärsii enemmän kuin muut EU-maat.

Pahinta on se, että Suomen Nato-jäsenyyttä ajavat voimat ovat vetämässä Suomelle vastuuta Baltian maiden sotilaallisesta puolustamisesta. Samaan johtaisi se, että EU:lle luotaisiin yhteinen armeija.

Politiikan paradokseihin kuuluu, että RKP:n nykyjohto on ajanut Suomea pohjoismaisesta suuntauksesta kohti reunavaltio politiikkaa. Tällaista ei olisi Jan-Magnus Jansson johdolla koskaan tapahtunut.

Vahinkoa aiheuttaa myös Perussuomalaisten toiminta ruotsin kielen asemaa vastaan.

Ratkaiseva askel Suomen pohjoismaisen identiteetin ja pohjoismaisen yhteistyön vahvistamiseksi olisi maamme eroaminen euroalueesta. Tässäkin on painava syy tukea kansalaisaloitetta kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa.

26. BLOGI 17.9.2015 (MUISTIO ALDE-RYHMÄLLE)

Kohti kestäväää maahanmuuttopolitiikkaa

Euroopan unioni kärsii hallitsemattomasta maahanmuutosta Afrikasta ja Lähi-idästä. Jäsenvaltiot ovat vaikeuksissa valtavan muuttoliikkeen vuoksi. Taakanjako on luonut suuria ristiriitoja jäsenvaltioiden kesken. EU:n ulkorajat vuotavat ja Schengen-sopimus on suuressa vaarassa. Laittomien pakolaisten määrä näyttää kasvavan edelleen.

EU tarvitsee kestäväää maahanmuuttopolitiikkaa. Meidän on kannettava humanitaarinen vastuumme ja myönnettävä turvapaikkoja kansainvälisten sopimusten mukaisesti. Me tarvitsemme nuorten maahanmuuttoa vahvistaaksemme talouttamme ja ikääntyviä yhteiskuntiamme. Meidän on tehtävä selkeä ero näiden kahden erilaisen maahanmuuton kesken ja pysäytettävä laitton maahanmuutto ulkorajoillemme.

Perimmäiset syyt

Meidän on tehokkaasti puututtava maahanmuuton perimmäisiin syihin parantamalla ihmisten elinolosuhteita maissa, joista he ovat lähdössä Eurooppaan saadakseen itselleen paremmat elinolosuhteet. Meidän on annettava toivoa paremmasta tulevaisuudesta pakolaisten kotimaissa.

Tärkein tehtävämme on toimia rauhanomaisten ratkaisujen aikaansaamiseksi aseellisissa konflikteissa niin Afrikassa kuin myös Lähi-idässä. Meidän on työskenneltävä läheisessä yhteistyössä Yhdysvaltojen kanssa, joka on luonut epävakautta lähialueillamme ylimitoitetulla sotilaallisen voiman käytöllään. Yhdessä voimme auttaa näiden kriisien ratkaisuisa kestäväällä tavalla. YK:n turvallisuusneuvosto ja sen pysyvät jäsenet ovat avainasemassa näissä ponnisteluissa.

Meidän on keskitettävä kehitysyhteistyömme niihin maihin ja alueisiin joissa ihmiset ovat epätoivoisia ja haluavat jättää kotinsa. Myös tässä meidän on toimittava yhteistyössä USA:n kanssa. Vuodesta 2009 lähtien EU ja USA ovat kehittäneet tehostettua kehitysyhteistyötä köyhyyden vähentämiseksi ja kestäväen kehityksen aikaansaamiseksi. Meidän tulisi yhdessä amerikkalaisten kanssa priorisoida suurimmissa ongelmassa olevat maat ja alueet Afrikassa ja Lähi-idässä. Tärkeimpien YK:n rahastojen ja erityisjärjestöjen tulisi olla meidän tärkeimpiä kumppaneitamme tässä työssä.

Pakolaisleirit

Miljoonat ihmiset asuvat kurjissa olosuhteissa pakolaisleireillä Libanonissa, Jordaniassa, Turkissa ja muualla. Suuri osa niistä ihmisistä, jotka yrittävät päästä Eurooppaan, tulevat näiltä leireiltä. Heillä on jo kansainvälinen turva, suoja ja huolenpito, mutta he etsivät parempaa elämää.

Meidän on merkittävästi lisättävä tukeamme näiden leirien ylläpitoon. Lapsille ja nuorille on turvattava kunnollinen koulutus. Meidän on oltava valmiita vastaanottamaan pakolaisia näiltä leireiltä kansainvälisen pakolaisjärjestö UNHCR:n maakohtaisten kiintiöiden mukaisesti. Kaikkien jäsenvaltioiden tulisi avata oma kiintiönsä. Meidän tulisi myös palkata työvoimaa noilta leireiltä ja auttaa leirien ylläpitämiä maita asuttamaan pysyvästi alueelleen niiden asukkaita.

Tämän kaiken tulisi tapahtua läheisessä yhteistyössä USA:n kanssa, jonka tulee myös kantaa osuutensa pakolaisten ottamiseksi ja työvoiman rekrytoimiseksi näiltä leireiltä. UNHCR on meidän tärkein kumppanimme toimiesamme näiden leirien parantamiseksi.

Uudet pakolaisleirit

Meidän on yhteistyössä naapurivaltioidemme kanssa estettävä laitton muutto-liike EU:n alueelle. Eurooppaan suuntaavat laivat ja veneet tulisi pysäyttää ja palauttaa niissä olijat takaisin.

Pohjois-Afrikassa ja Balkanin alueella, rajojemme ulkopuolella, meidän on perustettava uusia pakolaisleirejä yhteistyössä UNHCR:n ja naapurivaltioidemme kanssa. Joissain tapauksissa pakolaisleirejä tulee voida perustaa myös EU-jäsenvaltioihin. Meidän on oltava valmiita maksamaan näiden leirien kustannukset.

Näillä leireillä UNHCR:n asiantuntijat selvittäisivät tapauskohtaisesti hakijoiden oikeuden turvapaikkaan. Niitä, jotka hyväksytään pakolaisiksi, pitäisi vastaanottaa EU-jäsenvaltioissa kansallisten kiintiöiden puitteissa. Muille voisi tarjota ”vihreää korttia”, joka oikeuttaisi työntekoon jäsenvaltioissa.

Myös uusien pakolaisleirien perustamisessa tulee työskennellä läheisessä yhteistyössä USA:n ja UNHCR:n kanssa.

Yhteinen turvapaikkapolitiikka

Haluaisin pitää kiinni nykyisistä EU:n säännöistä turvapaikkapolitiikasta. Meillä on käsillä poikkeuksellinen kriisi, jonka ei tulisi johtaa pysyviin muutoksiin sopimuksissamme. Vapaaehtoiset muutokset jäsenvaltioiden käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi ovat tietysti mahdollisia.

27. BLOGI 20.9.2015

Järjestys on palautettava

Hallitsematon laiton muuttoliike Afrikasta ja Lähi-idästä on saavuttanut jo Suomenkin rajat. Tällaisiin vaikeuksiin ajaudutaan, kun ei osata ennakoida tulevaa eikä tartuta asioihin ajoissa.

Viime keväänä voimakas muuttoliike suuntautui yli Välimeren, ja moni Eurooppaan pyrkinyt hukkui. Euroopan komissio laati suunnitelman turvapaikanhakijoiden siirtämiseksi lähinnä Italiasta ja Kreikasta muihin EU-maihin. Lisäksi ryhdyttiin valmistelemaan sotilasoperaatiota salakuljetuksessa käytettävien alusten tuhoamiseksi.

Esitin tuolloin, että muuttoliike pysäytetään perustamalla yhteistyössä YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n kanssa Pohjois-Afrikkaan pakolaisleirejä, joilla Eurooppaan pyrkivien oikeus turvapaikkaan selvitettäisiin. EU-maat ottaisivat vastaan turvapaikan saaneita kansallisten pakolaiskiintiöidensä puitteissa. Lähetin ehdotukseni tiedoksi komission keskeisille jäsenille.

Kotimaassa kirjoitin ajatuksistani avoimen kirjeen ulkoministeri Timo Soinille. Pommitin sähköposteilla pääministeri Juha Sipilää ja puhuin asiasta Keskustan puoluehallituksen kokouksessa.

Sain tukea ajatuksilleni. Mikään ei kuitenkaan auttanut.

Ministerineuvostossa sovittiin vapaaehtoisesta pakosta, jolla turvapaikanhakijoita ryhdyttiin siirtelemään jäsenmaiden välillä. Tämä on omiaan lisäämään maahanmuuttoa.

Välimerelle perustettiin laivasto-operaatio, jonka avulla aluevesirajalle päässeet pelastetaan ja siirretään Eurooppaan. Tämäkin helpottaa ja lisää muuttoliikettä.

Loppukesällä ja syksyllä voimakkain muuttoliike on tullut Balkanin niemimaan ja Turkin kautta. Näistä tulijoista valtaosa on elänyt pakolaisleireillä, missä he ovat jo saaneet turvaa ja huolenpitoa. Mukaan on tullut runsaasti ihmisiä myös täysin turvallisista Euroopan maista, jopa EU:n jäseneksi pyrkivistä.

Useimmat Euroopan unionin jäsenmaat ovat mukana Schengen-järjestelmässä, jonka puitteissa sisärajojen valvonta on poistettu. Tämä tehtiin luottaen siihen, että ulkorajojen valvonta toimii ja laiton maahanmuutto voidaan estää. Tämä ehto ei ole täyttynyt, ja koko järjestelmä on nyt romahtanut.

Suomen tilanne on onneton. Muutama viikko sitten tiedotusvälineet ja ennen muuta sosiaalinen media alkoivat levittää Lähi-itään, Afrikkaan ja

Balkanille tietoa, että Suomi suhtautuu erityisen myönteisesti turvapaikanhakijoihin. Uutisoinnin kärkenä oli pääministerin ilmoitus, että hän antaa oma asuntonsa pakolaisten käyttöön.

Suomeen suuntautuvan maahanmuuton suhteen hallitus on toiminut ponnettomasti. Schengen-järjestelmän ja Dublinin sopimuksen mukaan kaikki Ruotsista tulleet olisi voitu palauttaa rajan yli. Nyt viimeistään raja tulee sulkea. Maahan tulleiden oikeus turvapaikkaan tulee selvittää hyvin nopeasti, tarvittaessa lainsäädäntöä tilapäisesti muuttamalla.

Suomen turvapaikanhakijoille myöntämät taloudelliset ja muut edut ovat huippuluokkaa. Tanskan tapaan niitä on karsittava.

Laadin viime viikolla ALDE-ryhmän käyttöön muistion, jossa esitin kokonaisvaltaista ohjelmaa maahanmuuton pysäyttämiseksi. Ehdotin siinä mm. kehitysyhteistyön tehostamista maahanmuuttajien lähtöalueilla, Lähi-idässä olevien pakolaisleirien voimakasta tukemista ja uusien leirien perustamista ulkorajojemme ulkopuolelle. Muistioni on saanut voimakasta tukea ALDE-ryhmän jäsenten keskuudessa. Se on luettavissa kotisivuiltani.

Olen tehnyt komissiolle kirjallisen kysymyksen, jossa tiedustelen, joko ajatus pakolaisleireistä saisi nyt kannatusta.

Suomen hallituksen tulee tarttua rohkeasti Eurooppaa ja myös omaa maamme kohdanneen muuttoliikkeen hillitsemiseksi. Järjestys on palautettava ja apu on suunnattava tehokkaasti niille, joiden avun tarve on suurin.

Näillä ajatuksilla on nyt vahvaa kannatusta myös muissa EU:n jäsenmaissa.

28. BLOGI UUDESSA SUOMESSA 15.9.

Turhia pelkoja

Uudella Suomella on jälleen tärkeä tehtävä avoimen yhteiskunnallisen keskustelun käynnistäjänä. Kun valtamedia vaikenee siitä, että leikkauslinjalle on todellinen ja edullinen vaihtoehto, Uuden Suomen puheenvuoropalsta antaa mahdollisuuden käydä avointa kansalaiskeskustelua. Kun panin vielä Helsingin Sanomiin ja Iltalehteen tänään pienen ilmoituksen, näiden lehtien luki-joilla on mahdollisuus löytää totuuden lähteelle.

Käydyssä keskustelussa on väitetty, ettei euroalueesta voi erota. Kuitenkin Euroopan komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker on ilmoittanut, että komissiolla on ollut valmiina suunnitelma Kreikan eroamiseksi euroalueesta. Neuvotteluissa Suomen hallitus ajoi aktiivisesti Kreikan euroeroa. Jos Kreikka voi irrottautua, voi tietysti Suomikin. Meille se on kuitenkin paljon helpompaa sen vuoksi, että emme ole vielä yhtä pahoin velkaantuneita.

On kirjoitettu, että asuntovelalliset joutuisivat vaikeuksiin. Eivät joutuisi. Palkat, eläkkeet ja verot maksettaisiin markkoissa. Myös suomalaisissa rahalaitoksissa olevat talletukset ja lainat muuttuisivat markkamääräisiksi. Kun talous kasvaisi, palkat kohoaisivat ja eläkkeisiin tehtäisiin indeksikorotukset. Lainojen hoitaminen helpottuisi.

Ulkomailta otetut valtion, kuntien ja yritysten lainat säilyisivät siinä valuutassa, jossa ne on otettu. Jos markka devalvoituisi, niiden korkoihin ja lyhennyksiin tarvittaisiin tietysti enemmän markkoja, mutta niitä myös kertyisi velallisille enemmän, kun talous kasvaisi.

Korot eivät nousisi, kuten on väitetty. Ruotsilla on ollut kelluva valuutta, ja siellä korot ovat olleet samalla tasolla kuin euroalueella. On syytä olettaa, että kelluvan markan korot käyttäytyisivät samalla tavalla.

Käsitys markkalainojen korkeista koroista perustuu virheelliseen tulkinnaan 1980-luvun lopun ja 1990-luvun alun tilanteesta.

Kun Harri Holkerin johtama hallitus vuonna 1987 perustettiin, markka kytkettiin tiukasti euroalueen valuuttoihin. Aloitettiin ”vahvan markan” politiikka. Markan kurssi oli jo lähtötilanteessa liian korkea ja vuosien varrella sen yliarvostus paheni. Markan ylivahvaa kurssia puolustettiin korkeilla koroilla.

Vahvan markan politiikkaa jatkettiin vielä Esko Ahon pääministeri-kaudella vuoden 1992 loppupuolelle saakka. Markan yliarvostus purkautui

suurina devalvaatioina, jotka aiheuttivat paljon vahinkoa, mutta niiden kautta kilpailukykyimme palautui, korot alenivat ja talous alkoi kasvaa.

Näiden kokemusten nojalla Suomen ei olisi missään tapauksessa pitänyt mennä ensimmäisten maiden joukossa yhtenäisvaluuttaan.

Euroalueessa olemme kokeneet samankaltainen kehityksen kuin vahvan markan politiikan aikana. Nyt meillä on kuitenkin mahdollisuus purkaa valuutan yliarvostus hallitulla tavalla siirtymällä rinnakkaisvaluuttaan ja toteuttamalla sitä tukevaa tulo- ja finanssipolitiikkaa.

Kirjoitukseeni liittyneissä kommentteissa on epäilty, että valtion ulkomaisien lainojen korot nousisivat rinnakkaisvaluuttaan siirryttäessä. Tähän voin vastata, että jatkamalla euroalueessa, joudumme varmasti maksamaan nykyistä korkeampia korkoja. Kun talous ei kasva ja velkataakamme lisääntyy, luottoluokituksemme alenee ja korot nousevat.

Rinnakkaisvaluutta toisi talouteen kasvua, mikä tasapainottaisi julkisen talouden ja velkaantumisen pysähtyisi. Tämän ansiosta sijoittajien luottamus Suomen talouteen vahvistuisi.

29. BLOGI 28.10.2015

Leirejä myös Pohjois-Afrikkaan – pakolaisille vapaa liikkuvuus

Esitin viime toukokuussa, että muuttoliike Välimeren yli olisi pysäytettävä perustamalla Pohjois-Afrikkaan YK:n pakolaisjärjestön, UNHCR:n ylläpitämiä pakolaisleirejä. Niillä järjestön asiantuntijat olisivat selvittäneet Eurooppaan pyrkivien oikeudet turvapaikkaan. EU:n jäsenmaat olisivat ottaneet pakolaisaseman saaneita vastaan oman kiintiönsä puitteissa. Lähetin esitykseni myös asiaa hoitaville komission jäsenille.

Syyskuussa – kun maahanmuutto myös Balkanin niemimaan ja Kreikan kautta oli paisunut hallitsemattomiin mittoihin – tiedustelin kirjallisessa kysymyksessä komissiolta, olisiko se nyt valmis hyväksymään ajatuksen pakolaisleirien perustamisesta EU:n ulkopuolelle yhdessä naapurivaltioiden ja YK:n pakolaisjärjestön kanssa.

Sain vastauksen pari päivää sitten. Se osoittaa, millaista sekoilua maahanmuuttoasian hoitaminen komissiossa on. Vastauksen antoi maahanmuutosta vastaava komission jäsen Dimitris Avramopolous. Hän ei vastannut kysymykseeni, vaan viittasi komission vastauksiin aikaisemmin tehtyihin kysymyksiin, jotka koskivat kokonaan toista asiaa eli ajatusta, että Eurooppaan pyrkiville pitäisi antaa mahdollisuus hakea turvapaikkaa erityisistä turvapaikanhakukeskuksista.

Tämän vastauksen sain samaan aikaan, kun Eurooppa-neuvosto oli juuri päättänyt ryhtyä toteuttamaan viime keväänä esittämäni mallia perustamalla pakolaisleirit 100 000:lle Eurooppaan pyrkivälle Balkanin niemimaalla ja Kreikassa!

Viime päivien uutisissa on kerrottu myös, että Suomi lähettää lisää sotilaitaan Välimerellä toteutettavaan laivasto-operaatioon. Se on järjestely, joka lisää maahanmuuttajien määrää ja houkuttelee uusia tulijoita. Eurooppaan pyrkivien on tarpeen kyetä tulemaan laivalla tai veneellä vain Libyan ja Tunisian aluevesirajalle, missä EU:n laivat odottavat heitä ja siirtävät yli Välimeren.

Pakolaisleirejä on vihdoinkin perustettava myös Pohjois-Afrikkaan. Tällöin mereltä tavatut voidaan palauttaa takaisin ja sijoittaa näille leireille odotamaan turvapaikkakäsittelyä.

Myös turvapaikanhakijoiden siirtely maasta toiseen on ollut omiaan lisäämään muuttoliikettä. Nyt on tultu aivan kummalliseen tilanteeseen, kun

avosylin maahanmuuttajia vastaanottanut Ruotsikin alkaa vaatia, että sinne tulleita tulee ryhtyä siirtämään muihin EU-maihin.

Kun Euroopan unionin maahanmuuttopolitiikkaa ryhdytään uudistamaan, turvapaikan saaneiden liikkumismahdollisuuksia EU-alueella tulee lisätä.

Turvapaikka tai oleskelulupa myönnetään siinä maassa, jossa sitä on haettu. Samaan maahan saavat turvapaikan myös ne, joille se myönnetään perheiden yhdistämisen kautta.

Myönteisen päätöksen saanut turvapaikan hakija voi liikkua EU-alueella kolmen kuukauden ajan turistina, mutta hän ei voi asettua asumaan toiseen jäsenmaahan. Vain työpaikka tai perhesyy saattaa antaa mahdollisuuden muuttaa toiseen jäsenmaahan.

Turvapaikan tai oleskeluluvan saaneiden kotoutumista helpottaisi huomattavasti se, että heillä olisi mahdollisuus hakeutua sellaiseen EU-maahan, jossa heillä on parhaimmat mahdollisuudet työllistyä ja jossa asuu samaa kieltä puhuvia ja samasta kulttuuripiiristä lähtöisin olevia maahanmuuttajia.

Suomeenkin jäisivät pysyvästi ne, jotka parhaimmin tänne kotoutuvat ja täällä työllistyvät.

30. BLOGI 9.11.2015 ”Vaarallinen naapuri”

Suomalainen huippudiplomaatti Max Jakobson käytti joskus kylmän sodan kaudella vahvaa retoriikkaa puhumalla siitä, että Suomella on vaarallinen naapuri – Ruotsi.

Jakobson muistaakseni tarkoitti sitä, että Ruotsin vahva talouskasvu ja sen synnyttämä vetovoima ovat uhka Suomen menestykselle. Meidän tuli saada oma taloutemme kuntoon ja kuroa umpeen maiden välinen elintasokuilu.

Nytkin Ruotsi on meille vaarallinen naapuri Jakobsonin tarkoittamassa mielessä. Vuoden 2008 jälkeen Ruotsin talous on kasvanut 8 prosentilla ja Suomen supistunut 6 prosentilla.

Ruotsilla on oma valuutta ja vahva kilpailukyky. Suomi on kärsinyt jäsenyydestään euroalueessa. Nyt meidän kustannus- ja hintatasomme liian korkea. Ruotsin teollisuusyritykset ovat vallanneet ja valtaavat markkinoita suomalaisilta.

Suomen on päästävä nopeasti kasvu-uralle. Se on mahdollista kun irrottaudumme euroalueesta ja ryhdymme toteuttamaan samankaltaista talouspolitiikkaa kuin Ruotsi.

Nyt Ruotsi on osoittautunut vaaralliseksi naapuriksi myös maahanmuuttopolitiikassa.

Ruotsilla on ollut kokonaan toinen asema ja linja kuin Suomella. Se on jo vuosikymmenten ajan pyrkinyt edistämään maahanmuuttoa saadakseen lisää työvoimaa. Suomi on puolestaan kärsinyt suurtyöttömyydestä ja menettänyt väkeään erityisesti Ruotsiin.

Pakolaispolitiikassa Suomi on täyttänyt tunnollisesti kansainvälisen vastuunsa turvapaikkoja ja oleskelulupia myöntämällä. Meillä on ollut yksi suhteellisesti suurimmista pakolaiskiintiöistä. Turvapaikanhakijoita on ollut melko vähän, kun olemme kaukana maahanmuuttajien kulkureiteiltä.

Tämän vuoden eurooppalaisen maahanmuutokriisin yhteydessä Ruotsi vei oman linjansa äärimmäisyyksiin. Maahantulijoiden määrä ylitti lopulta senkin sietokyvyn. Osa ohjattiin Suomeen, ja nyt Ruotsi ehdottaa, että sinne tulleita ryhdyttäisiin siirtämään muihin EU-maihin.

Jos Ruotsi olisi toiminut vastuuntuntoisesti ja ajatellut myös naapurimaan asemaa, sen olisi tullut Saksan ja Itävallan tapaan palauttaa rajatarkastukset. Tällöin se olisi joutunut ottamaan vastaan vain turvapaikkaa hakevat. Muut olisi tullut palauttaa rajalta.

Suomelle turvapaikanhakijoiden määrän nopea kasvu aiheuttaa suuria taloudellisia ja yhteiskunnallisia ongelmia.

Toinen naapurimme Venäjä on toiminut toisin. Se olisi voinut helpottaa omaa pakolaistilannettaan avaamalla rajat EU-maiden suuntaan. Näin ei ole tapahtunut.

Myös maahanmuutto-ongelma on syy, jonka vuoksi Suomen hallituksen kannattaisi parantaa suhteitaan Venäjään. Sanomme molemmin puolin diplomaattista kohteliaisuutta noudattaen, että suhteet ovat kunnossa. Oikeampaa olisi todeta, että yhteydenpitoa ja suhteita ei sanottavasti ole.

Nyt Ruotsi saattaa olla kehityksessä vaaralliseksi naapuriksemme myös sotilaallista turvallisuutta ajatellen.

Ruotsi on ollut meille turvallinen naapuri. Puolueettomuuspolitiikkansa ansiosta Ruotsi on pysynyt sotien ulkopuolella yli 200 vuoden ajan. Ruotsin sotilaallinen liittoutumattomuus on ylläpitänyt vakaita oloja Pohjolassa. Se on ollut selkänöjä, johon Suomen puolueettomuuspolitiikka on voinut nojautua.

Nyt Nato-mielinen trollipropaganda on saanut Ruotsin Keskustapuolueen ja Kristillisdemokraatit siirtymään jäsenyyden vastustajien joukosta sen kannattajiin. Tällä ei ole käytännön merkitystä, sillä vasemmistupuolueet, vihreät ja ruotsidemokraatit ovat vastaan. Lisäksi Ruotsissa korostetaan turvallisuuspoliittisen konsensuksen merkitystä ja painotetaan, että päätökset tulee tehdä yhdessä Suomen kanssa.

Ruotsin kehityksellä on kuitenkin ollut jonkinlainen merkitys Suomessa käytävään Nato-keskusteluun. Trollitehtaat ovat aktivoituneet.

Jos Ruotsi kääntyisi Nato-jäsenyyden kannalle, Suomen asema muuttuisi tukalaksi. Sotilaallinen liittoutuminen olisi paha virhe molemmille maille.

Venäjän Lähi-idässä toteuttamat sotatoimet osoittavat, että sen käytössä on huipputeknologiaa, jota tarvittaessa voitaisiin käyttää muuallakin.

Jotkut katsovat, että Nato-jäsenyys antaisi meille turvaa Venäjää vastaan. Paras turva kuitenkin on, että Suomella ja Ruotsilla on itsenäinen puolustus, emmekä anna aluettamme käytettäväksi vihollisuuksiin Venäjää vastaan.

Sotilaallisen selkkauksen yhteydessä Venäjä voisi helposti tuhota ballistisilla ja risteilyohjuksillaan sellaiset Suomessa ja Ruotsissa olevat sotilaalliset kohteet, joiden se katsoisi uhkaavan omaa turvallisuuttaan. Olisimme ensimmäisiä iskujen kohteita, kun olemme Venäjän strategisesti tärkeiden alueiden läheisyydessä.

Pysytään siis sotilasliittojen ulkopuolella, kehitetään keskinäistä ja muuta pohjoismaista yhteistyötä sekä harjoitetaan yhteistyötä myös EU:n puitteissa

ja Naton kanssa. Pidetään lisäksi kumpikin yllä mahdollisimman hyvää sotilaallista suorituskykyä.

Ja ennen muuta: toimitaan aktiivisesti vakauden ja rauhallisten olojen edistämiseksi Itämeren alueella ja koko Pohjois-Euroopassa.

31. BLOGI 18.11.2015

Turvallisuuspolitiikan peruslinjaa ei pidä ryhtyä kriisitunnelmissa muuttamaan

Pariisiin järkyttävät terrori-iskut ovat johtaneet keskusteluun siitä, kuinka vastaavanlaiset iskut voitaisiin tulevaisuudessa estää. Taistelua terrorismia vastaan aiotaan joka tapauksessa tehostaa. Ennen muuta täytyy olla kysymys EU-maiden ja laajemmankin kansainvälisen tiedustelu- ja poliisiyhteistyön kehittämisestä.

Ranska on esittänyt, että käyttöön on otettava myös Lissabonin sopimuksen mukainen avunantolauseke, joka edellyttää avun antamista hyökkäyksen kohteeksi joutuneelle jäsenmaalle.

Tämä ratkaisu on herättänyt kysymyksiä. Miksi Ranska ei vedonnut Naton 5. artiklaan? Sen nojalla apu olisi ollut sotilaallisesti tehokkaampaa myös sen vuoksi, että Natossa ovat mukana mm. Yhdysvallat ja Turkki, joilla on keskeinen asema terrorismin vastaisessa taistelussa nimenomaan Lähi-idän alueella.

Toisaalta on kysytty, miksi Ranska ei vedonnut Lissabonin sopimuksen solidaarisuuslausekkeeseen, jonka avulla olisi voitu saada kaikkea muuta kuin sotilaallista apua.

Vastaus saattaa olla, että Ranska halusi antaa avunantolausekkeelle sen nimenomaisen tulkinnan, että se velvoittaa EU:n jäsenmaita myös sotilaallisen avun antamiseen ja jopa EU:n alueen ulkopuolella. Tämä olisi askel EU:n yhteisen sotilaspuolustuksen ja myös sen alueen ulkopuolelle suuntautuviin interventiin kykenevän yhteisen armeijan luomiseen, jota Ranska kannattaa ja ajaa.

Ensimmäiset Suomesta tulleet kommentit olivat rauhoittavia. Todettiin, että Suomi antaa kaikkea muuta apua, mutta että laki estää sotilaallisen avun antamisen. Sitten tuli uudenlaista viestiä: lakia aiotaan muuttaa.

Tämä keskustelu osuu Suomen turvallisuuspolitiikan ytimeen. Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton maa. Tähän liittyy sekin, että laki estää Suomen joukkojen käyttämisen taistelutoimintaan ulkomailla.

Jos Suomi hyväksyy sen tulkinnan, että Lissabonin sopimuksen avunantolauseke suoranaisesti velvoittaa jäsenmaita sotilaallisen avun antamiseen, me tulkitsemme EU:n sotilasliitoksi.

Eikö tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että Suomi olisi mukana Naton eurooppalaisessa pilarissa? Voitaisiinko tästä tosiasiallisesta Nato-jäsenyydestä päättää ilman perusteellista poliittista harkintaa ja kansanäänestystä?

Entä käytännön seuraukset? Terrorismin vastaista sotaa käydään laajoilla alueilla Lähi-idässä ja Afrikassa. Minne kaikkialle Suomi olisi valmis lähettämään joukkojaan taistelutehtäviin, jos tuo lainsäädännöllinen este poistetaan?

Kun keskustelu tarvittavista toimista tilanteen selkiytymisen myötä rauhoittuu, Suomessa on vielä syytä tarkkaan harkita, mitä muutoksia meidän omassa turvallisuuspolitiikassamme ehkä toteutetaan.

Ajankohtaisten kriisien synnyttämässä kuumentuneessa ilmapiirissä ei perustavanlaatuisia turvallisuuspolitiikan linjauksia pidä ryntäillä muuttamaan.

32. BLOGI 19.11.2015

Ranska teki palveluksen Suomen turvallisuuspoliittiselle keskustelulle

Ranskan ansiosta Suomessa on syntynyt avointa turvallisuuspoliittista keskustelua.

Ranska tulkitsi Pariisin terrori-iskut sotilaalliseksi hyökkäykseksi itseään vastaan ja pyysi tämän perusteella apua Lissabonin sopimuksen avunantolausekkeen nojalla.

Suomessa monet ovat halunneet, että sopimusta tulkittaisiin juuri tällä tavalla.

Heistä jotkut ovat katsoneet, että nämä EU:n ”turvatakuut” voisivat olla vaihtoehto Nato-jäsenyydelle. Toiset taas ovat ajatelleet, että Lissabonin sopimuksen toimeenpanon kautta Suomi voisi tulla osaksi Naton eurooppalaista pilaria ja liittoutua myös Naton puitteissa.

Kumpikaan ajatus ei ole kestäväällä pohjalla.

Ranskan tavoitteena on, että EU kehittyisi sotilasliitoksi ja sotilaalliseksi suurvallaksi. Se tahtoi saada tukea sotilaalliselle toiminnalleen EU:n ulkopuolella. Euroopan parlamentin liberaaliryhmässä kuulumme jo viime tiistaina, kuinka väärin on, että Ranska joutuu yksinään vastaamaan terrorismin vastaisesta taistelusta mm. Malissa.

Olemme hyvin kaltevalla pinnalla, jos ryhdymme tulkitsemaan Lissabonin sopimusta Ranskan tapaan siten, että se velvoittaa myös sotilaallisen avun antamiseen hyökkäyksen kohteeksi joutuneelle jäsenmaalle ja että sotilaalliseksi hyökkäykseksi tulkitaan myös terrori-iskut.

Terrorimin vastaista taistelua käydään laajoilla alueilla Lähi-idässä ja Afrikassa. Minne Suomi olisi valmis joukkojaan lähettämään?

Jos tulkitsemme Lissabonin sopimuksen velvoittavan meitä sotilaallisen avun antamiseen hyökkäyksen kohteeksi joutuneelle EU-maalle, tulemme sitoutuneeksi myös Baltian maiden puolustamiseen.

On kysyttävä, mitä voisimme saada näiden sitoumusten vastapainoksi. Mitä sotilaallista apua muut EU-maat olisivat halukkaat ja kykenevät antamaan meille mahdollisessa kriisitilanteessa? Tuskin mitään.

Seuraavaksi kuuluisimmekin, että Suomen pitää liittyä Natoon: kun olisimme ottaneet EU:n avunantolausekkeen perusteella kantaaksemme sotilaallisesta liittoutumisesta aiheutuneet velvoitteet, meidän pitäisi tämän logiikan mukaan saada Natolta ”turvatakuut”.

Mutta Nato-jäsenyysskään ei antaisi meille todellista sotilaallista turvaa, vaan pikemminkin lisäksi vaaraa joutua kiedotuksi sotatoimiin meistä riippumattomista syistä.

Naton 5. artiklakaan ei antaisi meille turvatakuita. Se on samankaltainen avunantoon velvoittava lauseke kuin Lissabonin sopimuksen vastaava artikla. Jäsenmaat päättävät erikseen, mitä apua ne antaisivat.

Ero on kuitenkin siinä, että Natolla on yhteinen suunnittelu- ja johtojärjestelmä, jossa Yhdysvalloilla on selkeä johtoasema.

Jos Suomi ja Ruotsi olisivat sotilasliiton jäseniä, puolustuksemme integroitaisiin sen puitteissa. Puolustusvoimamme olisivat osa Naton sotilaallista järjestelmää. Venäjä kokisi alueellamme olevat sotilaskohteet suurimmaksi uhkaksi omalle turvallisuudelleen ja tuhoaisi ne sodan syttyessä ensimmäiseksi.

Syyriassa toteutetut sotatoimet osoittavat, että Venäjä pystyisi ballistisilla ja risteilyohjuksillaan tämän tekemään. Edes Yhdysvaltain tuesta ei olisi tässä apua.

Suomen vastaus Ranskan esittämään pyyntöön täytyy asettaa tähän laajempaan yhteyteen.

Suomen ei pidä tulkita Lissabonin sopimusta siten, että se velvoittaa meitä antamaan myös sotilaallista apua taistelutoimintaan. Lainsäädäntöä ei tule muuttaa siten, että se antaisi mahdollisuuden lähettää suomalaisia joukkoja taistelutehtäviin ulkomailla.

Ranska taisi paljastaa myös sen, mihin ajatus lainsäädännön muuttamisesta tähtää.

Hallitusohjelmassa sanotaan, että ”hallitus tarkentaa puolustusyhteistyötä ja kansainvälistä apua koskevaa lainsäädäntöä vastaamaan kansainvälisen yhteistyön tarpeita”. Tätä on perusteltu lähinnä sillä, että lainsäädäntö oli esteenä Suomen ja Ruotsin yhteistyölle sukellusveneiden etsinnässä.

Tavoitteena näyttääkin olevan se, että raivataan esteitä Suomen sotilaallisen liittoutumisen tieltä.

Suomen turvallisuuspolitiikasta tarvitaan nyt avointa keskustelua. Perusratkaisujamme ei pidä ryhtyä ainakaan ilman rauhallista ja huolellista harkintaa muuttamaan.

